69-5-D-7

Opuſculum rariſſimum qđ Refugium aduocatoruꝫ Laurarium vocitatur. Cuꝫ gratia ⁊ priuilegio.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Si quis cauſarum doctus cupit eſſe patronus
Atqꝫ clientis auet res bene habere ſui
Hos legat aſſidue lectos relegatqꝫ libellos
Lauro agat ⁊ grates Bartholomee tuo.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

❧ Bartholomeus laurarius patauinus Jo. vincentio Du:cio prothonotario apoſtololico. S. P. D.

Arborem Judiciariam Johannis craſſei iuriſconſulti conſumatiſſimi. Dulcie mi obſeruamdiſſime tandem emittere Conſtitui: cum tibi vt debeo obſequar. tum ad ſtudioſorum omnium cauſarum forenſiuȝ fructū maximum. Hermānianamqȝ ſummulam ac odofreddi libellos minime ſupprimere volens: eiuſdem farraginis cum vnum etiam alterum adiuuet perbelle. Scis namqȝ meum preſidiuȝ quanti fori eruditio facienda ſit cum forum ipſum diuitius ſit quam muſeum trini noſtri voluptuoſuȝ decus: ⁊ ſi ſuauiſſime muſe etiam delectent plurimum: qꝛ tamen hac tenebricoſa tempeſtate noſtra parum afferunt ob bellorum diuturnitatem: obqȝ annone caritudinem: quaȝ in ianuis iaȝ vidimus eas proi. foras ire iuſſimus iudicū magnificiētes ſubſellia cliētelliſqȝ quotidianis ibi herētes pactolū traiecturi: vt arenis ipſis aureis muſarū cōcentu poſt habito potiri valeamus. Cumqȝ mihi amplius pendenduȝ non ſit domeſticos repetēdi lares poſtq̄ȝ In hac inclita regina omnium ciuitate poſteritati Laurarie fundamenta iecimus: nō omnino peritura toto pectore poſt hac enitar vt ex incude litteraria noſtra indies egregiū aliquid depromat quod te totumqȝ celebratiſſimum trinuȝ delectare poſſit: Et quia vt ſcis iudiciarij ordinis virtus Circa tria potiſſimuȝ verſatur in iudiciorū ipſorum videlicet principalioribus regulis ⁊ fundamentis ꝓcallendis morqȝ in libellorum formis ac ſententijs illis cōformibus a Judicibus proferendis. Ea propter de his tribus ſimul tractaturi iudiciorum pelagus tenui cymba penetrabim⁹ vt ad vberrimos ac ſuauiſſimos ipſius admirande arboris fructus eiuſqȝ pactoli riuulos fuluo auro coruſcantes peruenire poſſimus. Et vere palladis arbor hec vocitari poteſt q̄ opulētaȝ amatorib⁹ ſuis inclinat comas: ſuoſqȝ felices: ac perbeatos reddit poſſeſſores cuius quidem ſplendore inflammati edemus etiam propediem deo optimo maximoqȝ auxiliante Eodem Benalio archi cuſore duce aliam contractuum omnium ac vltimarum voluntatum Summulam ſuis cum formulis omnibus noſtro tenui ingenio

concinataꝫ: q̄ tabellionum theſaurus Laurarius appellitabitur. Sicqꝫ cum ius noſtrū omne ad ea potiſſimū tria (dubio procul) ſpectet: videlicet ad Contractus: vltimas voluntates ⁊ iudicia omnia breuiori perſtringemus ordine: quam antea in taꝫ magno rolandini ac petri vn ʒole ſimul volumine redacta fuerint. Trituꝫ illud ſceectantes adagium. Gaudeāt breuitate moderni. Qua propter gratulare mi vere amicitie columē tuo Laurario tam mirifici: ac rariſſimi trini: Laudumqꝫ ſuaꝝ ſtudioſiſſimo qđ alme etiā aonides quandoqꝫ ad magiſtratuum ſubſellia: iudiciorumqꝫ ordinem ſic enodandum ſe ſe referant. Nam ⁊ ipſe pecuniarum carentiā abhominanť in qua lete eſſe non poſſunt. Temporum cuiꝫ a prudentibus habenda eſt ratio: ⁊ vt inquit Epigrāmatharius noſter decantatiſſimus de foro ipſo romano ludens ad valerium flaccum cōterraneuꝫ meum: qui cuꝫ hoc noſtrū epiſtoliū claudā.

Preter aquas Helicon ⁊ ſerta: lyraſqꝫ deorum
  Nil habet ⁊ magnum ſemper inane ſophos.
Quid tibi cum cirrha: quid cum permeſſidos vnda
  Romanum propius diuitiuſqꝫ forum eſt.
Illic era ſonant: at circum pulpita noſtra
  Et ſteriles cathredas baſia ſola crepant.

F. B. D.

Sceptra tentans rome, tuſcha ponpilius arte
  egerie fontes finxit adire ſue.
Firmius vt popolum ſacra ditione teneret
  ſubderet ⁊ placido colla ſuperba iugo
Sic recolens laurum tā re qꝫ nomine phebi
  conſuluit tripodes egeriamqꝫ ſuam
Hoc opus vt faceret mira laurarius arte
  quod facit ad cauſas iuraqꝫ ſacra fori.
Perlege ſi duplici doctus vis iure videri
  cauſarum quiſquis victor ⁊ eſſe cupis.

¶ Repertorium alphabeticum de omnibus contentis in toto opere ſic .ʒ. diſtincto in tres partes.

ACtióe publiciana.fo.49.
Actione in rez reciſſoria. folio. 49.
Actione ſeruiana.fo.49
Actione quaſi ſeruiana que hypothecaria vocatur. fol.49.
Actione in rem vtili que datur ſuperficiario. fol.49.
Actione vtili in rem que daẗ ſuper emphitheote. fol.49.
Actione vtili in rem que datur metum paſſo. fol.49.
Actione poſſeſſoria hereditatis petitione. fol.50.
Actione fideicommiſſaria hereditatis petitione. fol.50.
Actione in rem preiudiciali pro libertinitate. fol.50.
Actione in rem preiudiciali de partu agnoſcendo. fol.50.
Actione pauliana. fol.50.
Actione fauiana. fol.50.
Actione redhibitoria. fol.50.
Actione quanto minoris. fol.51.
Actione in factum edilicia. fol.51.
Actione exercitoria. fol.51.
Actione inſtitoria. fol.51.
Actione tributoria. fol.51.
Actione in rem verſo. fol.51.
Actione quod iuſſu. fol.51.
Actione peculij. fol.51.
Actione conſtituta. fol.52.
Actione vtili exempto. fol.52.
Actione vtili que datur ex confeſſione folio. 52.
Actione directa negociorum geſtorum. folio. 52.
Actione pro tutore vel curatore negociorum geſtorum. fol.52.
Actione vtili negociorum geſtorum. folio. 52.
Actione pro tutele. fol.52.
Actione contraria pro tutele. fol.52.
Actione depoſiti. fol.52.
Actione vie reiecte. fol.53.
Actione metus cauſa. fol.53.
Actione de dolo. fol.53.
Actione furti manifeſti. fol.53.
Actione furti aduerſus nautas caupo. ſtabu. fol.53.
Actione in factum ex illo edicto nautas caupo.ſtabu.vt rem reſti. fol.53.
Actione ſerui corrupti. fol.53.
Actione vi bonorum raptorum.fol.54.
Actione iniuriarum pretoric. fol.54.
Actione in factum ſubſidiaria.l.acquilie ⁊ de vtili actiõe.l.aquilie. fol.54.
Actione in factum ex edicto de edendo folio. 60.
Actione in factum ex edicto de calumniatoribus. fol.60.
Actio in factum ſubrogata in locum actionis de dolo poſt bienniũ. fol.60.
Actio in factum ſubrogata in locum actionis de dolo contra parentes ⁊ cõiunctas perſonas. fol.60.
Actio in factum ex edicto de alienatione iudi.mutandi cauſa facta.fol.60
Actione in factum ex edicto nau.caup. ſtabu. fol.60.
Actione in factum ex edicto de his qui deiecerunt vel effuderunt. fol.61.
Actio vtili pro ſocio. fol.61.
Actione in factum contra eum qui aliquid habet appenſum. fol.61.
Actione in factum que datur contra agrimenſorem. fol.61
Actione in factum ex edicto qui intulit mortuum in locum alienum. fol.61.
Actio in factum funeraria. fol.61.
Actione in factum de loco religioſo ven

dito pro puro ꝛc. fol.61.
Actione deſcendente ex iureiurādo inſormiter delato. fol.61.
Actione in factum ex edicto ſi mulier ventris nomine cauſa. cal.in.poſ. eſſe dicatur. fol.62.
Actione in factum ex edicto ſi ventris nomine mulier in poſſeſſionem miſſa dolo malo ea poſſe ad alium trāſlata eſſe dicat. fol.62.
Actione in factum ex edicto ꝙ falſo tutore auctore negocium geſtum eſſe dicatur. fol.62.
Actione vtili in factum ex edicto quod falſo tutore auctor. nego.geſtor. eſſe dicetur. fol.62.
Actione in in factuʒ ex edicto ſi quis de miſſa cauſa teſtamenti ꝛc. fol.62
Actione in factum ex edicto de publicanis. fol.62.
Actione in factum ex edicto de liberali cauſa. fol.62.
Actione in factum ex edicto de. bo. aucto.iudi.poſſi. fol.63.
Actione in factum ex eodem edicto pro expenſis recuperandis fo.63.
Actione in factuʒ ex edicto ſi quis teſtamento liber eſſe iuſſus fuerit. fol.63.
Actione in factum ex edicto cuius dolo malo damnū in turba eſſe dicit.fo.63
Actione in factum ex edicto de incendio ruina naufragio. fol.63.
Actione in factū ex edicto de ſepulchro violato. fol.63.
Actione de damno infecto. fol.63.
Actione de legato preſtando. fol.63.
Actione rei vendicatione. fol.63.
Actione confeſſoria in rem. fol.64.
Actione negatoria fol.64.
Actione in rem preiudiciali qua queritur an quis habeat filium in poteſtate. fol.64.
Actionem in rem preiudiciali per quaʒ dominus vendicat ſeruum. fol.64.
Actione petitione hereditatis. fol.64.
Actione in rem preiudiciali contraria. folio. 64.
Actione finium regundorum. fol.65.
Actione familie herciſcunde. fol.65.
Actione communi diuidundo fol.65.
Actione ad exhibendum. fol.66.
Actione ex vendito. fol.66.
Actione ex conducto fol.66.
Actione ex locato. fol.66.
Actione oneris aduerſi. fol.66.
Actione pro ſocio. fol.66.
Actione mandati directa. fol.66.
Actione mandati contraria fol.67.
Actione depoſiti directa fol.67.
Actione depoſiti contraria fol.67.
Actione tutele fol.67.
Actione tutele contraria fol.67.
Actione commodati fol.67.
Actione commodati contraria. fol.67.
Actione pignoraticia directa fol.67.
Actione pignoraticia contraria fol.67.
Actiōe in factū preſcriptis verbis fo.67.
Actione preſcriptis verbis eſtimatoria folio. 67.
Actione preſcriptis verbis qua ex permutatione oritur. fol.67.
Actione in factum generaliſſima ⁊ ſubſidiaria fol.67.
Actione in factuʒ ex re iudicata fo.68.
Actione in factum vel vtili que oritur ex confeſſione. fol.68.
Actione ex ſtipulatu pro dote. fo.68.
Actione paſtu pecoris fol.68.
Actione ex teſtamento. fol.68.
Actione ex ſtipulatu fol.68.
Actiōe ex ſtipulatu arbitraria. fol.68.
Actiōe ex ſtipulatu ex tempore preſumpta fol.68.
Actione arcenda aqua pluuiali fo.68.

Actione furti nec manifeſti. fol.69.
Actione tigni iniuncti. fol.69.
Actione arborum furtim ceſa℞.fo.69.
Actione rerum amotarum fol.69.
Actiõe de rationibus diſtrahẽdis fo.69.
Actione directa legis aquilie fol.69.
Actione in factum de pauperie fol.69.
Actiõe iniuria℞ ex lege cornelia fo.69.
Actione in factum contra magiſtratuȝ folio. 69.
Actione vel accuſatione ingrati fo.69.

¶ Arbor iudiciarius

D

De ſolo ſiue fundo arboris iudiciarie fol.j.⁊.2.
De radicibus arboris deſignantibus cauſam obligationem ⁊ actionem fol.3.
De trunco ſiue ſtipite arboris iudiciarie fol.4.
De ramis arboris iudiciarie fol.6.
De floribus arboris iudiciarie hoc eſt de probationibus. fol.7.
De multiplici iuramento fol.8.
De notorietate ſiue euidẽtia facti fol.8.
De probatione violenta fol.8.
De oculari inſpectione fol.8.
De aſſertione peritorum in arte fol.8.
De denunciatione publicarum perſonarum fol.8.
De communi opinione totius populi ⁊ prouincie fol.9.
De indicijs. fol.9.
De inſtrumentis publicis fol.eodem
De litteris autentico ſigillo ſigillatis folio.eodem
De libris antiquis ⁊ ſculpturis in lapidibus fol.9.
De archiuo publico fol.9.
De teſtibus fol.9.
De actis iudiciarijs fol.9.
De aſſertione principis de geſtis coraȝ eo. fol.9.
De aſſertione cardinalis fo.eodem
Decem ⁊ octo ſpecies probationum ſemiplenarum fol.9.
De comparatione litterarum fol.10.
De ſcriptura domeſtica fol.10.
De fuga fol.10.
De quinta ſpecies ſemiplene probationis fo.10.
De fama fol.10.
De ſuſpicione plurium fol.10.
De ꝯſeſſione facta abſente parte fo.10.
De teſtimonio de credulitate vel auditu. fo.ij.
De iuramento neceſſario ſiue ſuppletorio fol.ij.
De libris mercatorum fol.ij.
De inſtrumento debiti reperto in caſſato vel inciſo fol.ij.
De preſumptione fol.ij.
De tali quali probatione fol.ij.
De veriſimilibus coniecturis fol.ij.
De indicijs fol.ij.
De tortura fol.ij.
De argumentis fol.ij.
De frondibus ⁊ folijs arboris indiciorum fol.ij.
De officio iudicis fo.ij.
De fructibus arboris iudiciariorũ hoc eſt de ſententijs fol.14.
De executione ſententiarum fol.17.

E

Edictum ⁊ interdictum q̃ ſit differentia. fol.59.
Edictum de albo corrupto fol.59.
Edictum ſi quis ius dicẽti non optemperauerit fol.59.
Edictum ſi quis temere vocauerit ali

quem in ius quem vocare non licet folio. 59.
Edictum ſi quis in ius vocatus non ierit. fol.59.
Edictum de eo qui non accepit aliquẽ fideiuſſorẽ pro reo principali. fo.59.
Edictum ne quis eum qui in ius vocatus eſt vi eximat fol.60.
Edictum de eo per quem factũ eſt quo minus quis in iudicio ſiſtat fol.60.

F

Forma libelli in rei vendicationis negocio fo.18.
Forma libelli de actiõe in rem pro re emphiteothecaria que cecidit in commiſſum fol.19.
Forma libelli de actione in rem pro re feudali quando ipſo iure cecidit in commiſſum fol.19.
Forma libelli de actione in rem ſi agatur contra illum qui dolo deſijt poſſidere fol.20.
Forma libelli eſt de rei vendicatione vtili que competit ex ceſſione. fol.20.
Forma libelli de confeſſoria in rem actione fol.21.
Forma libelli ſuper iuriſditione fol.21.
Forma libelli de confeſſoria in rem ꝑ ſeruitute perſonali vſufructus fo.21
Forma libelli de conſuetudine ſeruitutis depaſcendi pecora fol.22.
Forma libelli de negatoria in rem actione fol.22.
Forma libelli de publiciana in re mobili. fol.23.
Forma libelli de publiciana pro re immobili fol.23.
Forma libelli de reſtitutione in integrũ ad effectum vt quis agere poſſit reſciſſoria in rem actione fo.24.
Forma libelli de reſciſſoria in rem actione fol.24.
Forma libelli de actione in factum pauliana. fol.24.
Forma libelli de hypotecaria actione folio. 24.
Forma libelli de actione conſtituta pecunia fol.24.
Forma libelli de actione ex vendito de peculio fol.25.
Forma libelli de actione in factum ex iureiurando. fol.25.
Forma libelli de actione in factum ex albo corrupto fol.25.
Forma libelli de actione in factum ſi filius vocat parentem in ius ſine venia fol.25.
Forma libelli de actione in factũ ex edicto ne quis eum qui in ius vocatus eſt vi eximat. fol.25.
Forma libelli de actione ex edicto de eo per quem factum eſt quominus quis in iudicio ſiſtat fol.26.
Forma libelli de preiudiciali actione cõtraria fol.26.
Forma libelli per quam queritur an aliquis ſit liber. fol.26.
Forma libelli per quam queritur an aliquis ſit ingenuus et etiam an aliqs ſit filius. fol.26.
Forma libelli de conditione furtiua folio. 27.
Forma libelli de conditione generali. fol.27.
Forma libelli de conditione ſpeciali ex mutuo fol.27.
Forma libelli de certi conditione generali ex ſtipulatione. fol.27.
Forma libelli de conditione triticaria. folio. 27.
Forma libelli de condit. incerti fol.28.
Forma libelli de conditione ex: l. omnimodo pro legitima portione filio debita. fol.28.

Forma libelli de conditi. ex lege. C. de iure emphi. l. ij. & fi. fol. 28.
Forma libelli de conditione ex lege imperialem. §. calidis quando feudum ipſo iure cecidit in cōmiſſum. fo. 28.
Forma libelli de conditione ex lege nō ſcripta: ſeu condi. ex moribus vel ex conſtitutionem imperialem quando per ſententiam vaſallus priuandus eſt feudo. fol. 29.
Forma libelli generalis de conditio. ex moribus pro feudo aperto fol. 29.
Forma libelli de conditione ex morib⁹ vel conſtitutione imperialem quando vaſallus per ſententiam eſt feudo priuandus. fol. 29.
Forma libelli de actione commodati contraria fol. 29.
Forma libelli de actione depoſiti directa. fol. 30.
Forma libelli de actione mandati directa. fol. 30.
Forma libelli de actione mandati contraria. fol. 30.
Forma libelli de actione directa pro ſocio. fol. 30.
Forma libelli de actione ex empto quāti minoris ciuili. fol. 31.
Forma libelli de actione ex empto quāti minoris pretoria. fol. 31.
Forma libelli de actione ex empto redhibitoria. fol. 31.
Forma libelli de actione ex locato. folio. 31.
Forma libelli de actione ex conducto. folio. 32.
Forma libelli de actione furti manifeſti. fol. 32.
Forma libelli de actione furti nec manifeſti. fol. 32.
Forma libelli accuſatorius ſuper furto. fol. 32.
Forma libelli de actione vi bonorum raptorum. fol. 33.
Forma libelli de duello. fol. 33.
Forma libelli de actione legis aquilie. folio. 34.
Forma libelli de actione familie herciſcunde. fol. 34.
Forma libelli de actione communi diuidundo. fol. 35.
Forma libelli de actione finium regundorum. fol. 35.
Forma libelli de actione depoſiti propter incendium. fol. 35.
Forma libelli de actione in factum vtilis de ſeruo corrupto. fol. 36.
Forma libelli de conditione ex lege inſti. de ac. §. tripli. fol. 36.
Forma libelli de actione quod metus cauſa. fol. 36.
Forma libelli de actione in factum de calumniatoribus fol. 36.
Forma libelli de conditione ex lege condicticia de qua inſti. de actio. §. quadrupli. fol. 37.
Forma libelli de actione negociorum geſtorum. fol. 37.
Forma libelli de actione negociorum geſtorum contraria. fol. 37.
Forma libelli ſuper actione de rationibus diſtrahendis. fol. 37.
Forma libelli de actione tutele contraria. fol. 38.
Forma libelli de actione tutele directa ſi curator adulti ſuſcipiat litem agēdo. fol. 38.
Forma libelli de actione tutele contraria ſi curator ſuſcipiat litem in defendendo. fol. 38.
Forma libelli de pignoraticia actione directa. fol. 38.
Forma libelli de pignoraticia actione contraria. fol. 39.

Forma libelli de actione preſcriptis verbis eſtimatoria. fol.39.
Forma libelli de actiõe preſcriptis verbis ex permutatione. fol.39.
Forma libelli de petitione hereditatis. folio 39.
Forma libelli de bonorum poſſeſſoria hereditatis petitione. fol.39.
Forma libelli de commiſſoria hereditatis petitione. fol.40.
Forma libelli ſuper actione ex ſtipulatu pro dote repetenda: vbi relicta agit ſuper dote reſtituenda contra heredem. fol.40.
Forma libelli de actione ex ſtipulatu pro dote repetenda conſtante matrimonio. fol.40.
Forma libelli de actione rerum ammotarum. fol.40.
Forma libelli de actione ad exhibendum. fol.41.
Forma libelli de actione arbitraria de eo quod certo loco. fol.42.
Forma libelli de actione. l. aquilie noxali. fol.42.
Forma libelli ſuper actione de dolo. folio. fol.43.
Forma libelli de actione ex lege que pro re donata competit. fol.43.
Forma libelli ſuper actione de pauperie. fol.43.
Forma libelli ſuper actione in factū ex edicto quorum bonorum. fol.43.
Forma libelli de actione in factū ex interdicto vti poſſidetis. fol.44.
Forma libelli de actione in factum ex interdicto vnde vi. fol.44.
Forma libelli ſuper actione iniuriarū ciuili ex lege cornelia. fol.45.
Forma libelli ſuper actione iniuriarū pretoria. fol.46.
Forma quinq; libellorum. fol.47.

I

Interdicta quid ſint. folio. 54.
Interdictum de mortuo inferendo. fol.54.
Interdictū de ſepulchro edificando. fol.54.
Interdictum ne quid in loco ſacro fiat. folio. 55.
Interdictum ne quid in loco publico fiat. fol.55.
Interdictum ne quid in flumine publico vel ripa eius ponatur. fol.55.
Interdictum de loco publi. fruendo. folio. 55.
Interdictum de via publica reficienda. fol.55.
Interdictum vt liceat ire agere per viā publicam. fol.55.
Interdictum vt liceat ripam publici fluminis reficere vel minuere. fol.55.
Interdictum vt liceat in flumine publico nauigare. fol.55.
Interdictū ne vis fiat ei qui in poſſeſſionem miſſus eſt. fol.56.
Interdictum quorum bonorum. fol.56
Interdictum quorum legatorū. fol.56.
Interdictum de tabulis exibendis. folio. 56.
Interdictū de liberis exibendis. fol.56.
Interdictum de liberis deducendis. folio. 56.
Interdicto de libero homine exhibendo. fol.56.
Interdictum vnde vi. fol.56.
Interdictum quod vi aut clā. fol.57.
Interdictum vti poſſidetis. fol.57.
Interdictum vtrobi. fol.57.
Interdictum de ſuperficiebus. fol.57.
Interdictum de itinere actuq; priuato. folio. 57.
Interdictum de itinere actuq; priuato

reficiendo. fol.57.
Interdictū de aqua quotidiana.fol.57
Interdictum de aqua eſtiuali. fol.57.
Interdictum de aqua ex caſtello du-
cenda. fol.58.
Interdictum de riuis. fol.58.
Interdictū de fonte reficiendo.fol.58.
Interdictum de cloacis. fol.58.
Interdictum de p2ecario. fol.58.
Interdictum de arbo2ibus cedendis.
folio. 58.
Interdictum de glande legenda.fo.58.
Interdictum de migrando. fol.58.
Interdictum ſaluiano. fol.38.
Interdictum de noui operis nunciatio-
ne. fol.59.
Interdictū vt liceat edificare cicui nū-
ciatum eſt ſi ſatiſdederit. fol.59.
Interdictum fraudatarium. fol.59.

L

Libellus quid ſit ꝛ vnde dicatur. fol.48.
Libelli nomen qualiter accipiatur. fol.48.
Libellus qualiter ſit fo2mandus ſuper qualibet actione.fo.48.

Finis. Tabule.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

¶ Opuſculum domeſticum. Arboris iudiciarie preſtantiſſimi vtriuſqꝫ iuris monarche dñi Joannis: de graſſis.

Uāplurimos iam per dies theoricis i doctrinis vobiſcū verſatus fueri: viri fratres putaui tēpus eē: aliquas ex horis: qbuſ ociari liceret: nō incaſſum caſ ꝯterēs: plurima ad praticā ꝯferentia: ⁊ omnium que in arbore iudicioꝝ verſant̄ nodos aperire. Qd̄ nō tā ex me: ꝙ ex maioꝝ noſtrorum ſcriptis: me facturꝫ polliceor: ⁊ p̄ſertim p̄ſtantiſſimi iuris: vtriuſqꝫ monarche dñi Johānis de graſſis: quo ſatis etas mea letari pōt: ꝙ eo ꝯuiuo: varijs ſententijs frui licuit. ¶ Ad intelligentiā itaqꝫ arboris nr̄e iudiciarie ſciēdū eſt. ꝙ ſicut arbor lignea: quā vt materialeꝫ nobis inſpicere lꝫ oculis corporeis: hꝫ p ordinē ſepteꝫ principalia: vꝫ Primo fundū ſiue ſolū: in quo radicat̄ ⁊ fundat̄. Dehinc radices: q̄ i ipſo fundo coaluns̄ ⁊ nutriunt̄. Tertio hꝫ ſtipitē ſiue trūcū: ſupra ſolū ſeu terrā apparentē. Quarto ſupra ſtipitē ſeu truncuꝫ hꝫ ramuſculos ⁊ ramos: ſe ſpargentes hincinde. Quinto hꝫ flores. Sexto hꝫ folia ſeu frōdes. Septimo hꝫ fructus. ¶ Sic pariter imaginari debemus: ⁊ nūc ad picturā redactā inſpicere arborē hāc artificialē. Que primo habet ſolū oīum iudicioꝝ: qd̄ eſt forus ⁊ iuriſdictio. ¶ Secūdo habet radices: que cōſiſtunt in cauſis actionibus: obligatiōibus ⁊ iurib⁹. que fundant̄ vel i parte: vel in iudicis officio. ¶ Tertio arbor noſtra hꝫ ſtipitē ſeu trūcū: in quo fundat̄ totus ꝓceſſus iudiciarius: ⁊ iſte trūcus eſt libellus ſiue petitio cuiuſlibet: vel accuſatio: vel īquiſitio: vel denūciatio. ¶ Quarto arbor nr̄a ſupra ſtipitē hꝫ ordinē iudiciariū: q̄ rep̄ſentat̄ p quindecim ramos: q̄ rami oēs habēt dependētiā a ramo maiori: q̄ crocei coloris ſunt lꝫ alij rami ab eo veniētes ſint virides. ¶ Quinto circa arboreꝫ nr̄am habent̄ flores: q̄ nobis deſignāt ꝓbatiōes: q̄ ſiunt i iudicijs: ⁊ q2 diuerſa ſunt ꝓbationū gn̄a: q2 aliq̄ ꝓbatōes ſunt plene aliq̄ ſemiplene ſunt. iō in arbore habetis flores rubeos plenos ⁊ viridis coloris plenas ꝓbatiōes rep̄ſentātes. Habetis ⁊ alios flores pallidos: ⁊ q̄ imaturi videt̄ur ſeu min⁹ plēi: ⁊ iſtis ꝯparam⁹. xviij ſpēs ꝓbationū ſemiplenaꝝ quas in iure ꝯperio: de qbus. j. latiſſima dabit̄ cognitio p ſua iura. ¶ Sexto hꝫ arbor nr̄a folia: q̄ ꝯparamus ordinationibus quas facit iudex i iudicio: q̄ inſerunt̄ ordinate ad ꝓceſſuꝫ: ex qb⁹ folijs ꝯſeruātur ꝓbationes ⁊ alia iudicialia: ſicut ex folijs plerūqꝫ flores ⁊ fruct⁹ conſeruari ſolet. ¶ Septimo ⁊ vltio hꝫ arbor nr̄a fruct⁹: qb⁹ ꝯparam⁹ ſentētias diffinitiuas: q̄ ſnie dicunt̄ eſſe fruct⁹ oium iudicioꝝ: ⁊ ad quos fruct⁹: hoc ē ad ſnias tēdūt oia iudicia: ⁊ ſicut arbor q̄ non facit fructū excidit̄ ⁊ mittit̄ i ignem iuxta v̄ba euāgelij. ⁊ c. ꝙuis de occi. ita proceſſus: ex quo non pōt ſeq ſnia diffinitiua: ad ignē ponēdus eſt. i. l. j. ff. de offi. aſſeſſo. c. ij. de off. vica. ⁊ iſta ſunt q̄. j. p ordinē deo dāte clariſſime p ſua iura ꝓſeqmur. Et in ꝙtū ſupra dictū eſt: poſt trūcū ſeu ſtipiteꝫ ſuccedere ſubſequēter ramū principalē q̄ crocei coloris depingit nō itelligatis ad ramū illū deueniēduꝫ eſſe: niſi pri⁹ expeditis ramuſculis q̄ ſunt a lateribus ipſi⁹ ſtipitis ſeu trū-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ci.qd tm̄ ē dicere:ꝙ citatiões ⁊ exceptio
nes dilatorie ſiue declinatorie dn̄t oppōi
⁊ ſuā diſcuſſionē hr̄e an̄ litis ꝯteſtatiõeꝫ
¶ De ſolo ſiue fundo arboris iudicia
rie:lꝫ ē d iuriſdictõe:ſiue foro iudiciali.
¶ Nūc v̄o iuxta pollicita: aggredior
ſolū ſiue fundū arboris lꝫ ē iuriſdictio
nē ſeu forꝫ ⁊ dico ꝙ q̄libꝫ volēs expiri in
iuditio ⁊ ſic arborē iudiciariā erigere:
an̄ oia dꝫ ꝯſiderare in q̄ iuriſditiõe ſeu
i quo foro agere velit:q2 hec ſunt funda
menta. Et ſi ſit defectus i foro ſeu iuriſ
dictiõe: tanq̄ ex defectu fundamēti oia
corruūt.c.at ſi clerici.de iudicijs.c.ſi dili
gēti.c.ij.⁊ q̄ſi ꝑ to.de fo.ꝯpe.⁊ in.l.j.C.
ſi a non ꝯpe.iudi. Et iſta non ꝯſiderāꝫ
min⁹caute iudiciū igredi ſolet. Nā dici
m⁹ poſitis fundamētis poni ſolēt edifi
cia.c.cū paul⁹.j.q.i. Et vlteri⁹ aduertē
dū vt qs caute iudiciū igrediat̄ haben
da ē ꝯſideratio ſi habeat ſoli ſeu fori vl̄
iuriſdictiõis defectū:⁊ talis defect⁹ pōt
eē duplex. ¶ Prio deꝫ totalis:⁊ partia
lis. Et illud ſciēdū eſt i p̄mo:totalē defe
ctuꝫ dici qn̄ nulla penit⁹ eſt iuriſdictio.
vt ſi aliqs velit litigare corā p̄uata pſo
na:q̄ non pōt hr̄e iuriſditionē ex ſe Cū
iuriſditio ſit poteſtas de publico intro
ducta vt a iure publico ꝯceſſa. Ar. o d iu
riſ.om.iu.i ſūm.⁊ hoſt.in ſū.de fo.ꝯpe.
in fi.⁊ tetigit glo.cā diffiniēdo i.l.j.ff.d.
iuriſ.om.iu.⁊ ꝑ Panor.i.c.ꝙ idē.d off.
or. Nā iuriſdictio ē de regalib⁹ p̄ncipū
vt in aut.q̄ ſint rega.coll.x. Duꝫ ibi dr̄
ptā s magiſtratuū ꝯſtituēdorꝫ ad iuſti
ciā expediēdā ⁊ iō p̄uat⁹ nō pōt hr̄e iu
riſditionē:⁊ ꝙ non hꝫ alteri ꝯferre:vel
alteri admiſtrare nō pōt.l.liberā.C.ꝙ
cū eo q̄ in ali.poteſ. Facit qd habet̄ i.l.
p̄uatorꝫ.C.de iuriſ.om.iudi.⁊ iſte tota
lis defect⁹ iuriſdictiõis ſiue ſoli vt puta
de p̄ncipalib⁹ nullo mō ꝯfirmari pōt:⁊
qn̄cūqꝫ ēt poſt ſniam pōt opponi vt ha
bet̄ i.c.at ſi clerici.⁊.d.ti.C.ſi a non ꝯpe.
iudi.⁊ facit gl.ſing.in cle.j.de ſequeſtra
poſſ.⁊ fruc.i glo.fi.i verbo puto tm̄:que
vult defectū icōpetētie iudicis nō itelligi
excluſuꝫ ꝑ ſtatutuꝫ. Q2 ſi ſtatutū aliq̄d
diſponat:ꝙ aliq̄s ſnias nō poſſe oppōi
d nullitate:nō ꝑpa erit excluſa nullitas
ꝓueniēs ex defectu i ꝯpetētie. Hinc ē:ꝙ
ēt de ꝯſenſu ptiū acceptari non pōt ſnia
lata a iudice icōpetēti vt habet̄ i.l.ij.⁊ i
glo.C.cõia vtriuſ.iudi.⁊ ꝑ Panor.in.c.
ſignificaſti ſup glo.ij.de fo.ꝯpe.lꝫ talis
ſnia lata a iudice icōpe.ex poſt fctō poſ
ſit acceptari i vi pacti ſeu p̄uate ꝯuētio
nis iter ptes habite:ſeu i vim notionis
ſeu ſimplicis cognitionis:q̄ bn̄ ꝯpetit p̄
uato:vt arbitro.l.ait ptor.i p̄n.ff.de re.
iudi.⁊ habet̄ in.l.j.C.de arbi. Et ꝑ co
ꝙ dictū eſt:defectū i p̄ncipalioꝛib⁹ ſup
pleri non poſſe ꝑ ptes:dōc.⁊ Bar.in.l.
lꝫ.ff.de iudi.tenētes:ꝙ ſi p̄ncipalis pſo
na min⁹ legitima:fuit i iudicio:⁊ ſic mi
n⁹ legittime icboatū eſt iudiciū:defect⁹
ille no.i pōt ex poſt facto ſuppleri. Se
cus āt ſi defect⁹ nō fuerit i p̄ncipali:ſeu
in vna de p̄ncipalioꝛib⁹:ſꝫ defect⁹ fuit i
min⁹ p̄ncipali. Nec obſtat p̄dictiꝫ.l.iij.
C.de pig.q2.l.illa logt̄ i q̄dā ap̄hēſione
p̄uata:lꝫ ēi ſurgēte ex vi ꝯuētionis habi
te iter ptes:q̄ non ſapit vllā iuriſditionē
ſꝫ tm̄mō ſapit p̄uatā ꝯuētioneꝫ qd apte
ꝓbat̄.l.lator.ibidē in fi.dū dicit ꝯſulti⁹
eē ſi poſſeſſio illa app̄hēdat̄ iudicis auc
to. ¶ Scōs dfect⁹ iuriſditiõis ē dfect⁹
nō totalis: ſꝫ ptialis accidētalis:q2 qs:
i cui⁹ iuriſditiõe volo plātare arborē iu
diciariā:puta tici⁹⁊ ſēpꝛoni⁹ ē iudex:⁊
hꝫ iuriſditõeꝫ ipo iure:ſꝫ ſua iuriſditio
ē elidibilis vel declinabilis:rõne pſonarꝫ
vl̄ cāꝝ:q̄ nō ſunt de ſua iuriſditõe:de q̄
ꝑ Spe.i tit.d coffi.delc.§.excuſari pōt.

v. Itē q̄ nō iudex. Et deſceē ptialis ali
qñ tollit̄ p ꝓrogationē tacitā vel expſſā
vt. l. j. ꝛ. ij. in prin. ff. de iudi. ꝛ p Panoꝛ.
ꝛ magiſtros modernos in. c. cū olim. p̄
mo ſup illo v. ptinus ꝯdixit. de offi. de
le. ꝛ in. c. penul. i gloſ. i. c. ſignificaſti. de
fo. ꝯpe. cū ibi no. Et ex hoc ꝓcedit: q̄
epiſcop⁹: lꝫ p laicos ſua iuriſdictio poſ
ſit declinari: facit tñ ꝓceſſum validū: ꝛ
legitime ſniaꝫ inter laicos ꝓfert: ſi per
eoſdē habeat̄: ꝛ non opponat̄. fa. c. no
uit. cū ibi no. de iudi. ꝛ adde glo. j. expſ
ſe hoc dicenteꝫ: in. c. ex trāſmiſſa. de fo.
ꝯpe. Aliqñ tñ ꝛ ex plurib⁹ cauſis ipedit̄
illa ꝓrogatio reſpectu pſonaꝝ ꝛ cāruꝫ:
q̄ totaliter eximunt̄ a iuriſdictione iudi
cis: vt habet̄ in. c. ij. ꝛ. c. ſi diligēti: de fo.
ꝯpe. ꝛ i. c. penul. ꝛ glo. alle. ꝛ i. l. ſolem⁹
§. fi. ff. de iudi. ¶ Secūdo hꝫ ꝯſiderar̄
volēs experiri i iudicio: ſeu arborē iudi
ciariā plātare: an iuriſditio ſit oꝛdina
ria vel ex̄oꝛdinaria: qꝛ generalioꝛ ꝛ fa
uoꝛabilioꝛ oꝛdinaria ſe extēdit ad oēs
cās territoꝛij. l. pupill⁹. §. territoꝛiuꝫ. ff.
d̄ ver. ſig. l. j. §. cū vꝛbē. ꝛ ibi no. ff. de off.
pꝛe. vr. ꝛ habet̄ i. c. cū eps: de offi. oꝛdi.
li. vj. Extraoꝛdinaria v̄o dr̄ ex̄oꝛdineꝫ
ꝛ ſimpliciter ꝯceſſa: vt eſt delegata: q̄ re
ſtrigit̄ ad pſonas ꝛ cās: iuxta. c. penul.
ꝛ glo. ꝛ q̄ ibi ſcribūtur p Panoꝛ. ꝛ mo
der. de offi. dele. ꝛ q̄ etiā reſtrigit̄ ad lo
ca. c. ſtatutuꝫ: de reſcrip. li. vj. vbi habet̄
cauſam delegatā debere tractari. j. cer
tos fineſ: ꝛ ita debere tractari i loco inſi
gni: in q̄ copia pitoꝝ habet̄: ſicut i. d. c.
j. §. in nullo. ꝛ p diſcurſum: ꝛ no. Spe.
in ti. de iuriſdi. om. iudi. in pri. ſ. iſtā iu
riſditionē extraoꝛdinariā vt delegataꝫ
reſtrigi. ¶ Tertio ſimilit̄ ē ꝯſiderādū
an iuriſditio ſit eccl̄iaſtica vel ſecularis
Qꝛ ſi ſit eccleſiaſtica qđ ꝯtingit pp pſo
nas: vel pp cauſas: vt in. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. c. ſi
diligēti. de fo. ꝯpe. in. c. ij. ꝛ cle. diſpen
dioſam. de iudi. Et tūc volēs arboꝛem
iudiciariā plātare: ſeu in iudicio agere
dꝫ q̄rere ſolū aptū: hoc eſt i eccleſiaſtica
cā: ad eūdo iudicē eccleſiaſticū: qꝛ ſecu
laris ptās ꝓ iſtis cauſis vel pſonis ſolā
ſeu iuriſditioneꝫ hꝫ non ſatis figuratā
ꝛ q̄lificatā: vt tali arboꝛi poſſit admini
ſtrare humiditatē vel vigoꝛē: ſic q̄ ſtet
vel creſcat vel q̄ afferat floꝛes vel fru
ct⁹. Hoc ē breuiter: qꝛ de talib⁹ ptās ſe
cularis ſe nō dꝫ itromittere: vt habet̄ i.
c. eccl̄ia ſctā ꝛ i. c. q̄ in eccliaꝝ. de ꝯſti. ꝛ
ca. cām q̄. j. q̄ fi. ſint leg. ꝛ in. c. cū q̄deꝫ.
xlvj. di. ꝛ iō dicit Hoſti. in ſūma de fo.
ꝯpe. §. qb⁹ ex cauſis. v. ꝛ nūqd laic⁹. q̄
i cauſis eccl̄iaſticis maxie ſpūalib⁹: ēt
laic⁹ non poteſt adire alios q̄ ſuos ꝓ
pꝛios iudices ſpūales fa. c. cū laicis de
re. eccle. nō alie. c. nulluſ: de parro. ꝛ. c.
ois vtriuſqꝫ ſex⁹. de pe. ꝛ re. ꝛ. c. nullus
de iure pa. ꝛ fa. qđ ſcribit panoꝛ. i. c. cū
ꝯtingat i. xvj. colū. de fo. ꝯpe. ꝛ iō peni
tētia ꝛ alijs ſpūalib⁹ opꝫ adire ꝓpꝛios
iudices eccl̄iaſticos. Necqꝫ poſſum⁹ ali
os adire q̄ nr̄os ēt ſi ſint eccl̄iaſtici. vt
no. glo. in. v. c. ois vtriuſqꝫ. Niſi defū
ct⁹ eēt ꝛ admiſſus per epm ali⁹ talis: q
haberet abſolutionē i fo. penitētiali: qꝛ
tūc ille adiri pt: cū certū ſit epm i cura
aiaꝝ ꝯcurrere cū q̄libꝫ parochiāo. vt i
c. ij. de pe. ꝛ remiſ. li. vj. ꝛ ibi ēt habetis
p gl. Jo. an. caſus i qb⁹ parochian⁹ p
abſolutōeꝫ remittit ſubditū ſuū ad epꝫ
Si v̄o ſit ſecl̄aris: vt i cauſis ꝓphanis
laicoꝝ recurrēdū ē ad iudices ſcl̄ares:
ꝛ aliqñ ad eccl̄iaſticos: ſi habēt iuriſdi
tionē tpalē cū ſpūali: qꝛ iuriſditio eccl̄ia
ſtica tā q̄ fauoꝛabilioꝛ pōt ꝓrogari per
ſcl̄ares. vt. d. c. nouit. ꝛ p glo. palle. i. c.
ex trāſmiſ. d̄ fo. ꝯpe. Nā videm⁹ ēt qñ
qꝫ eccl̄iaꝫ hr̄e iuriſditioneꝫ. i tpalib⁹ p

tex.in.c.in archiepiſcopatu.ex. de rap. ⁊ in.c.ↄqueſt⁹ de fo.ↄpe. Econtra vero iuriſditio ſecularis: nõ põt ꝓrogari p pſonas eccl'iaſticas: imo remiſſio ẽ faciẽda: ẽt ſi nõ petat: q2 cleric⁹ dꝫ remitti ad iudicẽ eccl'iaſticũ: pp defectũ totalis iuriſditiõis: q ẽ i iudice ſeculari ſup re vel pſona eccl'iaſtica: tex.ẽ i.c.ſi iudex laic⁹. de ſẽ.ex.li.vj.⁊ ratio differẽtie: q2 eccleſiaſtic⁹ ẽ capax vtriuſqꝫ iuriſditiõis. vt. d.c in archiepãtu.⁊.d.c.ↄqueſt⁹. Secularis võ nõ eſt capax vtriuſqꝫ iurib⁹ vulgaribus.c.q̃liter: ⁊ qñ de iudi. ibi qd oĩno fieri ꝓhibem⁹.⁊ in.c.ſacerdotibus. xj.q.j. vbi quodãmõ exhorruit ipator Conſtãtin⁹ vt libellos ꝯ epõs oblatos inſpiceret. ¶ Sed ꝯ pdicta ꝓ clariori intelligẽtia vi.c.võ.⁊.c.ex trãſmiſſa de fo.cõpe.⁊.c.ceterũ de iudi.in qb⁹ traditur cleric⁹ foro ſeculari. Solutio ſm doctores.in.d.c.ceteꝝ ⁊ in locis ꝑalle.ꝙ illud ẽ ſpeciale i feudalib⁹: in qb⁹ ẽt pſone eccleſiaſtice ſunt de iuriſditiõe dñi feudi. ⁊ corã ipſo ↄueniũt: ſcꝫ vigore ↄſuetudinis feudoꝝ q̃ tãꝙ recepta ab eccleſia dat hãc iuriſditionẽ: ẽt ſeculari in clericũ: quã iuriſditionem ex hũc caſuꝫ non põt iudex laic⁹ hr̃e: ẽt ex ꝓrogatione ipſius clerici.c.ſi diligẽti de fo.cõpe.⁊.C. de epiſ.⁊ cle.l. ſi qs in ↄſcribẽdo. ¶ Sꝫ q2 ſupra dixi clericũ eſſe remittẽduꝫ ad iudicẽ eccleſiaſticũ: ẽt ſi non petat: q̃ro. qualiter ↄſtabit aliquẽ eſſe clericũ ſi ipſe aſſerat ſe clericũ ⁊ negetur. Circa hoc quo ad multos effectus: tã ꝙ remittat ad iudicẽ eccl'iaſticũ: ꝙ quo ad alios effect⁹ pſtãtes exceptionẽ clerico. vj.ioãneꝫ de imo.in.l.ij.ff.de publi.vj.glo.in ver.non negociãdi.circa.fi.in clemẽ.ij. de cẽſ.q̃ clare loquit in materia. Et id partiũ aduocati: iſpectis his que dicta ſunt i hoc ſolo: ſeu fundamẽto iudicij: primit⁹ ↄſiderando: maxime aduocati actoꝝ q gerũt pond⁹ dici ⁊ eſt⁹: vt dicit Spec.de aduo.§.ↄſequenter.debere de cautela diligẽter aduerter ſup iſto pͥo fundamẽto. Et idõ ↄſiliũ ẽ: vt faciãt ꝓnũciari ſup iuriſdictiõe: ad oẽꝫ dubitationẽ tolẽdã. Et ſi illa iterlocutoria trãſeat in rẽ iudicatã: nõ ipedict ꝓceſſus rõne iuriſditionis: nec iudex dici icõpetens poterit neqꝫ põt: vt habet i.d.c.ſup litteris de reſcrip. Et ẽ ↄſiliũ Spec. nõ ſolũ in hoc: ſꝫ in oĩbus alijs exceptionib⁹ vt ſup eis ꝓnunciet: ita Spec.i.§.nũc vidẽdũ reſtat.ꝟ.ſicut i ſumma.in ti.de excep.vbi dicit optimũ eſſe caſum in.c. fi.de appel.li.vj. Et ꝓcedit illd ↄſiliuꝫ: qñ ſup dubio iuriſdictiõis iudex põt iudicare: vt regulariter pdt iuxta no.i.c. ſup lr̃is. Sꝫ ſi nõ poſſet iudicar: an ſua eſſet iuriſditio: vt q2 ꝓcederet itereſſe: vt i.c.dicti.c.ceteꝝ de iudi.⁊ in glo.j.⁊ p doc.⁊ glo.ſup ver.de feu.quã clare dclarat Panor.in.d.c.verũ de fo.cõpe.in.l. diure.vbi etiã glo.ff.ad munici. Et poſſum⁹ exẽplificare i iudice q̃ recipit ſportulas ex ſtatuto ↄſuetudine: vel aliter in caſu quo iudex cõſtitueret ſe parteꝫ formalẽ: iuxta notata i.c.ſtatutis.d.reſcrip.li.vj. tũc hoc conſilium Spe.non ꝓcederet ſꝫ tũc oportet prudẽtẽ eſſe aduocatum actoris: vt principaliter inſpiciat: q2 ad ipꝫ ptinet cliẽtulũ ꝙ non ꝓcedat ad vlteriora: idiſcuſſo articulo iuriſdictiõis. Et ſi nõ bene aĩaduerſuꝫ fuerit caſu quo ipe iudex nõ ꝓnũciat: vel nõ poſſet ꝓnũciare ſup cõpetẽtia iuriſditiõis ſequeret inde ↄtra actoreꝫ tres defect⁹. Prim⁹: ꝙ ꝓceſſus erit nullus. Secũdus: ꝙ ſoluet expẽſas. ⁊ põt euenire ꝙ incurrat penas: que iponũt trahẽti ad aliqd examẽ vetitũ: hoc eſt ad forũ icõpetẽtẽ de quibus i.l.j.⁊.l.

i criminali.C.de iuriſ.om.iu.l.nulli.C. de iudi.ꝛ in.c.placuit.ꝛ in.c.i nolite.xj. q.j.ꝛ.d.c.ſi diligenti. Et ſic habes expeditum principium ſcilicet ſolum: quod deſignat iuriſditionem ſiue forum.

¶ De radicibus arboris: deſignantibus cauſaꝫ: obligationem: ꝛ actionem.

¶ Expeditis ꝯcernentibꝰ ſoluꝫ arboris iudiciarie venio nūc ad radices. Et he radices ſunt tres p̄ncipales. ¶ Prima eſt: quā ponit tex.in.c.forꝰ.§.j.de v̄. ſig.l.i tribꝰ.ff.de iudic̄.videlicet cā: quā tex.dicit eſſe originē negocij. ¶ Scđa radix eſt obligatio: q̄ ꝓficiſcit̄ ex cauſa ¶ Tertia eſt accuſatio ꝛ illud colligitur in.l.j.ff.de acti.ꝛ obli. ꝛ in l.licet.§. ea obligatio.ff.de procuratori. ¶ Et huius rei gratia aduertendum ē: ꝙ cā eſt illa q̄ iuſtificat.ꝛ ideo aduertere d̄bꝫ actor: parit̄ ꝛ eiꝰ aduocatus: primo ꝛ ante oia: electa iuriſditiōe: ꝛ d̄clarata: an ſubſit cauſa agēdi: ꝛ ſit ſufficienſ. Qꝛ ſi eſſet ꝓpoſitio idiſcreta ꝛ ſine cā: nihil vꝫ vt in.c.ſi cautio.extra de fi.iſtru.ꝛ.i.l.ij. §.circa.ff.de excep.do. Iteꝫ ſi ſubſit cā: vtrū ſit ſufficiēs cā: qꝛ niſi eēt ſufficiens cā: nihil valeret.l.obligatio.ff.de acti.ꝛ ob. Itē ꝯſiderare d̄bēt: vtrū agat̄ noie ꝓprio: vel alieo: al's idiſcrete diceret̄ ꝓcedi. Cōſiderādū etiā: ꝙ obligatio ꝓcedit ex cā. Iteꝫ ꝙ ius agēdi ꝯpetat ne agenti dicat̄: vt.l.loci corpꝰ.§.cōpetit.ff. ſi ſui.ven.ſcꝫ q̄tū ad te liberas edes habeo. Uel ne dicat̄ id qđ cōmunit̄ dici ſolet: Audiri nō ſoleſ: qꝛ tuā nō iter ē.vt.i c. nō ſolēt.ij.q.vj. Uel ne dicat̄: ꝙ ſine actione experit̄ actor.l.quotiēs.§.iteꝫ ſi tpali.ff.de admi.tuto.l.ſi pupillū. in fi. ff.de nego.ge. Uel ne dicat̄: ꝙ inepte agit̄.vt i.l.j.i pri.ff.ſi mē.fal.mo.dixerit. ꝛ in.c.examinata.extra de iudi.ꝛ de hiſ pōt recurrere qs ad tradita ꝑ Inno.ꝛ cōiter doc.in.c.ſi.ex̄ de libel.oblat. Sꝫ ꝓ clariori itelligētia opp. ꝛ p̄mo videt̄ ꝙ iſte radices nō ſunt neceſſarie: nec ſemꝑ ꝓcurāt ꝛ tm̄ plātat̄ bona arbor iudiciaria.hoc eſt legitime litigat̄.ꝛ oppo. d̄eo qđ habet̄ in.l.ſi longiꝰ.§.j.ff.de.iudi.et ibi bona gl.circa tex.cū ibi no.ꝑ Bar.ꝛ alios modernos in. l.cū filiuſfa.viaticū.ff.ſi cer.petat̄.ꝛ de eo qđ videamus de actione in rē verſo.in qbus nulla eſt oblig.vt in p̄miſ iuribꝰ.ꝓbat̄ i.l.placet ff.de acq.her.ꝛ de his iſti.de ac.§.j. Et iteꝫ oppo.ꝑ lr̄aꝝ obligatiōes vbi vꝫ haberi nulla cā.inſti.de lr̄arū oblig.circa p̄n. Itē opp.ꝑ.l.ſeruꝰ.ff.đ alli.ꝛ el.leg. Solutio poteſt dici vt ſentit gl.in.d.§. j.inſti.de ac.ꝛ in.l.q̄daꝫ exiſtimauerūt: ꝛ i .l.ſi me ꝛ titiū.ff.ſi cer.pet. Qđ cā q̄ eſt p̄ncipalis radix: ſemꝑ inquirit̄: ꝛ illa tanq̄ origo eſt ꝯſiderāda: vt in.d.§. j.ꝛ in.c.forꝰ ex̄ de verbo.ſignifi. Et liceꝫ ex aliquo accidēti nō videat̄ ſubeſſe cā: tm̄ adeſt cā: ꝛ ex ipſa cā ꝓficiſcit̄ ius. Et lꝫ forte ꝓficiſcat̄ nō ordinariū ꝓficiſcit̄ tm̄ ius extraordinariū ex eq̄tate. vt dicit Bar.ſingulariter i d.l.cū filiuſfa.viaticū.ff.ſi cer.pet. Et habet̄ i iuribꝰ p̄al.ꝛ ex hoc ꝓcedit: ꝙ lꝫ in rei vendicatione reus ꝯuentus non ſit obligatus pſonaliter: nec aliqd cū ipſo reo actū vel contractuꝫ ſit tm̄ ex quo tu agens es dn̄s: ꝛ dignū ꝛ iuſtū eſt dn̄iuꝫ tibi ꝓficere: ꝛ ſic res tua tibi reſtituat̄: lꝫ ille reus ꝯuentꝰ q detinet vel poſſidet: non ſit tibi obligatus: equū ꝛ iuſtū eſt vt tibi reꝫ reſtituat: ꝛ ex alijs ꝓficiſcit̄ q̄dā obligatio ex q̄ tibi ꝯpetit ius agendi.ſic in.d.l.ſeruoſ cū ſi. Itē aduertere dꝫ actor ꝛ aduocatꝰ ſuus: vtruꝫ ſi volenti agere obſtet aliqđ ius excipiendi ex quo elidat̄ itentio agētis: ꝛ tanq̄ ꝯcludit̄ in to.ti.inſti.ff.ꝛ.C. de except.in Spe.de excep.§.dicto ꝑ to

tum diſcurſum iſtiꝰ.§.imo ēt pꝛoſpicere habeat actoꝛ ⁊ eiꝰ aduocatus: ſi cā ⁊ in tētio agētis ſit ſine ipedimento: dicit ēt Spe.ti.de actio.⁊ peti.§. ſequit̄:v̄.notā du3 ēt eſt ꝙ actoꝛ ⁊ aduocatus ſuus dꝫ cōſiderare vtrū ex cā ⁊ negocio plures pꝛoficiſcant̄ actiones ⁊ obligationes: ⁊ vtrū ſit opus electione: ⁊ an electiōe vnius tollat̄ alia vel nō tollat̄: ſm̄ tradita in.l.qð ī heredē.§.eligere. ff.ð tributa: i.c.vt qs duas: de electio.li.vj.⁊ in. l.j. C.ꝯmunia de lega.⁊ in.l.cū filius.§.varijs.ff.de le.ij. Adde ⁊ in repet.l.j.ff.ð. l.j.⁊ i.c.ij.ex̄ de libel.ob. Jtē hꝫ ꝯſiderare actoꝛ vel eius aduocatꝰ vtrū vna actio excludat aliā in.l.j.ff.vi bo.rapt.⁊ i l.p̄toꝛ.ff.eo. Et dicit Spec.ꝙ eſt ꝯſiliū vt aduocatꝰ eligat plenioꝛē ⁊ melioꝛē: ne habeat neceſſe ſepiꝰ litigare. Hinc ē ꝙ ſi mādato ſerui tui aliqs ſciēs te nolle de pecunia tua p̄diū ꝯparauerit: tu teneris eligere an velis agere ad p̄dium: an vo ad pecuniā: qꝛ iſta ſunt ꝯ̄ria: ita ꝙ ꝓſpicere debeas qd vtilius tibi ſit: vt in.l.j.⁊.l.fi.§.tales.C.de furtis: ⁊.l.rei ff.ꝓ ſoc.l.ſi merces.§.culpe.ff.loca.⁊ l. l.ſi vulneraueris.ff.eo.ti. Nā i iſtis poſſunt ꝯpetere q̄ttuoꝛ actiones diuerſe: ⁊ ex eodē facto.in q̄rū electiōe reſidet pꝛudētia actoꝛis ⁊ aduocati. Et vnū īter cetera dicit Spe.qð eſt nota dignū: ꝙ ex legato ꝯpetūt q̄ttuoꝛ actiones. Actio ex teſtamēto: q̄ ē pſoālis. Rei vēdicatio ⁊ hypothecaria.d.l.j.ff.de le.j.ꝑ Bar. ⁊ habet̄ in.l.j.C.cōia de le. Jtē ꝯpetit cōditio ex.c.officij.c.heredes.c.tua.ex̄ de teſta.facit.c.admonere.xvj.q.j.c.vltia volūtas.xiij.q.j. Et ꝑ ꝯſequēs inſurgit vnū ſpeciale: ꝙ ꝓ quocūqꝫ legato: etiā facto non ad pios vſus ſeu cās: poteſt agi ī iudicio eccleſiaſtico: qꝛ piū ⁊ ſanctū eſt: vt voluntas teſtatoꝛis habeat effectū: ⁊ ratione iſtius pietatis ⁊ ſanctitatis hec executio ſpectat ad epiſcopum ⁊ facit qð habet̄.C.de ſacroſan.ec.l.j.⁊ i hoc verſat̄ mirabilitas huiꝰ dicti: ꝙ.ſ. ſi legatū factū ſit p̄ſtandū ⁊ ꝑ laicū: ꝙ actoꝛ non ſequit̄ foꝝ rei: ꝯtra regulā ⁊ q̄ tradit̄ in.c.cū ſit generale: in p̄n. de fo.ꝯpe.⁊ in.l.fi.C.vbi in re3 act. Jdeo dicit Spec.in ti.de aduo.§.nunc tractemus: in p̄n.ꝙ aduocatꝰ cū clietulus p̄mo venit ad eū: dꝫ cliētulo dicere: ꝙ bn̄ aduertat ad cām ſuā: ⁊ eā fideliter narret: vt poſſit intelligere: an ex ſuo facto colligant̄ vel habeātur radices ſeu cāe idonee ad colēdā arboꝛē iudiciariā. Dicit eſſe tres pſonas: qbus oīmoda veritas eſt dicenda.ſ.ꝯfeſſoꝛi: qꝛ ꝯfeſſoꝛi dꝫ rei veritas pādi ſeu manifeſtari. c.hūilitatis.xxij.q.ij.⁊ in.c. oīs vtriuſqꝫ ſexus de pe.⁊ re. Jtē medico: qꝛ volente ⁊ ſanari: opꝫ medico infirmitatē detegere: ⁊ ſi pōt: cās īfirmitatis adijcere.d.c. oīs.§.ſacerdos: ⁊.c.cū īfirmitas.de pe. ⁊ re.in.vj.⁊ facit dictum Boe. de ꝯſo. phi. Si opa medicātis expectas: opꝫ vt vulnꝰ detegas. Alia pſona: cui dicenda eſt veritas: eſt aduocatꝰ ſeu iuriſꝑitus aditus ꝓ ꝯſilio.in ver.iudiciaria.ð. pe.di.vj. Dicat ergo q vadit ꝓ ꝯſilio oīmodā veritatē q̄liter negociū ꝓceſſit: ⁊ in ſcriptis redigat̄: vt ꝯgruū poſſit dare ſenſū. Et patienter audiat aduocatus cliētulū vt intelligat ⁊ bn̄ ꝯſideret qꝛ ius in facto ꝯſiſtit.l.ſi ex plagis.§.in clino.ff.ad.l.acquiliā.⁊ iō ꝑtinet ad clientulū ꝓponere factū: non aduocatū ⁊ qꝛ de ipſo dꝫ eſſe infoꝛmatus ipſe.c.paſtoꝛalis de iudi. Verū facto pꝛopoſito pertinet ad aduocatū de iure ꝯſulere. i c.j.ex̄ vt lite non conteſta. ⁊ ſi clientulus male factū ꝓpoſuerit: ⁊ non recte infoꝛmauerit fultoꝛem ſeu aduocatum: pōt

aduocatus ipse ꝯperta veritate absq; verecūdia ⁊ rubore deſerere cāž: ⁊ negare patrociniū: vt dicit Spe. i p̄eal. §. ſubijciens. ⁊ in ver. caueat. §. nūc tractem⁹.
¶ Caueat aduocat⁹ ſicut ab igne ne victoriaȝ ꝓmittat cliētulo: q2 euentus litis icertus eſt ⁊ dubi⁹. l. qd̄ debeť. ff. de peculio. Nec victoria cāe eſt in eo: ſed i iudice. §. notandū. ij. q. iij. ⁊ ꝓ eo qd̄ dictū eſt: ꝙ ꝯperta veritate pōt aduocat⁹ deſerere cām. tex. eſt aureus; ſi ſeruareť in practica in. l. rē non nouā. §. patroni. C. de iudi. vbi habeť: Sicut pars teneť iurare de calūnia: ita patron⁹ patrociniuȝ iurare teneť: iuxta illud: Illud iureť: ꝙ liȝ ſibi iuſta vi. Et hȝ ēt iurare: ꝙ ſi medio tp̄e ꝑpenderet cām eſſe iniuſtā ꝙ illius patrociniū deſereret. Et lȝ tertia radix ſit actio tñ non vř vtilitas diſcurrere per nomina actionū. Qd̄ qdeȝ diſputat Spe. de acti. ⁊ peti. §. nec eſt neceſſe in iudicijs ꝓponere nomen actionis. in. l. j. ff. ſi menſor fal. mo. dix. ⁊ tradiť in. l. edita. C. de eden. ⁊ in. c. dilecti. ex̄ de iudi. Et iō optima ratione ſublate fuerunt formule. hoc ꝑ totū. C. de for. ⁊ ipe. acti. ſublatis; ⁊ electa ē media via ꝑ manū regiā ⁊ iſtas formulas. ſ. ꝙ ſufficit factū apte ꝓponi per iura ꝑalle. ⁊ ita videnť intelligenda in. l. ij. §. deinde ex his. ff. de origi. iuris ꝗuis dicaťi aliquib⁹ partibus iperij iuſticiā fieri mān regia: ⁊ hoc in ciuilib⁹ ⁊ in criminalibus quoq; videť ſufficere factum apte ꝓponi. l. j. §. nam ⁊ Panpinianus. ff. ad trebell'. facit. l. ſi ꝑſes. ff. ad. l. iuliam penu. Expedit tamen ꝙ ꝯſideret actor vel accuſator in facti ꝓpoſitione: ne incidat i laqueum inſcriptionis ⁊ penatalionis: quaȝ faciliter incurreret ſi a veritate declinaret. l. pe. C. de accu. l. libellorum. ff. eo que eſt canoniſata. ij. q. viij. in. c. libellor: ⁊ quemadmodū dictū eſt in ciuilibus: ita ēt eſt in criminalibus. aduertendū eſt an ex eodē facto reſultent plura remedia ⁊ plura crimina. l. q de crimie C. de accu. Spe. i ti. de iudi. addit quatuor radices. Prima eſt vniuerſalis negocij: ſecunda generalis negocij: tertia eſt ſpecialis negocii: quarta cōmunis. prima radix attingit vniuerſalia: puta petitionē hereditatis: ⁊ petionē epiſcopatuȝ ⁊ ſimilia. Secūda generalis eſt q̄ generaliter ꝓponiť ⁊ ꝑ adminiſtrationē de qua i ti. ff. de nego. geſtis. de iſtito exercito. de adminiſtra. tuto. Et dicit Spe. in. d. §. ſequiť. v. ſȝ q̄ differētia: ꝙ in vniuerſalibus vniuerſalis ſit petitio: vniuerſalis ſit ꝓſecutio: ⁊ vniuerſaliter iudicať. In generalib⁹ vero generalis ſit petitio: ſed ſpecialis ſit proſecutio: ⁊ ſpecialiter iudicať. de quo ꝑ gl. in. l. j. ff. de eden. ⁊ in. l. edita. C. de eden. ⁊ ꝑ Inno. ⁊ doc. i. l. j. c. de libel. obla. In ſpecialib⁹ vero ſpecialiȝ ſit petitio: ſpecialis ꝓſecutio: ⁊ ſpecialiter pronunciať: habeť in. d. c. ij. ⁊ in. l. j. ⁊ per totū. C. de ſen. q̄ ſine cer. quāti. Cōmunis autē pertinet ad iudicia diuiſoria. ſ. finium regundorum familie herciſcūde: ⁊ cōmuni diuidūdo: que oia aduertere dȝ aduocatus vt bene ꝯſulat ſuo clientulo: ⁊ ideo pro inſtructione ⁊ declaratione harū radicū ſiūt interrogatoria. de qbus in ti. ff. de inter. act. Et Specu. eo. ti. §. j. ponit alias decē iterrogationes q̄ ſiūt in iudicio: de qbus per eum: ⁊ ſubdit i. d. §. j. v. ſciendū vnū notatu dignū ⁊ aureū: ꝙ ſi fiet interrogatoriū ad declarationeȝ a reo conuento vtruȝ poſſideat hereditatem vel rem: qñ agendū reali: ⁊ reus ipſe negauerit: pōt actor probare illlam negatiuam: approbare ⁊ laudare: ⁊ poſtea petere ſe mitti in poſſeſſionē rei de

qua agiť:ſaluo iure cuiuſq3 tertij. Nec
poterit reus ꝯuent⁹ q ꝓus negauit impe
dire vel ꝯtradicere: vt caſus eſt ſingula
ris.in.l.q ſeruū.§.fi.ff.de inter.acti. Et
hāc praticā ponit Ang.i.l.fi.ff.de rei vē
dicatione:licet Spe.non referat: ⁊ ipo
niť alia practica : ꝙ reo negāte actor
vincat cū ꝓbatione de mendacio: ⁊ ſic
fiat reus de poſſeſſore petitor.auť.ꝯtra
q ꝓpriā.C.de non nu.pecu.ſ3 illa ſecun
da eſt difficilior pratica: pma āt eſt fa
cilior ⁊ elegātior. Ultimo circa hāc ra
dicem aduertendū eſt:ꝙ in illis interro
gationibus faciēda eſt duplex pratica.
Prima:ꝙ ſine petitione fiūt interroga
toria. Secūda q̄ eſt magis cōis: ꝙ offe
rať petitio ſiue libellus: ⁊ in fine inter
rogationis ſubijciātur interrogatoria:
ita habet talis pratica ferrarieñ. Joā
nis:in ti.de for.interroga.fien. reo con
uen.ac reali primo ſuo libro ⁊c̃.

¶ De trunco ſiue ſtipite arboris iudi
ciarie per quem intelligimus libellū ſi
ue petitionem.

¶ Et p truncū ſeu ſtipitē arboris nr̄e
itelligimus libellū ſiue petitionē in ciui
lib⁹. i criminalib⁹ îo q3 ſunt tres modi
ꝓcedendi:ſc3 p accuſationē inqſitionē:
⁊ denūciationē:habeť in.c.inqſitiōis.⁊
i.c.ſup de accu. Stipes ſeu trūcu3 eſt ac
cuſatio vl inqſitio vel denūciatio ⁊ iō ad
uertēdū ē ꝙ ſicut ſtipes vel trūcus regit
totā arborē:ſic libellus ſeu petitio ſiue i
ciuilib⁹:ſiue in criminalib⁹ totū ꝓceſſu3
⁊ iudiciu3 totū: ⁊ ad eū referunť adeo
vt dixit Spec.in ti.de libell.concep.cir
ca fi.i pn.quarti libri:ꝙ quaſi certa vis
iudiciorum ꝯſiſtit in libellis concipiendis
⁊ pauci reperiunť in hoc plene īſtructi
immo videtur ꝙ nemo ſit qui in is con
cipiendis:aliquādo vano nō ſubducať
errore: ⁊ ideo bene precauendū. Nā ꝙ
oia referanť ad libellum patet q3 pmo
ad illu3 referť itentio agentis.c.j.de li
bel.obla. ⁊ auť.offerať. C.de litis cōte
ſta.⁊.iij.q.iij.offerať. Secūdo reſpōſio
rei reſpondentis ēt referť ad libellū: vt
in.d.auť.offerať. ⁊ in.l.rē non nouā.§.
patroni.C.de iudi. Jtē oia acta iudicia
lia ex parte agētis que fiunt ap ꝓban
dū ⁊ fortificādū libellū. Et acta rei ēt
referunť ad libellū:ſc3 ad ipugnādam
itentionē ⁊ libellū p litis ꝯteſtationē: ⁊
p exceptiones ⁊ ꝯditiones:inſtiť.de ex
cep.in pn. Jtē ꝯcluſio i cā ⁊ renūciatio
ꝓbationū:de qb⁹ i.c. cū dilect⁹.de fide
inſtru.reſpiciūt itentionē ⁊ libellū. Jtē
⁊ ipſa ſnia diffinitiua:q̄ d3 eē ꝯformis
libello.c.q̄liter ⁊ qñ.ij. ex̄ de accu. ⁊.c.
l3 de ſymo.l.vt fundus.ff.con.di.facit.
l.in vnū.ff.ſi cer.pet.⁊ tex.i.l.fi. C.de fi
deicō.liber. vbi diciť: ſtult⁹ eſt iudex q
i aliū ꝓnūciat: ⁊ in alio ꝙ petitū ſit. Et
ex his iſerť:ꝙ de ſubſtātia iudicij ple
narij eſt libellus ſolēnis: ⁊ ita ꝯcluſiue
tenet panor. ⁊ bene. ⁊ i hoc cū ſequor i
c.j.de libel.obla. Jn tm̄ ꝙ ſi partes vo
lūt habere iudiciū:ca⁊ ꝯſenſu non pōt
libellus remitti: ⁊ ita tenendu3 eſt. Quō
qdē dubitauit Spe.in.ti.de libel.obla.
i.§.vtrū libellus in ſumma. Jn extraordi
narijs iudicijs ſufficit qualis quali3 pe
titio.i.cle.diſpendioſum de iudi. ⁊ cle.
ſepe.de ver.ſigni. ⁊ probať in ꝯſtitutio
ne Friderici.ad reprimendū multoru3
facinora. Et ad hos ſummarios:ſeu iu
dicia ſummaria reduci poſſunt caſus
quos ponit Spe.in.§.nunc dicendum
de libel.conceptione per quos videbať
velle innuere libellū non eſſe deſubſtā
tia. ⁊ quos effectus habeat libellus ſeu
petitio colligi poteſt ex.j.dicēdis: ⁊ po
nit Spe.in.§.iam nunc. ¶ Pro cuius
vlteriori declaratiōe queritur que ⁊ qd

requirant ad libellū ꝛ petitionē. Et ꝓ veriori intelligentia. ꝛ breuiter Hoſti. i ſum. de libel. ob. §. quid debeat ꝯtinere libellus. v̄. his que ſequit̄ diſcipulus ſuus Spe. i ti. de libel. ꝯcep. §. qd libel. dicit requiſita i libello colligi ex his duobus metris. Quis: qd: corā quo: quo iure petat̄: ꝛ a quo: Rite ꝯpoſitus qſq; libellus hꝫ. Et ſic ſunt qnq; reqſita q̄. j. ꝑ ordineꝫ exponent̄. ℂ Primo dicit i pmo metro. qs petat. ꝛ p ꝯſequens dꝫ cōtinere qs ſit actor i libello p̄tendens ſibi aliqd deberi vel fieri: ꝛ p̄ncipalis pſona reqſita in libello. c. for?. ex̄ de ver. ſigni. §. in oi. l. ſi ꝓcurator. ff. de ꝓcu. habet i dicta aut. offerat̄. ꝛ i. l. i terib?. ff. de iudi. ꝛ i. c. querelā ex̄ de elect. Et ex hoc dicim?: ꝙ actor dꝫ venire iſtructus ad iudicium cū libello. vt i. c. j. d̄. libel. obla. ꝛ hꝫ talis titulū reclamatiōis: Et circa pſonā actoris ꝯſideranda ſūt hec. Habilitas pſone ꝓpoſite: vtꝫ ne p̄ ei? pſonaꝫ aliq̄ opponi poſſint. de qb? i ſpe. d̄. acti. §. j. ꝑ totuꝫ diſcurſuꝫ iſtius. §. Et hoc ꝓcedit ſi aliqs agat noīe ꝓprio. Si vero agat noīe alieno: proſpicere debet vtrū habeat legitimaꝫ pſonā: q2 de pſonis primo q̄rendā eſt. c. j. d̄ procura. ꝛ. l ſi q̄ram?. ff. de teſta. Naꝫ regulariter alieno noīe quis ſine mendato agere nō poteſt. l. ſi pupilli. §. fi. ff. de nego. geſtis. et ideo oportet fieri fidē d̄ mādato vl̄. d̄ officio ſeu dignitate: ex qua habeatur facultas agendi. c. j. e docet i. de reſcrip. vbi dicitur abbatē agere ꝓ monaſterio. c. cuꝫ deputati. extra de iudicijs. predicta regula fallit: niſi loquamur i cōiunctis perſonis que agunt ſine mādato. in. c. nōnulli. extra de reſcrip. ꝛ. l. ſꝫ ꝛ hc. ff. de ꝓcu. ꝛ per legitimationes illaꝝ pſonaꝝ diſcurendū eſt. vt i Spe. de ꝓcu. cū ti. ſequenti. Q2 fatuus eſt q accedit ad iudiciū: agere volēs niſi pri? legitimā pſonā habeat. Dicit̄ ſecūdo i merto. Quid ſcꝫ petatur vel qd p̄tēdatur: q2 illud debet exprimi i libello ſiue ſit ſpecies ſiue quātitas: ſiue factū: ſiue qd aliud qd̄ p̄tenditur: clare illud ſpecificando ꝛ declarādo per diffinitiuas demonſtrationes. l. ſi in rē. in p̄n. ff. de rei vendi. l. certū. ff. ſi cer. pet. l. in actione. in p̄n. ff. de fur. ꝛ hoc ideo vt clara itentio colligat̄ agentis. Sꝫ ꝯtra opponitur. d. l. j. §. q aūt. ff. quoꝝ lega. d. l. q̄ de tota. §. incerto. ff. de rei ven. ꝛ d. l. i actione. §. de veſte. ff. de furtis. ꝛ. d. l. j. §. ſi qs argētū. ff. depo. ꝛ tradit̄ ꝑ doct. ꝛ gl. in. c. ex pte. ex̄ de reſcrip. in qb? habet̄ ſingulariter ꝓcedere libellū icertū ꝛ ideterminatū: ꝛ ad idē facit. l. fi. i p̄n. C. de anna. excep. Soluit̄ ꝑ doct. regula ꝛ eſt vera ꝙ clara dꝫ eſſe intentio libellātis: fallit tñ regula niſi ipediat̄ ꝓponere actor clarā actionē ex facto ipſius rei vel ex alia cā iuſta. ꝛ ita itelligātur iura ꝯ̄ria: de qb? formaliter. ꝛ ple. ꝑ panor. in. c. ij. de libel. obla. fallit ēt dicta regula: qñ quis eſſet creditor i genere vt ꝑ docto. vbi. ſ. ℂ Tertiū i libello reqſitū eſt: ꝙ exprimat̄ corā quo libell? ipſe ꝓducit̄ queſtionū queadmodū ꝓbatio fit ipſi iudici. l. qnquaginta: in fi. ff. de ꝓbati. ita ēt libellus offerēdus ē iudicici. ꝛ ſic iudicis nomē exprimēdū ꝛ eſt doctrina ſpeculatoris in ti. ꝑalle. v̄. corā quo. dicētis: iudices eſſe nominandos ſm coꝝ dignitates. Et ꝓ declaratione hui? notāduꝫ eſt ꝙ in offerēdo libello triplex eſt practica: vna ꝙ offerat̄ libellus reo in iudicio: vel ēt ex̄ iudiciū: ſtatuta ꝯgrua die ad liberādū: vt i d. aut. offerat̄. Secunda practica vt offerat̄ libellus iudici: ſiue in iudicio ſiue ex̄ iudiciū: nec refert ſi offerat̄ die feria

ta.l.miles.§.sexagita.ff. ad.l.iuliaȝ. de adul.ꝛ ibi.Bar. lȝ alibi canoniste: ꝯ ꝛ. hoc verū: q̄uis peccet exhibēs libellum die feriato in honorē dei. l.dies festos. C.de ferijs.c.fi.co.ti.ꝛ de hoc facit etiā mētionem Bar.in.l.j.§.nūciatio.ff.de no.op.nū.ꝛ ibi Jo.de imo. Et iudex libello. sibi oblato cū suo p̄cepto annexo trāsmittit libellū reo:citādo ipm vt rñdeat ad certā dieȝ. Et dicebat Joānes grass.ꝙ ista est naturalis practica que tollit inducias deliberatiōis:vt ē tex. i. c.ꝑterea.ex̄ ð dila.ꝛ hāc praticā seruat curia romana ſm cū:ꝛ ēt vbiqȝ seruat̄ i Italia. Tertia est practica:ꝙ actor citato reo ad certā dieȝ:corā iudice die ad hoc statuta:exhibȝ libellū suū in manibus iudicis sedētis ꝓ tribunali: ꝛ dicit se petere ꝓut i eo ꝯtinet̄. ꝛ iudex aliqñ facit legi libellū: aliqñ nō: tñ laudabile ē ꝙ legat̄ p̄ñte ꝛ audiēte reo. quo facto iudex ðcernit copiā p̄ti assignando sibi ꝯgruā dilationē q̄ de ꝯsuetudine ē arbitraria ꝛ hāc practicā vidi ſuari in germania coraȝ q̄busdā iudicib⁹ delegat[?]: vel assignat̄ dilatio.xx.dierū: ꝓut ē de iure cōi vt.ð.aut̄.offerat̄: ꝛ dicit Spec. ð libel.ꝯcep.§.restat.circa p̄n. Et nota ꝙ p̄ncipal̄r libell⁹ offerēd⁹ ē iudici cui⁹ officiū mercennariū iplorat̄. Scd̄ario dat̄ copia p̄ti debite collationata cū ipso originali manēte penes iudicē vel notariū apd̄ acta iudicij ne aliq̄d imutari possit: nec aliq̄d falsuȝ fabricari: vt aliqñ dicit Spec.factū fuisse: facit qd̄ habet̄ i.c.q̄ñqȝ ꝯ falsam: de ꝓba.ꝛ ex his cū actor libellās ðbeat copiā libelli tradere iudici: ꝛ ꝑ iudicē reo expēsis agentis: vt i.c.j.de ꝓbatio.ꝛ meli⁹ i.c.j. ꝛ.ij. de libel.obla. Cōsiliū ē vt actor ipe deferat tres copias libelli: ꝛ ista est practica ad fraudes euitādas.ꝛ bonū ē ꝙ iudex ad minuendas expēsas p̄tiū: taxet certū q̄d soluendum notarijs ꝛ scribis.

¶ Aliud est reqsitū i libello: scȝ q̄ iure petat̄: qd̄ itelligit̄ i q̄ cā: q2 cā habilis ꝛ sufficiēs ē exp̄mēda i libello: vt dictuȝ est in precedenti tractatu de radicibus.

¶ Quītū reqsitū i libello scȝ a q̄ petat̄ ꝛ qs sit re⁹ ꝯuēt⁹ a quo petit̄: ꝛ cui offerat̄ libell⁹.vt i.ð.c.for⁹.§.re⁹: ꝛ.c.null⁹ iij.q.iiij.ꝛ voluit Spc.vbi supra dicēs nō sufficere si actor dicat i libello: Ego Petr⁹ ꝯq̄ror de q̄dā q mihi obligat̄ i.x. q2 talis libell⁹ ē lacerād⁹: cū non declarat qs sit idē. Voluit tñ Spec.vbi.ſ.ꝙ libell⁹ sustineat̄: si ille q̄dē demōstret̄ digito: vl' alit̄ clare ꝛ idubitata demōstratione.ar.l.certū.ff.si cer.pet.ꝛ i.l.noiati ff.de ꝯdi.ꝛ demon.ꝛ in.l.iij. ff.de libe.ꝛ posthu. Qd̄ satis vr̄ dubitabirabile: q2 ē necesse: vt colligit̄ ex p̄cedētib⁹: ꝙ scribant̄ ꝑsone apud acta iudicij q̄ noiant̄ i petitiōe. Qd̄ non vr̄ qualiter fieri possit sic ꝓcedendo per demonstrationes.

¶ Formā vo libelli i actiōe reali: ꝛ q̄re libell⁹ sic format̄ vi. i practica noua papiēs. Itē formas alioꝝ libelloꝝ i ciuilib⁹ ꝑsonalib⁹ vel mixtis actionib⁹: q̄ actiōes distigui possunt i q̄ttuor.s. vniuersalē gn̄alē: specialē: ꝛ ꝯmunē: mutatis mutādis: videre possum⁹ ꝛ colliger ex specula.magistro practice.ti.de iud. i q̄rto li. Et ista ꝓ nūc sufficiāt q̄ ad ciuilia. ¶ Quo ad criminalia vo: i q̄bus agit̄ de maiori p̄iudicio ꝛ id̄ i eis cauti⁹ est agēdū.l.ne cās.C.de ap.ꝛ i.c.gesta mus.xlv.di recurrēdū ē ad ea q̄ habēt̄ in.l.libelloꝝ.ff.de accu.ꝛ in.c.q̄sq̄s i.§. libelloꝝ.vj.q.viij.ꝛ reqsita i libello criminali ponit gl.i.l.i.causis. C.de accu.

¶ Etnū iter alia in actione criminali singularissime ꝯsiderādū ē ꝙ si crimē de q̄ agit̄ sit graue: in quo nō habeat lo

cū fideiuſſio. audit̄ reus ita demū:ſi ſe ꝯſtituat in carcerecrib⁹ : ⁊ non aliter.l. diu⁹.j.ff.ď cuſto.⁊ exhibi.reoꝝ.Et idē eſt in accuſatore: q ſe dȝ iſcribere: ⁊ ad penā talionis:⁊ ſimilit̄ incarcerat̄: vt i.d.l.diu⁹.⁊ hoc vt ipm iudiciū criminale pariformiter ꝓcedat. Et habet̄ forma iſcriptionis ad penā talionis p gl. in.d.l.in cauſis:⁊ aperti⁹ i Spe.in ti.de accu.li.iiij.i materia libelloꝝ.§.j.v.accuſator vbi ſunt h̄ vba. Ego. N. ꝓfiteor me hūc libellū dediſſe āno mēſe die tali:⁊ p me pſatū. N. libellū ⁊ accuſatōeȝ gitie ꝓſecuturū ꝓmitto: profiteor ēt ⁊ ad hoc me ſpēaliter obligo:penā calūnie ſeu talionis ſilitudinis ſupplicij ſubiturū:ſi hāc accuſationē calūnioſe iſtituero:vel ſi in ꝓbatione defecero pſcriptoꝝ.in.d.c.qꝗs.§.iſcriptio.iiij.q.iiij. Et hec iſcriptio hȝ locū in via ordiaria criminali:⁊ in extraordinaria:ſi priuat⁹ ſe ſiſtat.vt p Bar.in.l.ab accuſatione.§. nūciatoreſ.ff.ad turpil.⁊ habet̄ in.c.inqſitionis ex̄.de accu. ¶ Officiales vō de publico inſtituti:q ex debito officij tenent̄ denūciare ⁊ notificare maleficia eximunt̄ ab iſtis inſcriptionib⁹ in.§.aliqñ.iiij.q.iiij. ¶ De forma aūt denunciationis fiende per tales officiales videndus eſt Specu.de denūciatio. ⁊ aliquid per Panor.⁊ Inno.in.c.nouit ď iudi. ¶ De forma iquiſitionis habet̄ in Spe.de inqſitione.li.iiij.vbi cā ꝓſeqtur:habet̄ ēt in.l.ea.qdeȝ.C.de accuſa. ⁊ in.c.qualiter ⁊ qñ.ij.ex̄ de accuſa.

¶ De ramis arboris iudiciarie.

¶ In exordio pſentis lectiōis dixi q̄rto loco ad arborē noſtrā iudiciariā accedere ramos ad ipſam ſtipitē: queādmodū videm⁹ i arborib⁹ naturalibus. Nā rami ponunt̄ ſupra ⁊ circa ſtipiteȝ q² oblato libello qȝ dicim⁹ ſtipitem ſeu trūcū: ꝓcedit̄ ad vlteriora per iſtos ramos. Et queādmodū in arbore naturali circa ſtipitē ⁊ intra vel.j.ramos groſſos:ſunt aliq rāi minores ſeu ramuſculi:ſic in arbore nr̄a iudiciaria erūt aliq rami minores ante litis ꝯteſtationeȝ:q ſunt circa trūcū crocco colore depicti q̄s p diminutiōeȝ ſeu diminutiue ramuſculos appellam⁹:vt ſicut añ litis cōteſtationē:citationes q̄ ſunt de ſubſtātia ordinis iudiciarij.l.de vno qq̄ȝ.ff.de re iudi.l.nā ita diu⁹.ff.de adop.c.j.de cauſa poſſ.⁊ ꝓprie:⁊ p Spe.de citatione.§.ſequit̄ videre i p̄n.vbi dicit ꝙ citatio aliqñ ē facta ore iudicis: ⁊ iſta eſt validiſſima ⁊ potiſſima.l.ij.C. quomō ⁊ qñ iudex. Aliqñ nūcij:vt in.c.cū parati: ex̄ de appel. Aliqñ notarij. Aliqñ partes qñ eis facta eſt ꝯmiſſio:q² alias ad eos non ptinet:vt habet̄ in.c.j.ex̄ de reiudi. Aliqñ fit citatio litteratorie p litteras iudicis autētico ſigillo ſigillatas:qbus credit̄ iuxta.c.poſt ceſſionē de ꝓbati. ⁊ in.l.ſi publican⁹.ff.de publica.de quo in Spe.in ti. de citatione.§.iaȝ de citatione. Itē ſunt ramuſculi aſſignatiōes ad ꝓbandū:q̄ fiunt libello oblato:forte ſup exceptiōibus dilatorijs. Itē iter hos ramos ſunt exceptiones dilatorie ⁊ declinatorie ⁊ his ſimilib⁹:de qbus i. c.qm̄ ꝯtra falſam:extra de ꝓbati. ⁊ in c.exceptioneȝ:⁊ in gl.de exceptio.⁊ habet in.l.penul.in.fi.C.de excep.⁊ ne ꝓpter hoc iudicium differat̄ circūſpectus iudex habet ſequi conſilium pape in .c. paſtoralis dē excep. Et illud notandū eſt:ꝙ cum iudex procedit ſm praticam d.ca.paſtoralis:cum dicatur procededere ſm iuris determinationem a tali proceſſu non poteſt appellari: q² iuris determinatio nulli dȝ iniuriā iferre: nec grauamen.l.iniuriarum actio.ff.de re.

iuris:ꝛ ſi ceſſat grauameꝫ:ꝑ ꝯſequens ceſſat ꝛ appellatio.ꝛ pōt reijci i.c.vt de bitus:ex̄ de apel.vbi habet̄ hodie inno notā eſſe diſpoſitionē.c.ad romanā.ij. q.vj.ꝑ quā tenebat oli ois apel.q̄ non erat manifeſte friuola vel calumnioſa: qꝛ hodie ꝑ dictum capi.vi debit⁹ de ap. ad validitudinē appellationis reqrit̄ ſub ſiſtentia grauaminiꝫ.¶ Scđs ramuꝫ eſt groſſus ī medio ſtipitis q coloꝛe cro ceo depictus eſt:ꝛ regit quaſi oēs alios ramos appellat̄ litis ꝯteſtatio:quā dif finit ꝛ diffinitionem pꝛoſeqt̄ ꝛ diffinit Hoſti.de litis ꝯteſta.vt ibi ꝑ cū ꝛ ꝑ pa noꝛ.cū referenteꝫ.¶ Tertiuꝫ ramus ē iuramentuꝫ calūnie.qđ p̄ſtat̄ in oibus cauſis ēt in ſpūalib⁹ hodie in.c.j.in fi. de iu.calū.li.vj. Et dꝛ iuramentū calū nie ſcꝫ vitāde:quemadmodū dꝛ habeat vnuſqſqꝫ ſuā ꝑꝑ foꝛnicationeꝫ ca.ner ui.in fi.xiij.di.itelligit̄ ei ꝑꝑ foꝛnicatio neꝫ nō ꝯmittēdā:ſꝫ euitādā. Capitula iuramenti calūnie habent̄ in.c.j.de iu ramē.calū. Penaꝫ nolentiū iurare vide de calūnia.i.l.ij.de iuramē.calū.C.ꝛ i c.j.ꝛ.ij.đ iuramē.calū.li.vj.¶ Quar tus ram⁹ ꝯtinet aſſignationes ad ꝓbā dū:qꝛ lite ꝯteſtata:ſecuto iuramēto ca lūnie:iudex aſſignat partib⁹:ꝛ eis ipo nit on⁹ ꝓbandi id qđ eis ad ꝓbandū i cūbit in.c.licꝫ cām:de pꝛobatio.ꝛ voluit Spe.de ꝓba.in p̄n.ꝛ in.ti.de teſte.§.q̄ liter.ver.iudex ergo.ꝛ ideo habens re gularē ꝓceſſuꝫ:diligenter aduertat:an ſit facta aſſignatio ad ꝓbādū ꝓceſſuꝫ qꝛ ſi qs ꝓbaret:non auctoꝛitate:ꝛ medi ante aſſignatione iudicis:videret̄ non habere legitimas ꝓbationes:q̄ pꝛoba tiones debēt fieri iudici.l.ita in fi.ff.de pꝛoba.¶ Quintus ram⁹ ꝯtinet poſi tioneꝫ:q̄ fiūt ad reuelationeꝫ ꝓbationū de quibus in cle.ſepe.de ver.ſig.l.ij.§. qđ obſeruari.C.de iura.calū.i.c.peni de iura.calū.i.c.j.ꝛ.ij.de ꝯfeſſis.li.vj.ꝛ ſꝫ Spe.de poſi.§.q̄nto ſup eſt.v̄.ꝛ no ta ꝙ poſitiones fiūt de coꝛpoꝛe libelli. ¶ Sext⁹ ram⁹ ꝯtinet capitula ꝓbato ria:ſeu articulos ꝓbatoꝛios ꝛ repꝛoba toꝛios:q ꝓducunt̄ i cauſis:qꝛ lite ꝯteſta ta ꝛ negatis poſitionibus:eſt venire ad alias ꝓbationeꝫ:ꝛ ſic fiūt capitula ꝓba toꝛia:vt i.c.cū cām q̄ iter archiep̄m.ex̄ de teſti.ꝛ.c.ꝑ tuas de ꝓba.ꝛ.d.c.lꝫ:cāꝫ ꝛ eſt tex.i.c.p̄ſentiū.§.teſtes:de teſt.li. vj.habet̄ in Spec.de teſte.§.nūc viden dū.i p̄n.¶ Ad vnū tn̄ aduertēdū eſt: vt q̄n quis ꝓducit capitula ꝓbatoꝛia : ꝓteſtet̄ quicqd ponat i capitulis:nō tn̄ intēdat ſe aſtringere ad aliqđ onuꝫ ſup flue ꝓbatiōis:qꝛ ſi qs ſe aſtrinxiſſet ad ꝓbanda plura:quoꝝ vnū ſufficeret:ſi i aliquo deficeret ſucūberet:vt eſt tex.ꝛ glo.in d.c.licꝫ cām.glo.in v̄.ſe aſtrinxit ¶ Septim⁹ ram⁹ cōtinet iuramenta teſtiū.vt in.l.iuſiurādi.C.de teſti.in.c. in noīe dn̄i.ꝛ i.c.nuꝑ.extra đ teſti.ꝛ ad vidēdū iurare teſtes ſuꝑ capitula:citā da ē ps:vt habet̄ in.c.ij.eo.ti.ꝛ i.l.ſi q̄n C.de teſti.¶ Octau⁹ ram⁹ ꝯtinet in terrogatoꝛia ꝑtis aduerſe ad cautelam ſuā:q exibētur ꝑ ꝑtē.vt i.d.c.p̄ſentiū ex tra đ.teſti.li.vj.ꝛ iſtoꝝ interrogatoꝛio rū nō datur copia ꝑti.vt voluit Spe.de teſti.§.iaꝫ đ interrogatorijs dicens ꝙ fiūt interrogatoꝛia ſuꝑ circunſtantijs. vt videamus in cauſis de quib⁹ in.c.cū cām que inter archiep̄m.de teſti.in.l.ſo lū.C.de teſti. Addo de hiꝫ videndā eſſe glo.bo.in.d.§.teſtes i ver.interrogato ria.¶ Nonus ramus continet publi cationem atteſtationum ſm̄ tradita in c.in cauſis.ꝛ in.c.fraternitatis.ꝛ in.c. vltra tertiam de teſti.ꝛ habetur i Spe. de teſte.§.ſatis vtiliter.in pꝛin.vbi dicit

vnū qḋ cōmuniter nec teneť nec seruať ꝙ examinatis teſtib⁹ partes debēt re / nunciare teſtiū ꝓductionibus. Qḋ nō videť cautū nec cōueniēs. Nā ſatis re nunciatū ē ꝑ publicationē teſtiū ꝓdu / ctioni abſq; eo ꝙ̄ partes renunciāt. Et publicatio fit dupliciter. Primo ꝑ ac / tualē publicationē ⁊ aperturā teſtimo / nioꝝ: ⁊ illoꝝ lectionē. Secūdo habeť publicatio ꝑ iudicis ordinationē: cū iu dex ordinat examinatis teſtib⁹: vel lap ſo termino ad ꝓbādū: teſtes haberi ꝓ publicatis: vt conſtituit decretū bal. in ducatu mediolanē. ⁊ pars citāda eſt ad publicationē cū actualis ē fiēda pu blicatio. c. cum. i. ⁊. a. extra de re iudi.

¶ Decim⁹ ramus ꝯtinet aſſignationē iudicis factā partib⁹ ad opponēdū q̄c / quid volūt in ꝑſonas ⁊ dicta teſtium. ſʒ ea q̄ habenť in. d. c. p̄ſentiū ⁊ in c. dile / cto extra de teſti. in. d. c. p̄ſentiū. in. fi. ⁊ ꝑ Spe. de. teſti. in. §. ſepe teſtes. ⁊ i. §. pu blicatis. in pri. Qui ram⁹ continēs aſſi gnationē p̄dictā: itelligēdꝰ eſt procede re facta publicatiōe: ⁊ data copia ptib⁹ de ipſis atteſtationib⁹. ¶ Undecimus ram⁹ arboris nr̄e ꝯtinet inſtrumētoꝝ ꝓductionē ⁊ iuriū hincinde: q̄ poſt pu / blicatas atteſtationes ⁊ etiā ante. ꝓdu ci poſſunt: ⁊ etiā q̄ñcūq; vſq; ad renun ciationē ꝓductionis iuriū ⁊ ꝯcluſionē in cauſa. vt in. c. cū dilect⁹. de fide iſtru. ⁊ no. Spe. de. iſtru. edici. §. nūc dicam⁹ in prin. ¶ Duodecim⁹ ramus q̄ conti net aſſignationē ad opponēdū contra iura ⁊ inſtrumēta: decreta tñ pri⁹ copia parti: ⁊ plures forme oppoſitionū habē tur in. §. inſtrumētū. in. Spe. de. inſtru. editi. ¶ Tredecimus ram⁹ eſt exhibi / tio allegationū iuris. ſiue exhibitio ad / uocatoꝝ ad allegandū in cauſa de iure in preſentia iudicis. de quo i Spe. de al legatio. in prin. §. nunc videndum.

¶ Quartuſdecim⁹ ram⁹ q̄ ſʒ aliquos poteſt etiā p̄cedēti p̄poni: ⁊ ꝯtinet peti / tionē iuramēti neceſſarij in ſupplemen tū ꝓbationum: ſm ea q̄ habenť in. l. ad monendi. ff. de iure iurā. ⁊ in. c. fi. eo. ti. quā materiā ſimiliter ꝓſequiť Bart. ⁊ doc. vtrobiq;. ⁊ dicit Bar. in. d. l. admo nēdi. ꝙ cū iuramētū neceſſariū ſit ꝓba tio q̄ñ deferendū eſt añ ꝯteſtationē in cā. vt in. d. c. cum dilect⁹. dicūt moderni papienſes male ſeruari i practica: q̄ ple rūq; reſeruať vſq; ad cautionē ferēde ſentētie ⁊ forte rōne. l. vbi. C. ḋ farſarijs Et aliq̄ñ. deferť tale iuramētū ā hab⁹ ꝑ tib⁹ ſub ꝯditione ne iudex deferēdo ꝟni ptiū videať declarare motū animi ſui ⁊ ſic detegere ꝓ quo velit ferre ſentētiā.

¶ Decimuſq̄nt⁹ ram⁹ ꝯtinet ꝯcluſio / nē i cā ſeu renūciationē: q̄ fit ꝓbatiōib⁹ ⁊ fit ꝯcluſio ꝑ iudicē: renūciatio vo ꝑ ꝑ / tes. de q̄ i. d. c. cū dilect⁹. ⁊ i ſpe. de renū / ci. ⁊ ꝯcluſione. in p̄n. Laudo m̄: ꝙ cū iu dex ꝯcludit in cā: vt ſeruet illā praticā: q̄ ſolēt iudices dicere ꝙ ꝯcludūt in cā ſal uo iure reuocādi ꝯcluſionē ipaʒ: q̄ tūc iterlocutoriā ſententiaʒ ipſi⁹ ꝯcluſionis facili⁹ reuocabit ſi ſibi videať: q̄ cū re / gulariter interlocutoriā ſuā iudex reuo / cet. l. qḋ iuſſit. ff. ḋ re iudi. ⁊. c. cū ceſſan te. ex̄. de appel. facit q̄ regulariter quis nō indicit ſibi legē aq̄ recedere nō. lʒ. l. ſi quis in prin. ff. de le. iij. ⁊ ibi plc. ꝑ Bar.

¶ Sedecim⁹ ram⁹ eſt ille q̄ ꝯtinet req̄ ſitionē ꝯſilij ſapiētis: q̄ñ iudex dubitat q̄d iudicet: vel ptes petūt ꝯſiliū ſapiētū q̄ tūc recurriť ad ꝯſiliū ſapientū. de q̄ Spe. de reqſitione ꝯſilij. ⁊ i. c. ſtatutū. §. aſſeſſorē. de reſcrip. li. vi. ⁊ plerūq; oriť ꝯtrouerſia iter partes vel cū iudice q̄s debeat ſoluere ſalariū ꝯſultoris: ⁊ poteſt dici ꝑ dictum. §. aſſeſſorem: ꝙ ſi partes

petierint ꝯſiliū: debēt ſoluere ambe. Si
vo altera partiū petijt: illa ſola ſoluet.
Si vero iudex petijt: ſoluet ipſe de ſuo:
ſi pceſſus eſt ſe eſſe peritū. ſi vo nō eſt ꝓ
feſſus ſe eſſe peritū vel ſit ꝓbabile dubi
um: ꝯpellat partes ad ſoluendū: ⁊ ita
fiat. Nec ob. qḋ dici pōt iure ciuili nec
canonico iudicē dbere recipe ſpoꝛtulas
l. plebiſcito. ff. de offi. pꝛeſi. ⁊ in aut. vt iu
dice ſine quoquo ſuffra. §. volumus. col.
ij: vi. in. c. cū ab oī. de vi. ⁊ ho. cle. qꝛ iura
iſta loquunt̄ i iudicibꝰ ſalariatis vl̄ bñfi
ciatis de publi. ſecꝰ tñ ē i ꝯſultoꝛibꝰ ⁊ ad
uocatis q pñt capere ſalariū: ⁊ vendere
ꝯſiliū. in. c. ſtatutū. § aſſeſſoꝛē. ē. allega
to. ⁊ eſt tex. in. c. non licet. xj. q. iij.

¶ De floꝛibus huius arboꝛis iudicia-
rie: hoc eſt de pꝛobationibus.

¶ In exoꝛdio pollicitus ſum poſt ra-
mos expeditos: floꝛes ipſiꝰ arboꝛis p q̄s
nobis ꝓbatōes denotāt̄ qꝛ quēadmodū
floꝛes arboꝛis materialis ſeu naturalis
arboꝛis imediate ꝓducūt fructꝰ: ⁊ ex ip
ſis eſt ſpes fructuū: ita ex floꝛibꝰ hoc ē ꝓ
batiōibꝰ q̄ fiūt in iudicio reſultāt fructꝰ
ſententiaꝝ: ⁊ ex ipſis floꝛibꝰ ſumit̄ ple-
rūqꝫ ſpes victoꝛie: cū iudices iudicare
debent ſm allegata ⁊ ꝓbata: vt habet̄ i
c. iudicātē. xxx. q. v. notat̄ ⁊. c. j. ⁊ i glo.
de offi. oꝛdinari. l. illicitas. §. vitas. ff. de
offi. p̄ſidis. id ꝓpterea notādū ē: ꝙ ſicut
i materiali arboꝛe tpe veris habemꝰ plu
res floꝛes ſparſos hicinde: ita ⁊ in hac
arboꝛe habemꝰ plures floꝛes. i. ꝓbatio-
nes. Nō multū oꝛdinate magis ad vnū
ramū ꝙ ad aliū: ſꝫ hicinde ſparſos: ita
ꝙ non eſſet in ꝯgruū: et ſi circa ramu-
ſculos eſſent floꝛes pleī ⁊ ſemipleni: ſeu
coloꝛati: pfecte ⁊ nō pfecte: qꝛ in p̄para
toꝛijs: ſicut: ⁊ in deciſoꝛijs iudicioꝝ ple
rūqꝫ habent̄ ꝓbationes pfecte vel imp
fecte: de qbus oībus. j. Et ſic habemus
aliquas plenas ꝓbationes: ⁊ aliq̄s
ſemiplenas: aliq̄s tales quales: aliq̄s
ſubſidiarias: aliquas p̄ſumptiuas: ali
quas ex ꝯiecturis: p quas oēs. j. diſcur-
ramus: ⁊ vt incipiamus a dignioꝛibus
pꝛout ſunt ipſe plene ꝓbationes: dico ꝙ
plenaꝝ ꝓbationū. xviij. reperio ſpecies

¶ Sequunt̄. xviij. floꝛes ſiue ſpecies
plenaꝝ ꝓbationū: ⁊ pꝛio de ꝯfeſſione.

¶ Pꝛimus flos ſiue pꝛima ſpecies ple
ne ꝓbationis p ptis ꝯfeſſionē: ⁊ iſta cō
feſſio eſt duplex. Pꝛima eſt iudicialis:
ſcꝫ facta in iudicio pte p̄ſente vel iudice
vice ⁊ noīe ptis acceptāte. vel etiā nota-
rio. q̄ ſunt publice pſone ⁊ poſſunt alte-
ri acquirere: vt notat̄ in. l. j. §. ius publi
cū. ff. de iuſti. ⁊ iure. l. ſi ob cauſaꝫ. ff. de
euicti. ⁊ habet̄ i. c. ꝙꝙ. verſu. li. vj. ⁊ ho.
glo. in. c. qm̄ ꝯtra falſaꝫ. de pꝛoba. ⁊ i. l.
non quaſi. ff. rem pupil. ſal. fo. Et talis
ꝯfeſſio non ſolū hꝫ vim plene ꝓbatiōis:
imo etiā iudicati in ſententia. l. certū in
pꝛin. ⁊ in fi. ff. de ꝯfeſſ. ⁊ habet̄ i. l. j. C.
eo. ⁊ i. c. ſi. eo. ti. Et ideo qñ habet̄ talis
ꝯfeſſio non eſt neceſſe ferre ſententiaꝫ i
ꝯfeſſum: ſꝫ fit ei pꝛeceptū de ſoluendo.
ac ſi iudicialiter condemnatus eſſet. l. ſi
debitoꝛi. ff. de iudi. ⁊ notatur in. l. debi-
toꝛibus. ff. de re iudi. Utrum aūt qñ re
us reſpondendo ad poſitiones cōfitet̄:
illa ꝯfeſſio habeat vim iudicati. Et ali
quibus videt̄ ꝙ non: qꝛ poſitiones fiūt
ad pꝛobandū vt. ſ. dictū eſt in quinto ra
mo: ⁊ adducta ad vnū effectū nō debēt
diuerſa vel contraria operari. l. ij. in fi.
C. de iura. calū. Sꝫ in contrariū videt̄
dicendū: qꝛ verū eſt dicere hāc eſſe con
feſſionē iudiciariā. Et vnū ſingulari-
ter in materia poſitionū notabitis: qꝛ li
licet ſimpliciter qs nō dicat̄ ꝯfiteri id qḋ
pꝛoponit in capitulis pꝛobatoꝛijs: iuxta
no. per Panoꝛ. in. c. examinata de iudi.

in.iij.nota tamē Joā.an.i nouel. origi-
naliter dicit in .c.cū in poſitionibus.de
iureiu.li.vj.ꝙ deductū in poſitiōib⁹ cē-
ſeč p partē ꝯfeſſatū. ¶ Secunda ꝯfeſ
ſio eſt q̄ fit ex iudiciuȝ parte preſente: &
illa ſolū probat: non aūt diſponit. vt in
l.certū.§.ſi quis.ff.de confeſſ.& eſt tex.i
l. publia.in fi.ff.de pe. Si vō fiat parte
abſente: ſemplene probat: q2 certū eſt
talē ꝯfeſſionē non plene probare. vt di-
cet.j. Nec ob.predictis.l.ij.ff.de ꝯfeſſ.
&.l.fi.co.ti.l.error.C.de iur.& fac igno.
q2 predicta iura loquuntur in erronea
ꝯfeſſione: que nondū negocio finito po
teſt reuocari vt in dictis iuribus: & predi
cta procedūt in ciuilibus. In criminali
bus vō: ꝯfeſſio probat non tamē diſpo
nit.l.ſi ꝯfeſſus.ff.de cuſto.& exhi.reorū
facit.l.j.§.j.ff.de his que no.infa. Qui
nimo maxime ē aduertēdū in crimina
lib⁹: ne timore tormentoꝝ: vel alia cau
ſa puta deſperationis ſalutis quis fal-
ſuȝ confiteat .l.j.§.ſi quis vltra.ff.de q̄
ſti.& eo caſu quo quis ꝯfiteč taliter cau
ſa deſperationis vel tormentoꝝ quicun
qȝ poteſt ſe opponere & appellare quia
volentem mori lex non exaudit. l.nō tā
tum.ff.de appel.glo.notab.in.l.j.C.de
ꝯfeſſ. Solet tamen notari caſus ꝓ ſin-
gulari pro quo ꝯfeſſio in criminalibus
non tantum probat: ſed etiā diſponit in
c.ꝙ ſit graue: extra de exceſſi. prela.

¶ De multiplici iuramento.

¶ Secūdus flos & ſic ſc̄da ꝓbatio di-
cič eſſe iuramentū: qđ eſt triplex: volū-
tarium: iudiciale & neceſſariū. l.actori.
&.l.generaliter.C.de iureiu.& in rubri-
ca.ff.co.ti.ꝯuentionale ſiue volūtariuȝ
hȝ vim plene ꝓbationis: non aūt diſpo
nit.de hoc habeč & notač in.l.iij.&.l.nō
erit.§.d.&.l.iuſiu.qđ ex ꝯuētione.ff.de
iureiu. Juramētū vō neceſſariū nec he-
ne ꝓbat nec diſponit vt notač.i.c.fi.ex̄.
de iureiu.&.l.admonendi.ff.co.l.in bo-
ne fidei.C.eo. An aūt & qñ iuramentū
neceſſariuȝ plene ꝓbet dicet.j.cū exa-
minabič ſemiplene probationeſ: hec in
ciuilibus ꝓcedūt: in criminalib⁹ vō qñ
qȝ in ipſis requirunč probationes luce
meridiana clariores.l.fi.C.de ꝓbatio-
nibus: vtrū deferantč iſta iuramenta ne
ceſſaria: que alias dicunč iuramēta in
ſupplemētū ꝓbationis & eſt difficultas
ardua.de q̄ i.l.de quocūqȝ.ff.de iureiu.
& ibi p Ange.& Bar.& moderniores.

¶ De notorietate ſiue euidentia facti.

¶ Terti⁹ flos ē & tertia plena ꝓbatio
Notorietas ſiue euidētia facti q̄ plene
ꝓbat tā icriminalib⁹ ꝙ i ciuilib⁹.c.eui-
dētia ex̄ de accu.l.ea qdē.C.eo.&.c. ad
nr̄aȝ. iij.ex̄ đ iureiu.&.ij.q.j.de manife
ſta: & dicit Spe.in ti.de ꝓbati.§. vidēdū
reſtat.v̄.iiij.p euidētiā. Et ē triplex eui-
dentia: iuris: facti: & ꝓbationis: vt ibi p
cū.& p Spe.de no.cri.§.iā de notorio. &
tex.notād⁹.in.§.ſciēduȝ.ij.q.iij.q̄ nota
biliter diſtinguit i hac materia: vtrū ſit
notorium iudicii: an alijs: & vtrūȝ ſit no-
toriū facti pmanētis aut tranſeūtis de
quo ibi & notand⁹ ē tex.in.c.fi. de coha.
cleri.& mulie. vbi habeč de iſto notorio.
ꝙ nulla poteſt tergiuerſatiōe celari. de
quo etiā in.l.ciueſ.C.de appel.& ibi per
glo.Bar.& bal.ibi.& etiaȝ ex glo.habeč
differentia inter manifeſtuȝ & notoriū.

¶ De probatione violenta.

¶ Quart⁹ flos ꝯtinet quartā ſpecieȝ
plene ꝓbationis: q̄ dicič ꝓbatio violēta
ſeu violēta p̄ſumptio: qñ ſcȝ iuȝ p̄ſumit
& ſup p̄ſumpto diſponit. vt in. c.añ pe-
nul.ex̄ de ſpō.c.de illis: in fine.c.p tuas
ex̄ de condi. appo. & iſta dicič probatio
probata: contra quam non admittitur
probatio in ꝯtrarium: niſi p partis con

opinio a notorio: vt dicit Spec. de not. cri. §. ſequitur. ṽ. item etiam aliud.

¶ De indicijs.

¶ Nonus flos cõtinet aliam ſpeciem plene pbationis que habet̃ per indicia hoc eſt arte indubitata: que faciunt plenam pbationem qñq3. in. c. excõmunicamus: de here. z habet̃ in. §. ſciãt. ij. q. viij. z in. l. indicia. C. de rei vendica.

¶ De inſtrumentis publicis.

¶ Decim⁹ flos idicat plenã pbationẽ q̃ habet̃ p inſtrumẽta bublica: q̃ regulariter faciũt plenã pbationẽ in oibus cauſis. l. cũ res z. l. cũ p̃cib⁹. C. de pbati. z itelligunt̃ iſtrumẽta publica: ſi habeãt auctoritatẽ publicã cũ ſolẽnitatib⁹ reqſitis. l. gñali z i glo. bona. C. de tab. li. x. z. c. j. z. ij. de fi. inſtru. z plene ponit Spec. de inſtru. edi. §. breuiter ↄmemorem⁹ z ex hoc põt iferri ad illã dubitationẽ ptocollenſiũ i breuiaturis vel originalib⁹ notarioꝶ: q ſũt mortui: i qb⁹ plerũq3 illa ſolẽnia deſũt: ď his tñ dicẽdũ ẽ: vt habet̃ i. c. cũ tabellio. de fide iſtru.

¶ De lr̃is autentico ſigillo ſigillatis.

¶ Per florem vndecimũ habem⁹ aliã ſpecieẽ plene pbationis: que habet̃ per litteras autẽtico ſigillo ſigillatas. vt i. c. cure. c. ďbent. xj. q. iij. i. l. ſi publican⁹ in prin. ff. de publi. z in. c. poſt ceſſionẽ. extra de pbati. Et dicitur ſigillũ autenticũ ex auctoritate ei⁹ cui⁹ eſt ſigillu3: ſi adſint requiſita: vt i ſigillo apoſtolico z imperiali. c. inter dilectos. de fide inſtru. in. c. cũ dilecto. de ↄfir. vti. vel inuti c. ſignificauit. ď appel. c. ſtatuim⁹. xix. q iiij. c. tertio loco. ď pbati. z ſi quis velit cognoſcere an falſate ſint litter̃ pape p amotiõe3 cordula꞉ canapi vel ſerici cõcurrat ad Hoſtien. in ſũ. ď reſcrip. vbi inter alia vltra centu3 que poſſũt opponi reſcriptio: ponit̃ opponi poſſe: ꝙ nõ ſit ſanũ circa ſigillũ vel huiuſmodi. Et ad ppoſitũ noſtrũ videndus eſt Spec. ď pbati. §. vidẽdum reſtat. verſiculo decimo. p litteras. z ṽ. generaliter. vbi dicit notabilit̃ credi litteris cuiuſcũq3 ď his q̃ ptinẽt ad officiũ ſuũ: ſed maxime debem⁹ aduertere litteras z ſigilla potiſſimũ apoſtolica z imperialia p ea q̃ habent̃ in. c. lic3. extra ď cri. falſi. z aliqd in. c. ad audiẽtiã. j. de reſcrip. S3 ↄtra p̃dicta opponit̃ de. §. ſi nõ aliqd tale. in aut̃ de fide inſtru. coll̃. vj. vbi habet̃ ꝙ viua vox eſt excellẽtioꝛ pbatio: z p̃fert̃ voci mortue: ſ3 viue voci epiſcopi: cũ nõ ſit pl⁹ q̃ꝫ vnus: nõ credit̃ quo ad plena3 pbationem. in. c. cũ a nobis. de teſti. ergo videt̃ ꝙ nõ debeat illi⁹ littere credi: z ſic voci mortue. Solutio. dicit Hoſti. in ſum. de pꝛobati. in fi. ṽſi. ſed cũ opponit̃. ꝙ viua vox. q̃ď facit ſolemnitas adiecta i litteris: ꝙ eo ſcribẽte credat̃ quo ad plenã pbatione3: ſicut in tabellione cũ examinat̃ i teſte3: nõ credit̃ niſi ſicut ſoli: z tñ plus ſibi credit̃: ſi fecit iſtrumẽtum ſolẽne: vt ibi faciat plenam fidem.

¶ De libꝛis antiqs: z ſculpturis in lapidibus.

¶ Duodecim⁹ flos ↄtinet duodecimã ſpecie3 plene pbationis. z eſt illa que p libꝛos antiquos z etiã p ſculpturas factas in lapidib⁹ z muris z i tabulis que plerũq3 faciũt plenã pbationem: maxime i dirimẽdis ↄtrouerſijs ď limitib⁹. i c. cũ cã3. extra de pbati. habet̃ p Inno. in Rubꝛica. de ↄſecra. ecle. vl̃ altaris. z p Panoꝛ. ibide3. c. p̃mo. z i. c. ppoſuiſti. eo. ti. z p eũde3 Panoꝛ. in. c. q̃to. de. iureiu. vbi adducit illud Luce. xx. z Math. xxij. Cui⁹ eſt hec imago. z ibi p eu3 facit. c. ſanc. eo. tit. xxiiij. q. ij. z ibi glo. i. c. puenit. xx j. q. j. z tex. i. l. j. z p to. z ibi. Bar. ff. de albo. ſcri. fa. q̃ habet̃ in. l. pe.

tiul.ff.de pba.in.c.ad audientiã.de pre
ſcrip.et in aut.ad hoc.C.de fi.inſtru.

¶ De archiuo publico.

¶ Probationem plenam.xiij. habe-
mus p tredecimũ florẽ ⁊ eſt illa q̃ fit ex
archiuo publico:qd facit plenã pbatio
nẽ in.d.c.ad audiẽtiã.⁊ eſt caſus in.c.j.
de pbatio. ⁊ hoc dummodo appareat
illud eſſe extractũ de publico archiuo p
officialem archiui vel ex mandato.

¶ De teſtibus

¶ Plena pbatio decimqrta habetur
p teſtes rite ⁊ recte examinatos: ⁊ regu
lariter dico teſtes omni exceptiõe ma-
iores:faciunt plenã pbationez.c.lʒ vni
uerſis.c.nouit de iudi.c.cum a nobiſ.de
teſti.⁊.l.vbi nũerus eo.ti.Sũt tñ aliqui
caſus in qbꝰ reqrunt plures duobꝰ.de
qbus in Spe.d teſti.§.reſtat circa pn.

¶ De actis iudiciarijs.

¶ Probatio decimaqnta plena habet
p acta iudiciaria ſcripta.c.qm cãʒ.c.fi.
d pbati.⁊ i.l.geſta.C.d reiu.⁊ talia ple
nã fidẽ faciũt in ciuilibꝰ ⁊ i crimnalibꝰ.

¶ De aſſertione principis de geſtis co
ram eo.

¶ Sedecimus flos deſignat aliaʒ ſpe
cieʒ plene probationis: videlicet ſimpli
cem principis aſſertionem de geſtis co
ram eo:cum preſentia principis obtinet
vices pluriũ teſtium.l.oĩum.C.de teſti.

¶ De aſſertione cardinalis.

¶ Decimaſeptima plena pbatio ha-
bet p decimũ ſeptimũ florẽ repreſentan-
teʒ aſſertioneʒ cardinalis alicuiꝰ:cui p
pter eiꝰ auctoritateʒ credit: ſi aſſerit ſe
eſſe legatũ ſedis apoſtolice. nec exigit
aliud q̃ eiꝰ ſimplex verbũ:vt ei plene d
legatiõe credat.xcvij.di.c.nobiliſſimꝰ
q̃uis als nõ credat alicui de poteſtate
ordinaria vel delegata:niſi p litteras do
ceat.l.j.C.de man.pn.⁊ habet in.c.cuʒ
iuriſperitus:de offi.dele.in.c.ad probã
dum de re iudi. ¶ Ultimus flos ple-
nus ⁊ coloratus nobis affert plenam p
bationem conſuetudinariã alicuius pa
trie vel publicam reputationẽ vel tolle
rantiam in.c.nihil:cuʒ his ⁊ que ibi le-
gunt:de elec.in.l.barbarius philippus.
ff.de offi.pſi.in.c.cũ dilectus:de fi.in-
ſtru.Dicebat tñ dñs Joã.de gra ſꝫ: q
vltra plenas pbationes habemꝰ vnaʒ
ex ſtilo cu.ro.vtuʒ qua creditur magno
ſeu ſummo penitentiario:ſi dicat aliqd
de reſeruatis ſolo roma.ponti.ſibi eſſe
pmiſſum:vt in ea abſoluat:⁊ diſpenſet
viue vocis oraculo:per ſummum pon-
tificem id mihi commiſſum eſt: de cuiꝰ
veritate lʒ ſatis ei credat: me tamen re
mitto ad aulicos curiales ⁊ addo quod
tenet in iure.argu.a ſtilo curie:vt pba-
tur.in.c.ex litteris:de conſti.dum textꝰ
dicit.cuʒ tã iuris canonici q̃ noſtri mo
ris exiſtat:⁊ ita in Panor.colligit ar.a
ſtilo curie poſſe allegari ad deciſiones
cãrũ.vide ibi per eum. ⁊ ad ideʒ poteſt
induci tex.in.c.ex parte.eꝫ de reſcrip.

¶ Sequuntur decẽ ⁊ octo ſpecies p
bationum ſemiplenarum.

¶ Succeſſiue videndum reſtat de flo
ribus non ita plenis: ſeu viridi coloris:
⁊ in minoribus per quos habemus ſe-
miplenas probationes: ſeu ſubſidiari-
as:quaruʒ ſpecies ni fallar ſunt etiaʒ
xviij.quas.j.proſequor. ¶ Prima que
habetur per primum ex iſtis minoribus
⁊ pallidioribus floribus eſt illa ſemiple
na probatio:que habetur per vnuʒ teſtẽ
omni exceptione maiorẽ: deponentem
ſuper re de qua agitur ⁊ rite ⁊ recte exa-
minatum.vt habetur in tex.c.ex iſinua
tione.⁊ etiam in.c.i noſtra:de procura.
⁊ facit glo.in.l.theodoſius.ff.de do.pre
lega.qꝛ ſi duo teſtes regulariter faciunt

plenã pbationē vt.s̄.dictũ eſt in.x.flore plene.igit̃ vnus faciet ſemiplenã pbationē; ⁊ facit.l.j.in.fi.ff.quemad.teſta. ape.l; videant̃ in p̄riũ lex antepenul'. ff.de q̃ſti.cui nõ ſatiſfacit reſponſio gl'. in.d.l.theodoſius: ⁊ ideo reſpondet̃ aliter ſm doc. q illud operat̃ in cõditiõe pſone: ⁊ non cãc: ſ; iter̃ opponit̃ pro pleniori intelligentia: q nec ſemiplenã nec plenã facit vnus teſtis: q2 vox vni⁹ vox nullius.l.vbi numerus.ff.de teſti. Solutio: hoc verũ quo ad plenã pbationē non quo ad ſemiplenã ſm oẽs. Item p̄ opponit̃ de.d.l.theodoſius: vbi vn⁹ ſolus plene pbat. Solutio: vt dicit Bart. ibi eſt ſpeciale quod inducit̃ ex diſpoſitione teſtatoꝝ: alios caſus vide p Spe. de teſti.§.reſtat.v̄.l; aũt cõſequentibus. Modo iuxta predicta querit̃: an vnus teſtis faciat talem ſemiplenam probationē vt ſemper deferendũ ſit iuramentum neceſſarium ſeu ſuppletoriũ: iuxta legem admonendi. ff.de iureiur.⁊.l.in bone fidei.C.eo. ⁊ habet̃ in.c.fi.co. ti.i quo pro nunc vi poneñda cõcluſio q ſi vi talis cã: in quo duo faciunt plenam: vn⁹ faciat ſemiplena;: ſi vero duo non faciant plenam: vt in teſta. ⁊ in codicillis: tunc vnus non facit ſemiplena;: de hoc tñ latius dicendu; eſt: vt cõiter per omnes in.d.l.admonendi.⁊ in.d.c.fi.

¶ De comparatione litterarum.

¶ Secũda ſemiplena pbatio habet̃ p comparatione; litterarum ſm ea que habent̃ in.l.comparationes: ⁊ aut̃.ibi poſita.C.de fide inſtru.⁊ in aut̃.e.ti.§. ſi quis vult caute deponere.coll'.vj.

¶ De ſcriptura domeſtica.

¶ Tertius flos minor denotat probationē ſemiplenã que ſm aliquos habet̃ p ſcripturã domeſticã ſeu priuatã in.l. inſtrumenta domeſtica.C.de probati. q̃d vi intelligẽdũ p̄ ſcibentē.l.publia.l. fi.ff.depoſiti.⁊.c.ſaluberrimu;.j.q.vij. ⁊ eſt tex.in aut̃.cõtra qui pp̄riã.C.de nõ nu.pecu.⁊ hoc dũmodo ſit expſſa cã: ⁊ nõ ſit indiſcreta: vt in.c.ſi cautio. ex̃ de fi.inſtru. p ſcribẽte regulariter nullã fidē facit.l.rationes.⁊.l.exẽplo.C.de pba.⁊ ſm p̄dicta vi dubitari poſſe de validitate quorũdã ſtatutoꝝ italie ⁊ aliarũ puinciarũ diſponentiũ: q ſcripture p̄uate pbate pſone ⁊ bone fame: ⁊ maxime ſi ſit de collegio mercatoꝝ: vt eſt ſtatutũ papie: credat̃ vſq; ad ſummã. v.florenoꝝ renenſiũ: q2 vident̃ talia ſtatuta irreuocabiliter ⁊ parare ſeu apperire viã fraudib⁹ dicta.l.exẽplo: vbi dicẽ ad exẽplũ pniciosu; q qs faciat ſcripturã p ſe pbante; ẽt ſemiplene: q2 tñ ſemiplene pbauerit taliter petat ſibi deferri iuramẽtũ neceſſariũ: ⁊ ſic in ea re pp̄ria bñ pbabit qd nõ ẽ pmiſſu;: niſi i caſu legis fi.C.de fideicõ.⁊ ad p̄dicta facit lex oib⁹.C.de teſti.⁊.l.null⁹.ff.co. na; ſtatuta ſicut ⁊.ll.⁊ cõſuetudines debẽt eſſe rationabilia ⁊ nõ apperire via; fraudib⁹. Immo p̄ ſtatuta põt oppõi exceptio doli.l.j.in fi.ff.de doli excep.l. ambitioſa.ff.de decre.ab or. faciẽ facit c.cũ oẽs ⁊.c.q̃ ab eccleſiaꝝ de cõſuc. S; ſuſtinere talia ſtatuta poſſumus: vt notat Spe.de probatio.§.videndũ reſtat v̄.quid ſi di: qd cũ pacto fieri poſſit: q credat̃ vni partiu;: vi hoc poſſe induci per ſtatutum: arg.l.quod dictum.ff.de pactis: ⁊ habetur per glo.rubrice.C.de decre.decuri.li.x.⁊.l.non impoſſibile. ff.de re iudi.ſed poteſt fieri pactum: q credatur vni partiũ: vt per Bar. Bal. Ange.⁊ Inno.in.l.fi.ff.de pacto. ſtipula.ergo poterunt etia; induci hec ſtatuta. qd tñ intelligo cum modificatione: que ſit arbitraria iudici; ſcilicet pactum

ipſū ꝓcedere ꝑ notata in ca. veniēs in.c quintavallis.de iureiuran. ⁊ nota i.l.ſi qñ.C. vnde vi.⁊in ca.ſi.extra qđ vi vel metus cā.⁊ ꝑ validitate dictoꝝ ſtatutorū ⁊ ꝑdictoꝝ veritate facit optim⁹ text. in.c.tuis.de teſti. vbi licet iuramentū teſtis ſit de ſubſtātia: ⁊ ſine iuramēto nō valeat ei⁹ depoſitio.ca. nup de teſti.tamē partiū ꝯuētiōe credit̄ teſti.ſine iuramento.de hac materia an ⁊ qñ priuata ſcriptura ꝓbet:vi.plc.p Bar.⁊alios i. l.admonēdi.ff.de iureiu.⁊ ꝑ ſpec.in ti.đ iſtru.edi.§.reſtat. ꝟ.ꝑuatā vbi diſtiguit ⁊ etiam ꝟ.regulariter. ¶ De fuga.

¶ Quarta ſemiplena ꝓbatio ſm aliquoſ ē fuga.in aut.de collati.§.ſup hoc. ⁊.§.ſi qs aūt in.c.null⁹.de ꝑſūp.⁊.c.de cernim⁹.iij.q.viij.in qb⁹ iurib⁹ fortius videt̄ fugā facere plenā ꝓbationē:ſicut ſimile in.l.ſi libertoꝝ.ff.de bo.liber.i.l. j.C.vt omnis obe.indi. Niſi dicam⁹ ꝙ ſpecialitas in illis arguat: in alijs ſec⁹ ēēt:ſic ꝙ in alijſ fuga faciat ſemiplenaꝫ ꝓbationē ad qđ facit ad materiā legiſ: ait ꝑtor.§.ſi debitorē.ff.de his q̄ i frau. credi.ſed ſi eſſet fuga cū effractione carceris ⁊ ꝯſpiratione facta:illa arguit delictū ⁊ crimen capitale.l.j. in prin.ff.de effrac. Et ex his poteſt īferri ſm aliqs: an fuga ſit ſufficiens ad torturam: ⁊ dicebat Joan.de graſſ.ēē cogitāduꝫ:addo ꝙ ī hoc articulo pōt forte haberi reſolutio ex his q̄ dicit Bar.in.l. qs ſit fugitiu⁹.ff.de edi.edic.vbi inter fugienteſ diſtinguit aliqs fugit quādo familia iudicis cuꝫ inſeqt̄: ⁊ talis fuga nō grauatur ſuſpitiōe delicti:cū merito vnuſqſqꝫ fugiet huiuſmodi ſatellites : ⁊ carceres. Et aliqs fugit ſtatim cōmiſſo delicto abſqꝫ aliqua īſecutiōe: ⁊ iſta videt̄ culpabiliſ fuga:vbi plāc ⁊ clare ꝑ eum.

¶ De.v.ſpecie ſemiplene ꝓbationis.

¶ Quinta ſemiplena probatio ē illa:ſi quis in magiſtratu exiſtens in ciuitate dicat ſe metu fuiſſe compulſuꝫ: qꝛ ſemiplena ꝓbatio eſt in ꝯtrariū vt in.l.ſi.ff. qđ me cā.⁊ ponit Spe.de ꝓba.§.vidē reſtat.cir.ſi. ¶ De fama.

¶ Sexta eſt ꝑ famaꝫ: adeo ꝙ cuꝫ vno teſte erit plena ꝓbatio .vt in.c .ſicut de ꝓbati.⁊ habet̄ i.l.de bone fidei.C.đ recredi.⁊ in.đ.l.admonēdi ꝑ doct.⁊i ſpe. de no.cri.§.j.ꝟ.in fama autēꝫ. Uidēda ſunt circa hec ea q̄ ponit Bal.in aut.qſ actioneſ.C.de ſacroſā.eccle.cū allegat. l.ſi mater.C.ne de ſta.defūc. ⁊ vidēdus eſt tex ibi.⁊.c.qꝛ veriſſimile . extra de ꝑſcripti.nec ob.qđ dictū eſt in quīto flore plenariū: qꝛ ibi locuti ſum⁹ đ fama que excedit memoriā.xl.annoꝝ.hec aūt de ea q̄ eſt infra illas metas.circa quā differētiā vidēdus eſt Jmo.i.c.veniēs.de ver.ſig.li.vj.⁊ hec vidēt̄ ꝓcedere in ciuilib⁹ in criminalib⁹ autēꝫ fama habet̄ loco accuſatoris: ⁊ eſt potēs ad formādā inquiſitionē:nō autēꝫ videt̄ operari ſemiplenā ꝓbationē:ꝑ no.c .inqſitiōiſ. ⁊ i.c.qlr ⁊ quādo.ij.đ accu.cuꝫ in criminalibus requirantur probatiōes clariſſime.l.ſi.de proba.

¶ De ſuſpectione plurium.

¶ Septima ſemiplena ꝓbatio ē ſuſpicio q̄ ex plurib⁹ venit in mēteꝫ iudicis . vt habet̄ i.c.j.qđ me.cau.⁊ in.c.nomeꝫ. ij.q.j.⁊ in hoc plurimū verſat̄ arbitriū iudicis.vt ſentit Spe.de.ꝓbati.§.j.ver. ⁊ nota.⁊ ñ dicit nullā ꝓbationeꝫ eſſe faciendam diſcurſu ſed deliberate.

¶ De cōfeſſione facta abſente parte.

¶ Alia ſemiplena ꝓbatio que habet̄ poctauū floſculum eſt ꝯfeſſio ſm quoſdam facta abſente parte:facit lex certuꝫ.§.ſi quis abſēte.⁊ibi no.ff.de ꝯfeſſ. ⁊ facit ratio . quia incongruum eſt : vt

qđ quis dãncida voce ꝓteſtat⁹ eſt illud audeat abnegare: ex̄.l.generaliter.C.ꝺ nõ nu.pecu.⁊.c.ꝑ tuas de ꝓbati.⁊ facit.l.ſi.ff.co.nec ob.l.j.C.de fal.cau.adicc.legis.vbi vi probare ꝙ faciat plenã probationẽ:q2 textus ille loqͬ in vltima volũtate:in q̃ nõ regritur partis p̄ſentia.l.cum pater.§.fundo.ff.de lega.ij.

¶ De teſtionio ꝺ credulitate vl' auditu

¶ Nona ſemiplena ꝓbatio ſm q̄ſdaƷ eſt depoſitio teſtiũ de credulitate vel auditu:cuƷ certũ ſit ⁊ tales depoſitiões regulariter nõ valere ad plenã ꝓbationẽ c.cũ cãƷ.⁊.c.cũ litteris.ex̄ ꝺ teſti'.licƷ fallat hec regula ſingulariter in caſib⁹ notatis i.l.ij.§.idēƷ labeo.an.ff.de aq̄ plu.arcẽ.vbi ſunt caſus in qb⁹ necduƷ valet dictũ teſtiƷ de auditu:ſƷ ꝺ auditu aurib⁹ de hac tamẽ ſpecie ſemiplene ꝓbatiõis multũ videt̄ dubitãduƷ:q2 ſi agat̄ de ꝓbatiõe plena ſiue ſemiplena:opoꝛtet ꝙ ꝓbatio ſit ꝯcludẽs.l.nõ hec.C.vn.legit.c.in p̄ſentia.de ꝓbati.⁊ habet̄ i.l.teſtiũ C.de teſti.v̄.ſolũ.SƷ ꝓbatio de credulitate vel auditu alieno nõ ꝯcludit in caſib⁹ aliqb⁹ i.c.ſeries.in.c.quotiẽs.⁊ in.c.lƷ ex q̄dã.de teſti.ergo i ꝯtrariuƷ erit in alijs: de iſta materia teſtiũ deponẽtiuƷ de auditu vide.l.ſi aliter.de ꝓbati.⁊ in c.qđ ꝑ nouale.ex̄ de v̄.ſig.vnde qcquid aliq dixerint:videt̄ ſidẽda regula in cõtrariũ:immo teſtes de auditu vel credulitate non pꝛobant etiam ſemiplene.

¶ De iuramento neceſſario ſiue ſuppletoꝛio.

¶ Iuramentũ neceſſarium:quod defert̄ in ſupplementum pꝛobationis: dicit decima ſpẽs ſemiplene pꝛobatiõis: quod patƷ quia ſi habeat̄ vnus teſtis: ⁊ nõ ſit de caſib⁹ exceptis in quib⁹ non hƷ locũ iuramentum ſuppletoꝛium:de qb⁹ ꝑ.l.⁊ max.ꝑ moderníos ibi in.l.ad monendi.ff.de iureiu.ſupplet tale iuramentũ ad plenã ꝓbationẽ vt eſt tex.notabilis i.c.ſacr̄m ꝺ ꝓſuc.re.ſeu.i vſi.ſeu.⁊ habet̄ ex̄ in.c.ex inſinuatione de pecũ iurib⁹.ſ.alle.¶ Circa has ſemiplenaƷ ꝓbatiõesƷ no.Spe.ti.de offi.iudi.§.poſt modũ.v̄.ſexto querẽdũ eſt voluit ꝙ vbi cũqƷ ſũmarie ꝓcedit̄:ſemiplẽa ꝓbatio habeat̄ ꝓ plena.vt ibi ꝑ euƷ.qđ ſatis videt̄ falſum ꝑ tex.in cle. ſepe.de v̄.ſig.ſƷ Spe.excuſatur dicit Jo.grãſs quia dicit cum non vidiſſe d.cle. ſepe.

¶ De libꝛis mercatoꝛum.

¶ Undecima ſemiplẽa ꝓbatio habet̄ ꝑ libꝛos rõnum:argentarioꝝ:mercatorũ:⁊ ſimiliũ ꝑſonarum:de quibus in.l.quedam.§.numerarios.ff.de eden.

¶ De inſtrumẽto debiti reperto icaſſato vel inciſo.

¶ Duodecima ſemiplena ꝓbatio habet̄ ꝑ iſtrumẽtũ debiti reptũ icaſſatũ vl' iciſũ:ſiue penes debitoꝛeƷ:ſiue penes creditoꝛem vt i.l.j.§.ſimilio.v̄.ſƷ ne furãdi.C.ꝺ lati.liber.toll. Pl⁹ dꝛ ꝑ aliq̄s:ꝙ et ſi repꝛiat̄ itegrũ penes debitoꝛẽ:eſt ſemiplẽa ꝓbatio liberatiõis ⁊ ſolutiõis: ꝑ dictũ.§.ſimilio.⁊ ꝑ.l.j.C.de donati.⁊ l.diſſolute.C.cõ di.ſine cã.ꝺ qb⁹ ⁊ eoꝝ v̄itate ac pleniſſima determinatiõe vi.Alex.de imo.in.l.labeo.ff.ꝺ pactis.vbi videt̄ dicere imola:ꝙ imo tũc ſit plena ꝓbata ſolutio ſeu liberatio.ꝑ tex.i.l.cyrographũ.⁊ i glo.ff.ꝺ pꝛobatio.⁊ ſentit Spe.de p̄ſum.§.ſpecies.v̄.violẽta ãt.⁊ ita videt̄ cõis opinio.nec ob.v̄.ſƷ ne furãdi.q2 loqͬ i ꝑſonis domeſticis.de qbus erat ſuſpicio:ne inſtrumentũ ſubtraxiſſent:vt hƷ in.d.l.labeo.ꝑ Bar. Ang.⁊ Alex.ꝺ imo.

¶ De p̄ſumptione.

¶ Tredecima ſemiplena ꝓbatio eſt p̄ſumptio:ita ſentit Ho.i ſum. de p̄ſum. in p̄n.dũ dicit: expedito tractatu de v̄a

p̄ſum. Veniam⁹ nūc ad tractatū3 de q̄ſi ꝓbatione ſeu ſemiplena ꝓbatiōe: ⁊ idē fuit de intentione ſui diſcipuli Spe. de iud. delc. §. j. v̄. ꝙ ſit actor. nec ob. dicto i p̄cedēti flore. s̄. ꝓxime vbi dixit trāſeū do ꝙ p̄ſumptio facit plenā ꝓbationē3: hoc ē p̄ſumptio q̄ iſurgit ex eo ꝙ iſtrumētū debiti repit apud debitorē rūdet Ho. vbi. s̄. §. iij. ⁊ Spe. de p̄ſum. §. ij. ꝙ hēm⁹ q̄tuor pſumptiones: temerariā: v̄iſimilē: violentā: ⁊ neceſſariā. Temeraria tēdit ad malū ⁊ ip̄robat̄ in. c. fi. d̄ iurciu. ⁊. c. fi. d̄ p̄ſum. i qb⁹ dr̄ ꝙ debem⁹ bn̄ p̄ſumere ⁊ nō male: ⁊ ſic temerarie reprobat̄: ⁊ facit glo. in. c. in ſcripturis xvj. di. ⁊. c. abſit. xj. q. iij. in glo. q̄ dicit clericū amplectātē3 mulierē debere p̄ſumi cū facere hoc cā bn̄dicēdi vel ad penitētiā exhortādi: non āt ex aliq̄ vitio: ⁊ q ꝯtrariū p̄ſumit termerariu3 p̄ſumit̄: ſ3 doct. dicunt a tali caritate liberet no3 de⁹. queadmodū vnus q̄ſq3 d̄ſiderat iō eſſe exēptus a collectis realib⁹: eo q2 nō habeat ꝑ qb⁹ mponant̄ collecta vel onera ciuitatis. ℭ Veriſimilis ſeu ꝓbabilis p̄ſumtio cauſat̄ ex plurib⁹: ⁊ iſta facit ſemiplenā ꝓbationē regularit̄: ⁊ eſt potēs ad aliquid ꝓbādū. vt i. c. ſi qs d̄ gradu eccl'iaſtico ⁊ toto titulo. ex̄. d̄ purga. ca. ℭ Violēta p̄ſumptio ē ex veriſimili ꝓbatiōe: ⁊ iſta regularit̄ facit plenā ꝓbationē: donec ꝯſtet d̄ contrario. Neceſſaria dr̄ eſſe illa: q̄ ē iuris ⁊ de iure. d̄ q̄ dictū eſt. s̄. i tractatu d̄ plenarijs probationibus: puta. in quarta ſpecie.

ℭ De tali quali probatione.

ℭ Quartadecima ſemiplēa ꝓbatio ē q̄lis qualis ꝓbatio: ſ3 quicquid dicatur hec ſpecies reprobari ſolet: quia qualis qualis ꝓbatio dr̄ friuol a ⁊ modica. vt habetur in. c. cu3 i iuuētute. d̄ preſump. ꝑ illud verbū q̄lis q̄lis: qd̄ denotat modicū. l. ſi duo patroni. in pri. ff. d̄ iurciu.

ℭ De veriſimilib⁹ coniecturis.

ℭ Quintadecima ſemiplena ꝓbatio dicit̄ illa: q̄ habet̄ ex veriſimilib⁹ ꝯiecturis: q̄ tn̄ nō videt̄ procedere: cū ꝯiecture plerūq3 faciūt plenā probationē. ⁊ dici ſol3 liq̄diſſimā eſſe probationē q̄ habet̄ ex ꝯiecturis. l. lic3 impator. ⁊ ibi Bar. ⁊ oēs. ff. de lega. j. ⁊ ideo videt̄ hoc eſſe intelligēdū de illa ſemiplena probatione. vt habet̄ ex illis indicijs ⁊ cōiecturis q̄ ſufficiūt ad torturā. de qb⁹ in. l. j. in pri. ⁊ in. l. fi. ⁊ ibi Bar. ff. de q̄ſti. de quo habetur in. l. indicia. C. de rei vēdi.

ℭ De indicijs.

ℭ Sextadecima ē q̄ habet̄ per idicia circa qd̄ dictū ē vt proxima p̄cedēti: ſe3 ꝙ q̄n̄q3 faciūt plenam ꝓbationē. S3 capiam⁹ idicia ꝓ his q̄ ſufficiūt ad torturā. d̄ qb⁹ ꝑ Bar. vbi. s̄. ⁊ in iurib⁹ i proxi. arti. allegatis. Nā dicit̄ vnus teſtis facere idiciū ad torturā: q̄ dicit̄ ſemiplēa probatio: vt dictū ē i p̄ma ſemiplēa probatiōe. ⁊ eſt glo. i. l. capite quinto. ff. ad l. iuliā. de adul.

ℭ De tortura.

ℭ Decimaſeptima ſemiplena probatio ē tortura: vt q̄dā dicūt. l. j. §. miles. ff. de q̄ſti. cui vr̄ obſtare. l. j. §. q̄ſtionē. eo. ti. vbi dicit̄ ꝙ talis ꝯfeſſio eſt fragilis. ſed hic loq̄t̄ de tortura ad quā legittime proceſſu3 eſt: ſicut tortura ſupplet i vilib⁹ teſtib⁹. vt i. §. ſi nō legati i aut̄. d̄ teſti. ⁊ facit. l. j. §. diuus. ff. de queſti.

ℭ De argumentis.

ℭ Vltima ſemiplena probatio habet̄ ex argumētis vt ex tex. in. l. vni⁹. §. j. ff. de q̄ſti. l3 q̄n̄q3 faciat plenā probationē vt i. c. forus. ex̄. d̄ ver. ſig. ⁊ q2 iura tā varie loquūt̄: relinq̄mur plurimū iudicis arbitrio: cui⁹ offm̄ iudicis latiſſimū ē. l. j. ff. de iuriſ. om. iudi. ita dicit Panor. poſt doc. in. c. q̄m frequēter. §. porro. ſu

per glo. §. in ſacris. ex. vt lite nõ ↄteſta. dicit ꝙ iura q̄ ſũt ita varia i determia‑tione: quo tpe qs poſſit priuari bñficio ꝑ abſentiã opanť vt plurimũ hoc ſit arbitrariũ iudici. Ex his ſint expediti flores ſemiplene probationis.

¶ De frõdib⁹ ⁊ folijs arbor̃ iudicioꝝ

¶ Nũc ſexto loco arboris noſtre ha‑bem⁹ videre frõdes ſeu folia ad q̄ꝝ eui‑dẽtiã ſciẽdũ eſt: ꝙ frõdib⁹ ↄparãť oia ꝑ‑tinẽtia ad iudicis officiũ: ⁊ maxime or‑dinatiões: prouiſiões iterlocutiões: ⁊ aſſignatiões q̄ fiũt ⁊ proferunť ꝑ iudi‑ces ab exordio. ⁊ procedẽte toto proceſ‑ſu vſq̄ ad ſniã diffinitiuã excluſiue: ⁊ hmõi ordinatiões: ⁊ iterlocutorie: ⁊ re‑liq̄ p̄dicta dicunť ↄparãde arboris fron‑dib⁹: qm̃ queadmodũ i materiali arbo‑re frondes ↄſeruãt totã arborẽ: ⁊ ma‑xime frondes tegunt ⁊ videť hr̃e cuſto‑diã fructuũ vt ſeruẽť a grãdinib⁹: prui‑nis: ⁊ calorib⁹: ⁊ aggreſtes plerũq̄ ſeſ‑ſi vires reſtaurãť ſub vmbra frõdiũ iux‑ta illud archãgeli. Ibim⁹ ⁊ placide ca‑ptabim⁹ arboris vmbrã. ſic ꝑ iſtas fron‑des ſeu ordinationes. ꝓuiſiões ⁊ iterlo‑cutões defendiť tota arbor iudiciaria q̄ ad oẽs ſuas ptes ⁊ ẽt acta iudicialia ⁊ ſnie defenduntť ꝑ ordiatões iudiciũ a ca‑lũnijs: cauillationib⁹: tergiuerſatiõib⁹: ⁊ ſimilib⁹: q̄ dicunť tẽpeſtates iudicioꝝ ⁊ ẽt ꝑ ordinatiões: ⁊ reliq̄ p̄dicta defen‑dunť iudicia a nullitatib⁹ ⁊ litigãtes di‑cũť ſub ipſis frondib⁹: hoc eſt ordiatio‑nib⁹ iudicũ gaudere: ⁊ deniq̄ ſuſtinenť ea ⁊ defendunť: q̄ nõ iteruenientib⁹ p̄di‑ctis nõ valerent. ⁊ in iſtis dz eſſe maxia cura iudicis ne iudicia reddantur fruſ‑tratoria vel illuſoria. vt in. c. cã: ex. d iu‑di. facit. l. cũ ptor. ff. e. ti. ⁊ habetur in. c. edoceri. de reſcrip. ⁊ in. l. ꝓperãdũ i pri. C. d iudi. hinc dicit Spe. d excep. §. nũc videndũ. v̄. reſtat i ſumma: optimam ⁊ notabilem eſſe cautelã ad ſuſtinendũ p‑ceſſus ⁊ ad dubia auferenda: ꝙ iudices ordinẽt ſup occurrentib⁹. ⁊ ẽ tex. bon⁹ i. c. fi. in. fi. de app. li. vj. ⁊ dicaẓ ꝓpediem in. c. j. de ordi. cogni. Sed oppo. ex men‑te doc. magni. apud veteres vocati d bo‑bio: ⁊ videť ꝙ iſta non ſit bona cautela: q² ſi ſup omnib⁹ ordiabit iudex ⁊ ꝓferet ſniaẓ interlocutorias: dabitur materia appellãdi: ⁊ dilatãdi pceſſuẓ: ⁊ maxime in foro eccleſiaſtico: ſm cuius iura apel‑lãt ab oi grauamie. cle. apellati. d apel. ⁊ c. cordi. e. ti. in vj. c. vt debit⁹. ex. e. ti. Solu. ſm p̄dictum vocatum. qd refert Spe. de excep. §. nũc dicẽduẓ. v̄. ⁊ nota ſm aduocatũ: dicẽduẓ eſt: ꝙ aduocat⁹ actoris ſapiẽter agat: ſi ꝓcurat iudiceẓ ſibi adeo eẽ ꝓpiciũ: ꝙ ſup exceptionib⁹ vbo ꝓnũciet: procedẽdo ad vlteriora: ne materia appellationis ꝓlongeť. l. intra vtile. ff. de mino. l. arbitro. ff. q̄ ſatiſda. co. qd reprobat Spe. dicẽs: ꝙ ſalua ei⁹ reuerẽtia a tali pceſſu ad vlteriora neg‑lectis exceptiõib⁹ põt apellari. c. ſuborta. ex. d re iudi. i fi. ⁊ c. ex parte. ij. de ap. ſẓ hãc reprobationẽ mordebat tpe meo. d. Io. de graſſ in hoc tractatu arboris di‑cẽs ꝙ lẓ poſſit apellari a proceſſu ad vl‑teriora: nõ tñ ita faciliter appellabiť ſẓ q² ꝑ hoc non rñdeť ↄtrario: dicebat ipe ꝙ videri dicim⁹ bonaẓ eẽ cautelaẓ p̄re‑dicta ⁊ in foro ciuili ⁊ i foro canonico ⁊ primũ eſt bona ſm ius ciuile: q² nõ ap‑pellať ante diffinitiuã ſniaẓ. l. añ ſniaẓ C. quoꝝ appellatiões nõ recipiũť. Iteẓ ſm ius cãonicũ ẽ optia cautela: q² ſi ri‑te ⁊ recte ordiabit iudex. ⁊ ſm iura: quẽ‑admoduẓ dz. fruſtratoria erit appella‑tio: friuola erit appell. ⁊ ẽt nõ admitẽda c. cũ appellatiõib⁹ de app. li. vj. ⁊ inmi‑nebit pẽa appellãti. ⁊ hr̃ i. d. c. vt debit⁹

de.ap.& ideo ſanũ ẽet inſererẽt cãc iuſte in ipſis iterlocutionib⁹ & ordinationib⁹ & ſi ordinabit de iure: non fiet iniuria p ti: nec inferẽt grauamen: ergo nec hẽbit locũ appell. iſta. l. iniuriarũ. ff. iniurijs & ẽt dabit̃ repulſa friuole appel. cuȝ iu dex debeat ꝓuidere ꝯ calũnias litigan tiũ. cle. j. de reiu. hic vnũ mirabile dicit Spe. in. d. §. nũc videndũ. ỽ. illud quoq; nota: ꝙ iudex non dȝ aliꝗ exceptio nem dilatoriã recipere puſꝗ actor porrexerit libellũ: & re⁹ receperit: ne proceſſus ipediat̃: & hoc ſi ordinarie ꝓcedat̃: vt i. d. §. offerat̃: & in. c. j. de libel. oblat. Sȝ hoc dictũ Spec. non vẽ poſſe ſtare maxie per ea q̃ habent̃ i. c. paſtoralis ḋ excep. cũ ſimilibus niſi forte intelligat Spe. ḋ dilatorijs reſpicientib⁹ libellũ: vel niſi ꝯſiderationẽ habuerit Spe. iudicẽ nõ bñ poſſe ꝓcedere: non oblato li bello: que tñ conſiderationes conſidera tis verbis videntur eſſe ſatis fragiles.

¶ De officio iudicis.

¶ Modo iuxta ṗdicta q̃ro q̃ ſunt iſte ordinationes: circa q̃s verſat̃ iudiciȝ of ficiũ: quas ṗdie frondib⁹ ꝯparauimuȝ ex q̇bus dicam⁹ ꝓceſſum & ſniam ſuſti neri. Ad hui⁹ q̃ſiti intelligentiã dico cõſideranda eẽ q̇nq; tẽpora in q̇b⁹ iudex ſu ſtinendo ꝓceſſum iterponit vices ſuas & offiñ ſuũ impartit̃: & tp̃s ṗmũ ex his q̇nq; tẽporib⁹ dẽ eſſe a p̃n. qñ iudex adi tur: & operat̃ officiuȝ iudicis illo tẽpore circa tria. Primo ꝯſiderãdo ꝑnomẽ ad eũtis iudicẽ & ꝓponentis ſeu actoris. in c. forus. §. in oĩ: ex̃ de ỽ. ſig. & dicit Spe. de actore in p̃n. ꝙ actor eſt ſimilis ipũctis. c. j. iiij. q. iiij. & verſat̃ offm̃ iudicis hoc tẽpore p̃io i repellendo perſonã ſi ſit inhabil' aſſiſtendo in iudicio etiã nemine inſtante vt ille repellat̃. l. quos ꝓ hibȝ. ff. ḋ poſtu. i. c. de reſcrip. li. vj. & aperti⁹ in. c. q2 de excep. l. vj. Scḋo ỽſat̃ offm̃ iudicis hoc primo tp̃e: vt ꝯſideret q̇d & quale corã ipſo ꝓponat̃: ſi forte ꝓ ponat̃ tale q̇d ꝑpter qḋ nõ rõne iabilitatis ꝑſone: ſȝ rei ꝓpoſite ſeu petite eſt in iudicio deducta: agens veniat repel lendus. ar. in. l. j. & in glo. necnõ no. per Bar. Ang. & alios in. l. j. ff. de offi. aſſeſſo2. & hẽtur i Spe. de libel. ꝯcepti. §. iuxta ꝓpoſi. Tertio loco. hoc ṗmo tp̃e ỽſatur offm̃ iudicis in ꝯſiderãdo perſonaȝ ꝯ quã agit̃ vel offm̃ implorat̃: an ſit ta lis perſona: ꝯ quã ſit ꝓpoſitio faciẽda: & an ſit de iuriſditione ipſi⁹ iudicis & iõ dicebat Spe. d. §. viſo. ỽ. ita papa vel iperator: de accuſatore: ꝙ ſi q̇s narraret papã vel iperatorẽ reũ in iudicio corã in feriori iudice: iudex hr̃et taleȝ repellere Hinc dicim⁹ ꝙ ſi corã iudice ſeculari lai cus vel eccleſiaſtic⁹ ꝓponat aliq̇d ꝯtra clericũ: ipſe iudex interponet ſuũ offm̃ ipſuȝ repellẽdo: per iura. s̃. all. plene ꝓ ſequit̃ Spe. de ꝯtu. §. j. ỽ. ꝙ ſi iudex & illud circa hoc ṗmũ ſignãdũ eſt: ꝙ: qualiter. & qñ iudex ſit adeũdus: & in quo lo co: materia tradit̃ in Spe. de ꝯpe. iudi. §. viſo. cui⁹ iudiciũ & multos effect⁹ iudicis ponit Spe. §. ſi in ſequẽti: ḋ mate ria ẽt in. l. a ꝓcedente. C. ḋ dilati. Scḋȝ tp̃s quo iudex ſpargit frõdes: ſeu offm̃ ſuũ interponit: & poſtꝗ iudex ipẽ adit⁹ audiuit ꝓpoſita p partẽ: & tũc offm̃ ſuũ etiã ꝯſiſtit in trib⁹: ṗmo inſtruẽdo eũ & dicendo: fili vbi habes libellum: vt fecit i gnar⁹ ep̃s. in. c. j. ex̃ ḋ libel. ob. & ponit Spe. de ꝯpe. iudi. adeundo. §. viſo ver. quo expedito. ſcḋo loco hoc tẽpore cõſiſtit offm̃ iudicis in ꝓcedẽdo lr̃as citatorias cum debitis dilationib⁹: iuxt. c. j. & ij. cũ ibi no. ex̃ de dilati. iij. loco hoc ſcḋo tempore ꝯſiſtit offm̃ iudicis in deputan dis ſcriba ſeu notario: cãc: & nũcio: & ſa

ciendo ꝯmiſſionē: ⁊ iſta ſunt ꝑparatoria: ſine qb⁹ ꝓcedi non poteſt ⁊ formā ponit Spe. de citatione. §. ſeq̄t videre q̄liter: tertiū tp̄s eſt poſt oblatū libellū ⁊ citata parte ad rn̄dēdū libello: quo tp̄e iudex interponit offm̄ ſuū ēt in alijs tribus: p̄mū ſi pars citata non venit: vel veniēs rn̄dere recuſauerit: vel ſine licētia receſſit: qb⁹ caſibus vocat̄ ꝯtumacia: vt hētur i. c. j. de iudi. ⁊ i. l. ſcire opꝫ. §. ſcire ff. de exc. tu. ⁊ i. c. certū. xj. q. iij. ⁊ Spe. de ꝯtu. in. §. j. ṽ. j. ⁊ i eo caſu inſtāte pte: iudex offm̄ ſuū interponit: notādo ꝯtūaciā ſm modū ⁊ formā Spe. de ꝯtu. §. ſeq̄t videre: ⁊ ſentit Spe. reqri peremptoriā citationē: q̄ in p̄ma citatione non eſt ponenda: qd̄ tn̄ intelligendū eſt ꝙ ꝓcedat̄ ad vlteriora: ſm ea q̄ habent̄ in. c. ꝯſtitutionē: d̄ ſen. ⁊ re iu. li. vj. ⁊ ex hoc tēpore poſt ꝙ̄ ſubeſt ꝯtumacia: inſtante parte interponit offm̄ ſuū ꝓcedēdo ad remedia p̄toria ⁊ canonica in qb⁹ v̄ſat̄ offm̄ iudicis ꝯ̄ ꝯtumacē vꝫ ꝯdēnando ꝯtumacē in expen̄. in. l. ſancim⁹. C. d̄ iudi. d̄ dolo. ⁊ ꝯtu. c. ij. Spe. de expen̄. §. ij in p̄n. vtrū aūt illico ſit fiēda ꝯdēnatio ip̄a ꝓ expenſarūꝫ vel qn̄ dicā poſt Panor. in. c. finē litib⁹. ſ̄. allegat̄: d̄ alijs remedijs p̄torijs ⁊ canonicis: q̄ ſunt multa ſuſpenſio: miſſio in poſſeſſionē ⁊ plura alia. vi. ple. Panor. q de hoc etiaꝫ plenius ſe remittit. i. c. qm̄ frequenter. §. in alijs: ex̄ vt lite non ꝯteſta. Scd̄o loco h̄ tertio tp̄e iudex interponit ſuū offm̄ qn̄ re⁹ ꝯparet: ⁊ non eſt ꝯtumax. vt ipſo cōpulſo rn̄dere ꝓnunciet ſup exceptionib⁹ vt. d. c. paſtoral̄. Tertio loco hoc tertio tp̄e iudex interponit offm̄ ſuū: vt apte ⁊ clare rn̄deat̄: vt in. d. auſ. offerat̄: ⁊ hoc in ciuilib⁹: i criminalib⁹ v̄o offm̄ iudicis v̄ſat̄ ob ꝯtumaciā accuſati: vt ꝓcedat ad annotationē bonoꝝ q̄ locuꝫ hꝫ in criminalib⁹ vt per Spe. de accu. h̄ꝫ forma annotatiōis i. §. ſeq̄t videre v̄. vt āt i hac materia. Itē v̄ſat̄ offm̄ iudicis in criminalib⁹: in inſcriptionib⁹ ⁊ alijs de qb⁹. ſ̄. dictū eſt in trūco arboris nr̄a dū tetigi reqſita ad libellū i cā criminali. ex p̄dictis inferebat Jo. de graſ h̄ ad duos errores quos plerūqꝫ ꝯmittūt iudices: vn⁹ eſt cū aſſignat iudex reo certū terminū ad rn̄dēdū: ⁊ ꝯminat̄ ei penā: ſi in termino nō rn̄derit: hēbit cū ꝓ ꝯfeſſo q̄ nullaten⁹ h̄ fieri dꝫ: imo cū in criminalib⁹ reqrant̄ clariſſime ꝓbationes. l. ſi. C. de ꝓbati. non valꝫ in eis quo ad ꝓbationeꝫ vlla ficta ꝯfeſſio. Et ex h̄ ſequit̄ ſm eū ⁊ bn̄: ꝙ non admittunt̄ i criminalib⁹ poſitiones ſuper crimine ⁊ facto: ratio de qua in. l. ij. §. qd̄ obſeruari. C. de iura. calū. ⁊ qd̄ h̄ꝫ per glo. ⁊ ibi per doct. in. c. j. in ṽ. ſeu criminali. co. ti. ⁊ habet̄ aliqd in. c. j. ⁊. ij. de ꝯfeſſ. li. vj. ⁊ per Spec. de poſi. §. vij. Secūdus error eſt cū ſit aſſignatio ad rn̄dendū ſub pena: ꝙ alias lis hēbit̄ pro ꝯteſtata: q̄ ſi ēt non rn̄deat habet̄ lis ꝓ ꝯteſtata: q̄ non eſt ſeruata forma: qd̄ ēt eſt de mente Spe. d̄ litis ꝯteſta. §. nunc dicam⁹ v̄. qd̄ aūt. Predicta ſunt intelligēda de iure cōi: non aūt de iure municipali: conſequenter per Italiā cauet̄: ꝙ non ꝯparens ad rn̄dendū accuſationi vel inq̄ſitioni: hētur ꝓ ꝯfeſſo: ⁊ ita i cū fert̄ ſn̄ia cū oiꝫ pp̄l's regulariter ſibi faciat ius. l. oēs populi. ff. de iuſti. ⁊ in. §. oēs populi. inſti. de iu. na. gen. ⁊ ciuili. Quartum p̄ncipale tēpus in quo iudex impartit̄ officiū ſuuꝫ ⁊ ſpargit folia: ſeu profert ſn̄ias interlocutorias ordinationeſ. ⁊ ꝓuiſiones. eſt tēpus litis ꝯteſtate: vel habite pro litis ꝯteſtatione vſqꝫ ad ꝯcluſionem in cā excluſiue: ⁊ hoc quarto tēpore lite conteſtata officium iudicis mul

tu3 exuberat: ꝛ h3 iudex facere multas
prouiſiones ꝛ ordinationes ad inſtruē
dam rationem: ꝛ proceſſum ſuſtinen-
dum: tū tacite: tū expreſſe. Et breuiter
vt diſcurramus per oēs ramos arbo-
ris noſtre ꝛ per oēs flores: iudex inter
ponit officium ſuū ad ſuſtinendos flo-
res ꝛ ramos ſicut vnicuiq3 iuris perito
liquere poteſt: ꝛ non tranſeamus ſine
aliqbus extraneis. Primū dico ꝙ ver
ſatur officium iudicis i ſuſtinendis ra
mis: puta in declarando rite ꝛ bene litē
eſſe conteſtatam: ꝛ ad vlteriora probā
da terminos aſſignet ad probandum.
In floribus ſuſtinendis verſat̄ officiū
iudicis declarando confeſſionē3 clarā
Nec aliter eſſe rūdendū: vel teſtes nō
eſſe repetendos. In floribus minorib⁹
ſuſtinendis interponit officiū ſuum iu-
dex interloquendo neceſſariu3 eſſe vel
expedire ꝙ iuret̄ in ſupplementum ꝓ-
bationis: ꝛ ſic de ſimilibus: ꝛ hoc ēt qr-
to tempore iudex interponit offm̄ ſuū:
ſeu ſpargit frondes in oībus ocurrenti
bus lite ꝯteſtata: etiam extrinſecus pro
uenientibus ꝙ̄ ex proceſſu ꝛ actis: vt in
fructibus de quibus h3 rationē iudex:
an pro eis imploret̄ offm̄ mercenarium
§. ita ſciendū. l. ediles. ff. de edi. edic. ꝛ i
vſuris ꝛ intereſſe: vt in to. ti. ff. de vſu-
ris: ꝛ in. c. ſalubriter: ex̄ eo. ti. ꝛ in. l. j. C.
de ſen. que pro eo qđ inter proferunt̄: i
eſtimatione quāti plurimi. de qua in. l.
iij. §. in hac. ff. cōmoda. ꝛ in. l. viuu3. ff.
ſi cer. pe. ꝛ in. l. in hac: ꝛ. l. fi. ff. de cōdi.
triti. ꝛ ſic poteſt vnuſqſq3 per ſe exēpliſi
care diſcurrendo per oia remedia ꝛ ꝑ
actiones oēs deductas in iudicio: ſ3 ea
rum naturā. Verſat̄ etiā offm̄ iudicis
in deferendo iuramentū in. l. litis. ff. de
in li. iurā. ꝛ qr. ſ. dictū eſt: ꝙ iudex ſpar
git folia arboris tempore litis cōteſta.
vel habita pro lit. ꝯteſta. pro intelligen
tia terminoꝝ ſciendū: ꝙ ideo dr̄ habi-
te pro lite ꝯteſtata: qr ꝙ̄uis i plenarijs
ꝛ ordinarijs iudicijs regrat̄ propria ꝛ
formalis litis ꝯteſtatio: de qua. ſ. dictū
eſt: tū in iudicijs ſummarijs non regri
tur ita formalis: in. d. cle. ſepe. de v̄. ſig.
ſed ille primus actus: que non poteſt fie
ri citra litis ꝯteſta. in ordinarijs: in ſum
marijs habet̄ pro litis ꝯteſtatione: vt
probationes vel pertinentia ad proba
tiones i meritis cāe: vt toto ti. vt lite nō
ꝯteſta. ꝛ eſt glo. que ſingularis reputat̄
in cle. cām: de elec. ꝛ habet̄ in. l. teſtium
C. de teſti. Vltimū temp⁹ in quo iudex
ſpargit frondes: eſt tp̄s poſt ꝯcluſionē3
in cā: quo tēpore non poteſt pars aliqđ
facere vel petere in ordinarijs iudicijs
c. cum dilectus: ex̄ de fi. inſtru. ꝛ. l. poſt-
ꝙ̄. C. de pactis: niſi forte inſtet accelerā
do ſniam: ꝛ de iſto tempore iudex ſpar
git frondes: hoc eſt officiū ſuū interpo
nit: viſitando ꝓbationes: acta ꝛ totum
proceſſum ꝛ allegationes iuris: audiē-
do aduocatum ſeu aduocatos partiu3:
ſi expedit: vt in. c. iudicantem. xxx. q. v.
Ite3 ad ſui declarationē3 interrogabit
partes: ꝛ etiā alios ex officio. l. vbicūq3
in. fi. ff. de interro. acti. ꝛ habet̄ in. c. cū
Joan. circa fi. ex̄ de fi. inſtru. ꝛ in c. cu3
clamor de teſti. ꝛ idem etiam dici ſolet i
criminalibus. Tertio verſatur officiu3
iudicis i aſſignādo terminū partib⁹ ad
ius ꝛ ſniam audiēdā mandando perē-
ptorie: ſine quo ſnia non valet. l. de vno
quoq3. ff. de re iudi. l. ad perēptoriū. ff.
de iudi. l. prolatā. C. de ſen. Ite3 verſat̄
officiu3 iudicis hoc tēpore in dādis du-
bijs declarādis: in quo ꝯſulit̄ iudici: vt
caute procedat: ne pandat motū animi
ſui: ꝛ conſilium erit: vt det bona dubia
vtriq3 parti: facit. l. vnū. C. de cri. fal. ꝛ

In criminalibus etiam cauti⁹ eſt agendum: q2 ibi maius v̄ſat̄ periculū. l. non criminis. C. de appel. verſat̄ etiã iudicis officium poſt concluſionē in cã ipſa criminali vt conſideret ne nocēs abſoluetur: ꝛ innocens condēnetur: in. l. j. §. ſi q2 vltro. ff. de queſti. ꝛ glo. in. l. j. C. de confeſſ. ꝛ facit. l. non tantū. ff. de appell. Verſat̄ etiam iudicis officium in hoc vltimo tempore in ſe informando: ꝛ in dubio potius nocentem abſoluat: ꝙ innocentem ꝯdēnet. l. abſentē. ff. de pe. Et iſta ſunt folia q̄ habēt conſeruare proceſſum: ꝛ ſic arborem noſtram iudiciariam: qua ſalua poſſumus hic bonos fructus: bonas ſententias diffinitiuas ꝛ in iſtis frondibus ſeu ordinationibus ſciendum eſt eſſe maximam iudicis poteſtatem: qui poteſt reuocare eas ſi ſibi v̄r. l. qd̄ iuſſit. ff. de re iudic. c. cum ceſſante: de appel. ꝛ ideo d2: declarationes ordinationes ſeu interlocutorie nō tranſeunt in rem iudicatam: quo ad iudicem: licet quo ad partem tranſeant: vt in iuribus proxime allegatis: licet ſecus ſit in diffinitiuis ſententijs. l. iudex poſtꝙ. ff. de re iudi. ꝛ c. in litteris: ꝛ ibi plene: etiam extra de offi. deleg. vnum dicit Hoſtien. in ſumma. de ſentent. §. quot ſunt eius ſpecies: ver. nam cū trã ſit. ꝛ ſentit Spe. de ſenten. §. ij. licet non ita clare loquatur: ꝙ interlocutoria ſi non reuocetur per iudicem: d3 reuocari partibus: preſentibus vel parte abſente per contumaciam: per tex. in. c. interpoſita: in fi. de appel. ꝛ quare huiuſmodi ordinationes ꝛ folia dicuntur interlocutorie ponit Ho. in. d. §. ver. j. dicens ꝙ dicuntur interlocutorie: q2 ꝓferunt̄ iter p̄ncipiū ꝛ finē ipſi⁹ cãe: vt ibi p eū.

¶ De fructibus arboris iudiciariorū hoc eſt de ſententijs.

¶ Vltima pars arboris dicitur eſſe fructus qui percipiuntur ex arbore: quibus fructibus comparauimus ſententias diffinitiuas: qm̄ ſicut naturalis arbor ꝛ eas plãtãs tendit ad fructus: ſic omnis finis iudiciorum ꝛ intentio litigãtium ꝛ iudicis ꝛ omniū que verſant̄ circa lites: tendunt ad fructum ſeu ſententiã diffinitiuã ꝛ ad illū finem ſunt inſtituta iudicia ꝛ ꝓceſſus: vt illud quod noſtrum eſt vel nobis diffinitiuū aſſequamur. inſti. de ac. in prin. ꝛ illud conſequimur p ſententiam diffinitiuam a iudice proferendam: qm̄ de qua re cognouit iudex: de eadem pronnnciare d3. c. cū ſuper. d̄ cauſa poſſ. ꝛ proprie. l. de qua re. ff. d̄ iudi. ꝛ ideo diffinitiua ſententia dicitur iponere finem controuerſijs. l. j. ff. de re iudi. c. iurgatium: extra eo. ti. in hoc differunt interlocutoria ꝛ diffinitiua: quia interlocutorie non imponunt totalem finem controuerſijs: licet aliquando determinent dubia occurrentia pendente proceſſu: ꝛ ideo dicuntur ſententie ſm doc. in. l. quod iuſſit. ff. de re iudi. ꝛ dixit Spe. de ſen. §. j. alias in. §. ij. ver. diffininitiua: ꝙ ſententia diffinitiua ē iudicialis diffinitio que principalem diffinit q̄ſtionem ꝛ deb3 continere abſolutionem vel condēnationem: alias non tenet. l. j. ff. de re iudi. §. diffinitiua. ij. q. vj. ꝛ. l. preſes. C. de ſenten. Ex quo infertur ꝙ ſententie cenſure. de quibus in. c. querēti. de ſen. ex. ꝛ in. c. querenti: de ver. ſig. non dicunt̄ ꝓprie ſententie: ſ3 pene. xj. q. iij. nemo ꝛ. xxiiij. q. iij. corripiãt̄ Fallit in cã appellationis: in qua verba nō neceſſario continent abſolutionem vel condēnationem: l3 effectū etiam contineant alterius: dum ſe refert ad ſniam primã: dicendo bene vel male iudicatū vel appellatū: ſed opponit̄ ꝯtra p̄dicta

d.l.ſi debitori.ff.de iudi.vbi diffinit cã: ⁊ tñ diffinitio nó ptinet pdẽnationẽ vel abſolutionẽ: dicit Spe.de ſen.§.ij.v.ẽ quoqꝫ: fatendũ eſſe ptrariũ: ⁊ dicendũ ꝙ illa nõ eſt ſnĩa diffinitiua: ſꝫ pceptũ de ſoluẽdo: qꝛ ordo iudiciari⁹ nõ eſt ſer/uat⁹ ⁊ ibi pſequit̃ ſi non pferret̃ ſnĩa in caſu.l.ſi debitoris: an valeret: ⁊ vĩ tenere ꝙ non: lꝫ ptra eũ videat̃ caſus in.c.j. ⁊.ij.de accu.li.vj.⁊ ſic cum illa iura lo/quunt̃ in criminalibus: multo forti⁹ vĩ procedere in ciuilib⁹: ſꝫ rurſum opponi tur de.l.j.§.biduuꝫ.ff.qñ app.ſit ⁊.d. §.bidiuũ.ij.q.vj.vbi ſine abſolutione ⁊ pdẽnatione pura valꝫ ſnĩa: ⁊ tñ dicim⁹ ꝙ pẽdet nõ ẽ p q̃ſi ſit.l.is dãnũ.§.ſi.ff. de re iuris. Solutio: dĩ ꝙ eſt abſolutio vel pdẽnatio: lꝫ cõditional': q̃ ſuſtinet̃ ⁊ ſi ſit de iure lata: tenet talis ſnĩa: pꝛete rea poteſt formalius rñderi: ꝙ ptraria loquunt̃ in ſnĩa pura: q̃liter valeat ſnĩa pditionalis pſequit̃ Spe.i.d.§.ij.ver. ſed nũqd ſi fuerit lata ſnĩa ſub hac for/ma ⁊ arguit ad partes vt ibi per eũ. Itẽ opp.de.l.j.§.j.in ſi.ff.de trebelli.⁊.d.l. ſi pꝛeſes in ſi.ff.de pe. Solutio Spe.in d.§.ij.ver.⁊ ad huius articuli: dicit ꝙ il la iura loquunt̃ in criminib⁹: in quibus ſufficit declaratio iudicis ꝙ crimen cõ/miſſum ſit: ⁊ ibi lex ſupplet penam ⁊ ra tionem: vt in tex.d.§.j.dum dicit facti q̃ ſtio in arbitrio eſt iudicantis pene vero pſecutio legis auctoritati reſeruat̃: qđ ſequit̃ Bar.in.l.iudex.ff.de re iud.vbi infert ad plura i pꝛactica. Rurſuꝫ opp. ꝙ in ſnĩa non reqrit̃ cã in.c.cãm q̃ iter ⁊.c.ſic nob de re iud.ergo nec pdẽnatio nec abſolutio ƀm aliq̃s. Solutio: non tenet argumentũ: qꝛ lꝫ cã non reqrat̃ i ſnĩa: nec eſt de forma: tñ abſolutio ⁊ cõ dẽnatio requirit̃. Hinc inferre poſſum v̄bũ Spe.de ſen.§.q̃liter aũt.v.⁊ nota gñaliter.ꝙ in q̃libꝫ ſnĩa ſex referuntur. Primũ eſt nomen iudicis: ⁊ an ſit ordi/dinari⁹ vel delegat⁹.ſcđm noĩa litigato rum.tertio tenor libelli q̃ de ſtilo per to tã italiã non fert̃ in ſnĩa de v̄bo ad ver bũ.q̃rto ſubſtãtia pceſſus cãc referẽdo ordinẽ pceſſus: vt dicat̃ viſo libello vi/ſa lit(ꝯteſtatione: viſo iur. calũ.viſa aſ ſignatiõe ⁊c.⁊ ſic de ſingl'is diſcurrẽdo p ramos ⁊ al's ptes arboris. Quintũ ꝙ ſiat mẽtio ptiũ an fuerit pñtes vel ptũa cit abñtes. Sextũ ꝙ abſolutioneꝫ vel pdẽnationẽ ptineat aduertẽdũ p habẽ tẽ iudicare ad ea q̃ habent̃.iij.q.viij.c. iudicet.⁊ i.c.cũ eterni.đ ſen.⁊ re iudi.li. vj.⁊ in.c.oẽs iudices.xliiij.di.in aut̃.iu/ſiurãdũ qđ p̄ſtat̃: ⁊ alia plura: de qbus ibi p eũ. Itẽ ⁊ ibi per eũ opp.đ.c.exami nata.de iudi.đ.l.j.§.j.ſi mẽ.ſal.mo.dix. in qb⁹ dĩ exprimendã eſſe cãꝫ in ſnĩa: ⁊ tñ.ſ.diɣim⁹ ɔ̃riũ. Solutio: pcedẽtia re gularit̃ pcedũt: qꝛ ſpeculatiua rõ vel cã eſt exp̄mẽda: ſꝫ in genere hꝫ locũ id qđ hic dĩ: fallit tñ in aliquib⁹ caſib⁹: in qb⁹ eſt exp̄menda cã: vnus eſt qñ pp inepti tudinem libelli fert̃ ſnĩa abſolutoria ab obſeruatõe iudicij ⁊ i alijs: ⁊ h'nc pcat ius apte agere volenti: ſicut patet: vt no tat̃ in.d.c.examinata: ⁊ in.l.poſtq̃ liti. C.de pactis: fallit cum a iure coi recedit iudex: non pdẽnãdo victũ victori in ex penſis: iuxta.l.ſancim⁹.C.de iudi.⁊.§. opꝫ i aut̃.de iud.in.c.finẽ litib⁹: de dolo ⁊ con.qꝛ talis dꝫ exp̄mere cãm q̃re nõ condẽnet i expenſ.per Spe.de expẽ. §.nũc de expenſis: v̄.talis eſt cã.⁊ hr̃ in c.calũ.de penis. Tertio fallit: qñ abſol/uit in rei vendicatione: ideo qꝛ reus tpe ſnĩe non poſſidebat. Nam hoc caſu dꝫ exprimi cauſa: ne ſi ex noua poſſeſſio/ne agatur: ſicut agi poteſt.c.penulti.de exceptio.l.ſi quis exhibendum.l.ſi rem

meā.ff.de excep.rei.vendi.afferat p̄iudiciū ipſi agenti. Fallit ēt in ſentētia excōicationis:in qua iudex dʒ exprimere cāʒ.c.j.de ſen.ex. li.vj. Fallit ēt qñ qs abſoluit̄ ab inſtātia iudicij.l.ꝓperādū §.illud ꝓculdubio.C.de iudi. Fallit.vj i.c.appellationis:vbi reuocat̄ ſentētia ex nouis deductis: q: pp bonorē primi iudicis dʒ exprimi cā.c.cum ex lr̄is : de i ite.reſtit.ꝛ in.l.j.ff.de appella.ꝛ notat Spe.de ſen.§.vt aūt.ṽ.lʒ pone. Addūt aliq ſeptimū caſuʒ:qñ ſunt diuerſe opiniōes in vno articulo ꝛ multi intellect⁹: nec apparet q̄ ſit ꝯmunis opinio vt i.c. ex pte ade.de teſt.l.poſt doteʒ.ff.ſoluto matri.ꝛ in.l.cum ꝓlatis.ff.d̄ re iudi.q: tūc ſicut excuſat̄ iudex neſciēs diſcernere inter varias opiniones:ſi vnā nō approbauit:ꝛ ita indulget̄ ſi cām non expreſſit:vꝫ tñ̄ ſeruādū ꝯtrariū: exprimēdo ſ̄m quē opinionē ſit iudicatū:trāſeūdo cū generalitate:ſicut in alijs ſententijs: niſi eſſet cōis opinio in vnā pteʒ:a qua nō ē recedēdū.l.minime.ff. d̄ lega. ꝛ p Hoſtiē.i.c.j.de ꝯſti.ꝛ p Bar.in.l.ſi. ff.de vari.ꝛ ex̄.cog.ꝛ p Jo.an.in.c.j.de cōſti li.vj. Circa p̄dicta tñ̄ eſt aduertendum:aliquas ex p̄cedentibus non eſſe diffinitiuas:vt eſt abſolutoꝛia ab obſeruatione iudicij:de q̄ ꝛ ſimilib⁹ in p̄cedētib⁹ dictū eſt. Modo ꝓ plena doctrina ſentētiaꝝ diffinitiuaꝝ ſciēdū ē. ꝙ ſicut arboꝛ naturalis varios hʒ fructus: aliquos immaturos:aliquos diffoꝛmeſ:ꝛ alios defectuoſos:ꝛ aliquos bonos: ſic ex ipſa arboꝛi figura ꝯſpicere lʒ:ita arboꝛ nr̄a reperit̄ tales p̄ſentatos fructus hr̄e illis ꝯparatos vt.j.per oꝛdinem patebit. Et in pꝛimis hʒ arboꝛ noſtra fructus imaturos ꝛ illis ꝯparauim⁹ ſentētias acceleratas inconſultas:ꝛ ſine cauſa latas:dicit eñ̄ Spe.de ſentē.§.nunc videndū in p̄n.ṽ.qualiter āt ꝙ debēt iudices in oib⁹ cauſis diligenter inſpectis cāe meritis ꝛ illis ex qbuſcūqꝫ act(ꝫ iudicialib⁹ plene diſcuſſis ꝛ inueſtigatis iudicare. Immo p̄nceps i ſuis ſentētijs dʒ illud facere:vt in.c.in cauſiſ:de re iudi.ꝛ ſi ꝯtra factū fuerit:male actū eſt:ꝛ fruct⁹ dicunt̄ immaturi:ꝛ ſic in ſententia immatura ꝛ accelerata iuxta.c.iudicāti.xxx.q.v. Nec ēi ꝯtrariū.c.ij.ex̄ de re iudi.in verbo celeri ſentētia: q: intelligit̄ cā pꝛius cognita. Sʒ ꝓ intelligentia hui⁹ pꝛimi fructus querit̄ an teneat ſentētia accelerata: ꝛ dicēdū regularit̄ eſt:ꝙ ſic:alio nō apparente:tanꝙ lata ꝯtra ius litigatoꝛiſ.c.cū iter:de re iudi. nā ex quo ſn̄ia lata eſt ꝯtra p̄ntē vel ab ſenteʒ ꝯtumaciter ex actis p̄ſumit̄ pꝛo ſn̄ia.c.in p̄ntia.de renun.l.herēnius.§. gaudia.ff.de euic.no.gloſ.in ṽ.ſedis:q̄ loquit̄ in ſn̄ia oꝛdinarij:in.c.cū in iure perit⁹:ex̄ de off.delega.c.qm̄ ꝯtra:de ꝓba.dicit tñ̄ notabiliter Bar.in.l.ꝓlata. C.de ſenten.in fi.ꝙ poſſet eſſe tāta breuitas tēpoꝛis in ſententia:ꝙ ꝯcluderet̄ non eſſe cognitū de cā:ꝛ ꝯconſequens ſn̄iam eſſe nullā ipſo iure.l.ij.C.qualiter ꝛ qñ iudex.l.nā ita diuus.ff.de adopti.l.de vnoquoqꝫ.ff.de re iudi.imo foꝛtius ſn̄ia pꝛincipis ita accelerata eſt ipſo iure nulla.c.cū ex litteriſ:ex̄ de in ite. reſti.ꝛ ex hoc infert̄:ꝙ ſi ſit cā magnaꝫ diſcuſſionē exigēs iudicialē:ꝛ reperiat̄ lata illico lite cōteſtata: vel bꝛeuiſſimo tpe talis ſn̄iaē nulla:nec eſt opuſ appellare.l.j.ꝛ to.ti.q̄ ſen.ſine appel. reſcin. ꝛ habet̄ in.c.j.de re iudi. Conſulunt tñ̄ doc.ꝙ ad cautelā appellet̄ ad cumulādū nullitatē iuxta ea q̄ legunt̄ i. l.ſi expſſiſ.ff.de appel. Idē videt̄ dicendū:ſi ex tenoꝛe ſentētie appareat:nō cognitū de cā:q: iudex dicat in ſentētia:ſi debes

dare da. vel dicat q̄tū illi debes ſolue ⁊ i tm̄ te pdēno ⁊c̄. vt in .l. preſes. C. de ſenten. ⁊ notat Spec. in ti. de ſenten. v̄. ſ; ecce iudex ſub. §. iuxta propoſitionis ſerię. Scdo loco in arbore habetis fructꝰ deformes: qbꝰ aſſimilant̄ ſentē. late iuris ordine non ſeruato. ⁊ pretermiſſa forma iudicioꝝ: na; tales ſenten. tanq̄ deformes ſunt nulle. in. §. diffinitiua. ij. q. vj. ⁊ in. d. l. prolatā: ⁊ quis ſit ille ordo iudiciarius: cuius ſubuerſio vel pretermiſſio facit ſn̄ias deformes: viſum fuit in. iiij. parte principali arboris noſtre: v; in parte cōtinente ramos ⁊ ramuſculos: ⁊ ordinē iudiciariū, pſequit̄ Hoſti. circa iſtas ſn̄ias deformes i. §. qualiter non ibi debeat. in ti. de ſenten. in v̄. ordo iudiciarius: ⁊ dicit Spec. de ſenten. §. iuxta. v̄. ita q̄ eſt nulla ratione proceſſus cāc: q̄ēt ſi de voluntate partiū fuit omiſſus ordo iudiciarius: ipſa ſn̄ia eſt nulla: q2 huic iuri tāq̄ itroducto ad iuris rigorem conſeruandum ēt cum iuramento partes non valide renunciant. l. properandum. C. de iudi. l. ſi qs pro co. ff. de fideiuſſ. ⁊ habet̄ in. c. cum contingat. de iureiu. Addo vobis glo. notabilem in. ver. illuſtriū: circa fi. in ver. ita. ſ; Joan. ⁊ lauren. in. c. fi. ex̄ de ſenten. ⁊ re iudi. li. vj. ⁊ glo. quam aliqui dicūt ſingulare; in. l. ij. C. cōia vtriuſq; iudi. confirmantes predicta v;: q̄ ſententia non valeret in vim ſententie: l; ex poſt facto in vim pacti poſſit confirmari: de quo etiam per Panor. in. c. ſignificaſti: de fo. compe. ſuper gloſam ſecunda; in articulo an valeat ſententia lata cōtra clericum per iudicem ſecularem: qui voluntarie ſe illi iudici ſubiecit. Fallit etiā vt ſententia non ſit diſſormis: l; etiam non ſit ſeruatus ordo iudiciarius: qn̄ loquimur in cauſis ſummarijs: in qbus licet non renunciantur probationes: remittit̄ tm̄ ordo iuris cle. ſepe de ver. ſig. poſſunt etiam dici ſententie diſſormes; q̄ plorate ſunt ſine debita forma de quo per Spec. de ſen. §. vt aūt premiſimus: in ver. nunc tranſeamus aūt ad diffinitiuas: ⁊ per Hoſti. in ſumma de quo p̄ Spe. de ſenten. in. §. qualiter proferende. ⁊ aliquid habet̄ per. d. glo. in v̄. illuſtrium. in. c. fi. d̄ re iud. li. vj. ⁊ ibi p̄ Dominicū: ⁊ habet̄ in. l. ij. C. de ſen. ex periculo. recitandis. Tertio in arbore ſunt fructus marcidi in toto: per quos habemus notatas ſn̄ias in toto marcida;. ſ. que late ſunt contra iura expreſſe. ſiue naturalia: ſiue diuina: ſiue canonica: ſiue ciuilia. vt ſentit Spec. i. §. iuxta. ver. ita ex nulla ratione maniſeſte in tit. de ſen. ⁊ hoc verū: quatinus illa iura ciuilia ⁊ alia ſunt ſeruanda: ſicut ⁊ dicimus in terri; imperij non ſeruari ius diuinū de quo in. c. vniuerſis: ⁊ in. c. in omni. d̄ teſti. ⁊ in. c. nouit. de iudi. ſ. q̄ i ore duorum vel trium ſtat omne verbum: vt eſt videre in teſtamentis: in quibus requiruntur ſeptem teſtes: in. l. hac. conſultiſſima. C. qui teſta. facere poſſ. ⁊ ſic de ſimilibus: cum in his que nutriunt non eſt vnu;: q̄uis ſeruet̄ in foro ſuo. vt nota. in. c. ij. de arbi. li. vj. ⁊ per Jo. an. ⁊ p̄ gl. in regula poſſeſſor. de re. iuris. co. li. Et comparantur tales ſenten. fructibꝰ marcidis in toto: q2 in totum abijciuntur: q2 non habent ſaporem ſententiarum: ⁊ dicit̄ ſententia marcida: qn̄ lata eſt contra legem: habita legis mentiōe ⁊ ſic eſt contemptum: q2 hec ſententia ē nulla: cum iudicandū ſit ſm iura. c. j. ⁊ c. inniteris: de conſti. l; hoc fallat in pn̄cipe ipſo tempore quo poſſunt deroga re iuri. in. l. j. ff. de conſti. p̄n in. c. ppo ſuit. de conceſſ. p̄bē. ⁊ in. l. idē vlpianꝰ

alias eſt.l.ſpadonem.§.idez vlpianus. ff.de excuſa.tuto.dr valere ſententia lata contra legem: qñ lex eſt dubia: et hz varios intellectus:nec ſcit quis ſit veri dr et eſt videre i.c.ex parte adc.de teſti. ſ auf.ex cauſa.C.de libe.preteritis. In illo articulo an loquat in preteritiõe iurium.quem articuluz dicebat dñs Jo. de graſſ.egere determinatiõe ſpeciali: et ita i.d.auf.ex cauſa dicit Rap.fulgo. et in.l.doza patre. C.ſolut.matri.et in.l. poſt dotem.ff.co.ti. et in.l.potens. C.de pactis:qr iſtis caſibus tenet ſententia lata contra legem:ſi ferat: approbando vnũ ex varijs intellectibus: et ita Bar. tenet: quis forte intellectus non ſit verus in.l.cũ plațis.ff.de re iudi.dicit tñ ibi Bar.ꝙ ſi iudex alleget opiniõez quã multi doctores tenuerũt:leuius puniet iudex: et hz verũ qñ reperit vna cois opinio ꝯmuniter approbata:vt tunc puniatur talis iudex eam non ſequens in iudicando:qr opinionem cõiter approbatam tenet iudex ſequi et in totũ excuſatur:ꝙuis illa non ſit vera:cũ iudex ipſe non dz recedere a ꝯmuni.vt p Bart. in.l.fi.ff.de vari.et ex cogni.et p Jo.an. in.c.j.de conſti.li. vj.et fa.l.minime. ff. de.ll. Itez non dr ſententia marcida lata contra.ll.ſi ferat contra.l.cõprehenſaz in extrauagãti:in corpore iuris non clauſa:qr tũc valet ſententia.vt p Bar. in.l.cũ prolatis:et ex hoc infert ad ſententias latas ꝯtra reformationes ſtatutoꝝ:de quo videnda ſunt q̃ ibi habent in.c.ij.de conſti.et in auf.vt fac.no.conſti. Scdo dr ſnia lata ꝯtra ius exꝑſſum qñ fert contra expreſſaz iuris determinationem: non facta mentione de iure ſur.lege: puta dicit iudex in ſnia laicuz poſſe hre.x.lz non dicat contra.c.cãz q̃ de preſcrip.cũ ſimilibus:vel dicat laicũ hre ius eligendi in eccleſia:lz non dicat contra.c.maſſana. de electi.vel laicum poſſe iudicare de ſpiritualibus ꝯtra.c. decernimus de iudi.vel qr dicit Tituz minorez.xiiij.annoꝝ potuiſſe facere teſtimoniũ:ꝯ legez.ij. C.qñ prouo.non ẽ neceſſe.ſecus eſt ſi in ſnia non ſit error expreſſus:tñ eſt cõtra ius: puta qr dicit Titiũ poſſe teſtari:nec exprimit:nõ obſtan.ꝙ ſit minor.xiiij.annoꝝ: et ſic de ſimilibus:et no.Spe.in.d.§.iuxta. v.itez ex nulla vbi notabiliter loquit. Tertio dr marcida ſi miſericordiaz vetat.in.c. ponderet.in fi.l.di.et in.l.reſpiciendum ff.de pe.de qbus caſibus vr poſſe dubitari iuxta ea q̃ habent in Spe.de ſenten. excõmuni.§.ſi.iũctis bis que dicit in.d. v.itẽ eſt nulla:q̃ vr in practica:et notandus eſt caſus.in.c.inter cetera.de re iudi.ꝙ ſicut ſnia lata ꝯtra ius expreſſum eſt marcida i totũ et nulla ipſo iure.ita et ſi ꝯtinet manifeſtã et euidentẽ iniuſticiam:et erit marcida.et nulla:ita Spe. in.d.§.iuxta.in ver.itez ꝙ eſt iniuſta.et Panor.et doct.in.c.inter cetera preallc.

¶ Quarto loco in arbore ſunt fructuz aliqui ſemimarcidi qbꝰ aſſimilant ſententie cẽſure:iniuſte late:et diſpenſationes indiffinite.ad qd vltimũ põt induci glo.in.c.non eſt.in ver.adimplere.ex de vot.et voti redẽ. Nã lz hmõi ſententie ligẽt:lz iniuſte late:dũmodo ſeruat determinata forma.c. ſententia paſtoris. xj.q.iij.et dicunt cẽſure medicinales:de ſen.ex.li.vj.tñ quo ad deuz non ligant neqz habẽt effectum.c.a nobis ſepe.de ſen.ex.et iuribus preallc.facit qd notat in.c.literas:de reſti.ſpoli.nam effectũ habent tales ſnie quo ad eccleſiaz militantem : ſed quo ad triumphantem eccleſiam ſunt marcidi. Itez equiparant aliqui ſententias latas ſub conditione:

que licet ferri non debeāt: late tñ tenēt l.j.§.biduū.ff.de ſenten. ſine app.reſci. Coparant ēt predicti fructibus marcidis ſententias ſuſpenſas: vel reſtitutione: vel appellatione: vel ſupplicatione: que valent ipſo iure: ſ; non habent effectū niſi in tpe: ⁊ ſic ſunt ſemimarcide.c. venietes: ex̄ de iureiu.l.j.in fi. ff.ad trebel.⁊ ꝺ appel.ff.p to.⁊ vnu; in materia appellationis notādū eſt: ꝙ i cā appellationis: reſtitutionis: ⁊ ſupplicationis procedit̄ q̄ſi ſicut in p̄ncipali.de quo in Spe.de appel.⁊ tñ vna ſinglaris natura appellatiōis in ſentētijs cēſure: ꝙ ſequēs appellatio non ſuſpendit ꝓnūciatū: q: cēſura ſecū trahit executione;: de quo in.c.p tuas: de ſen. ex. p̄cedens tñ appellatio regularit̄ ānullat: vt de iſtis habet̄ in.d.c.p tuas: ⁊ in.c. paſtoralis: de appel.⁊.c.ſolet.de ſen.ex.in.vj. Fructibꝰ marcidis dicunt̄ ēt ꝯparari ſnīe iniuſte in meritis: ex ordine ⁊ fine vitio late: q̄ valēt ⁊ merent̄ executione;.c.cū inter.c.intimaſti;: ex̄ de ſen.⁊ re iudi.tñ ꝺtecta iniuſticia in ꝯſcientia marceſcūt vt dicit Spe.de ſen.ex.§.fi.ꝟ.illud aūt querit̄: ꝙ ꝯpetit ꝯditio ſine cā p .l.fideiuſſor.§.i oīnꝰ.ff. mā .ergo a fortiori cōpetit retētio.ar.l.j.§.qꝺ āt.ff.de ſupfi. i l.inuitus.§.cui damus.ff.de reg.iu. Videat̄ in ꝯtrariū.d.§.in oibus ⁊.l.j.C.de ꝯdi.indebi.vel ſaltē ꝯſulat̄ remedio denūciationis: qꝺ tutius ē: vt per Panor. poſt Hoſtiē.in.d.c.nouit: vbi tractat q̄liter ſuccurrat̄ victo per iniuſtā ſniam: ⁊ ibi diſtinguit̄ qualiter appareat de iniuſtitia vel notorie vel ex partis ꝯfeſſione: ꝺ quo ibi plene per eū. Succeſſiue ⁊ quinto loco in arbore noſtra habemus fructꝰ perforatos a vermibus ab intra: quibus ꝯparant̄ ſententie late contra conſcientiā iudicis vel partis: nam conſcientia eſt vermis intraneus: ⁊ ſicut ꝟmis corrodit fructu;: ita ꝯſcientia ſolet corrodere ſniam ab intra licet ab ex̄ videat̄ ſana ⁊ bona: nā ſnīe vident̄ ſane ab ex̄ qñ ſunt late ſeruato iuris ordine: ⁊ ſeruatis ſeruādis: ⁊ faciūt de indebito debitū.l.j.C.de ꝯditione indebi. Tñ ab intra mala ꝯſciētia ꝓſternit.c.ſi peccauerit.ij.q.j.⁊.d.c.nouit. Nā mala cōſciētia iudicis vel partis: ex aliqua malicia vel ſubtilitate facit indiffinitu;: q: q̄ agit ꝯtra ꝯſcientiā: edificat ad gehennā.c.lr̄as: ex̄ de reſti.ſpo. facit.c.p tuas de ſim.c.mattheus.c.ti. vbi dꝛ quid eni ꝓdeſt hoi: ſi vniuerſum mūdu; lucret̄. Nec ob.ſi dicit̄ iudicandū ſm allegata ⁊ ꝓbata.d.c.iudicantē.xxx.q.vlti.l.illicitas.§.veritas.ff.de offi.p̄ſi.⁊ habetur.c.j.de offi.ordi.q: ꝯtraria procedūt qñ ꝯſcientia non remordet ꝯſcientia;: nec eſt peccatum: ſecus ſi ſit ꝯſcientia leſa: q: debemus potius oia mala pati q̄ malo ꝯſentire.c.ita ne.xxxij. q.v.preterea q̄uis rigor iuris excuſat iudice;: n ō tñ excuſat improbam conſcientia; partium: facit glo.in li.C.de ſatiſdando. At id qꝺ dicit̄: ꝙ rigor iuris excuſat iudice;: q: nihil de contigentibu; obmiſit: ⁊ faciūt notata per Inno.in.c.poſtulaſti: de foro compe. Ex quo ſequit̄: ꝙ ſi quis fouens iniuſtam cām per ſubtiles aduocatos iuris allegatione; obtineat non poteſt ſana conſcientia retinere vt habet̄ in.c.inter ceteras: de re iudi.d.c.nouit: ⁊ facit: q: non multū itereſt: quo ad periculū aīe iniuſte detinere alienū vel inuadere, ſpoliando alieni poſſeſſione;: tex.eſt in.c.ſepe ad fi.extra de reſti.ſpo.⁊ ideo dicebat dñs Ioan.de graſſo reprehendendos eſſe aduocatos: ⁊ conſultores qui videntur manifeſtam iniuſtitiam: ⁊ per iuris ſubtilitates ca; mo-

liuntur ſuſtinere. His et fructibus ɔpa
rantur ſententie venales: ſicut fieri ſo
let in ſecreto: data pecunia iudici iuxta
l. venales. C. ſenten. reſcin. non poſſe.
Eiſdem fructibus dicūtur etiam com-
parari ſententie late ex gratia vel inimi
citia vel propter partialitatem: que ta-
men partialitas non viget in alemānia
ſed ſolū in plurib9 partib9 Italie: et de
ea habetis factam mentionē in glo. v.
non audens: in. c. ſtatutū; de reſcrip. li.
vi. per Bart. et doc. in. l. ſi quis a filio. §.
ſi parti ciuitatis. ff. de le. i. fortius dicit
Spe. de requiſitione conſilij. §. i. ver; qd ſi
iudex: q ſi iudices requiſiuerint conſi-
lium ſapientis: et videant conſilium eſ
ſe effrenatū et vitioſum: et ſequantur ip
ſum: faciunt litem ſuā. Arbor noſtra
in ſexto loco producit fructus ab exte-
rioribus vermib9 et ab animalibus cor-
roſos: et iſtis comparamus ſententias
latas per falſas teſtes: vel inſtrumenta
falſa: vel falſas probationes vel allega
tiones ſeu falſa cōſilia que omnia ſunt
animalia nocentia ab extra: que ſolent
corrodere animas litigantium et iudicia
les ſententias: et tales ſētētie q ſint ip
ſo iure nulle vel annullande: et remedio re
ſtitutionis traditur in. c. cum venerabi
lis: de excep. c. licet cauſam: de probati.
et in. l. diuus. ff. de re iudi. et in Spec. de
ſenten. §. quoniam: ver. item pone: q la
ta per falſos teſtes: et per to. ti. ſi ex fal-
ſis inſtrumentis. C. et per Hoſtieñ. i ſu;
de re iudi. §. quid iuris ſi ex falſis. Sep
timo arbor producit aliquos fructus a
tempeſtatibus tactos: vel a furibus ex-
portatos: et illis comparantur ſententie
late perempta inſtantia: fraudulēta: p
curata. vel culpa partiū: vel iudicis. di
cit tamen notanter Inno. in. c. venera-
bilis: q quando malicia partis vel iudi
cis: eſt protelata inſtantia: cauſā i inſtā
tie eſt perpetua: eo caſu quo alias eſſet
peritura: de quo tamen ibi per doc. An
to. Panor. et doc. His fructibus compa
rantur ſententie inique reuocate. in cā
appell. l. i. in prin. ff. de appel. nam de-
bent reformari in melius per iudicem
ad quem: licet quandoq; deforment in
penis: vt ibi hab. t. Iſtis etiam fructi-
bus comparant ſententie ſm aliquos:
quarum executio: malicia vel potentia
partis: vel dolo executoris haberi non
poteſt; q boni fructus id eſt ſententie iu
ſte: quandoq; percutiuntur tempeſtati
bus et ſubiacent furtis et rapinis per pra
uos et iniuſtos homines. Circa que eſt
prouidendū iquantū fieri poteſt. Iſtis
etiā equiparantur ſententie: quotienſ-
cumq; ſententie poſt excuſationem ſpo
liantur victores et ſententie proferuntur
ſunt tamē aliquādo impedimēta iuſta
impedientia executionē: vt quando ter
tius ſe opponit pro iure ſuo: vt in. l. a di
uo pio. §. q ſi ſuper. ff. de re iudi. et in. c.
cum ſuper. c. de cetero: ex eo. et plures ca
ſus ponit Spec. de execu. ſentē. §. ſi. Vl
timo loco producit et affert arbor noſtra
quoſdam fructus bonos et maturos: et
iſtis comparantur ſententie diffinitiue
rite et recte late: rite quo ad ordinē pro
ceſſus et ſolemnitatem: cum verbū rite
denotet ſolemnitatem: vbum vero recte
denotat iuſticiā. vt in glo. in. l. ſi quid ca
rum. §. interemptum. ff. de lega. iij. Re
cte ergo dico quo ad merita cauſe et iuſti
cie. l. ſed et ſi lege. §. ſcire. ff. de peti. here
dita. et q rite fuit lata ſententia colligit
ex precedentibus. vtrum recte colligitur
ex probationibus factis ipſo iudici: eū
eidem fieri debeant: vt in ſuperioribus
dixi. l. legata. in fi. ff. de probati. Nam
dec et ipſum iudicem cuncta rimari. in

d.c.iudicãtem:facit.c.iudicet.iij.q.vij. ⁊ hec habent locum in ciuilib⁹ criminalibus ſpiritualib⁹:eccleſiaſticis: ⁊ ſecularib⁹:⁊ tales ſententie ſunt digni fructus recondendi in horreis dominoꝝ ⁊ he ſententie merito pro veritate habẽtur.l.res iudicata.ff.de regu.iur.⁊ dicit Spe.de ſenten.§.fi.ver.in ſumma.nota ꝙ preſupponitur: ꝙ pro proceſſu iudicis ⁊ pro ſententia preſumendum eſt c.in preſentia.de renũ.l.herẽnius.§.gaia.ff.de euicti.c.boni.de elec. cum alijs allegatis.ſ. ⁊ ita tranſit ſententia in rẽ iudicatum:ſi non ſit apellatuꝫ: vel ſi ſit appellatuꝫ:⁊ lapſus ſit terminus iuris vel hominis.iuxta notata i auẽ.qui appellant.C. de appel.⁊ in.c.cuꝫ ſit romana.c.ex ratione.⁊ ibi Panoꝛ.d appel.⁊ habetur cle.quamuis.eo.ti. Ex iſtis caſibus preſumitur tam pro ordine quam pro cauſa ⁊ meritis.nec videtur dehinc aliud querendum eſſe.l.fi.ff.de re ind. ⁊ hoc eſt ſine dubio quando lata eſt ſententia preſentibus partibus:vel contumaciter abſentibus.l.ex conſenſu.§.fi. ff.de appel. Et ẽm diuerſas cauſas de quibus ſupra fecimus mentionem : in hoc vltimo fructu poſſumus fructum ipſum ſeu genus ipſum bonorum fructuum diuerſis coloribus depingere ⁊ colorare:ſicut fructus natura les reperiuntur: ⁊ poſſumus ſpiritualium cauſarum ſententias bonas ⁊ iuſtas depingere colore giluo propter humiditateꝫ. Cauſas vero criminales cum deducte fuerint in ſententias iuſtaſ:tunc fructũ bonum huiuſmodi ſententiam repreſentantem depingere poſſumus rubeo cum in criminibus plerumqꝫ de ſanguine agatur : ſic de ſingulis.

¶ De executione ſententiarum.

¶ Poſtremo quia vidimus de bona ſententia:videndum eſt p̄imo que remedia competant pro executione ſententie:⁊ dicendum eſt ꝙ competit actio iudicati:vel in factum ẽm vnaꝫ opinionem ⁊ officiuꝫ iudicis:quod habet executionem paratam de quo in.l. miles. §.j.⁊ ſi.ff.de re iudica.⁊ ple.per Spec. de ſenten.§.breuiter:⁊ in.j.§.per to.pro eo ꝙ dicitur competere actionem in factum ſolet etiam allegari.l.proinde.in princi.ff.ad.l.aqui. Succeſſiue poteſt aliquis dubitare quiſ modus quiſue ordo ſeruandus ſit in executione ſententie. Reſpondetur modum eſſe vt primo fiat executio in bonis mobilibus:ſi illa ſatis ſufficiant. Si vo non ſint tot mobilia: ⁊ tunc deueniendum eſt ad immobilia:⁊ illis non repertis:vel in ſufficienti quantitate non exiſtentibus:deuenitur ad nomina debitoꝛum illius cõtra quem venit ſententia executioni mãdanda.in.§.in venditione.l.a diuo pio. ⁊ per diſcurſum illius.l.ff.de re indica. ⁊ per Hoſtien.in ſum.eod.tit.§.conſequenter:⁊ habetur in.c.de cetero:extra eod.tit. Quod dicitur demum perueniẽdum ad nomina debitoꝛum: ⁊ ſic legiſlatoꝛ non habet nomina debitoꝛum ꝓ bonis mobilibus neqꝫ immobilib⁹ Infero ꝙ conſuetudo per Germaniam : ſcilicet ſolum mulierem viro ſuccedere in bonis mobilibus:ꝙ non ſuccedet viro in nominibus debitoꝛum:ꝙuis ipſa debita ⁊ actiones ꝯtineant res mobiles puta pecunias. Ita Barto.in.l.mouentium.ff.de ver.ſigni.⁊.l.poteſt.ff.de auctoꝛit.tuto.⁊.d.l.a diuo pio,eodem modo quo.ſ.inducta eſt.

¶ Bartholomeus ab horario Doc. patauinus: ad vniuerſos ꝛ ſingulos contentioſi fori ſtudioſos.

Ermanni noſtri horum libellorum authoris quãta fuerit doctrina quãta ve ingenij vis ꝛ acrimonia forenſiũ que cauſaruꝫ experientia eiuſ p̄clara fetura nobis liquido oſtendit. Excogitauit nãqꝫ vir iſte celebris in omni actiõe pene validiſſimum truncbuꝫ exercitationi prõptitudiniqꝫ accomodatum libellum videlicet: quo quidem cauſidicis ipſis pratice in hiantib⁹ ꝛ ad huiuſmodi formas anhelantibus nihil expeditius nihilve vtilius gratiuſqꝫ cõtingere poterat: verum quia ſententie ipſe a iudicibus p̄ferende omnimodam conformitatem cum libellis productis habere debent p̄inde in ſua materia vnicuiqꝫ libello ſuperaddidit etiam cõcluſione facta in cã ſententie ſecuture formam ꝛ hoc vt concordiam quam iura ipſa inter libellum ꝛ ſententiam requirunt proficientibus in foro ipſo patefaceret: ꝛ ne illotis manibuſ predicta agere videretur abſqꝫ legum ipſarum auctoritate que maxima eſt: vt inquit pindarus: q̄ lex eſt regina omniuꝫ ꝛ domina: cui omnes mortales obſequi par eſt (vt deo) ſucceſſiue leges ipſas iuxta theoricham que eſt ipſius intellectus illuminatio circa p̄cipaliores iuris terminos perbelle adimmiſcuit: indicans act⁹ ipſos praticoſ a theorica matre proficiſci veluti riuulos ipſos a ſuo proprio originali fonte. Qua propter vos ingenui adoleſcentes qui i foro excellere deſideratis: ꝛ in eruditos cauſidicos euadere percupitis: hos hilari fronte ſuſcipite: hiſqꝫ iugiter incumbite: totoqꝫ pectore hos diligenter perlegite memoreſqꝫ laurarij veſtri eſtote: q̄ fructum admirandum exhis proculdubio ꝯſecuturi eſtis: nullatenuſqꝫ in futurũ dubitabitis libellandi viam: vobis amplius inquacunqꝫ materia precludi poſſe: ſed cum actionibus ipſis confidite omnes petendi formas futuras vobis planas ac dilucidas. Utinã hoc mihi contigiſſet dũ in patauino foro ante actis floridioribus annis verſabar: vt hunc aureum offendiſſem libellum cauſidicorum theſauruꝫ quia mihi indicis lapillis carior fuiſſet: magnumqꝫ euoluendi codices immenſiorẽ laborem facilius euitaſſem: ſed quo (ſorte mea) cũ opus eſſet carui pati tamen nequeo in preſentia vt ſaltẽ poſteritas (me duce) tãto munere defraudetur non immemor quanti faciendi ſint eruditorum virorũ alieni labores quibus facile poſſimus ferire ſydera vertice. Dixi.

¶ Hermanni de formandis libellis.

Venerabili ⁊ egregio viro magiſtro Job vener: vtriuſq₃ iuris doctori: ſereniſſimi ⁊ excellētiſſimi pn̄cipis ⁊ dn̄i dn̄i Rupti Romanoꝝ regis ſemꝑ Auguſti ꝯſiliario: Hermān⁹ de barcin vtroq₃ licētiat⁹: eiuſdē ſereniſſimi regis regaliſq₃ ac iperialis curie humilis referendari⁹ ⁊ aduocat⁹ ꝑpetu⁹: obſequiū ⁊ honorē: Vere dignū ⁊ iuſtū arbitror vt bn̄ficioꝝ gratuitoꝝ multiformiū: mihi hacten⁹ a vr̄a mera liberalitate ipēſoꝝ ſemꝑ remiſſar: ⁊ aliqđ ꝓ facultatē exiguo modulo reddā antidotū: in acceptoꝝ bn̄ficioꝝ memoriā ſempiternā ¶ Sane: q̄uis hmōi ātidotū naturali lege: non ſolū v̄bales grās: ſ₃ ⁊ reales remunerationes veluti debitas exigat: tn̄ q₂ debito oneri ipar ſum ipotēs reddere reales: exēplo Ouidij Naſonis q̄ dixiſſe ſcribit᷑. Et q₂ non poterā munera verba dabā emerito parabolicas claras grates: quarū p̄textu duxi certas libelloꝝ nouas ſententiarūq₃ condēnatoriaꝝ formas: libellis conformes: qb⁹ multi antiq̄tatū ⁊ nouitatū caſus cām dederūt edere ſm̄ v̄bu₃ vr̄m nouiſſime mihi factū: qn̄ cōmeatu accepto in municipio heidelbergēſi ð regali curia iter arripui: regrediēs ad gallicā vnde venerā regione₃. ¶ Hmōi āt libelloꝝ atq₃ ſn̄iaꝝ in foro ciuili vtiliū formas ex celebris recordationib⁹ dn̄i. P. Jacobi ð Aureliaco legū doctoris in mōte peſſulano: du₃ viueret reſidere ſoliti ſumma poſt ſolēniū doctoꝝ Rofredi: Joānis de Blanoſco: Guillermi de ferrarijs: Guillermi durādi: ⁊ alioꝝ ſummiſtaꝝ antiquoꝝ libellātiū ſummas ꝯpilatas elicui. ¶ Et in hac ſummula₃ redegi: redactāq₃ vr̄e benignitati ꝑfecta ⁊ irreuocabili donatione inter viuos: tenore p̄ntis ep̄le dono: Supplicans q̄ten⁹ dignemini: non doni exiguitatē ſed donatoris affectionē inſpicere: ⁊ hoc exiguū mun⁹ beniuolo corde mānq₃ hilari: affabiliter acceptare. ¶ Sane: q̄uis vr̄a mens ſapientie fulgorib⁹ illuſtrata: ſicuti ſol: non egeat adiuuari facib⁹ ⁊ ſuge vacuis laboret impendijs: q̄ ad tale factionis op⁹ fruſtratoriū anhelat: tn̄ aliqn̄ inutile reddit᷑ vtile vt puta: ſi merſo ſolis lumie: obliuionis chaos ingruat. poteſt ex huius ſummule intuitu: veluti ignis ex ſilicib⁹ incuſſu: memoriale lumen excuti: quo excuſſo: tetra caligo ꝓfugatur: ⁊ mens antea obumbrata relucet: radijs artificialiter repetitis. Jta q₂ prudētia a deo vobis data: ſciet ⁊ poterit hmōi dono: ſi caſus ſe offerat: vti in iudicijs ⁊ in ſcholis.

¶ Prim⁹ libellus in rei vendicationis negocio ſm̄ multarum curiarum in reſcripto ⁊ non ſcripto promiſcue vtentiū conſuetudinem conceptus.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōſpeſſulani ꝓponit i iudicio petr⁹ iacobi actor: ꝯtra martinū reū: ⁊ ꝯtra quācūq₃ perſonam pro eo in iudicio legitime ꝯparētem. Et dicit: ꝙ dict⁹ re⁹ poſſidet ſeu detinet: ⁊ facultatē reſtituēdi h₃: quēdam fundū ſitū in territorio de latis: confrōtatū ex vna parte cu₃ prato de uſmada ⁊ ex alia cum fundo pontu alamādi: in flumine lani intermedio: qui fund⁹ ptinet ad dictū actore₃ iure dn̄ij vel quaſi. Vnde cum dict⁹ re⁹ req̄ſit⁹ dictū fundū reſtituere ꝯtradicat: agit dict⁹ actor contra dictū reū: ⁊ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū fundū ad dictū actore₃ ptinere: iure dn̄ij vel q̄ſi: ꝑ vr̄am ſn̄iam declaretis: ⁊ dictū reum ad reſtituendū

dictū fundū dicto actori vna cū fructi-
b⁹ induſtrialib⁹ iam perceptis ꝛ extan-
tibus: ꝛ qui percipient in futurū de dic
to fundo: ꝑ dictū reū ante lit. ꝯteſta. ꝛ
extabūt percepti. Itē cum fructib⁹ ꝑci
piendis: ꝛ qui percipi potuerunt: poſt
lit. conteſta. ꝛ ꝑcepti nō ſunt ſententiali
ter ꝯdemnetis: ꝛ ꝯdēnatū ad reſtituē-
dū iuris remedijs ꝯpellatis. Petit etiā ex
pēſas occaſione p̄ſentis litis factas: ꝛ
ꝓteſtat̄ de faciēdis ſuis loco ꝛ tēpore le
gitime declarandis. Implorās officiū
dex officiū veſtrū: in his in q̄b⁹ eſt: vel
de iure fuerit implorādū. Et ātē oīa pe
tit interrogari dictū reū: an dictū fundū
poſſideat: vel an ſaltē ei⁹ reſtituendi fa-
cultatē habeat. ¶ Probat̄ libellus per
ea q̄ legunt̄ ꝛ no. ff. de rei vēdi. l. in rem
actio. C. de alie. mu. iudi. l. j. cum ꝯcor.
¶ Sententie iuxta p̄dicti libelli formā
ꝓferēde exēplū ſeq̄t̄: ꝛ ē tale. Nos be-
rēgarius de fabrica: legū doctor: iudex
montiſpeſſulāi: ꝓ dn̄o ſancio illuſtri re
ge maioricaꝝ: notū facim⁹ vniuerſis: q̄
cū q̄dā cā: diu corā nobis inter petrum ꝛ
martinū ventillata fuiſſet. Nos q̄dem
āno natiuitatis dn̄i. M.cccc.xj. die vltia
mēſis martij: ꝛ partib⁹ ꝓpter hoc hora
tertiaꝝ ad audiēdā diffinitiuā ſentētiā
aſſignata: q̄ die ꝛ hora ptib⁹ cōparenti
b⁹: ꝛ ſentētiā ferri poſtulātib⁹: viſo libel
lo: cui⁹ tenor talis eſt. Corā vobis ꝛc̄.
lite legitime ꝯteſta: p̄ſtitoq; a partibus
calūnie iuramēto: teſtib⁹ ꝓductis ꝛ exa
minatis: ꝛ coꝝ atteſtatiōib⁹ publicatis
ꝯcluſoq; in p̄ſenti cā. Sedente ꝓtribu-
nali: more maioricaꝝ: ſacris ſcripturis
poſitis corām nobis. vt noſtrū de vultu
dei ꝓdeat iudiciū. In noie dn̄i: ſcilicet
patris ꝛ filij ꝛ ſpiritus ſancti amē. Sē
tentiā noſtram ferim⁹ i hunc modum.
¶ Cū dictus actor ſufficiēter ꝓbauerit
intētionē ſuā: ſeu ꝯtenta in libello ſuo p̄
dicto: ꝑ noſtram ſentētiā in his ſcriptis
declaram⁹: dictū fundū ꝑtinere ad dic
tum actorē iure dn̄ij vel q̄ſi. Et cōdē-
nam⁹ dictū reū: vt dicto actori reſtituat̄
dictū fundū. Itē ꝯdemnam⁹ dictum
reū in ſex ſextarijs frumēti dicto acto-
ri reſtituendis de fructib⁹ idustrialib⁹:
q̄s dict⁹ re⁹ ꝑcepit de fundo ante litis cō
teſta: q̄ extāt ꝛ ſupſunt deductis expēſi.
Itē i ſex ſextarijs hordei reſtituēdis di
cto actori de fructib⁹ induſtrialib⁹ poſt
litis ꝯteſtationē ꝑceptis de dicto fundo
ꝑ dictū reū: q extāt ꝛ ſupſunt deductis
expēſi. Item duob⁹ ſextarijs amigdala
rū reſtituēdis dicto actori de fructib⁹ na
turalib⁹ poſt litis ꝯteſtationē ꝑceptis ꝛ
extātib⁹. Itē ꝯdemnam⁹ dictū reū in
ſex ſolidis turonēſib⁹ dādis dicto acto-
ri ꝓ fructib⁹ iduſtrialib⁹ cauliū: ꝛ ꝓ na
turalib⁹ ficuū: ſeu ꝓ valore eoꝝ ꝑceptis
poſt litis ꝯteſta. ꝑ dictū reū et ꝯſumptis
ſeu nō extan̄. Itē i q̄nq; ſolidis turon̄.
dādis dicto actori ꝓ fructib⁹ induſtria
lib⁹ cauliū ꝛ ꝓ naturalib⁹ ficuū: ſeu ꝓ va
lore eoꝝ: q̄s q̄dē nō ꝑcepit dict⁹ re⁹: tn̄
eos honeſte ꝑcipere potuiſſ; poſt litis cō
teſt. vel eos actor ꝑcipere potuiſſet ſi ſibi
dictū fundū poſſidere licuiſſet. Et nihil
ominus ꝯdēnam⁹ dictū reū in centum
ſolidis turonen̄. dādis dicto actori pro
expen̄. ꝑ eū factis occaſiōe p̄ntis cauſe:
cū idē actor delato ſibi a nobis iuramē
to iurauerit ad ſancta dei euāge. taxatiōe
nr̄a p̄dicta p̄habita ſe expendiſſe p̄dictos
c. ſolidos turon̄. occaſiōe p̄ntis cāe ꝛc̄.
¶ Tunc ſi reus ſentiat ſe grauatū: ꝛ
velit appellare: poterit ita dicere in cōti
nēti. Dict⁹ re⁹ dicit p̄dictā ſentētiā eſſe
nullā. ꝛ ſi q̄ ē ab ea tāq̄ ab iniq̄ ꝑpetā
lata viua voce apud acta ad dn̄i locum
tenen̄. illuſtris regis Maioricaꝝ ſedē

appellat ⁊ apoſtolos ſibi dari petat ſe-
pe ſepi⁹ ⁊ inſtanter ⁊c̄. vt i forma. Qui-
dam dicūt ꝙ predicta ſententia eſt nul-
la: q2 non eſt pronunciatū fundū perti-
nere inſolidū ad dictū actorem: vt no-
ta. ff. de procurato. l. pomponius. §. ſed
iſte. Qd̄ non eſt verū. ff. de exceptio. rei
iudica. l. ſi qs cū totū. in principio. Sic
videt̄ dn̄s Azo itelligere. ff. de ver. ſig.
l. pupillus. §. fi. Qui enim dicit: vel ſim-
pliciter petit fundū: totū fundū petiſſe
videt̄: vt notat̄. ff. de rei vendicatio. l. ſi
in rem. in princi. Si ex ſatis poſſet ap-
parere iudici: an dictus fundus pertine-
ret ad actorem iure directi dn̄ij: vel iure
vtilis: ſeu q̄ſi dn̄ij: credo ꝙ ipſe debuiſ-
ſet illud declaraſſe ſnia ſupradicta.

¶ Forma ſecundi libelli de actione in rem: pro re emphiteothecaria que ce cidit in commiſſum.

¶ Coram vobis dn̄o iudice montiſ-
peſſulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P.
contra. M. Qd̄ dict⁹ reus poſſidet ſeu
d3: ⁊ facultatem reſtituendi h3 quandā
domū vocatam porticū deutirit: ſitam
in montepeſſulano: quam domū cū di-
ctus re⁹ tenuerit retroactis tempozib⁹
in emphitheoſim: a dicto actore ad an-
nuam penſionem ſex denarioꝝ turon̄.
⁊ ſic dicta dom⁹ pertinebat tūc ad dictū
reū iure vtilis dn̄ij vel quaſi: dict⁹ reus
ſtetit per trienniū: ꝙ predictam penſio-
nem non ſoluit. Unde cū ꝑ hoc dictus
reus ipſo iure ceciderit a iure ſuo: quod
habebat in dicta domo: agit dict⁹ actor
contra dictū reum: ⁊ petit a vobis dicto
dn̄o iudice vt predictam domū pertine-
re ad dictū actorem iure dn̄ij vel quaſi
per veſtram ſententiam declaretis: Et
dictū reū: vt dictam domu3 dicto actori
reſtituat: vna cū penſionib⁹: per predi-
ctū triennium ſubtractis: ſententialiter
ꝯdemnetis ⁊ condemnatū ad predicta
iuris remedijs compellatis: ⁊ petit expē-
ſas factas occaſione preſentis ⁊c̄. implo-
rans veſtrū officiū domine iudex. Pro-
bat̄. C. de iure emphit heo. l. ij. Non re-
peris: ꝙ prefatus doctor poſuerit ſentē-
tie iuxta predicti libelli formam ferende
exemplū. Tamen attentis opinionibus
doctrinis: ⁊ exemplis quorūdam alio-
rum doctorū: poteſt ſententia ſic conci-
pi ⁊ proferri. ¶ Chriſti nomine inuo-
cato: Nos ⁊c̄. pro tribunali ſedētes ⁊c̄.
per hanc noſtram diffinitiuam ſenten-
tia3 pronūciamus: decernimus ⁊ decla-
ramus: predictam domū ad dictū acto-
rem iure dominij vel q̄ſi pertinere: eun-
demq3 reum ad reſtituendū eidem ac-
tori eandem domum: vna cum penſiōi-
bus per ꝑdictum trienniū ſubtractis: ac
in expenſis litis condemnandū fore: ⁊
condemnamus expen̄. taxatione nobis
in poſterum reſeruata ⁊c̄.

¶ Forma tertij libelli eſt de actione i rem pro re feudali: quando ipſo iu re cecidit in commiſſum.

¶ Coram vobis domino iudice mon-
tiſpeſſulani dicit ⁊ proponit i iudicio P.
contra ſemproniū: ꝙ dictus ſemproni⁹
tenet ſeu poſſidet: ⁊ reſtituendi faculta-
tem habet: turrim de villa: ſitam in mō-
tepeſſulano. quam turrim cū martinus
teneret quondam in feudū a dicto acto-
re: ⁊ ſic dicta turris pertineret tūc ad di-
ctū martinū iure vtilis dn̄ij vel q̄ſi: dic-
tus martinus ipſa3 vendidit ⁊ tradidit
dicto ſempronio reo: ſine permiſſiōe ac-
toris. Un̄ cū ob hoc dictū feudū fuerit
apertū dicto actori: ⁊ martinus tūc ſic
alienando cecidit ipſo iure a iure quod
habebat in dicta turri: agit dictus actor
contra dictū ſemproniū: ⁊ petit a vobis
dicto dn̄o iudice: vt dicta3 turrim ꝑtine-

re ad dictū actorem iure dñij vel quaſi
per veſtrã ſententiaꝫ declaretis: ⁊ dictū
ſemproniū: vt dictã turrim dicto actori
reſtituat: ſnialiter condẽnetis: ⁊ ꝯdẽna
tuꝫ ⁊c̃. ¶ Probant̃ predicti duo libelli
in conſti. impial. §. callidis: de ꝓbi. feu.
alie. p fed. ⁊ de ꝯtrouer. inter do. ⁊ em
pto. c. vno. ¶ Snia iuxta ꝑdicti libelli
formã. Cū dict⁹ actor ſufficienter ꝓba
uerit intentionẽ ſuã ſeu ꝯtenta in dicta
petitione ſua: Jdcirco per ſniam in his
ſcriptis declaram⁹: predictãꝫ turrim ꝑ
tinere ad dictū actoreꝫ iure dñij vel q̃ſi.
Et condemnam⁹ dictū reū in centū ſo
lidis turonenſibus dandis dicto actori:
quos delato: ſibi a nobis iuramento: ta
xatione noſtra predicta precedente iura
uit ſe expendiſſe occaſione dicte cauſe.

¶ Quarti libel. forma ẽ de actõe i rẽ
agat̃ ꝯ illū: q dolo deſijt poſſidere.

¶ Corã vobis dño iudice mõtiſpeſſu
lani dicit ⁊ ꝓponit i iudio. p. ꝯtra. M.
ꝙ cū dict⁹ re⁹ poſſideret ⁊ hẽret quendã
fundū ſitū in territorio de latis: ſic con
frontatū: q fund⁹ tūc ꝑtinebat: ⁊ adhuc
pertinet ad actorẽ iure dñij vel q̃ſi dict⁹
reus ſciens dictū: actorẽ velle ab eo fun
dū vendicare: ipm̃ dolo malo deſijt poſ
ſidere: vnde cuꝫ doloſus pro poſſeſſore
debeat hri: agit dict⁹ actor contra dictū
reū: ⁊ petit a vobis dño iudice: vt dictū
fundū pertinuiſſe tūc: ⁊ adhuc pertine
re ad dictū actorem iure dñij vel quaſi
per vr̃am ſniam declaretis: ⁊ dictū reū
ad reſtituendū dicto actori dictū fundū
condemnetis ⁊c̃. petit expenſas factas
occaſione ⁊c̃. Jmplorans officiū veſtrū
dñe iu. ⁊c̃. ¶ Probat̃. ff. de rei vendi.
l. in rem actio. in ꝑn. ⁊ l. ſnia. §. ſed is: ⁊
de re. iu. q dolo ⁊c̃. ¶ Snia iuxta ꝑdi
cti libelli formã. Cū dict⁹ actor ꝓbaue
rit itẽtionẽ ſuã ſeu ꝯtenta i dicta petitio
ne ſua. Jdcirco ꝑ noſtram ſniam in his
ſcriptis ꝓnūciam⁹ ⁊ declaram⁹ dictuꝫ
fundū ꝑtinuiſſe tūc cū dict⁹ re⁹ ipm̃ do
lo deſijt poſſidere: ⁊ adhuc ꝑtinere ad
dictū actorẽ iure dñij vel q̃ſi. Et ꝯdem
nam⁹ dictū reū vt dictū fundū dicto ac
tori reſtituat ⁊c̃. ¶ Si dict⁹ re⁹ ꝑdicto
modo ꝯdẽnatus fundū non reſtituat fe
ret̃ alia ſnia: cū iuramento in litẽ voca
to reo: q̃ talis erit. ¶ Cū ſnia per nos
fuerit lata ꝯtra ꝑdictū reū ſup ꝑdicta
actione in rem: ⁊ fuerit condẽnat⁹ fun
dū reſtituere: ⁊ ꝯſtet nobis dolo ⁊ cali
ditate eius factū eſſe quo min⁹ cū reſti
tuat dicto actori: ⁊ delato a nobis iura
mẽto in litẽ eidẽ actori: idem actor taxa
tione noſtra ꝑhabita iurauerit ſe nolle
dictū funduꝫ nõ fuiſſe ſibi reſtitutum ꝓ
viginti libris turonenſib⁹. Jdcirco per
noſtram ſniam in his ſcriptis cõdẽna
mus dictū reū in predictis viginti libris
turonenſibus dandis dicto actori ⁊c̃.
¶ Probat̃. ff. de rei vẽdi. l. q̃ reſtituere
⁊. ff. de in litẽ iur̃. l. j. ⁊. l. videam⁹: cum
ꝯcordã. ¶ Si ãt actor nõ velit iurare i
litem: ſed magis vult ꝯſeq: quãti ea res
eſt: tūc vocato reo: ⁊ informatione fa
cta: ꝙ valeat ꝯmuni eſtimatione qnde
cim libras turoñ. feret̃ talis ſententia.
¶ Cū ſnia diffinitiua lata fuerit per
nos ſup dicto fundo reſtituendo. ⁊ ꝯſtet
nobis dolo ⁊ calliditate dicti rei factuꝫ
eſſe: vt fundū non reſtituat: ⁊ actor ve
lit magis conſeq quanti ea res eſt: q̃ iu
rare i litẽ. ⁊ ꝯſtet nobis dictū fundū va
lere ꝯmuni eſtimatione quindeci libras
turonẽ. ꝯdemnamus dictū reū in predi
ctis quindecim libris turonen. dandis
⁊ ſoluendis dicto actori ⁊c̃. ¶ Proba
tur. ff. de dolo. l. arbitror. in principio. ⁊
de ver. ſig. l. inter hec verba. ¶ Atten
de dubia infraſcripta. Martin⁹ furat⁹

fuit mihi quendam libꝛū meū: furto fa
cto: ne liber inueniret. timoꝛe ductus: cō
ſumpſit eū igne: ⁊ ſic deſijt dolo malo li
bꝛum hēre ⁊ poſſidere: Queritur an ego
poſſum agere actione in rē: libro ꝯſum
pto: ꝯtra reū. Et videt̄ ꝙ non: q2 licet
res ꝯſumpta ꝯdici poſſit: tñ vendicari
nō pōt. vt inſtitu. de re. diui. §. ſi tñ alienā
purpuraꝫ. ¶ Jtē ſi qs ferruminauerit
rem alicui⁹: et mala fide: non ꝯpetit dño
q̄ndā rei vendicatio ad illud ferrūmina-
tū. vt. ff. de rei vēdi. l. in rē actio. §. item
quocū q3. ¶ Jtē ſi dolo dñi vſufruc. mu
tatione rei ſit extinct⁹ nō agit pfeſſoꝛia:
ſꝫ agit actione in rē: vt. ff. qb⁹ mo. vſufruc.
amit. l. repeti. §. fi. ⁊ no. ff. de ope. no. nū
cia. l. ij. Jtē hypothecaria actio i rē nō
ꝯpetit: re deſinente: vt. ff. de pigno. acti.
l. ſi ꝯuenit. §. ſi qs ⁊ de iure fiſci. l. defer-
re. §. fi. ⁊ facit. C. de ꝯdi. ex lege. l. mala
fide: ⁊ q bene vult eā iudicare. Sꝫ ꝯtra.
ff. de regu. iur. l. qui dolo ⁊. l. parem. vbi
dicit̄. ꝙ dolus ꝓ poſſeſſiōe eſt. ⁊ eſt gl.
ꝓ parte iſta in p̄dicta. l. mala fide. Et
dñs berengari⁹ reputabat eam veram
Ego tñ neſcirem reſpondere ad leges
in ꝯtrarium allegatas: nec ſcirē foꝛma-
re libellū: q2 ſi in libello dicā libꝛū eſſe
meum: cert e nō eſt verū nunc. Et licꝫ
iura ſuggerant dictū doloſum nūc poſ
ſidere: nō tñ inuenio: ꝙ pp hoc iura ſug-
gerāt me dñm eſſe illi⁹ rei poſt ei⁹ con-
ſumptionē: ⁊ que in rerū natura nō eſt.
Et ſic iura que dicūt vel ſuggerunt do-
loſum poſſidere debere: intelligunt̄ re i
rerū natura exiſtēte. Quidā dixit mihi
ita foꝛmādū libellū. ¶ Dñe iudex: ta-
lis liber fuit me⁹: ⁊ cum talis poſſideret
eū: ꝯſumpſit eū igne dolo malo: ⁊ ſic do
lo malo deſijt eum poſſidere: vnde ago
contra eum: ⁊ peto per vos declarari:
p̄dictum libꝛum fuiſſe meum ante con-

ſumptionē: Et q2 certum eſt: ꝙ dictuꝫ
libꝛum mihi decetero reſtituere nō pōt
peto per vos mihi deferri iuramentum
in litē: ⁊ euꝫ cōdemnari: inq̄ntū in litē
iurauero ⁊c̄. ¶ Pꝛobat. ff. de do. o. l. ar
bitrio. §. notū. Mirabilis tñ videt̄ talis
libellus. Sed ſi libro in rerū natura exi
ſtēte: ⁊ rite foꝛmato libello: ⁊ lite ꝯteſta
ta reus dolo ꝯſumpſiſſet libꝛuꝫ: tūc iu-
diciū recte ⁊ rite īceptū ꝓcederet: ⁊ poſ
ſet ferri ſententia condēnatoꝛia ad re-
ſtituēdū libꝛū. vt apparet ex ſupioꝛib⁹.
¶ Quinta libelli foꝛma eſt de rei ven-
dicatione vtili: que ꝯpetit ex ceſſiōe.
¶ Coꝛā vobis dño iudice mōtiſpeſſu-
lani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio petrus cō
tra martinū: ꝙ dictus re⁹ poſſidet ſeu
hꝫ: ⁊ facultateꝫ reſtituēdi hꝫ quēdā fun
dūꝫ ſitū in teritoꝛio de latis: ſic ⁊ ſic con
frontatū q fund⁹ ꝑtinet ad meuiuꝫ iure
dñij vel q̄ſi. Unde cū dici⁹ meui⁹ ceſſe-
rit dicto actoꝛi actionē in rē ſibi cōpetē
tem ꝓ dicto fundo: agit dictus actoꝛ cō
tra dictū reū: ⁊ petit a vobis dicto dño
iudice: vt dictū fundum ad dictū meuiū
pertinere iure dñij vel q̄ſi: per veſtram
ſententiam declaretis: ⁊ dictum reum
martinum ad reſtituendūꝫ dictum fun
duꝫ actoꝛi ex p̄dictis cauſis: vna cū fru-
ctib⁹ ſententialiter ꝯdemnetis: ⁊ ꝯdem
natum ad reſtituenduꝫ iuris remedijs
cōpellatis: Petit itēꝫ expēſas factas oc
caſione preſentis cauſe: ⁊ de faciendis
ꝓteſtatur: quas ſuo loco ⁊ tempoꝛe legi
time declarabit: imploꝛans domine iu-
dex veſtrū officium ⁊c̄. ¶ Pꝛobatur.
C. de here. vel ac. vendit. l. fi. cuꝫ ibi no
tatis. ¶ Sententia iuxta p̄dicti libelli
foꝛmā. Cum dictus actoꝛ ſufficienter ꝓ
bauerit intentioneꝫ ſuam: ſeu ꝯtenta in
dicta petitione ſua. Jdcirco per noſtraꝫ
ſententiam in his ſcriptis declaramus

dictum fundū ꝑtinere ad dictum meui
um iure dn̄ij vel q̄ſi: ⁊ dictum martinū
reū: vt dictū fundum dicto petro actori
reſtituat ꝑ eandem ſententiam ꝯdēna-
mꝰ. Et nihilominus ꝯdēnamꝰ eū in
cētū ſolidis turonēſibꝰ: dicto actori dā-
dis: ꝓ expenſis cauſe p̄ſentis: cū idē ac
tor delato ei a nobis iuramento: iurave
rit ad ſancta dei euāgelia: taxatione no
ſtra p̄dicta p̄habita: ſe expēdiſſe p̄dic-
tos cētū ſolidos turonēſes occaſione p̄-
ſentis cāe. ¶ Poſſet dici ꝙ nō oporte
ret declarari in ſentētia fundū ꝑtinere
ad meuiū iure dn̄ij vel q̄ſi: ſed qꝛ i libel
lo fuerat petitum: ꝯueniens ē: hec i ſen-
tētia declarari: ſeu ſuꝑ eo pronūciari.
¶ Sꝫ poſſet dici: qꝛ in libello nō fuit
neceſſe illud petere declarari: ſed ꝙ ſuf-
ficeret ꝓponere martinū poſſidere vel
q̄ſi ⁊ dictū fundū ꝑtinere ad dictū meui
um iure dn̄ij vel q̄ſi: ſꝫ ceſſationē factaꝫ
eſſe: ita ꝙ p̄dicta probarēt poſtea in ꝓ
ceſſu cauſe ⁊ ꝙ poſtea ſufficeret in ſnīa
ꝯdemnationeꝫ fieri ad fundū reſtituen
dū petro q̄ iure ceſſo agit. Sꝫ qcqd di
cant credo libellū bene formatū: ⁊ ſuffi
cienter ⁊ ēt p̄dictā ſnīaꝫ. Suꝑ fructibꝰ
ſatis ē dictuꝫ ſuperiꝰ i.j. ⁊ in.iij. libello.

¶ Sextus libellus de confeſſoria in
rem actione.

¶ Coraꝫ vobis dn̄o iudice montiſpeſ
ſulani dicit ⁊ proponit in iudicio. P. cō
tra. M. Quod dictus actor tenet ⁊ poſ
ſidet quoddam pratum ſitum in ripia-
lani: iuxta ſitū blaſuꝫ: ſic ⁊ ſic confron-
tatum: qd̄ prātuꝫ pertinet ad eundē ac-
torem iure dn̄ij vel quaſi. Item propo-
nit: ꝙ ſeruitus vel quaſi ſeruitus aq̄ du
ctus ſibi competit ad dictū pratum per
fundū ticianum ſic ⁊ ſic confrontatum.
Unde cum dictꝰ reus impediat dictum
actorem vti p̄dicta ſeruitute vel quaſi:
agit dictus actor contra eum: ⁊ petit a
vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū actoreꝫ
hr̄e ſeruitutem vel q̄ſi p̄dicti aqueduc-
tus: per dictū fundum ad dictū pratuꝫ
per veſtram ſententiam declaretis: Et
dictū reū vt patiatur vti dictum actorē
⁊ vt caueat: ne ipſum actorem in futuꝝ
vti impediat: ſententialiter condēnetis
Necnon ad intereſſe dicti actoris qd̄ ex
timat ad decē libras turonen. qꝛ ipſum
impediuit ſiue iuxta eā vti p̄dicta ſerui-
tute vel q̄ſi ſeruitute: necnō in expenſis
factis occaſione p̄ſentis cāe: q̄s eſtimat
viginti ſolidos turonēſes: dādos dicto
actori: per eandeꝫ ſententiaꝫ ꝯdēnetis et
⁊ condēnatum ad p̄dicta iuris reme-
dijs compellatis. Et proteſtatᷣ de futu-
ris intereſſe ⁊ expenſis ſuo loco ⁊ tem-
pore prout de iure fuerit declarādis: im
plorans dn̄e iudex veſtrū officiū: in his
in qbꝰ eſt vel de iure fuerit implorandū.
¶ Probatᷣ libellus inſtitu. de actioni-
bus. §. eque ſi agat. ¶ Sūc iuxta p̄di
cti libelli formam proferende exēplū ſe
quitᷣ: ⁊ eſt tale. Cū dictꝰ actor ſufficien
ter probauerit intentionem ſuā ſeu con
tenta in dicta ſua petitione: idcirco per
noſtram diffinitiuaꝫ ſententiam in his
ſcriptis pronunciamus ⁊ declaramus:
dictū actorem hr̄e ſeruitutem vel quaſi
aqueductus: per dictū fundū ticianum
ad dictū pratū dicti actoris. Condēna
muſqꝫ dictū reū: vt patiatᷣ vti dictū ac-
torem pacifice: dicta ſeruitute vel quaſi
Et vt cautionem ei p̄ſtet: ne in futurū
eū impediat in eadeꝫ. Et qꝛ conſtat no
bis de intereſſe dicti actoris. x. li. turon̄.
qꝛ fuit impeditus a dicto reo vti p̄di-
cta ſeruitute vel q̄ſi: condemnamus di-
ctū reū in p̄dictis. x. lib. turon̄. dādis
dicto actori pro intereſſe ſuo p̄dicto.
Nihilominꝰ condemnamus dictū reū

in centum ſolidis turoñ. dādis dicto actori ꝑ expēſis quas fecit occaſione preſentis cauſe: cū idē actor delato ſibi a nobis iuramēto: taxatiōe noſtra p̄dicta p̄cedēte iurauerit ad ſancta dei euāgelia ſe expendiſſe p̄dictos centū ſolidos turonen. occaſione preſentis cauſe.

¶ Septim⁹ libellus ſuper iuriſdictiōe

¶ Corā vobis dño iudice mōtiſpeſſulan. dicit ꝛ ꝓponit i iudicio. P. ꝯtra M. ꝙ dictus actor habet omnimodā iuriſdictionē in teritorio Cellenoue: ſic ꝛ ſic ꝯfrontato: ꝛ ideo omnimoda iuriſditio eſt ſua vel q̄ſi ſua. Unde cū dictus re⁹ dictū actorē impediat vti p̄dicta iuriſditione in dicto territorio: agit dictus actor ꝯtra dictū reum ꝛ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictā oīmodā iuriſdictionē dicti actoris ad eū pertinere ꝛ eſſe ſuā vel q̄ſi ꝑ veſtram diffinitiuā ſentētiam declaretis: ꝛ dictū reū: vt dictū actorē patiatᷣ vti p̄dicta iuriſdictione: ꝛ vt caueat: ne ipſum in futurū vti impediat ſentētialiter condēnetis. Necnō interſſe dicti actoris: qd̄ eſtimat. x. lib. q2 ipſū ſine iuxta cā impediuit vti p̄dicta iuriſdictione. Necnon ꝛ in expēſis factis occaſione preſentis cauſe: quas eſtimat. xx. ſol. turoñ. dādis dicto actori per eādem ſentētiam condēnetis: ꝛ ꝯdēnatū ad p̄dicta iuris remedijs compellatis. Et ꝓteſtatᷣ de futuro īntereſſe: ꝛ de expēſis faciēdis ſuo loco ꝛ tēpore legittime declarādū: implorans dñe iudex veſtrū officiū ī his ī quib⁹ de iure fuerit implorandū. Probatur vt. ſ. in confeſſoria vbi probatus eſt libellus. ¶ Circa qd̄ notandum eſt: ꝙ ſeruitutum quedam ſunt reales: quedā perſonales. vt. ff. de ſerui. l. j. Juriſditio que non inuenitur inter eas nominata: nec nominari debuit: ipſa ei realis ſeruitus non eſt: q2 realis debetur predio. vt inſti. de ſeruitu. §. in ruſticorū ꝛ. ff. communi. predi. l. j. Et licet iuriſditio cōcernat territorium. vt. ff. de iuriſdi. omnium iudi. l. fi. ꝛ. ff. de ver. ſig. pupillus. §. territorium attamē ipſa nō debetur predio: ſed perſone. iuxta ea que notātur. ff. de officio preſi. l. iij. Jtē nō ē perſonalis ſeruitus: q2 illa ad heredē non trāſit. vt. ff. de li. le. l. ꝛ non ſolū. §. tale. de vſufruc. l. ſi quis binas edes. Juriſditio autē tranſit ad heredē non tamen ad heredē preſidis: q2 ille a ſe eā abdicare nō pōt. ff. d offi. preſi. l. penul. ſed ad heredē baronis qui eā acquiſiuit tēpore: vel alio modo bene trāſit. Uidem⁹ enim hodie: ꝙ iuriſditio eſt i patrimonio baronū quodāmodo: ſicut aſinus eſt i patrimonio ruſticorū ſiue ruſtici. Jtē licꝫ iuriſditio nō ſit ſeruitus: tñ ſi quis īpediatᷣ in ea: ipſe poterit agere ad iſtar confeſſorie actionis i rem cū ſit eadē ratio: ergo ſic idē ius. Jtē iuriſditio eſt res incorporalis: ꝛ in vſu ſuo habet cauſā inicpellatā: ꝛ vt ſeruitus itineris actus vel vie. De ſimilib⁹ autē procedit ad ſimilia. vt. ff. d leg. l. non poſſunt. Et ſic format⁹ eſt p̄dictus libellus ꝛ ſic de conſuetudine obſeruatus ꝛc. ¶ Sententia iuxta predicti libelli formam proferenda. Cū dictus actor ſufficienter probauerit intentionem ſuā: ſeu contenta in dicta petitione ſua: idcirco per ſententiam in his ſcriptis pronūciam⁹ decernim⁹ ꝛ declaramus predictam omnimodam iuriſdictionē dicti territorij cellenoue ꝑtinere ad dictū actorem: ꝛ eam eſſe ſuā vel q̄ſi ꝛc. vt i p̄cedēti libello ſnīa eſt formata.

¶ Octau⁹ libell⁹ de confeſſoria in rem pro ſeruitute perſonali vſufructus.

¶ Corā vobis dño iudice montiſpeſſulani dicit ꝛ ꝓponit in iudicio. P. con-

tra. M. q̄ dict⁹ reus poſſidet quendā: fundū ſitum in territorio de col. de ſi. ⁊ ſic ↄfrontatum: in quo fundo dicto actori cōpetit ſeruitus vſufructus. Vñ cū dictus reus ipſuꝫ impediat ī p̄dicta ſeruitute: nec patiat̄ eū vti ⁊ frui: agit contra eū: ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt eundē actorē hr̄e ſeruituteꝫ vſufruct⁹ in p̄dicto fundo p̄ veſtrā ſententiā declaretis. Et dictū reū vt dictū actoreꝫ patiat̄ vti p̄dicta ſeruitute: ⁊ q̄ caueat ne ipſū in futurū impediat ſentētialiter ↄdēnetis: necnon ⁊ ī fructib⁹ quos eſtimat de cē ſextarios hordei: necnō ⁊ in alio ſuo interēe: qd̄ eſtimat. xx. ſolidos tn̄ronēſes per eandē ſententiā ↄdēnetis: ⁊ connemnatū ad p̄dicta iuris remedijs cōpellatis. Petit etiā expēſas factas occaſione p̄ſentis cāe: ⁊ ꝓteſtat̄ de faciēdis ⁊ futuro intereſſe ſuo loco ⁊ tempore declarādis: implorās veſtrū officiū dñe iudex ⁊c̄. Probat̄ inſti. de actioñ. §. eque ſi agat ⁊. ff. ſi vſufru. pe. l. in. in p̄ncipio.

¶ Sentētia format̄ iuxta libellū vt ſupra in alia cōfeſſoria formata eſt ⁊c̄.

¶ Nonus libellus d̄ iure ſeruitutis pecoris paſcendi.

¶ Corā vobis dño iudice de latis dicunt ⁊ ꝓponūt in iudicio Colinus bertrādi ⁊ Gerardus iauē conſules mōtiſpeſſulañ. ↄtra. p. ⁊ Guilielmū habitatores caſtri de latis: ⁊ contra ticiuꝫ ⁊ ſempronīuꝫ curiales: ſeu deſeruientes dicti caſtri: q̄ homineſ vniuerſitatiſ ville mō tiſpeſſulani habēt ius ſeu quaſi ſeruitutē depaſcendi pecora ſua: in paſcuis: in territorio dicti caſtri de latis ſic ⁊ ſic cō frontatis: ⁊ vſi ſunt depaſcere peccora: habuerunt in mōtepeſſulano: ⁊ paſcuis in territorio predictis: tāto tempore: cuius contrarium in memoria hominū non exiſtit. Unde cuꝫ predicti rei ſupra nominati impediant homines montiſpeſſulani vti predicto iure ſeu quaſi ſeruitute predicta: agunt predicti ↄſules cōtra eos nomine vniuerſitatis ſeu hominuꝫ predicte ville montiſpeſſulani. Et petunt a vobis dño iudice: vt dictū ius ſeu predictam vel q̄ſi ſeruitutē depaſcēdi pecora: pertinere ad dictos homineſ vniuerſitatis ville predicte: in predictis paſcuis ⁊ territorio per veſtraꝫ ſentētiā declaret: ⁊ dictos reos vt dictos homines predicte ville: predicta q̄ſi ſeruitute vti patiant̄: ⁊ vt caueāt ne in futurū eos vti impediāt ſentētialiter ↄdēnetis: ⁊ cō dēnatos ad predicta iuris remedijs cō pellatiſ. petūt expeñ. ⁊c̄: implorant vī m officiuꝫ ⁊c̄. vt ſ. in plurib⁹ alijs libellis. Probatur predictus libellus: quia ſeruitus depaſcendi eſt ſeruitus ruſtica. vt. ff. d̄ ſerui. ruſti. pre. l. j. §. i predijs ⁊ inſti. de ſeruitu. §. i ruſticorum. Et poteſt cā habere vniuerſitas. vt. ff. ſi ſeruitus vē. l. teſtatrix. §. j. Et pro ſeruitutibus agit̄ ↄfeſſoria. vt. ff. e. l. ij. in prin. ¶ Sentē tia ꝓportionaliter iuxta libelli ſequentis ſentētiaꝫ ↄcipi poteſt: parua eſt differentia: niſi q̄ precedēs libellus ⁊ ſententia fundant̄ ſup iure ſeruitutis depaſcē di pecora: ſequēs aūt libellus ⁊ ſentētia fundat̄ ſup ↄſuetudie ſeruilis ſuitutis.

¶ Decim⁹ libellus de ↄſuetudine ſeruitutis depaſcendi pecora.

¶ Coram vobis dño iudice de latis dicūt ⁊ proponūt in iudicio Colinus Bertrandi ⁊ Gerardus rauci conſules mō tiſpeſſulani cōtra Petrū ⁊ Guillermū habitatores caſtri de latis. ⁊ ↄtra Titiū ⁊ Semproniū ſeruienteſ curie p̄dicti caſtri. Q̄ d̄ hoīes vniuerſitatis ville mōtiſpeſſulani habēt ex ↄſuetudine legitime p̄ſcripta ius paſcendi pecora ſua: in paſcuis ⁊ teritorio dicti caſtri: ſic ⁊ ſic con-

frōtatis. Unde cum predicti rei ſupra nominati impediant hoīes pdicte ville montiſpeſſulani in predictā ꝯſuetudine iuris paſcēdi agūt dicti ꝯſules nomine vniuerſitatis ſeu hoium ville pdicte mōtiſpeſſulani: ꝯtra pdictos reos: ⁊ petūt a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictos homines montiſpeſſulani hr̄e ius paſcendi pecora ſua ex ꝯſuetudine legitime pſcripta in paſcuis ⁊ territorio pdictis p vram ſniam declaretis. Et dictos reos vt pdictā ꝯſuetudinē obſeruent: ⁊ cuſtodiāt: nec dictos hoīes montiſpeſſulani in vſu pdicte ꝯſuetudinis ipediāt ſnialiter ꝯdemnetis: ⁊ ꝯdēnatos ad predicta iuris remedijs cōpellatis. Et petunt expēſas ⁊c̄, implorāt officiū ⁊c̄. ¶ Probat̄ inſti. de iure naturali. §. ex nō ſcripto. ⁊. ff. de. le. l. de quib⁹: ⁊. l. ſe. cū ſimili. Recte dr̄ habent ꝯſuetudinē: alias niſi haberēt ex ꝯſuetudīe vel al's ex ſuitute: ipſi nō poſent in pdictis paſcuis depaſcere pecora ſua. vt. C. de paſcuis. pu. vl̄ pri. l. ij. li. xj. Licȝ ſit ꝯtra. de pace tenenda ⁊ ei⁹ vio. l. vna in fi. col. x. Sed nos nō vtimur illa lege: nec lex dȝ reputari: cū ⁊ duellū pmittat. ¶ Snīa iuxta pdicti libelli formā pferēda. Cū dicti cōſules pbauerīt ſufficient̄ intētionē ſuā: ſeu ꝯtēta in dicta petitiōe ſua: idcirco p ſniā i his ſcriptis pnūciam⁹ ⁊ declaram⁹ hoīes ville montiſpeſulāi hr̄e ex ꝯſuetudie legitime pſcripta ius dpaſcēdi pecora ſua i pdictis paſcuis ⁊ teritorio delatis ⁊ ꝯdēnamus dictos reos vt dictā conſuetudinē cuſtodiant ⁊ obſeruent ⁊ dictos homines in vſu predicte conſuetudinis non impediant i futurū: ⁊ nihilominus condēnamus dictos reos i. x. libris dandis dictis ꝯſulibus p expēſis.

¶ Undecimus libellus de negatoria in rem actione.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſulani dicit ⁊ pponit i iudicio. p. ꝯtra M. ꝙ dictus actor tenet ⁊ poſſidet quendā fundū ſitum in territorio ſancti Cornelij ſic ⁊ ſic ꝯfrōtatū vnde cū dicto reo non cōpetat ſeruit⁹ nec q̄ſi itineris ad dictā vineā p dictū fundū: agit dict⁹ actor cōtra dictū reū: ⁊ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū nō hr̄e ſeruituteȝ nec q̄ſi itineris p dictū fundū ad pdictā vineaȝ eundi: ⁊ pdictū fundū eſſe liberuȝ a pdicta ſeruitute vel q̄ſi ſeruitute p vrā ſentētiā declaretis. Et dictū reum ne de cetero vadat p dictū fundū ad dictaȝ vineā: ⁊ ꝙ caueat de non eundo in futurū: ⁊ vt intereſſe pſtet qd̄ extimat actor. xx. ſolidorum turoneñ. ſentētialiter condēnetis: ⁊ condēnatum ad predicta iuris remedijs cōpellatis: petit expēſas occaſiōe pſentis cāe factas. ⁊ proteſtat̄ de faciendis: ⁊ de futuro intereſſe ſuo in pceſſu pſentis cauſe declarandis: implorās vrm̄ officiuȝ dn̄e iudex in his in qb⁹ de iure fuerit implorādū. ¶ Probat̄. ſ. p iura ad libellū ſup cōfeſſoria actōe allegata. ¶ Et eſt notādum ꝙ negatoria actio cōpetit dn̄o vel quaſi dn̄o fundi in quo negat̄ ſeruitus deberi: vt. ff. ſi ſerui. ven. l. j. in prin. Circa qd̄ eſt aduertendū: ꝙ vbi reus contra quem agit̄ negatoria non eſt in q̄ſi poſſeſſione ſeruitutis: eſt ꝯmoduȝ actoris: ꝙ non oporteat euȝ probare ſe dn̄m vel quaſi dicti fundi pquo agit̄ negatoria Scd̄o eſt notādū: ꝙ ſi reus ꝯ quē agit̄ negatoria: ſit in q̄ſi poſſeſſione ſeruitutis vt in caſu noſtri libelli poſſet apparere: q2 iter ibi euidenter apparet calcatū eſſe pedibus vel parauȝ p gradus vel cliuos: vt. ff. de ſerui. vrba. pre. §. j. Tūc ille reus inter alia habȝ triplex commodum ex illa quaſi poſſeſſione. Primū ē

quia

q2 actor h3 neceſſe ꝓbare ſe eſſe dñ3 vel
q̄ſi illi⁹ fundi ꝑ quo agit̄ negatoria: al's
ſuccūberet. Scdm̄ eſt: ꝙ ille re⁹ non h3
neceſſe ꝓbare ꝯſtitutā fuiſſe dñ; ꝑdij:
in quo dicit ſeruitute3 fuiſſe ꝯſtitutam:
q2 glib3 fund⁹ ꝓſumit̄ liber a ſeruitute
impoſita: vt nota. ff. de ꝓba. l. croca. Ter
tiū eſt ꝙ non op3 reū ꝓbare ſe eſſe dñ3
fundi cui dicit ſeruitutē deberi. Et ꝑdi
cta colligunt̄ ⁊ habent̄. ff. de ſeruitu. l. ſi
cut. §. l3 ſi q̄rit̄ ⁊c. ff. ſi vſuſfru. pe. l. pe. ⁊ in
ſtitu. de interdi. §. ꝯmodū. Snia iuxta
ꝑdicti libelli formā ꝓferenda. Cu3 di-
ct⁹ actor ſufficienter ꝓbauerit intentio
ne3 ſuā: ſeu ꝯtenta in dicta petitiōe ſua:
⁊ re⁹ non ꝓbauerit ſe h̄re aliquā ſerui-
tute3 vel quaſi: itineris per dictū fundū
ad dictā vineā: idcirco per ſniam in his
ſcriptis pronūciam⁹ ⁊ declaram⁹: dictū
fundū eſſe liberū a dicta ſeruitute vel q̄
ſi: ⁊ dicto reo non deberi ſeruitutē vel q̄
ſi itineris p dictū fundū ad dictā vineā:
⁊ ꝯdēnam⁹ dictū reū: ne d̓ cetero vadat
iure ſḃuitutis vel q̄ſi itineris ꝑdicti p di-
ctū fundū: ad dictā vineā: ⁊ vt cautionē
ꝓſtet: ne de cetero p illū fundū illo iure
vadat. Ite3 q2 ꝯſtat nobis de intereſſe
dicti actoris in. xx. ſolidis turoñ. q2 di-
ct⁹ re⁹ ſic iuit per dictū fundū: ꝯdēna
mus ꝑdictū reū in ꝑdictis vigīti ſolidis
turoneñ. dandis dicto actori. Et nihilo
min⁹ condēnam⁹ dictū reū in centū ſo-
lidis turoneñ. dandis dicto actori pro ex
penſis p̄ſentis cāe cū actor taxatione
noſtra precedente delato a nobis iura-
mento iurauerit ſe expendiſſe predictos
centū ſolidos turoñ. occaſiōe p̄ñtis cāe.

¶ Duodecim⁹ libellus de publiciana pro re mobili.

¶ Cora3 vobis dñō iudice montiſpeſ
ſulani dicit ⁊ proponit. P. contra. M.
ꝙ dict⁹ re⁹ poſſidet ſeu tenet ⁊ facultā
tem reſtituendi h3: quenda3 equum pi
li mauri ſtellatū in fronte: ad dictū ac-
torem pertinentem iure q̄ſi dñij: pro eo
q2 ipſum emit ⁊ per traditionem acce-
pit a Titio: quem credidit eſſe dñm di-
cti eq: ⁊ verū non erat: vnde cū dict⁹ re⁹
equū reſtituere contradicat: agit cōtra
eū: ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt d̓
ctū equū ad dictū actorem pertinere iu
re q̄ſi dñij: q̄ſi ipſum vſuceperit: licet in
veritate ipm̄ non vſuceperit: per v̓ram
ſententiam declaretis. Et dictū reū ad
reſtituendū dictū equū dicto actori ſen
tentialiter condēnetis ⁊ ꝯdemnatū ad
reſtituēdū iuris remedijs ꝯpellatis ⁊c̄.
¶ Probat̄ inſti. de acti. §. ſed iſte. ⁊. ff.
de pub. l. j. ⁊. l. cū q. §. publiciana actio.
Inter cetera dicit actor in libello dictū
equū ad eū pertinere iure q̄ſi dñij ⁊ d3
intelligi: q̄ſi dñij. ſ. q̄ſi directi: q2 a dire-
cto dño credidit eū acqrere. Item petit
actor dictum equum quaſi ipſum vſuce
perit: ⁊ ſic recte format⁹ eſt libell⁹: ſuper
re mobili: in q̄ ſicut per vſucapionem ac
quirit̄ directū dñium: ita per illam q̄ſi
vſucapione3: que pretendit̄ in publicia
na: agit̄ iure quaſi dñij directi. Item ſi
probat illū a quo dictus equ⁹ fuerit em
ptus: fuiſſe dñm equi: ſuccūbet actor in
publiciana actione: ſed ipſe poterit re-
dire ad rei vendicationem directam:
⁊ in ea obtinebit: vt nota. in. §. ſed iſte.
cum concor. ¶ Sententie condemna
torie in predictis ꝓ re mobili ⁊ ꝓ re imo
bili formas non reperio ſcriptis illi⁹ do
ctoris inſertas: ſ3 faciliter poſſunt ex ꝑ
dictis colligi: ⁊ iuxta petitionū formas
concipi iuris dictamine ſuffragante.

¶ Tertiuſdecimus libellus de publiciana pro re immobili.

¶ Coram vobis dño iudice mōtiſpeſ
ſulani dicit ⁊ proponit in iudicio. P. cō

tra. M. q dictus re⁹ poſſidet ſeu tenet
z facultatē reſtituēdi habz: quēdaz fun
dum ſic z ſic ↄfrontatū: ad dictū actorē
iure q̄ſi vtilis dn̄ij pertinētē: p eo q cū
emit: z per traditionē accepit a Titio:
quē credidit tūc hr̄e directū dn̄iū vel vti
le dicti fundi: z verū nō erat. Vn̄ cū di
ctus re⁹: dictū fundū reſtituere ↄtradi
cat: agit dict⁹ actor ↄtra eū: z petit a vo
bis dicto dn̄o iudice vt dictū fundū ad
dictū actorē pertinere iure q̄ſi dn̄ij: vel
vtilis dominij: quaſi predictuz fundū
preſcripſerit: lz verū nō ſit: p veſtraz
ſententiam declaretis. Et dictū reū ad
reſtituēdū dictū fundū dicto actori vna
cū fructib⁹ ſentētialiter ↄdēnetis: z ↄdē
natū z c̄. ¶ Probat. ff. d pub. l. cū ſpō
ſus. §. i vectigalib⁹. Et p mobili dz agi
iure q̄ſi dn̄ij directi q̄ſi eū actor; vſucepe
pit lz vez non ſit. Sz p fundo q eſt res i
mobilis dz agi iure q̄ſi vtilis dn̄ij q̄ ſi ac
tor ipm p̄ſcripſerit: licet verū nō ſit. Et
ſic p̄dictū verbū q̄ſi vſucepiſſe poſitū ē
inſtitu. de ac. §. ſz iſte. Et ponit̄ p̄prie
z improprie. Proprie p re imobili: i q hz
locū vſucapio. Et improprie p re imobili
in q̄ p̄pria nō hz locū vſucapio: ſed ſo
lū p̄ſcriptio. nota. iſti. de vſucapi. circa
prin. ſcz q verbū vſucapiant ponit̄ ibi
p̄prie p re mobili: z improprie pro re i
mobili. z illud no. ff. de vſucap. l. iij.
¶ Circa p̄dictos duos libellos dicit q
dā: q publicianiſta habet vtile domini
uz. z no. ff. de publi. l. ſi ſeru⁹. de aq. re.
do. l. traditio. i p̄n. Et notauit hic dn̄s
Azo i ſumma ſua inſti. de actio. Et ſm
hoc eſſent aliter formādi libelli: z indiſ
tincte actor agēdo publiciana actione in
rem: deberet dicere rem ad ſe pertinere
iure vtilis dominij. Sz credo predictos
libellos ſufficienter formatos eſſe de iu
re: publicianiſta enī non habet aliquod
vtile dominium verum ſeu exiſtens. vt
dictuz eſt ſupra in principio libelli: licet
vtile dominium habeat ſimilitudinari
um: ſeu ex quadam fictione iuris in tan
tum q poteſt agere quaſi dominus: nō
q ſit dominus iure directi dominij: nec
dominij vtilitis: ſed ſolum i iure ſimili
tudinario vtilis ſeu ficti dominij. Et iux
ta iſtū intellectum dominus Azo vide
tur dixiſſe inſti. de actio. in ſumma ſua:
q vtile dominium quod contingit per
publicianam: poteſt eſſe duoꝝ inſolidū
Quod non dixiſſet: ſi de vero dominio
locutus fuiſſet: quod habetur i preſcri
ptione vel quod habet emphitheota ve
rus: vt ſupra in ſecundo libello dictum
eſt. Impoſſibile eſt enim duos habere
in ſolidum vtile dominium: ſeu verum
eiuſdem rei: licet in ficto vtili dominio:
ſeu in quaſi dominio poſſit eſſe verum
illud quod dominus Azo ibi dixit. Sz
hodie in q̄ſi dominio de quadaz genera
li conſuetudine curiaruz licet ſit contra
ius ſcriptuz: poteſt formari libellus lar
gius. Poterit dicere actor ſimpliciter rē
ad ſe pertinere iure dominij vel quaſi
que verba important dominiuz directū
z q̄ſi directū: z vtile: z quaſi vtile: effe
ctū dominij ſeu quaſi dominij: vt dictuz
eſt ſupra in tertio libello. Caueat tamē
diſcret⁹ aduocat⁹: an expediat actori ita
generaliter loq in libello: q2 periculoſuz
erit: ſi ſuccūbat in lite: q2 omnem cauſaz
videbit̄ vna petitione comprehendiſſe
vt. ff. de excepti. re. iudi. l. z an eadez. §.
actiones: cū ↄcor. ¶ Huic iuxta predi
cti libelli formam proferende exemplū
non reperi: ſz faciliter concipi poteſt: vt
de alia ſnīa proxime eſt predictum z c̄.

¶ Quartuſdecimus eſt de reſtitutiōe
in integruz ad effectum vt qs agere
poſſit reſciſſoria in rem actione.

¶ Coram vobis dño iudice montiſ-peſſulani dicit ꝛ proponit i iudicio. P. contra Martinum: ꝙ cū dictus actor ꝛ dict⁹ re⁹ fouerēt domiciliū in monte-peſſulano: dict⁹ re⁹ tenuit ꝛ poſſedit iu‑ſto titulo per decem annos q̄ndā vineā ſitam in territorio de Boldelfi. ſic ꝛ ſic confrontatā: ꝛ ita eā preſcripſerat bo-na fide: q̄ vinea ante preſcriptionē pre‑dictā ptinebat ad dictū actorē iure dñij vel q̄ſi. Item aſſerit dict⁹ actor: ꝙ de. x. annis predictis: per quos predict⁹ re⁹ tenuit ꝛ poſſedit dictam vineam: dict⁹ actor fuit abſens cā reipublice: vltra in exercitu imperatoris ꝯtra ſarracenos per vnū annū continuū. Et ſic non po‑tuit dictū reū conuenire: nec rem ab eo vendicare: ꝛ multominꝰ hodie: q: pſcri‑ptio eſt completa cū ãt ex pdicta abſen‑tia dict⁹ actor ꝛ ſit ꝛ fuerit leſus: petit ꝛ ſupplicat vobis dicto dño iudici veſtrū offiñ implorando vt ipm per veſtram ſententiā preſcriptionem predictam vo‑cato dicto. M. in integrū reſtituatis. ſ. predictū annū q̄ fluxit in pdicta abſen‑tia ſua d medio ſubducēdo taliter ꝙ re‑ſciſſa predicta pſcriptiōe dict⁹ actor poſ‑ſit predictam vineam per actionem in rem reſciſſoria vendicare. ¶ Probat̄ inſti. de acti. §. rurſus in fi. ¶ Sētē‑tie iuxta predicti libelli formam proferē‑de exemplū ſeqt̄: ꝛ eſt tale. Cū dict⁹ ac‑tor ſufficienter probauerit intentio-nem ſuā: ſeu contenta in dicta petitione ſua ſupplicatione: idcirco per hanc no‑ſtram ſententiam in his ſcriptis: ipm reſtituim⁹ in integrū: aduerſus illi⁹ an‑ni ſpaciū in quo ipſe fuit abſens ꝛ dictū annū ſibi de medio ſubducim⁹: decernē‑tes ꝙ non obſtante predicti anni ſpacio dict⁹ actor ſupplicans poſſit dictam vi‑neā ſuam actione reſciſſoria vēdicare.

¶ Quintuſdecimus libellus de reſciſ‑ſoria in rem actione.

¶ Coram vobis domino iudice montiſ‑peſſulani dicit ꝛ proponit in iudi. P. contra. M. ꝙ dict⁹ re⁹ poſſidet ſeu te-net ꝛ facultatem reſtituendi habet quā‑dam vineam ſitam in territorio de Bol‑delfi. ſic ꝛ ſic confrontatam: quam vine‑am cū pertineret retroactis temporib⁹ ad dictū actorem iure dñij vel q̄ſi. dict⁹ reus tenuit bona fide ꝛ iuſto titulo per x. annos: ꝛ ſic dictam vineā preſcripſit i. quos. x. annos dict⁹ actor fuit abſens cā reipublice per vnum annū continuū Unde cū temp⁹ illius anni qd̄ fluxit in eiuſdē actoris abſentia predicta: ſit de medio ſubductū: in integrū reſtitutione a competente iudice rite ꝛ iuſte obten-ta: agit dict⁹ actor contra dictū reū ꝛ pe‑tit a vobis dicto domino iudice: vt dictā vineam dicto actori non obſtante pre-dicta preſcriptione reſtituat ſententia-liter condemnetis: ꝛ condēnatū ad re-ſtituendū iuris remedijs compellatis: petit etiam expenſas ꝛc̄. implorans ve‑ſtrū offiñ ꝛc̄. ¶ Probat̄ inſti. de act. §. rurſus. ¶ Snie iuxta predicti libelli formam proferende tenorem non repe‑ri: ꝛ nō erat neceſſariū iſerere: q: iuxta petitionis ſeriem pōt faciliter ordinari

¶ Sextuſdecimus de actione in fa-ctum pauliana.

¶ Coram vobis dño iudice montiſ-peſſul. dicit ꝛ proponit in iudicio. p. con‑tra. M. ꝙ dict⁹ re⁹ poſſidet ſeu tenet ꝛ ꝛ fatultatem reſtituendi habet quendā fundum ſitum in territorio ſancti mar-de primeto. ſic ꝛ ſic confrontatum: quē fundum ticius debitor dicti actoris in decem li. turonēñ. ex cauſa mutui indi-ctum reū alienauit in fraudem eiuſdē actoris: dicto reo fraudem participātē

vnde cum dict⁹ actor bona dicti ticij de-
bitoris ſui excuſſerit: ⁊ iuſſus fuerit au-
ctoritate ꝯpetentis iudicis bona dicti ti-
cij poſſidere nec tn̄ pōt debitū ſuū recu-
perare. ſ. p̄dictas. x. lib. turoñ. cū dictus
re⁹ nō inueniat aliq̄ bona ſide poſſide-
re: agit dict⁹ actor ꝯ̄ dictū reū: vt ſibi di-
ctū fundū reſtituat. ⁊ petit a vobis dicto
dn̄o iudice: vt dictū reū ad reſtituendū
dictū fundū dicto actori cū fructib⁹ q̄ co
herebāt dicto fundo tp̄e alienationis:
cū fructib⁹ quos dict⁹ reus ꝑcipiebat:
vel percipere poterat poſt liť. ꝯteſta. de
dicto fundo ꝑ veſtrā ſn̄iam ꝯdēnetis:
⁊ ꝯdēnatū ad reſtituēdū iuris remedijs
ꝯpellatis. Petit expeñ. ⁊c̄. Implorat of
ficiū ⁊c̄. ❡ Probať inſti. de ac. §. ſi q̄s
in fraudē. ❡ Sentētie iuxta p̄dicti li-
belli formā ꝓferende tenorē non reperi:
⁊ non erat neceſſariū: p̄ſentib⁹ inſerere
ex cā in libello. ſ. proxime iā predicta.

❡ Decimuſſeptimus de hypothecaria actione.

❡ Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſu
lani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. contra
M. q̄ dictus reus poſſidet ⁊ tenet: ⁊ fa
cultatē reſtituēdi hꝫ quēdā fundū ſitū
in territorio de p̄meto: ſic ⁊ ſic ꝯfrontā-
tū: Quē fundū cū ꝑtineret ad meuiū iu
re dn̄ij vel quaſi: ideꝫ meuius obligauit
ſeu hypotecauit dicto actori ꝓ. x. libris
turoneñ. in q̄b⁹ dict⁹ meui⁹ tenebať ſibi
ex cā mutui: vñ cū nondū ſit ſatiſfactū
dictū actori de p̄dictis. x. libris: agit di-
ct⁹ actor ꝯtra dictū reū: vt dictū fundū
ꝑtinere ad dictū actorē iure hypothece
ꝑ v̄ram ſn̄iā declaretis: dictū reū ad re
ſtituēdū dictū fundū dicto actori ſentē-
tialiter ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēnatū ad reſtituē
dū iuris remedijs ꝯpellatis: petit ēt ex-
pēſas ⁊c̄. ❡ Probať inſti. ď acti. §. iteꝫ
ſeruiana. ❡ Sententie iuxta p̄dicti li-
belli formā ꝓferēde exēplū ſeq̄ť: ⁊ eſt ta
le: Cū dict⁹ actor ꝓbauerit intentionē
ſuā ſeu ꝯtenta i dicta petitiōe ſua: idcir-
co per nr̄am ſn̄iam in his ſcriptis ꝓnū
ciam⁹ ⁊ declararamus dictū fundū ꝑti
nere ad dictū actorē iure hypothece: ⁊
ꝯdēnamus dictū reū ad reſtituendum
dictū fundū dicto actori tādiu ꝑ dictum
actorē tenēdū: donec de p̄dictis. x. libris
turoñ. ſibi fuerit plenarie ſatiſfactum.
Et nihilominus ꝯdēnamus dictum re
ūm in centum ſolidis turonēſibus dā-
dis dicto actori pro expenſis ⁊c̄.

❡ Decimuſoctau⁹ de actione de conſtituta pecunia.

❡ Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſu
lani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. ꝯ̄ M.
q̄ cū Titi⁹ debeat dicto actori. x. libras
turoñ. dict⁹. M. dixit dicto actori. q̄ ip
ſe ſatiſfaceret ei de p̄dictis. x. libris tu-
roñ. ꝑ dictū titiū ſibi debit(: vñ cū dict⁹
titi⁹ adhuc debeat dictas. x. lib. turoñ. ⁊
dict⁹. M. re⁹ eas dicto actori ſoluere ꝯ̄
dicat: agit dict⁹ actor ꝯ̄ dictū reū ⁊ petit
ab eo p̄dictas. x. libras turoñ. ſibi dari.
Et petit ēt a vob dicto dn̄o iudice vt p̄di
ctū reū in. p̄dictis. x. li. turoñ. dādis di-
cto actori ꝑ v̄ram ſn̄iam ꝯdēnetis ⁊ ꝯdē
nātū ad dādū iuris remedijs ꝯpellatis
petiť ēt expēſas iā factas occaſiōe p̄ntis
cāe: ⁊ ꝓteſtať de faciēdis q̄s expeñ. de-
clarabit ſuo loco: ⁊ debito tp̄e ꝓut de iu-
re fuerit declarādū: iplorās dn̄e iudex
v̄r̄ offm̄ i his i q̄b⁹ ē i p̄nti cā vel de iure
fuerit iplorādū. ❡ Probať iſti. ď ac. §.
i ꝑſonā ⁊c̄. ❡ Sn̄ie iuxta p̄dicti libel
li formā ꝓferēde exēplū ſeq̄ť ⁊ eſt tale.
Cū dict⁹. P. ſufficiēter ꝓbauerit inten
tionē ſuā ſeu ꝯtenta i dicta petiōe ſua:
idcirco ꝑ nr̄ām ſn̄iā i his ſcriptis con
dēnam⁹ dictū. M. i p̄dictis. x. li. turoñ.
in dicta petitiōe ꝯtētis dādis ⁊ ſoluēdis

dicto.p.ꝛ in.xl ſolid.turo.ꝓ expēſ. q̄s idē.p.fecit occaſiōe pn̄tis cāe: cū idē.p. delato ſibi a nob iuramēto iurauerit ad ſctā dei euāgelia taxatione nr̄a p̄dicta p̄babita: ſe expendiſſe p̄dictos.xl.ſolidos turonē.occaſione preſentis cāe ꝛc.

Decimuſnonus de actione ex venditio de peculio.

Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſulani dicit ꝛ proponit i iudicio.p. ꝯ.M. ꝙ dict⁹ actor vēdidit ꝛ tradidit martineto filio dicti M.ꝛ in ei⁹ ptāte exn̄ti centū ſextaria bordei p̄cio.x.lib.turo.vn̄ agit dict⁹ actor.ꝛ petit.vt p̄ciū illi⁹ det ꝛ ſoluat: ꝛ petit a vobis dicto dn̄o iudice vt predictū. M.i p̄dictis.x.li.turo.dandis ꝛ ſoluēdis dicto actori: ꝓut vires peculij martineti filij ſui patiunṫ ꝑ vr̄am ſniam ꝯdēnetis: ꝛ ꝯdēnatū ad dādū ꝛ ſoluēdū iuris remedijs ꝯpellatis: cū expēſis pn̄tis cāe factis ꝛ faciēdis: q̄s in ꝓceſſu pn̄tis cāe declarabit iplorās vꝫ offm̄ ꝛc. Probaṫ inſti.de ac.§.in pſonā ꝛ.ff.de pecul.l.ſꝫ ſi dānū.§. peculiū. Et legiṫ hoc actiōe ex vēdito de peculio nec em̄ actio de peculio ē ꝓpriū nomen actiōis: ſꝫ ē q̄dā deiectio. vt.ff. de pecul. l.ſꝫ.§.iulian⁹.ꝛ ē actio p̄ſonalis: vt inſti. de ac.§.in pſonā. Snie iuxta p̄dicti libel.formā ꝓferēde exēplū ſeqṫ: ꝛ ē tale. Cū dict⁹ actor ſufficiēter ꝓbauerit i tētionē ſuam: ſeu ꝯtēta in dicta petitiōe ſua: ꝛ inter alia ꝓbatū ſit eē. xv.l.turo. in peculio dicti martineti. Et ediuerſo dict⁹ reus ꝓbauerit ſibi ꝛ alijs q in ptāte ei⁹ ſunt deberi a dicto martineto filio ſuo.x.lib.turoñ. vn̄ illis deductis nō remanēt in peculio niſi.c.ſol.turo. Jdcirco ꝑ nr̄am ſniam in bis ſcriptis ꝯdēnamus dictū. M.in centū ſoli.turoñ. i peculio deductione p̄dicta facta reſtātib⁹ dādis dicto actori ꝛc. Probaṫ.ff.de pecul.l.ſꝫ ſi dānū.§.j.ꝛ.ij. Sꝫ cū.x. lib. ſint petite in libello: ꝛ ꝯdēnatio facta ſit in.c.ſol.turo.ꝛ de alijs cētum taceṫ: qꝛ nec facta ē cōdēnatio nec abſolutio ſupcis: videreṫ ꝙ p̄dicta ſnia ſit nulla vt ff.de do.excep.apd celſuꝫ.§.itē.queriṫ. Sꝫ ſi dicis ꝙ.x. li.nō fuerit petite p̄ciſe ſꝫ peculio ten⁹: ꝛ q̄tū vires peculij paterenṫ: q̄re iudex potuit ꝛ d̄buit de illis alijs centuꝫ ſolid.tacere: ꝛ ſic valet ſnia.

Vicesimus libellus de actione in factum ex iureiurando.

Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſulani dicit ꝛ ꝓponit in iudicio. P. ꝯ. M. ꝙ cū idē.p. peteret.x.li.a.d.m. q̄s ſibi debebat ꝛ dict⁹. M.negaret ſe eaꝫ debere: dict⁹. M.detulit iuſiurādū dicto. p. ꝛ ꝙ iuraret ꝑ deū ſibi deberi p̄dictaꝫ.x. li.tur.a.d. M.ꝛ icōtinēti ſuſcepto dicto iuramēto ꝑ dictū.p.idē.p.iurauit ꝑ deū ſibi deberi a.d. M.p̄dictas.x.li.tur.q̄ṙ agit dict⁹ actor ꝯ dictuꝫ reū: vt ſibi det ꝛ ſoluat p̄dictas.x.li.tu.ꝛ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū i p̄dictis.x. li.tur.dādis dicto actori: ꝑ vr̄aꝫ ſniam ꝯdēnetis: ꝛ ꝯdēnatuꝫ: ad dādū iuris remedijs ꝯpellatis ꝛc. Probaṫ inſti. de ac.§.itē ſi qs poſtulāte.ff.de iureiur. l.iij.in pn̄.ꝛ.l.nō erit.§.j. Snie iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ſeqṫ: ꝛ ē tale. Cū dict⁹ actor ſufficienter ꝓbauerit itētioneꝫ ſuā: ſeu ꝯtēta i dicta petitiōe ſua. Jdcirco ꝑ ſniam i bis ſcriptis ꝯdēnam⁹ dictum reuꝫ in dictis. x. lib.turonen. dandis ꝛ ſoluendis dicto actori. Et nibilomin⁹ condenmamus dictum reum in.lx.ſol.turonen.dandis dicto actori pro expeñ.quas fecit ꝛc.

Vicesimuſprimus libellus de actione in factum ex albo corrupto.

Corā vob dn̄o iudice mōtiſpeſſul. dicit ꝛ ꝓponit in iudicio.p. tāq̄ vn⁹ de

pplo ɔtra. M. Qȯ cū bailiu⁹ mōtiſpeſſulani feciſſet ſcribi in pariete ſeu i muro curie: ppetue iuriſdićtiōs cā: ꝙ qcūqꝫ ꝓbaret deſtrale vel deſtralagio diffamat⁹: ꝙ exſcobaretur ſeu fuſtigaret̃ ꝑ villā fortiter ꝛ atrociter vſqꝫ ad ſanguinis effuſionē: dict⁹. M. dolo malo corrupit v̍ba illa. Quare cū iterſit dicti petri tā reſpectu ſui ꝓprij itereſſe: ꝙ cā tuēdi ius ppli: illud edictū non fuiſſe corruptū: agit dict⁹ actor ꝯ dictū reū ꝛ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū reuꝫ ad dādū dicto actori penā .l. aureoꝝ: ī quā incidit ex corruptiōe dicti edicti: ꝑ v̄raꝫ ſniam ꝯdénetis: ꝛ ꝯdénatū ꝛc̄. ¶ Probat̃ iſti. de ac. §. penales. ff. de iuriſ. om. iu. l. ſi qs id qȯ: in p̄n. vbi in qbuſdā lib. eſt pena qngētoꝝ aureoꝝ: ꝛ in qbuſdā eſt pena qnqginta aureoꝝ. Sꝫ in p̄dicto libel. petiti ſunt .l. aurei: q2 pene ſunt molliēde in dubio: vt. ff. de penis. l. interpretatiōe. Eſt āt hec actio popularis: ꝛ annalis: ꝛ p̄toria: vt. ff. de act. ꝛ obli. l. in honorarijs. Et inſti. de perpe. ꝛ tēpo. ac. circa p̄n. Itē pena illa applicat̃ illi q admittit̃ ad agendū. vt ar. ff. de ver. ſig. cui exemplo. ꝛ de popu. ac. l. ij. cuꝫ ſuis ꝯcor. Itē dicūt qdam ꝙ p̄dicta actio ꝛ pēa habēt locū: ſi qs dolo malo furcas dirua t: vel ſaccos in porticu curie poſitos ſuſtulerit. ꝛ ſatis pōt adaptari tex. in. l. ſi qs id ꝙ i p̄n. Itē hodie ea q̄ ppetue iuriſdictiōis cā ꝓponunt̃: nō ponit̃ i albo ſeu i muro curie: ſꝫ in q̈terno ſeu papyro curie. Et iō pōt dici: ꝙ p̄dicta actio ꝛ pēa hn̄t ibi locū: ſi qs ea dolo malo deleuerit: cū ſit eadē rō: ḡ ꝛ idē iuſ. Itēꝫ talis papyr⁹ eſt hodie ſubrogata in loco albi p̄torīs ad p̄dicta ſcribēda. ḡ ꝛc̄. Itē ſic forte poſſet dici ꝯ alijs reqſitis i dicta papyro ſcriptiſ: ſi qs eas corrupit dolo malo. larg9 cm̄ intelligit̃. Et notat̃ hec materia. ff. de albo ſcri. in rubrica. ꝛ i .l. p̄dicta. ſi qs id qȯ. in p̄dicta glo. Itē eſt notā. ꝙ ſi duo iter ſe litigēt: ꝛ alter acta iter eos habita corrupit vel falſauerit: ille cadet a cā: vt. ff. de iure fiſci. l. i frau dē. §. q̄tiēs ꝛc̄. ¶ Sn̄ic iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferēde exēplū ſeqt̃: ꝛ ē tale. Cū dict⁹ actor ſufficiēter ꝓbauerit itētionē ſuam: ſeu ꝯtēta in dicta petitiōe ſua: idcirco ꝑ noſtrā ſniam in his ſcriptis ꝯdēnam⁹. d. reū in p̄dictis .l. aureis dādis ꝛ ſoluēdis. d. actori ꝛc̄. Nō tn̄ inuenio ꝙ bailiuus vel p̄ſes ꝓuintie poſſit talia ſtatuta facere de iure ſcripto ſine expreſſo conſenſu populi vel conſuluꝫ.

¶ Uiceſimuſſecūd⁹ de actiōe i factū: ſi filius vocat parētē i ius ſine venia

¶ Corā vobis dño iudice mōtiſpeſſulani dicit ꝛ ꝓponit in iudicio. P. ꝯ. M. filiū ſuū i eiuſdē actoris p̄rē minime ꝯſtitutū: ꝙ dict⁹. M. fecit dictū. P. patrē ſuū vocari in ius cā experiēdi ſeu litigādi cū eo corā vobis: nulla licētiā ſeu venia a vob̄ vel ab alio iudice ꝯpetēte ī petrata. Quare agit dict⁹ actor ꝯ dictū reū vt ſibi det .l. aureoſ pene noīe ꝛ petit a vob̄ dicto dño iudice: vt dictū reū ad dādū ꝛ ſoluēdū dicto actori .l. aureos p̄dictos ꝑ v̄ram ſniam ꝯdēnetis ꝛ ꝯdēnatū ꝛc̄. ¶ Probat̃ inſti. ꝯ ac. §. penales. Et ꝯ pe. te. liti. §. fi. ꝛ. ff. de i ius vo. l. pe. ꝛ fi. C. eo. l. fi. ¶ Sn̄ic iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ſeqt̃: ꝛ ē tale. Cū dict⁹ actor ſufficienter ꝓbauerit itētionē ſuā: ſeu ꝯtēta i dicta petitiōe ſua. Idcirco ꝑ noſtraꝫ ſniam i his ſcriptis ꝯdēnamus dictum reum in predictis .l. aureis dādis dicto actori ꝛc̄.

¶ Uiceſimuſtertiuſ ꝯ actiōe i factū ex edicto ne qs cū q i i⁹ vocat⁹ ē vi eximat

¶ Corā vobis dño iudice mōtiſpeſſulani dicit ꝛ proponit i iudicio. p. ꝯ. M.

Q̄ cum idem actor feciſſet vocari in ius corā vobis Titiū: p̄fat⁹. M. dictū titiū p vim ⁊ dolo malo exemit in tātū q̄ ad dié ⁊ horā dicto titio aſſignatos p executorem dict⁹ Titi⁹ nō venit nec venire potuit corā vobis. Vn̄ cū ex hoc dict⁹ actor fuerit dānificat⁹: agit ꝯtra dictū reū: vt ſibi det ⁊ ſoluat: quanti ea res eſt ab eodem actore extimāda. ſ. in q̄tū ad declarationem vrām idem actor in litem iurauerit. Et petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū in quātū ad delationē vrām dict⁹ actor iurauerit: dādū. d. actori p vrā ſniam ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēnatū ⁊c. ¶ Probat̄ inſti. de ac. §. penales. ¶ Snie iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ſeq̄t: ⁊ eſt tale. Cū dict⁹ actor ſufficiēter ꝓbauerit intentionem ſuā ſeu ꝯtenta in dicta petitione ſua: ⁊ a nobis ei delato iuramēto in litem iurauerit ſup ſancta dei euangelia: q̄ ipſe nollet ꝓ. c. ſoli. turo. dictū Titiū debitorē ſuū fuiſſe p vi; dolo malo exemptū per dictū. M. quo min⁹ ad iudiciū veniſſet die ⁊ hora q̄bus citat⁹ venire debuit: idcirco p nr̄a; ſniam in his ꝯdēnam⁹ dictū. M. in p̄dictis. c. ſolidis turo. dandis actori ⁊c.

¶ XXiiij. de actione ex edicto: de eo p quē factū ē: q̄min⁹ q̄s i iudicio ſiſtat.

¶ Corā vobis dn̄o iudice montiſpeſſulani dicit ⁊ proponit. P. ꝯtra. M. Q̄ cu; Tici⁹ vocat⁹ eſſet in ius corā vobis ad inſtantiā dicti actoris: ⁊ poſt datas ab eo ſatiſdationes deberet ſiſtere in iudicio corā vobis: tūc dict⁹. M. dolo malo fecit: quo min⁹ dict⁹ ticius ſiſteret in iudicio coram vobis die ⁊ hora ſibi aſſignatis: vnde cū dict⁹ actor fuerit exinde dānificat⁹: ⁊ interſit ſua in. c. ſoli. turo. agit contra dictū reu;. M. vt ſibi det ⁊ ſoluat p̄dictos. c. ſoli. turo. ⁊ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictum. M. ad dādū ⁊ ſoluendū dicto actori p̄dictos. c. ſoli. turo. per vrām ſniam ꝯdemnetis: ⁊ ꝯdemnatu; ⁊c. ¶ Snie iuxta predicti libelli formam exemplū ſeq̄t: ⁊ eſt tale. Cum dict⁹ actor ſufficienter ꝓbauerit intentionē ſuā: ſeu ꝯtenta in dicta petitione ſua: excepto q̄ non ꝓbat intereſſe ſuū niſi in. xxx. ſoli. tur. ⁊ in duobus denarijs. Idcirco per ſniam in his ſcriptis ꝯdēnam⁹ dictū. M. in p̄dictis xxx. ſoli. turo. ⁊ duob⁹ denarijs dādis dicto actori: ⁊ dictū. M. abſoluim⁹ a reſidua ſumma de predictis. c. ſoli. tur. cōtentis ⁊c. Recte ſit abſolutio a reſiduo dictorū. c. ſolidorū: alias ſnia eſſet nulla vt. ff. de do. excep. l. apud celſum. §. item queritur. Itē q̄ re⁹ in parte condēnat̄: ⁊ i parte abſoluit̄: qualiter fiet de expēſ. dicetur in titulo de actione ex locato.

¶ Viceſimuſquintus libellus de actione preiudiciali in rem per qua; queritur: an aliquis ſit ſeruus.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. contra M. q̄ dictus. M. eſt ſeruus dicti actoris: vnde cū dict⁹ re⁹ gerat ſe ꝓ libero: ⁊ ſeruilia miniſteria dicto actori deneget exhibere: agit dict⁹ actor ꝯ dictū reum: ⁊ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictum reū eſſe ſeruu; dicti actoris: per vrām ſniam declaretis: ⁊ ipſum vt ſeruilia miniſteria eidem actori exhibeat: ſnialiter ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēnatū ad p̄dicta iuris remedijs ꝯpellatis. Petit ēt expēſas iā factas occaſione p̄ſentis cāe: ⁊ ꝓteſtat̄ de faciendis: q̄s in ꝓceſſu ſuo loco ⁊ tempore declarabit: implorans vrm officiū ⁊c. ¶ Probat̄ inſti. de ac. §. p̄iudiciales. ff. de libe. cau. l. ordinata ⁊. C. eo. l. lite. ¶ In predicto libello vr̄ oi; cā ꝯprehēſa: ex qua. M. poterit probari ſeruus eſſe: cū nulla cā ſit ſibi ſpeci

ficata.ar.ff.de excep.rei.iu.l.ꝛ an eadē §.actiones.¶ Et eſt notādū: ꝙ actori incūbit ꝓbatio: ꝙ re⁹ ſit ei⁹ ſeru⁹: poſtꝙ̄ ſupponit in libello: ꝙ re⁹ eſt i poſſeſſione libertatis: vt.C.de ꝓba.l.ad ꝓbationē ſeruitutis.ꝛ.ff.de libe.cau.l.liberis.§.fi.¶ Itē eſt notādū: ꝙ qs nō efficiet ſeruus ex pacto.vt.C.de libe.cau.l. nec ſi volens.ꝛ.l.liberos. Nec ex tpe: vt C.de.pſcrip.lō.té.q̄ eſt ꝑ libe.l.fi. Nec ex ſola ꝯfeſſione apud acta.vt.C.ð lib. cau.l.iterrogata.¶ Snie iuxta pdicti libelli formā ꝓferēde exemplū eſt tale. Cū dict⁹ actor nō ꝓbauerit itentionē ſuā: ſeu ꝯtenta in dicta petione ſua. Idcirco ꝑ ſniaꝫ in his ſcriptis declaram⁹ dictū.M.liberū eſſe hoiem: ꝛ cū abſoluim⁹ a dicta petitione: ꝛ ꝯtentis in ea. Et nihilomin⁹ ꝯdemnam⁹ dictū actorem in.c.ſol.turoñ.dādiꝫ dicto.M.reo ꝓ expenſis q̄s fecit occaſione pñtis cāe cū delato a nobis iuramento iurauerit taxatione nr̄a precedente: ſe expendiſſe pdictos.c.ſoli.occaſione preſentis cāe.

¶ Uiceſimusſextus libellus de preiudiciali actione contraria.

¶ Corā vobis dño iudice mōtiſpeſſulani dicit ꝛ ꝓponit in iudicio.M.contra.P.ꝙ dict⁹.M.eſt liber hō. Uñ cū dict⁹.p.cū detineat indebite ꝛ iniuſte tanq̄ ſuū: cogendo eū ſibi ſeruilia miniſteria exhibere agit ꝯ eū: vt ipm nō inquietet: cū non ſit ei tali vinculo aſtrict⁹. Et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū.M.actorē eſſe liberꝫ hoiē: ꝑ vr̄aꝫ ſniam declaretis: ꝛ dictū.p.reū vt dictū M.liberꝫ in ſua libertate ꝑmittat: ne ipſum cogat ſibi ſeruilia miniſteria exhibere ſnialiter ꝯdemnetis ꝛ ꝯdemnatū ad pdicta iuris remedijs ꝯpellatis ꝛc. Probat inſti.ð actio.§.piudiciales.Et q2.M.ꝓclamat de poſſeſſione ſeruitutis in libertatē incūbit ei ꝓbatio libertatis.vt.C.de ꝓba.l.matrē: ꝛ.ff.e.l.filius ꝛ.l.circa.cū ibi notatis. Item non poterit martin⁹ procuratorem cōſtituere: q2 eſt in quaſi poſſeſſione ſeruitutis: vt C.de aſſertione tol.l.j.in prin.ꝛ.ff.de ꝓ.cu.l.ſeruū quoqꝫ.§.j.cum concordan.

¶ Uiceſimuſſeptim⁹ libell⁹ de actiōe per quā querit: an aliquis ſit liber.

¶ Corā vobis dño iudice montiſpeſſulani dicit ꝛ proponit in iudicio. P. ꝯ M. Q ð dict⁹ re⁹ eſt libert⁹ dicti actoris Uñ cū dict⁹ re⁹ ſe gerat ꝑ ingenuo: agit dict⁹ actor ꝯtra eū: vt ipſum actorē habeat ꝛ teneat ꝑ ſuo patrono. Et petit a vobis dño iudice.vt dictū reū eſſe libertū dicti actoris ꝑ vr̄am ſniam declaretis: ꝛ vt eūdem actorē ꝑ ſuo patrono habeat ꝛ obſeq̄a ad q̄ libertus patrono ſuo tenet ei pſtet: ſnialiter ꝯdemnetis: ꝛ ꝯdemnatū ad pdicta iuris remedijs ꝯpellatis ꝛc. Probat inſti.de actio.§.piudiciales: ꝛ.ff.ſi liber.ingenu⁹ eſſe dicat.l.fi.Et icūbet ꝓbatio patrono vt.ff. de ꝓbatio.l.circa.¶ Et eſt notādū: ꝙ ſi actor non hꝫ vñ ſe alat: ꝛ vellet illa piudiciali in reꝫ agere: ipſe poſſet a liberto alimenta petere poſſm̄ iudicis: vt.C. de operis li.l.j.ꝛ.ff.de li.agnoſ.l.ſi qs a liberis.§.ſoluēt ꝛ.§.alimenta.ꝛ.§.ſi filiuſ.¶ Snie iuxta pdicti libelli formā ꝓferende exemplū ſeq̄t: ꝛ eſt tale. Cuꝫ dict⁹ petr⁹ actor ſufficienter ꝓbauerit itentionē ſuā: ſeu ꝯtenta in dicta petitione ſua. Idcirco ꝑ nr̄aꝫ ſniaꝫ in his ſcriptis declaram⁹: dictū.M.reum eſſe libertū dicti actoris: ꝛ ipſum: vt dictū actorem ꝑ patrono habeat ꝛ ei obſequia: que libertus patrono ſuo preſtet tenet pſtet: ſententialiter condemnamus.

¶ Uiceſimuſoctauus libellus de preiudiciali actione: per quā queritur:

an aliquis ſit ingenuus: ⁊ etiam: an aliquis ſit filius.

¶ Corã vobis dño iudice montiſpeſſulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. M. ꝯtra P. ꝙ dictus. M. eſt ingenuus vñ cũ dictus. P. detineat vt libertuꝫ: nec patiat̃ euꝫ morari: nec ſe gerere ꝓ ingenuo: agit ꝯtra eũ: vt ipſum non inquietet in ſua ingenuitate: cuꝫ ideꝫ. M. libertinitatis vinculo ei nõ ſit aſtrict⁹ ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt eundẽ. M. actorẽ eſſe ingenuũ p vr̃am ſniam declaretis: ⁊ dictũ reũ: vt dictuꝫ actoreꝫ non inquietet decetero vt libertũ ſuuꝫ: ⁊ vt patiat̃ eũ ꝓ ingenuo ſe gerere: ſnialiter ꝯdẽnetis ⁊ ꝯdẽnatuꝫ ⁊c̃. ¶ Probat̃ inſti. de ac. §. preiudiciales: ⁊. ff. de ꝓba. l. circa. ⁊. C. de inge. ma. l. diffamari: ⁊ ſi ſer. expor. ve. l. morior. in fine.

¶ Coraꝫ vobis dño iudice montiſpeſſulani dicit ⁊ proponit in in iudicio. P. conra. M. ꝙ dict⁹. M. eſt filius dicti petri. vñ cũ dict⁹. M. denegat ſe eẽ ei⁹ filiũ: nec ꝑmittat ſe tractari vt filiuꝫ: agit dict⁹ actor ꝯtra dictũ. M. vt ipm̃ agnoſcat in patrẽ: ⁊ ſibi reuerentiã patri debitaꝫ: ⁊ alia q̃ a filijs patrib⁹ debent̃ p̃ſtet. Et petit a vobis dicto dño iudice vt dictũ. M. eſſe filiũ dicti actoris p veſtrã ſniam declaretis: ⁊ vt ſibi reuerentiã patri debitã: ⁊ alia q̃ a filijs patrib⁹ debent̃ p̃ſtet ſnialiter ꝯdẽnetis: ⁊ ꝯdẽnatũ ⁊c̃. Probat̃ iſti. de acti. §. p̃iudiciales. ¶ Snie iuxta predicti libelli formã ꝓferende exemplũ ſeq̃: ⁊ eſt tale. Cuꝫ dict⁹ petrus actor ſufficienter ꝓbauerit intentionẽ ſuã: ſeu ꝯtenta in dicta petitione ſua. Idcirco per nr̃aꝫ ſniaꝫ in hiſ ſcriptis declaram⁹ dictũ. M. reũ eſſe filiũ dicti. P. actoris: ⁊ vt reuerentiã patri debitã: ⁊ alia q̃ a filijs patrib⁹ debẽt̃ p̃ſtet: ſententialiter condemnemus ⁊c̃.

¶ Viceſimuſnonus libellus de conditione furtiua.

¶ Corã vobis dño iudice mõtiſpeſſulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. contra M. ꝙ cum dict⁹ actor eſſet dñs vel q̃ſi cuiuſdã muli pili albi: dict⁹ re⁹ ſurripuit dictũ mulũ dicto actori: ⁊ cũ ſecũ duxit: furtũ ꝯmittendo. Vñ cũ dict⁹ re⁹ ſibi dictum muluꝫ reſtituere ꝯtradicat: agit ꝯ̈ cũ: ſeu ꝯditionẽ furtiuã dirigit ꝯtra eũ: vt ſibi dictũ muluꝫ reſtituat. Et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictũ reuꝫ ad reſtituẽduꝫ dictũ mulum dicto actori p vr̃am ſententiam ꝯdemnetis: ⁊ cõdemnatum: ad reſtituendũ iuris remedijs ꝯpellatis: vna cũ fructib⁹ pceptis ⁊ pcipiendis. Petit ẽt expẽſas factas: quas ſuo loco ⁊ tpe declarabit: iplorans vr̃m offm̃ dñe iudex in illis: in qb⁹ eſt de iure vel fuerit iplorandum. Probat̃ inſti. de ac. §. plane hodie furtuꝫ. ¶ Snie iuxta p̃dicti libelli formã ꝓferende exẽplũ ſeq̃: ⁊ eſt tale. Cũ dict⁹ actor ſufficiẽter ꝓbauerit intentionem: ſuã ſeu ꝯtenta in dicto libello ſuo: ⁊ ꝯſtet nobis: dictũ mulũ non extare: ⁊ ſit ſufficienter ꝓbatum dictũ mulũ valuiſſe poſtq̃ furtum fuit ꝯmiſſum: vel ſaltẽ tpe ꝯmiſſi furti. x. li. turoñ. Idcirco per noſtrã ſniam in his ſcriptis condemnam⁹ dictũ reum in p̃dictis. x. li. turo. dandis dicto actori. Et eſt notanduꝫ: ꝙ ſi actor non poſſit bñ ꝓbare extimatõeꝫ dicti muli: ipſe poterit eã ꝓbare p iuramentũ ſuũ ſibi a iudice taxatiõe ei⁹ p̃cedente delatũ in odium rei doloſi. vt. ff. qđ vi aut clã. l. ſemp. §. nihil interdicto. Itẽ ſi ſit incertuꝫ an extet mulus: vel non habeat̃ ſuper hoc cõfeſſio ipſius rei: ⁊ poſtea non poterit venire ꝯ̈. Itẽ ſi ex confeſſione ei⁹ nõ poſſit clare hr̃i veritas: ingrat de hoc iudex: ⁊ donec cert⁹ ſit: nõ debebit ferre ſniaꝫ

ar.ff.de ꝯfeſſ.l.ſi ⁊ Nec eis inuenit̄ ꝙ in hac actiōe debeāt ferri due ſnie: ſʒ ſoluʒ vna. Et ſi res extet: reꝰ ꝯdēnabit̄ in ea. Et ſi nō extet: ꝯdēnabit̄ i extimatione.

❡ Tricesimus lib. de ꝯditione gñali.

❡ Coram vobis dño iudice montiſpeſulani dicit ⁊ proponit in iudicio. P. ꝯ. M. ꝙ cū ipſe actor deponeret penes d. reū. x. lib. tur. ⁊ eſſet firme intētionis: ꝙ eſſet depoſitū attamē dictꝰ reꝰ dictaʒ pecuniā accepit q̄ſi mutuā: vñ cū dictuſ reꝰ dictā pecuniā ꝯſumpſerit: ⁊ eam. d. actori reddere ꝯtradicat: agit ꝯ cū vt p̄dictas. x. li. turo. ſibi reddat ⁊ petit a vobis. d. dño iudice: vt dictū reū ad reddēdum. d. actori p̄dictas. x. lib. turo. p vr̄aʒ ſniam ꝯdēnetis ⁊ ꝯdēnatū ad reſtituēdum ⁊ ſoluēduʒ iuris remedijs ꝯpellatis ⁊c̄. ❡ Probat̄. ff. de re. cre. l. ſi ego. circa fi. ❡ Snie iuxta p̄dicti libelli formā pferende exēplū ſeq̄t̄ ⁊ ē tale. Cuʒ dictꝰ actor ſufficiēter pbauerit itētionē ſuam ſeu cōtenta in dicta petitione ſua. idcirco per ſniam in his ſcriptis condēnamus dictuʒ reum in predictis. x. lib. turoñ. dandis dicto actori ⁊c̄.

❡ Tricesimuſprimus libellus de conditione ſpeciali ex mutuo.

❡ Corā vobis dño iudice montiſpeſ. dicit ⁊ pponit i iudicio. P. contra. M. ꝙ dictus actor mutuauit. d. reo. x. libr. turoñ. vñ cū eaſ ſibi reddere ꝯtradicat: petit a vobis dicto dño iudice: vt dictum reū ad reddenduʒ ⁊ ſoluēdū. d. actori p̄dictas. x. lib. turoñ. p vr̄am ſniam ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēnatū ad reddendū ⁊ ſoluendū iuris remedijs ꝯpellatis. Petit etiaʒ expenſas occaſione p̄ſentis cāe factas: ⁊ proteſtat̄ de faciendis: q̄s in proceſſu cāe ſuo loco ⁊ tp̄e declarabit: put fuerit rationis: implorās dñe iudex vr̄m offm̄ ſuper predictis in illis in qbꝰ eſt de iure vel fuerit implorāduʒ. Probat̄ inſti. q. mo. re: con. ob. in p̄n. ⁊. ff. de re. cre. l. ij.

❡ Snie iuxta p̄dicti libelli formā proferende exemplū ſeq̄t̄ ⁊ eſt tale. Cuʒ dictus actor ſufficienter pbauerit intētionē ſuā ſeu ꝯtēta i dicta ſua petitōe. idcirco per nr̄am ſniam in his ſcriptis condemnamꝰ dictuʒ reuʒ in p̄dictis. x. lib. turoñ. in dicta petitione ꝯtentis: dādis ⁊ ſoluēdis dicto actori. Et nihilominus cōdēnamꝰ eū in. x. ſoli. turo. dādis dicto actori p expēſis q̄s dictꝰ actor fecit occaſione p̄ſentis cāe: cū idē actor declato ſibi a nobis iuramēto iurauerit: taxatione nr̄a p̄cedēte: ſe expēdiſſe p̄dictoſ. xl. ſoli. turoñ. occaſione preſentis cauſe.

❡ Tricesimuſſecundus libel. de certi condi. generali ex ſtipulatione.

❡ Corā vobis dño iudice mōtiſpeſſulani dicit ⁊ pponit i iudicio. P. ꝯ. M. ꝙ dictꝰ reꝰ promiſit per ſtipulationem dare dicto actori. x. li. turoñ. ex cā venditionis cuiuſdā muli albi. quē dictus actor vēdiderat dicto reo: vnde cū p̄dictaſ x. lib. turo. ſibi dare ꝯtradicat: agit contra eū vt eas ei det: ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū reū ad dādū. d. actori p̄dic. x. lib. turo. p vr̄am ſniam ꝯdemnetis ⁊ ⁊ condēnatuʒ ⁊c̄. Probat̄ inſti. de ver. ob. in p̄nc. ⁊. ff. de re. cre. l. ſi qs certū. ❡ Snie iuxta predicti libelli formā pferende exemplū ſeq̄t̄: ⁊ eſt tale. Cū dictꝰ actor ſufficiēter pbauerit itētionē ſuā ſeu ꝯtēta i. d. ſua petitiōe. idcirco p nr̄am ſniam i his ſcriptis ꝯdēnamꝰ dictū reū in p̄dictis. x. li. i. d. petitiōe contētis dādis ⁊ ſoluendiſ dicto actori.

❡ Tricesimuſtertius libellus de condi tione triticaria.

❡ Corā vobis dño iudice mōtiſpeſſulani dicit ⁊ pponit i iudicio. P. ꝯ. M. ꝙ cū dictꝰ actor poſſideret q̄dā domū

ſitã in carreria ſcẽ Ulalie: ſic ⁊ ſic ꝯfrõ
tatã: ⁊ ad eũdẽ actorẽ iure dñij vel q̃ſi ꝑ
tinentẽ: dictꝰ reꝰ ꝑ violentiã dictũ acto-
rem expulit de poſſeſſione dicte domꝰ.
Quare agit dictꝰ actor ꝯ̃ dictũ reũ. ⁊ pe
tit a vobis dicto dño iudice: vt dictũ reũ
ad reſtituendũ. d. actori ꝑdictã domũ ꝑ
vr̃am ſniaꝫ ꝯdẽnatoriã: ⁊ ꝯdemnatũ ⁊c̃.
Probat̃. ff. de ꝯdi. triti. l. j. tutiꝰ ⁊ ꝯſultiꝰ
vbi ꝙ actor agẽdo ꝯditiõe triticaria: nõ
dicat ſe dñm fundi: ⁊ nõ ꝯcludat̃: ad re
ſtituẽdũ fũdũ: ſꝫ ꝙ agat ad reſtitutiõeꝫ
poſſeſ. fũdi. ¶ Snie aũt iux̃ petitionẽ
ſeu petitõis formã põt faciliter ordiari.

¶ Triceſimuſquartus libellus de con
ditione incerti.

¶ Corã vobiſ dño iudice mõtiſpeſſul'.
dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ̃. M. Q̃d
cũ dictꝰ actor eſſet dñs duoꝝ ꝑdioꝝ: ſic
⁊ ſic ꝯfrontatoꝝ: ⁊ vẽderet vnuꝫ dicto
reo: fuit actũ ⁊ ꝯuẽtum iter eos: ꝙ dictꝰ
actor retineret ſeruitutẽ itineris ꝑ ꝑdiũ
venditũ ad ꝑdiũ retẽtũ. Poſtea vero in
tradẽdo ꝑdiuꝫ vẽdituꝫ: dictꝰ actor ꝑ er
roreꝫ de ꝑdicta ſuitute itineris retinen
da nullã mentionẽ fecit. Quare agit di
ctus actor ꝯ̃. d. reum: ⁊ petit a vobis. d.
dño iudice vt dictuꝫ reuꝫ ad ꝯcedendũ
⁊ ꝯſtituendũ ꝑdictã ſuitutẽ itinerꝭ ꝑ di
ctũ ꝑdiũ vẽdituꝫ: ⁊ dicto reo traditũ ad
aliud ꝑdiũ retẽtuꝫ: ꝑ vr̃aꝫ ſniam ꝯdem
natis: ⁊ ꝯdẽnatũ ad ꝯcedendũ ⁊ ꝯſtituẽ
dũ ꝑdictã ſuitutẽ itinerꝭ iuriſ remedijſ
ꝯpellat̃ ⁊c̃. Probat̃. ff. de ꝯdi. indebiti. l.
ſꝫ ⁊ ſi me putẽ. §. cũ iter. ⁊ d̃ ſuitu. vr. ꝑ.
l. ſi binaꝝ: ⁊ de ac. emp. l. ſi tibi liberuꝫ.
Jtẽ ꝯpetit actio incerti qñq̃ʒ ad detẽtio-
nem rei: vt poſtea detineat̃ ꝓ expen̄. vt
ff. de ꝯdi. inde. l. q emptiõe. §. ſi ps ⁊ d. l.
ij. l. ꝙ. ſi nullã: Jteꝫ ꝯpetit creditori ꝓ re
ſibi in pignore tradita ſubtracta. ff. de
ꝯditi. fur. l. ⁊ id. §. neratiꝰ. ⁊ de pig. ac.
l. pignor. c. Jtem poteſt agi ꝯditione in-
certi qñ incertum eſt qd ſit in obligatio
ne: ⁊ ſic cõmendatariꝰ ⁊ depoſitariꝰ nõ
tenent̃ nec ſunt obligati dare poſſeſſio-
nẽ: ſꝫ tenent̃ rẽ reſtituer̃. ⁊ ſic tenent̃ ad
factuꝫ. Põt ille q cõmendauit vel depo
ſuit: agere contra eos ꝯdi. incer. ꝓut no
ta. ff. de condi. inde. l. ſꝫ ⁊ ſi me putem. §.
cuꝫ iter ⁊c̃. ¶ Snie iuxta ꝑdicti libelli
formã ꝓferẽde exẽplũ ſeq̃t̃: ⁊ ẽ tale. Cũ
dictꝰ actor ſufficiẽter ꝓbauerit intentio
neꝫ ſuam: ſeu contenta i dicta petitione
ſua. Jdcirco per ſentẽtiã in his ſcriptis
condemnamꝰ dictũ reum: vt dicto acto
ri concedat ⁊ conſtituat ꝑdictã ſeruitu
tem itineris ꝑ ꝑdictuꝫ ꝑdiuꝫ ſibi ven-
dituꝫ ⁊ traditũ ad aliud ꝑdiũ ꝑ ꝑdictũ
actoreꝫ retentuꝫ. Et nihilominꝰ condẽ-
namus dictuꝫ reuꝫ in. xl. ſolidis turoñ.
dandis dicto actori pro expenſis ⁊c̃.

¶ Triceſimuſqntꝰ lib. d̃ ꝯditione ex. l.
oino ꝓ legitia portione filio debita.

¶ Corã vobis dño iudice montiſpeſſu
lani dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ̃. M.
ꝙ Titiꝰ pr̃ dicti actoris ⁊ rei hñs i bõis
ad valorẽ duoꝝ miliũ aureoꝝ: ſuũ ꝯdi
dit teſtamentũ: i q̃. d. reuꝫ filiuꝫ ſuuꝫ he
redeꝫ vniuerſalẽ ſibi iſtituit i oibꝰ bonis
ſuiſ ⁊. d. actoreꝫ filiũ ſuũ ſibi heredẽ iſti
tuit i q̃dã domo ſua valente. xxv. aure.
Deinde dictꝰ Titiꝰ pr̃ deceſſit nullis alijſ
filijs relictis: vñ cũ dictꝰ reꝰ imiſcuerit
ſe hereditati paterne. ⁊ ipenſe funeris
fuerint tm̃. l. aurei: ſic recte ꝯputãdo de-
ſunt. d. actori de medietate trient's ſibi
iure nature debita i bonis dicti pr̃is: cõi
bꝰ ciꝰ ⁊ dicti rei vſq̃ʒ ad treceẽtoꝝ aureo
ruꝫ: agit dictꝰ actor ꝯ̃ dictũ reũ: ⁊ petit a
vobis. d. dño iudice: vt dictũ reũ ad dã
duꝫ. d. actori de bõis dicti pr̃is ſui vſq̃ʒ
ad valorem trecentoꝝ aureoruꝫ: pro ad
implenda legitima portione per vr̃am

ſniam ꝯdénetis:ꝛ ꝯdēnatū ad dandū iuris remedijs ꝯpellatiſ ꝛc. ¶ Proba tur.C.de inoffi.teſta.l.omo ꝛ in aut. de triē.ꝛ ſemiſſe.§.hec nos mouerūt coll. ij. ¶ Snie iuxta p̄dicti libelli formā pferēde exēplū ſeqt:ꝛ ē tale. Cū dict⁹ actor ſufficiéter. pbauerit tēitioné ſuam: ſeu ꝯtēta i dicta ſua petitiōe nec re⁹ pba uerit ſufficienter aliqd de ppoſitis p eū ad obtinēdum in p̄ſenti cā: idcirco per ſniam in his ſcriptis ꝯdénam⁹.d.reum ad dādū.d.actori de bonis dicti Titij pris ei⁹ quódā ad valorē trecentoꝝ au reoꝝ p̄dictoꝝ:p repletiōe ſue legitime portionis: Et nihilomin⁹ ꝯdénam⁹ dictū reum in.xl.ſoli.turoñ.dandis dicto actori p expenſis:q̄s fecit occaſione p̄ ſentis cāe: cum ideꝫ actor delato ei a no bis iuraméto iurauerit taxatione p̄di cta p̄cedente ſe expendiſſe p̄dicto. xl.ſo lidos turoñ. occaſione preſentis cauſe.

¶ Tricefimuſſextus libel.de condi.ex lege.C.de iure empbi.l.ij.ꝛ fi.

¶ Corā vobiſ dño iudice mōtiſpeſſul. dicit ꝛ pponit i iudicio.P.p̄.M.q̄ cū dict⁹ re⁹ teneret i emphitheoſim a.d. actore domū vocatā porticuꝫ deutirit:ſi tā in mōtepeſſulano: ad annuā penſio nē ſex denarioꝝ dict⁹ re⁹ ſtetit p trien nium:ꝙ dictā péſionē non ſoluit: vel a lienādo aliter verſat⁹ eſt q̄ꝫ ſit diſpoſi tum.C.de iure empbi. l. fi.vnde cuꝫ pp hoc dict⁹ re⁹ cecider ita iure ſuo empbi theothecario:qȯ habebat i dicta domo agit dict⁹ actor ꝯtra cuꝫ:ꝛ petit a vobis dicto dño iudice:vt dictū reum cecidiſſe a iure ſuo qȯ habebat in dicta domo:p vr̄am ſniam declaretis:ꝛ dictū reū. vt dicto actori domū reſtituat:ſnialiter cō dénetis ꝛ ꝯdénatum ꝛc. Probat.ff.de ꝯdi.ex lege.l.vna. Et in aut.ȯ nō alie. §.ſcire coll.ij. ¶ Sententie iuxta p̄di cti libelli formā pferende exēplū ſeqt:ꝛ ē tale. Cū dict⁹ actor ſufficienter pbauerit itētionē ſuā:ſeu ꝯtēta i dicta petitiōe ſua. Idcirco p noſtraꝫ ſniam i his ſcri ptis declaram⁹:dictū reū cecidiſſe a iu re ſuo emphitheotecario: qȯ habebat i dicta domo:ꝛ ꝯdemnam⁹ eū:vt dictam domū dicto actori reſtituat:ꝛ nihilomi nus ꝯdémnam⁹ eū in.xl.ſolidis turoñ. dandis dicto actori pro expenſis ꝛc.

¶ Triceſimuſſeptim⁹ libellus de ꝯdi tione ex lege iperialeꝫ.§.calidis: qñ feudū ipſo iure cecidit in ꝯmiſſum.

¶ Corā vobis dño iudice montiſpeſſu lani dicit ꝛ pponit i iudicio.P.p̄.M. ꝙ cū dict⁹ reus teneret quandā turrim de billio: ſitā in mōtepeſſulano i feudū ipſe vendidit ꝛ tradidit eā Sēpronio: ſine pmiſſione dicti actoris: vñ cum pp hoc feudū fuerit apertuꝫ dicto actori: ꝛ dict⁹ re⁹ ceciderit iā a iure ſuo feudali: quod habebat in dicta turri: agit dict⁹ actor ꝯtra eū:ꝛ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū reꝫ cecidiſſe a iure ſuo qȯ in dicta turri habebat:p vr̄am ſniaꝫ declaretis:ꝛ dictuꝫ reum vt dicto actori dictā turrim reſtituat ſnialiter ꝯdemne tis:ꝛ ꝯdēnatū ꝛc. Probat in ꝯſti.impe rialē.§.callidis:de pbi.feu.alie. p fcȯ. Itē eoȯ. mō pōt agi ꝯtra emptorē ꝯdi. ex lege illa.de ꝯtrouer.inter domi. ꝛ em pto.c.vno in p̄n. Sꝫ ꝯtra aliū poſſeſſo rē non dicerē eaꝫ dari:cum ſit pſonalis actio:ꝛ ſic nō dꝫ ſeq fundū.vt dictū ē.ſ. i p̄cedēti libello. Nō āt poſſit agi ꝯ em ptorē:nec ꝯ aliū poſſeſ.ꝯdi.ex. lege illa q̄ incipit ex libris ſabinianiſ. C.de acq. poſ.q2 ibi loquit: qñ quis hꝫ naturaleꝫ poſſeſ.p ſe:nec per aliū:imo vaſall⁹ hꝫ eā per ſe ꝛ ſibi iure ſuo:ꝛ iō non pōt hic agi ꝯdi.ex lege illa. ¶ Snie iuxta p̄di cti libelli formā pferende exēplū ſeqt:ꝛ

eſt tale. Cū dict⁹ actor ſufficienter pro bauerit intētionem ſuam: ſeu contenta in dicta petitione ſua. Idcirco p ſniam in his ſcriptis declaram⁹ dictū reū ce cidiſſe a iur qd habuit i dicta turri: ꝛ cō dēnam⁹ cū: ꝛ eā dicto actori reſtituat: ꝛ nihilomin⁹ ꝯdēnam⁹ cū i.xl.ſoli.turo. dandis dicto actori pro expenſis ꝛc̄.

¶ Tricesimuſoctau⁹ de ꝯdi.ex lege nō ſcripta: ſeu ꝯdi.ex morib⁹: vel ex ꝯſti tutione iperialem: qn̄ per ſniam va ſallus priuandus eſt feudo.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſu lani dicit ꝛ proponit i iudicio.p.ꝯ.M. Qd dict⁹ re⁹ eſt vaſallus dicti actoris ꝛ ab ee tenet i feudū turri vocatā de billio ſitā in montepeſſulano: vn̄ cū dict⁹ re⁹ intm̄ offenderit dictū actorē dn̄m ſuū vel talē culpā ſeu talē negligentiā ꝯmi ſerit: ꝙ exinde feudū aptū eſt dicto ac tori: ꝛ dict⁹ re⁹ merito dꝫ ṗuari dicto feu do: agit dict⁹ actor ꝯ eum: ꝛ petit a vob dicto dn̄o iudice: vt dictū reū vaſallum dicti actoris a ṗdicto feudo priuetis: ꝛ eo ſic dicto feudo p vr̄am ſniam ṗuato ipm ad reſtituēdū dictā turrim dicto actori ſnialiter ꝯdēnetis ꝛ ꝯdēnatū ꝛc̄. Probat̄.ff.de ꝯdi.ex lege.l.vna. Itē ꝓ bat̄ ex lege nō ſcripta ſup feudis. Item in ꝯſtitutōe iperialē.§. iſup ꝛ.§.illud de ꝓhi.feu.alie.per fed. Et eſt notādū: ꝙ ex qcūqꝫ cā inueniat̄ ꝙ vaſall⁹ debeat amittere feudū: nō dꝫ itelligi: ꝙ amittat illud ipſo iure: ſꝫ poti⁹ per ſniam: vt ap paret i ṗdictis duob⁹.§.in qb⁹ nō dr̄ ꝙ vaſall⁹ ſit ṗuat⁹ feudo: ſꝫ dr̄ ibi ꝙ priue tur eo: ꝛ ſic ipſo iure priuat⁹ non ē: ſꝫ per ſniam ṗuād⁹ eſt. Simile notat̄ de ṗdi cto v̄bo ṗuat⁹ ꝛ ṗuet̄.C.de ſacroſā.ec.l. iubem⁹: ꝛ.l.nulli.§.yconom⁹ āt. Et ſimi le notat̄ de v̄bo affici ꝛ afficiant̄.C.ne li.potētiori.l.in pn̄. Et ſilr dꝫ dici de ver bo ſic excōicat⁹ ꝛ excōicet̄ eadē rōne. ꝛ facit.xxij.q.v.d forma ꝛ.xxiij.q.iij.am miſtratores.in fi.cū ꝯcor. ¶ Snic iux ta ṗdicti libelli formā ꝓferende exēplū ſequit̄: ꝛ eſt tale. Cū dict⁹ actor ſufficiē ter ꝓbauerit intētionem ſuā: ſeu contē ta in dicta petitione ſua: ꝛ ſufficienter cauſam ꝓbauerit: ꝑ quā merito dict⁹ reus dꝫ ṗdictū feudū amittere ꝛ eo ṗ uari. Idcirco p ſniā in his ſcriptis de claram⁹ dictū reū fore ṗuandum dicto feudo: ꝛ eū ēt dicto feudo priuam⁹: ꝛ di ctum reum: vt dicto actori dictū feudū ſ.dictā turrī reſtituat ſnialiter ꝯdēna mus. Cōdēnam⁹ ēt eū in.x.lib.turon̄. dandis dicto actori pro expen̄.ꝛc̄.

¶ Tricesimuſnon⁹ lib.generalis de cō ditione ex morib⁹ pro feudo aperto.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſu lani dicit ꝛ ꝓponit in iudicio.P.ꝯ.M. ꝙ cū dict⁹ re⁹ teneret in feudū a dicto actore turri de billio: ſitā i mōteſpeſſu. dict⁹ re⁹ ꝯmiſit feloniā erga dictū acto rē: acerbitādo eū: ꝛ poſtmodū nihilo min⁹ dict⁹ re⁹ dictam turrim ſine per miſſione dicti actoris vendidit magi ſtro Ioāni Ruffi: ꝛ ſe ꝯſtituit eādē tur rim ei⁹ noīe poſſidere vn̄ cū ex dictis cauſis ṗdictū feudum dicte turris ſit ꝛ fuerit aptū dicto actori: agit dict⁹ actor ꝯ dictū reū: vt dictā turri ſibi reſtituat libere vobis ṗdicto dn̄o iudici ſupplicā do: vt feudū dicte turris fore apertū di cto actori: ex ṗdictis cauſis p v̄ram ſen tentiā declaretis: ꝛ ṗdictū reū: vt ṗdi ctā turri dicto actori libere reſtituat ſen tentialiter ꝯdēnetis: ꝛ ꝯdemnatum ꝛc̄. Probat̄ i li.feu.q.mo.feu.amit.c.vno §.ite ſi fidelis: ꝛ de vaſal.q̄ ꝯ ꝯſtitu. lo tharij.c.vno.ꝛ de probi.feu.alie.per lo tharium.c.j.ꝛ in ꝯſti.iperialem.§.calli dis.de ꝓhi.feu.alie. ꝑ fed.ꝛ.ff.de cōdi.

ex lege.l.vna ⁊c. ¶ Snīe iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ſeq̄t:⁊ ē tale. Cū dict⁹ actor ſufficiēter ꝓbauerit itentionē ſuā: ſeu ꝯtenta i dicta petitiōe ſua. Jdcirco p nr̄am ſniaꝫ in his ſcriptis declaram⁹ feudū p̄dicte turris eſſe aptum.d.actori: Et iō q2 apertuꝫ eſt dicto actori: ꝯdēnam⁹ dictū reuꝫ: vt dictā turrim libere dicto actori reſtituat: ⁊c.

¶ Quadrageſim⁹ li. de ꝯditiōe ex moribus vel ꝯſtitutione iperialē: qn̄ vaſallus per ſniam eſt feudo p̄uand⁹.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſulani dicit ⁊ proponit i iudicio.p. ꝯ. M. ꝙ cū dict⁹ pr̄ dicti rei teneret in feudū a d.actore turrī d bilio: ſitū i mōtepeſſul. dict⁹ re⁹.d.pr̄e ſuo mortuo: ſtetit p annū ꝙ inueſtiturā dicti feudi: fidelitatē pollicēdo: a.d.actore non petijt. Vn̄ cū pp h feuduꝫ fuerit aptuꝫ.d.actori: intm̄ ꝙ dict⁹ re⁹ dꝫ merito p̄uari.d.feudo: ⁊ ip̄m d.actori reſtituere: agit dictus actor cōtra dictum reum vobis. d. dn̄o iudice ſupplicādo: vt .d.reū fore p̄uāduꝫ.d.feudo tāq̄ igratuꝫ p vr̄am ſniam declaret(⁊ ēt ip̄m.d.feudo p eādeꝫ ſniam p̄uetiſ: ⁊ cuꝫ ſic.d.feudo p vr̄am ſniam p̄uato: ip̄m vt dictā turri.d.actori reſtituat ſnialiter ꝯdemnetis: ⁊ ꝯdēnatū ⁊c. Probat̄ i vſib⁹ feudoꝝ.ti.quo tpe miles inueſti.petere debeat.c.j.in.fi. Jteꝫ in ꝯſti.iperialeꝫ.§.p̄terea ſi qs vbi dr̄ feudū amittit: ergo p ſniam. Et ſimile no. de v̄bo.amittat.C. vn̄.vi.l.ſi qs intm̄. Jteꝫ ꝓbat̄ q2 odia ſunt reſtringenda.vt.ff.de libel. ⁊ poſthu.l.cuꝫ qdā.⁊ pene ſunt molliēde vt.ff.de pe.l.iterp̄tatiue. Et eſt miti⁹ vaſallo ⁊ min⁹ penale: ꝙ feudū non amittat ſtatim ipſo iure: forte pp fructus.

¶ Jteꝫ poſſet firmari libell⁹ vt duo p̄cedentes formati ſunt: ⁊ bn̄: vt credo.

¶ Snīe iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ſequit̄: ⁊ eſt tale. Cuꝫ dict⁹ actor ſufficiēter ꝓbauerit intētionē ſuā: i his ſcriptis declaram⁹ dictuꝫ reuꝫ tāq̄ ingratuꝫ fore p̄uanduꝫ.d.feudo: ⁊ cum dicto feudo per eādeꝫ ſniam priuam⁹: ⁊ condemnam⁹ euꝫ: vt dictam turrim dicto actori reſtituat ⁊c.vt in forma.

¶ Quadrageſimuſprimus libel.de actione comodati contraria.

¶ Corā vob dn̄o iudice mōtiſpeſſ u. dicit ⁊ proponit in iudicio. P.ꝯ. M. ꝙ dict⁹ actor gratis ꝯmodauit.d. reo qn̄dā mulū pili albi: ad vſuꝫ exhbēdi aq̄ d puteo ſuo: p irrigādo horto ſuo p ſeptē dies: vn̄ cū dicti ſeptē dies ſunt iā elapſi agit dict⁹ actor ꝯ.d.reuꝫ: vt dictū mulū ſibi reſtituat p vr̄am ſniaꝫ ꝯdēnet(ꝯdēnatū ⁊c. Probat̄ iſti.d ac.§.ſeq̄ns illaꝫ diuiſio.⁊.C.ꝯmodati.l.ij. ¶ Snīe iux̄ p̄dicti lib.formā ꝓferende exēplū ſeq̄t: ⁊ ē tale. Cū dict⁹ actor ſufficienter ꝓbauerit itētionē ſuā: ſeu ꝯtēta i di. petitiōe ſua. idcirco p nr̄aꝫ ſniam i hiſ ſcript(cōdēnam⁹ dictū reū ad reſtituēdū dictuꝫ mulū.d.actori. ⁊ nihilomin⁹ ꝯdēnam⁹ eū.i.xl.ſo.turo. dādis eideꝫ actori ꝓ expen̄.q̄s actor fecit occaſiōe pn̄t(cāe cū d lato ei a nobi iuramēto iurauerit taxatōe nr̄a p̄cedēte p̄dictos.xl.ſoli.tur.expen̄.

¶ Quadrageſimuſſecundus de actione depoſiti directa.

¶ Corā vob dn̄o iudice mōtiſ. dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P.ꝯ.M. ꝙ cū dict⁹ actor vellet ire aureliacū: ibi ligauit li. ſuos.ſ.corp⁹ iuris ciuilis i q̄dā fardello d canabaſſa ⁊ dictū fardelū ſic cū chordis fortiſ ligatū depoſuit penes dictuꝫ reū q̄re agit ꝯ cū: vt ſibi dictuꝫ fardellū reſtituat ⁊ petit a vob.d.dn̄o iudice: vt dictū reū ad reſtituēdū.d.actori dictuꝫ fardellū cū dictis lib.p vr̄am ſniam cōdēnetis ⁊ ꝯdēnatuꝫ ad reſtituēdū iuris

remedijs ɔpellatis. Probat̃.ff.de poſiti.l.j.§.ſi ciſta. Et eſt notãdu3: ꝙ actori icũbit ꝓbatio: ꝙ i fardello: qñ ip3 depo ſuit: eſſent dicti lib. ligati: vt ibi no. Itẽ dicem⁹ i ſtabularijs ſeu hoſpitib⁹: ꝙ q diceret i coꝝ domib⁹ amiſiſſe talẽ fardellu3: ꝙ oporteret eũ ꝓbare fardellu3 fuiſſe imiſſu3. ⁊ i fardello fuiſſe tũc tales lib. vt. ff. nau. cau. ſta. l. j. i p̃n. ibi dũ dicit recepit. ⁊ in. §. fi. ⁊. l. iij. §. j. Ei eñi icũbit ꝓbatio. q dicit: vt. ff. de ꝓba. l. ij.

¶ Snie iuxta p̃dicti libelli formã ꝓferẽde exẽplũ ſeqt̃: ⁊ eſt tale. Cũ dictus actor ſufficienter ꝓbauerit itẽtionẽ ſuã ſeu ɔtenta in dicta petitiõe ſua. Idcirco p nr̃am ſniã in his ſcriptis ɔdemnam⁹ dictum reum ad reſtituendu3. d. actori dictum fardellu3 cũ p̃dictis libris ⁊c̃.

¶ Quadrageſimuſtertius libellus de actione depoſiti contraria

¶ Corã vobis dño iudice mõtiſpeſſulani dicit ⁊ ꝑponit in iudicio. P. ɔ. M. ꝙ dict⁹ re⁹ depoſuit penes actorẽ q̃ndã equũ pili mauri: i q̃ paſcendo ſeu pabulãdo: dict⁹ actor expendit. xx. ſoli. turo. tã i feno q̃ i auena. Ite3 i curãdo dictũ equũ de q̃dã egritudine: q̃ patiebat̃ in oculis: expendit alios. xx. ſoli. tur. Quare agit dict⁹ actor ɔ̃ dictũ reũ: vt ſibi det ⁊ ſoluat. xl. ſoli. turo. ⁊ petit a vobis dicto dño iud ice: vt dictũ reũ ad dãdũ dicto actori p̃dictos. xl. ſoli. turo. ꝑ v̄ram ſniam ɔdẽnetis: ⁊ cõdemnatu3 ⁊c̃. Probat̃. ff. de poſiti. l. ei apud quẽ: ⁊. l. actõe

¶ Snie iuxta p̃dicti libelli formã ꝓferende exẽplũ ſeqt̃: ⁊ eſt tale. Cu3 dict⁹ actor ſufficiẽter ꝓbauerit intẽtionẽ ſuã: ſeu ɔtẽta i dicta petitiõe ſua. Idcirco p nr̃a3 ſnia3 i his ſcript ɔdẽnam⁹. d. reũ i p̃dictis. xl. ſol. turo. dãdis. d. actori ⁊c̃.

¶ Quadrageſimuſquartus de actione mandati directa.

¶ Corã vobis dño iudice mõtiſpeſſul. dicit ⁊ proponit i iudicio. P. ɔtra. M. ꝙ dict⁹ actor mãdauit dicto reo vt emeret ſibi fundũ ticianũ: ſitũ apd ſilũ: ſic ⁊ ſic ɔfrontatũ: p. c. lib. turo. Ite3 ꝙ dict⁹ re⁹. d. mãdato gratis ſuſcepto: dictũ fũdum emit ⁊ per traditionem a venditore ipm accepit. Vñ cũ dict⁹ re⁹. d. actori dictũ fundũ reſtituere ɔ̃dicat agit ɔ̃ cum ad dictũ fundũ: vt eũ ſibi reſtituat: ⁊ petit a vob. d. dño iudice: vt. d. reũ ad reſtituẽdũ dictu3 fundũ. d. actori cũ fructib⁹ inde perceptis: ⁊ ꝙ de facto ſuo caueat ne dictu3 fundũ iure hypothece obligauerit alicui nec ſuitutẽ i eo ipoſuerit ſeu ɔſtituerit: ⁊ vt actiõe3 q̃ de euictiõe h3: cedat. d. actori: ꝑ v̄ram ſniam ɔdemnetis ⁊ condemnatu3 ad p̃dicta iuris remedijs cõpellatis. Petit expenſas ⁊c̃: implorans v̄m offm̃ ⁊c̃. Dicens idem actor ſe paratum ſoluere dicto reo p̃dictas. c. lib. turoneñ. pro dicto fundo. Probat̃. ff. mãdati. l. ſi ꝓcuratorẽ. §. dolo. vſq3 in fine3: ⁊. l. ſe. cũ ɔcor. ¶ Snie iuxta p̃dicti libelli formã proferende exemplu3 ſeqt̃: ⁊ eſt tale. Cũ dict⁹ actor ſufficienter ꝓbauerit itẽtionẽ ſuã: ſeu ɔtenta in dicta petitiõe ſua. idcirco per nr̃am ſnia3 in his ſcriptis cõdẽnam⁹ dictu3 reu3 ad reſtituendu3. d. actori dictũ fundu3: cu3 talib⁹ fructib⁹ ide ꝑceptis. Et ꝙ dictus re⁹ de facto ſuo caueat: ne dictũ fundu3 hypothece obligauerit alicui: nec ſuitutẽ i eo ipoſuerit ſeu ɔſtituerit: ⁊ vt actione3 q̃ de euictiõe h3: cedat. d. actori: eundẽ reu3 ꝑ eãdẽ ſniam ɔdẽnamus. Et nihilomin⁹ ɔdẽnam⁹ eũ in c. ſoli. tur. dãdis. d. actori ꝓ expeñ. p̄ntis cãe: cũ idẽ actor d̃lato ei iuramto a nob iurauerit taxatõe nr̃a p̃cedẽte ſe expeñ. p̃dictos. c. ſoli. turo. occaſiõe p̄ntis cãe.

¶ Quadrageſimuſquintus libellus

de actione mandati contraria.

¶ Corã vob dño iudice mõtiſpeſſul. dicit ꝛ proponit in iudicio. M.ꝑ. P.ꝙ dict⁹ re⁹ mãdauit dicto actori ꝙ emeret ſibi ꝓ.c.lib.turo.fundũ ticianũ: ſitum apud ſilũ:ſic ꝛ ſic ꝯfrõtatũ. Itẽ dicit ꝛ ꝓponit:ꝙ idem actor: ſuſcepto gratis mãdato:emit dictũ fundũ ꝓ ꝑcio ꝑdicto:ꝛ accepit a dauit iudeo filio decapa ſcalã ꝑdictas.c.lib.tur. ex cã mutui ſub vſura.ſ.dãdo quattuor i mẽſe ꝓ libras quas.c.lib.ſoluit venditori:ꝛ dictũ fundũ ꝑ traditionẽ accepit. Itẽ dicit ꝛ proponit:ꝙ ꝓſonete habuerũt ex inde ab eo.x.ſoli.turo.pro carratagio dicte emptionis. Itẽ dict⁹ actor expendit alios x.ſoli.turo.in eundo apud ſolatũ:ad videduꝫ dictuꝫ fundũ:ꝛ eius confrontationes. Vñ cũ dict⁹ actor. M. ſit paratus reſtituere dicto reo dictũ funduꝫ:agit ꝯtra eũ:vt ꝑdictas.c.lib.pro ꝑcio dicti fundi:ꝛ.xxx.ꝛ tres ſolid.ꝛ quattuor denarios ꝓ vſura:ꝑ eundẽ actorem pro vno menſe dicto iudeo debitos:ꝛ.x.ſoli.turo.quos actor impẽdit in ꝓſonetis ꝛ alios.x.ſoli.turõ. quos expendit in eundo apud ſolatuꝫ:pro emẽdo dictum fundũ dandũ dicto actori:ꝑ vꝛam ſniaꝫ ꝯdẽnetis ꝛ ꝯdẽnatũ ꝛc̃. Probaꝛ̃.ff.mã. l.idẽq;.§.idem labor ꝛ.l.ſi non remunerandus.§. ſi mihi mandaueris. Et eſt notandũ:ꝙ ſi dict⁹. M.mandatarius habuit pecuniã ocioſam:ipſe debuit dictũ ꝑciuꝫ ſoluere: q2 ſuſceptũ mãdatuꝫ tenetꝛ̃ madatari⁹ oĩmode adimplere vt ff.man.l.ſi mãdauero. §.ſicut.ꝛ.l.ſi qs alicui. §.q mandatũ.ꝛ ar. ff.cõmodati l.incõmodato.§.ſicut ꝛc̃. Sꝫ illud facere qđ diligentiſſimus faceret poſtꝙ̃ de leuiſſima culpa tenetꝛ̃ vt. C.man.l.a ꝓcuratore. Et ſic non dꝫ ab alio cũ dãno vſuraruꝫ accipere: qđ ipſe hꝫ ocioſum. Itẽ ipſe ꝓ pecunia ſua non poſſet petere vſurã:cũ ſint hodie ꝓhibite.vt no.C. de vſu.in aut.ad hec q fruct⁹:ſꝫ ſi aliter intereſſe ſua:poſſet intereſſe illđ petere ſꝫ ſi ipſe nõ habuit de ſuo pecuniã ocioſam: potuit eã accipe ſub vſu.a iudeo: cui ꝑmitiꝛ̃ recipe vſurã certe q̃titatis.ſ. iiij. denarioꝝ ꝓ lib.in menſe:ex ſtatuto ſeu ex antiq ꝯſuetudie in mõtepeſſu. ꝓut hec ex ꝑdictis legib⁹ ꝛ ſi nõ ꝑ verba:tñ ꝑm ſniam colligũꝛ̃. ¶ Snie iuxta predicti libelli formã ꝓferẽde exemplũ ſeqꝛ̃:ꝛ eſt tale. Cũ dict⁹ actor ſufficienter ꝓbauerit intẽtionẽ ſuã ſeu contẽta in dicta petitiõe ſua. Idcirco ꝑ ſniaꝫ in his ſcriptis ꝯdẽnam⁹ dictũ reũ in ꝑdictis.c.lib. dandis dicto actori ꝓ ꝑcio dicti fundi. Itẽ ꝛ in.iiij.ſoli.ꝛ quattuor denarijs turo.dãdis dicto actori tã pro vſuris ꝑdictis ꝙ̃ ꝓ his q̃ dict⁹ actor expẽdit in ꝓſonetis:ꝛ in eũdo apud ſolatũ ꝓ fundo ꝑdicto emẽdo. Et nihilominus dictũ reũ in.c.ſoli.turo.dicto actori dãdis ꝓ expẽſis ꝑſentis cãe ꝯdẽnam⁹ Idẽ actor delato a nobis iuramẽto ꝛc̃.

¶ Nũc eſt notandũ: ꝙ ꝓcurator ſeu mãdatari⁹ nõ põt petere aliqđ ſalariũ remuneratiõis laboris ſui ſeu diligẽtie ꝛ ſolicitudis ſue:nec ꝑ actionẽ mãdati: nec ex ordinẽ ꝑ offm̃ iudic ſi ſup ſalario nihil fuerit ꝓmiſſum vel ꝯuẽtũ:vt colligitꝛ̃.ff.mã.l.ſalariũ.ꝛ.l.q mutuã.§.ſolariũ.ꝛ.C.e.l.j.i fi.ꝛ ſalariũ ſꝫ ſumpt⁹ bona fide neceſſario factos poterit actiõe mãdati ꝯ̃ria vt.ff.e.l.idẽq;.§. idẽ labor ti.l.ſi vo nõ re.§.ſi mihi mandaueris.ꝛ l.ſi qs alicui.§.ipẽdia ꝛ. l.q mutuã.i fi.

¶ Quadrageſimuſſextus libellus de actione pro ſocio directa.

¶ Corã vob dño iudice mõtiſ. dicit ꝛ ꝓponit in iudicio. P.ꝑ.M. ꝙ cũ idẽ actor ꝛ re⁹ ſucceſſiſſẽt Titio pꝛi coꝝ:ꝛ tra

ctaret de hereditate diuidenda iter eos tractatu illo omiſſo: ꝯuenerunt: ꝙ illa hereditas maneret idiuiſa: ⁊ ꝙ retine‑rent eam indiuiſam: ideo vt commune lucrū ⁊ dānū ſentirent. Unde cū dict⁹ re⁹ ex pecunia hereditaria acqſiuit no mine ſuo domū vocatā porticū deutrit: ſitā i monte peſſulano agit: dict⁹ actor ꝯ dictū reū: vt dictā domū ſibi ꝯmunicet ⁊ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū ad ꝯmunicandū dicto actori dictaꝫ domū p̄ vr̄am ſnīam ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēna tū ad ꝯmunicādū iuris remedijs ꝯpel‑latis ⁊c̄. Probat̄. ff. ꝓ ſocio. l. fores. in p̄n. a p̄rio ſenſu ⁊. l. iij. in p̄n. ⁊. §. j. ⁊. l. ſocietas: ⁊. l. ſi qs ſocietatem p̄xerit. Et enim ad ꝯmunicādū pōt agi actione ꝓ ſocio: durāte ſocietate: vt in p̄dictis legi bus: ⁊ de hoc. C. c. l. q̄druͣ. ¶ Snie iux ta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ſeqt̄: ⁊ eſt tale. Cū dict⁹ actor ſufficient̄ ꝓbauerit intentioneꝫ ſuā: ſeu ꝯtenta in dicta petitione ſua: idcirco p nr̄aꝫ ſniaꝫ i his ſcriptis ꝯdēnam⁹ dictū reū ad cō‑municādū dicto actori dictā domū: ⁊ ni hilomin⁹ ꝯdēnam⁹ eū in centuꝫ ſolidis turon̄. dādis dicto actori pro expen̄. ⁊c̄.

¶ Quadrageſimuſſeptimus libellus de actio. ex empto.

¶ Corā vobiſ dn̄o iudice montiſpeſſu lani dicit ⁊ proponit in iudicio. P. cōtra M. ꝙ dictus actor emit a dicto reo do‑mū vocatā de meſſiet ſeruat: ſitā in cā‑po nouo: iuxta domum dicti actoris ex vna parte: ⁊ domū heraldi iauē ex alia carreria itermedia: p̄cio mille. lib. Un̄ cū dict⁹ actor ſit parat⁹ ſoluere p̄dictas mille libras turo. dicto reo: agit ꝯtra eū vt dictā domū ſibi tradat: ⁊ eū in poſſeſ ſione dicte dom⁹ potiorē faciat: qđ ſi fa cere noluerit petit itereſſe ſuū ab eo: qđ eſtimat. c. lib. turo. ⁊ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū ad dādū ⁊ ſoluē dū dicto actori p̄dictas. c. lib. turo. ꝓ in tereſſe ſuo ſi dictā domū tradere nolue rit: ⁊ vt tūc dictū actoreꝫ ab obligatione p̄dictaꝝ mille libraꝝ turo. p̄cij ꝯuētī li‑beret: p vr̄am ſnīam ꝯdemnetis ⁊ ꝯdē‑natū ⁊c̄. Petit expen̄. ⁊c̄. Implorās ve‑ſtrū officium ⁊c̄. Probat̄ de act. empt̄. l. ſi traditio ⁊. ff. c. l. ⁊ in prin. ⁊. l. emp‑torem ⁊ venditorem de re iudi. l. ſi quis ab alio. in fi. inſti de acti. §. actionū ⁊ ibi Jo. de pla. ¶ Snie iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ſeqt̄: ⁊ eſt tale. Cū dict⁹ re⁹ iterrogat⁹ a nobis: dicat ſe nolle tradere dictā domū dicto actori ⁊ dict⁹ actor ſufficienter ꝓbauerit: ſua intereſſe in. c. libris turo. qꝛ dict⁹ re⁹ di‑ctā domū dicto reo nō tradidit: nec tra dere vult: vt dixit. Idcirco p nr̄aꝫ ſniaꝫ in his ſcriptis ꝯdēnam⁹ dictū reū in p̄ dictis. c. lib. turo. dādis dicto actori ꝓ i tereſſe ſuo ꝓdicto. Iteꝫ ꝯdemnam⁹ di‑ctū reū: vt dictū actoreꝫ liberet a p̄dictiſ mille lib. turonē. in qb⁹ ꝓ p̄cio ꝯuento dict⁹ actor eſt eideꝫ reo obligat⁹ ex cā vē ditiōis dicte dom⁹. Et nihilomin⁹ ꝯdē nam⁹ dictū reū in. xl. ſol. turo. dādis di cto actori: q̄s ideꝫ actor: delato ei a nob iuramento taxatione nr̄a p̄cedēte iura uit ſe expendiſſe occaſiōe p̄ſentis cāe:

¶ Quadrageſimuſoctauus libell⁹ de actione ex empto q̄ti minoris ciuili.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſul. dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ. M. Q ꝺ dict⁹ re⁹ vendidit ⁊ tradidit dicto acto‑ri q̄ndā equū pili mauri calcitroſum p̄ cio. x. lib. turo. quē equū dict⁹ actor igno rabat eſſe calcitroſum: qđ ſi ſciuiſſet ⁊ eſſet minoris emptur⁹ in. lx. ſol. turon̄. Unde cū dict⁹ actor iam ſoluerit dicto reo. x. lib. turon̄. agit ꝯtra eū: vt ſibi red dat ⁊ ſoluat: q̄to minori fuiſſet empta

rius dictuȝ equuȝ: ſi cū ſciuiſſet calcitroſum. ſ. ꝙ reddat p̄dictos. xl. ſol'. turoñ. ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictuȝ reuȝ ad reddendū dicto actori p̄dictos xl. ſol'. turo. p vr̃am ſniam ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēnatuȝ ⁊c̃. Probat̃. ff. de ac. em. l. iulian⁹: in p̄n. ⁊ hoc ſi fuit venditor ignorās. Si āt ſciuiſſet equum calcitroſuȝ: tunc: q̄ cuȝ tradidit: ⁊ male: q̄ ſic vitioſuȝ ſciēs cuȝ tradidit: poſſet agere actione ex empto: ad oīa dāna: ⁊ ad oē intereſſe: ⁊ ex̃ rē: vt ibi habet̃. ¶ Snīe iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ſequit̃: ⁊ eſt tale. Cuȝ dict⁹ actor ſufficiēter ꝓbauerit intētionem ſuā ſeu ꝯtenta in dicta petitione ſua: Jdcirco per ſententiam in his ſcriptis condemnam⁹ dictum reum in predictis. xl. ſoli. turonen. reddendis ⁊ ſoluendis dicto actori ⁊c̃.

¶ Quadrageſimusnon⁹ libell⁹ de actiōe ex empto q̄ti minoris pretoria.

¶ Corā vobis ⁊c̃. Qd dict⁹ re⁹ vendidit ⁊ tradidit dicto actori quendā equū pili mauri calcitroſum: p̄cio. x. li. turo. ⁊ actor ſoluit reo p̄ciuȝ iā dictuȝ: id agit ꝯ reuȝ: vt ſibi reddat: q̄to minoris valebat dict⁹ equ⁹ pp illud vitiuȝ tp̄e ꝯctus: qd eſt in. l. ſolidis: ⁊ petit vt dictuȝ reuȝ ad redenduȝ. d. actori. l. ſolidos turoñ. per veſtram ſententiam ꝯdemnetis ⁊c̃. Probat̃. ff. de edi. l. quod ſi velit. §. ſi plures. ¶ Sententia poteſt vt in precedēti forma faciliter ordinari.

¶ Quinquageſimus libellus de actione ex empto redibitoria.

¶ Coraȝ vobis dño iudice montiſpeſſulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. ꝯtra M. ꝙ dict⁹ reus vendidit ⁊ tradidit dicto actori quēdā equū calcitroſum pili mauri precio. x. libr. turoñ. de quo precio fuit dicto reo plenarie ſatiſfactum vnde cū poſtea ad notitiā ſeu ſcientiaȝ eiuſdē actoris peruenerit: dictū equū fuiſſe calcitroſum ante predictam venditioneȝ: ⁊ ipſe ſit parat⁹ cuȝ reſtituere dicto reo: agit contra euȝ: ⁊ petit vt predictas. x. lib. turo. ſibi reddat: ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictuȝ reū ad reſtituēdū dicto actori p̄dictas. x. lib. turo. p veſtraȝ ſniam ꝯdēnetis: ⁊ ſi poſt veſtram ammonitionē ſeu vr̃am ſniam p̄dictas x. lib. turo. reddere noluerit dictum reuȝ in duplū p̄cij. ſ. in predictis. x. lib. turo. ꝓ p̄cio. ⁊ in tātundē. ſ. in. alijs. x. li. tur. pp ei⁹ ꝯtumaciā in non reddendo: dandis dicto actori p vr̃am ſniam ꝯdēnetis ⁊ ꝯdemnatum ⁊c̃. Probatur. ff. de edili edic. l. redibitoria: ⁊ eſt p̄dicta actio edilitia. vt. C. de edili. ac. l. ij. Et ſic eſt p̄toria. vt inſti. de iure naturali. §. p̄torium ⁊ durat ſex menſib⁹: vt. ff. de edili. edic. l. ſciendum tñ in ſi. ⁊. l. cuȝ ſex. ⁊. C. e. l. ij. ⁊ facit qd notat̃ in. p̄dicta. l. §. dictuȝ.

¶ Snīe iuxta predicti libelli formā ꝓferēde exemplū ſeq̃t: ⁊ eſt tale. Cū dictus actor ſufficienter ꝓbauerit intētionem ſuam: ſeu contenta in dicta petitione ſua. Jdcirco per noſtrā ſniam in his ſcriptis condemnam⁹ dictū reum in p̄dictis. x. lib. turoñ. reddendis ⁊ ſoluendis dicto actori: ⁊ cā cognita. ſ. q̄ dictuȝ reus locuples ē hȝ pecunias in ꝓ̄ptu: iubemus ꝙ predictas. x. li. turo. reddat dicto actori infra. xv. dies. Qd ſi facere diſtulerit: ꝯdēnam⁹ cū ex nūc vt ex tūc i dupluȝ. ſ. i. xx. lbris tur. dandis dicto actori. predictis. x. lib. turo. in predicto duplo computatis: ⁊ nihilominus condēnamus dictum reum in. xl'. ſolidis turoñ. dandis dicto actori pro expenſis.

¶ Quinquageſimusprimus libel. de actione ex locato.

¶ Coram vobis dño iudice montiſpeſulani dicit ⁊ proponit in iudicio. P.

contra. M. ꝙ actor locauit dicto reo i feſto aſſumptionis beate Marie quā dā domū ſitā in carreria ſctē Eulalie: ſic ⁊ ſic ꝯfrontatā ad vnū annū ꝑcio .x. li. turo. Et ibidē inhabitauit dict⁹ re⁹ ꝑ il lū annū. Itē dicit ⁊ ꝑponit ꝙ finito il lo anno: dict⁹ re⁹ remāſit in domo: ⁊ cā inhabitauit vt pri⁹: vñ cum ſcđs annus ſit finitus in quo taciturnitate actoris ⁊ rei vꝛ re⁹ tacite recōduxiſſe ꝑ eodem ꝑ cio dictā domū: ſeu ꝯductionē dicte do mus renouaſſe: agit dict⁹ actor ꝯ dictū reū vt ſibi .x. lib. turo. det: ⁊ petit a vobis dicto dño iudice vt dictū reū ad dādū ⁊ ſoluendū dicto actori .x. lib. turo. ꝑ il lo ſcđo anno tacite recōductiōis ꝑ vrā ſniam ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēnatū ⁊c̄. Probať ff. lo. ⁊ꝯduc. l. itē q̄riť. §. q̄ipleto. ⁊. C. e. l. leg. ❡ Snie iuxť ꝑdicti libel. formā ꝑ ferēde exēplū ſeqť: ⁊ ē tale. Cū ſufficiē ter ꝑbatū ſit: dictū actorē locaſſe dictā domū a dicto reo ad vnū annum: ꝑcio .x. lib. turo. ⁊ ſit ſufficienter ꝑbatū: dictū reū finito dicto tpē dicte locationis ſeu ꝯductiōis ꝑmanſiſſe in ꝯductione dom⁹ ꝑ dimidiū anni ſequētis. Idcirco ꝑ no ſtrā ſniam in his ſcriptis condēnamus dictū reū in .c. ſol. turo. dādis ⁊ ſoluēdis dicto actori. Itē cū dict⁹ actor non ꝑba uerit dictū reū ꝑmanſiſſe in ꝯductiōe tacita dicte dom⁹ ꝑ aliā medietatē dicti āni ſequentis. Idcirco ꝑ eandē ſniam dictū reum abſoluim⁹ a reſiduis .c. ſoli. turo. de .x. lib. turo. in libello petitis. Et nihilomin⁹ ꝯdēnam⁹ dictū reum in ex pēn. quas dictū actorē feciſſe ꝯſtiterit occaſione ꝑſentis cāe: quātū ad .c. ſoli. turo. in q̄b⁹ obtinet: dandis ⁊ ſoluendis dicto actori. Itē ꝯdemnaui⁹ dictū acto rem i expenſis: quas dictum reū feciſſe cōſtiterit occaſione preſentis cāe pro .c. ſol i. turo. in q̄bus obtinet ⁊ victor exiſtit in p̄ſenti cā: dandis ⁊ ſoluendis dicto reo: taxatione p̄dicta ꝑ expenſaꝝ no bis reſeruata. Aliquādo in ſimili cā ex pēn. dixi ita. Et in cauſa expēn. hincin de: quaſi compenſañ. in expenſis neu tram partē alteri ꝯdemnam⁹. Sꝫ ali qñ ita. Et ex cā expenſis hincinde: q̄ſi ꝯpēſañ. dictū reū abſoluim⁹ ab expēn. q̄s dict⁹ actor fecit occaſione p̄ñtis cāe: ⁊ dictum actorem abſoluim⁹ in expenſis quas reus fecit. Prima expēn. ſententia vꝛ melior de iure potiſſime: qꝛ poſſibile eſt: ꝙ vnus plus expenderit q̄ alter.

❡ Quinquageſimuſſcđs libellus de a ctione ex conducto.

❡ Corā vobis dño iudice montiſpeſſu lani dicit ⁊ ꝑponit in iudicio .p. ꝯ. M. Qđ dict⁹ actor ꝯduxit a dicto reo quē dā fundū ſitū in territorio caſtri nouis ſic ⁊ ſic ꝯfrōtatū: ad vnū ānū ꝑcio .xij. li. turo. Et dicit ⁊ ꝑponit: ꝙ ipſe ſemina uit ibi hordeū ⁊ in illo anno cecidit ibi tēpeſtas in menſe maij. Itē dicit ⁊ pro ponit: ꝙ in dicto fundo: ſeu in alia tan ta precia terre: ſic ſituata in ꝑdicto terri torio: cōmuni eſtimatione ꝑboꝝ homi nū anno quo ſeminatū eſſet ibi horde um: deberent cōmuniter recolligi .c. centū ſextaria hordei. Item dicit ⁊ ꝑponit ꝙ in illo anno ꝑpter dictā tempeſtatē di ctus actor non recollegit de dicto ſundo niſi .l. ſextaria hordei: ⁊ ſic ꝑpter p̄dic ctā tempeſtatē actor non recollegit ni ſi medietatem ei⁹ qđ debuiſſet alias cōi ter recolligi: vnde cū dict⁹ actor ſit para tus ſoluere dicto reo ſex lib. turoñ. agit ꝯtra cū vt alias ſex lib. turo. remittat ei dē actori. Petit a vobis dicto dño iudi ce: vt dictum reū ad remittendū medie tatem mercedis conuente: id eſt ad re mittēdum dicto actori reſiduas ſex lib. turo. conuentas: per veſtram ſententiā

ɔdẽnetis ⁊c̃. cũ expẽn̄. occaſione p̄ntis cãc factis: ⁊ de faciẽdis p̄teſtat̃: implorans vim offin̄ dn̄e iudex: in illis in q̄bꝰ eſt de iure vel fuerit imploꝛãdũ. Pꝛobat̃. ff. de lo. ⁊ ɔduc. ex ɔducto. §. ſi ius tẽpeſtatis: ⁊. l. ſi vno. ¶ Sn̄ie iuxta p̄dicti libelli formã ꝓferende exẽplũ ſeq̄t̃: ⁊ eſt tale. Cũ dictꝰ actoꝛ ſufficienter ꝓbauerit itentioneȝ ſuã ſeu ɔtenta in dicta petitiõe ſua. idcirco ꝑ ſn̄iaȝ i bis ſcriptis ɔdẽnamꝰ dictũ reũ: vt dictũ actoreȝ ꝓ rata dãni tẽpeſtatis p̄dicte a mercede ſeu p̄cio ɔuento p̄dicta ⁊. xij. lib. tur. exoneret. ſ. receptis ſex li.. tu. d̄ mercede. Nihilominꝰ ɔdẽnamꝰ dictũ reũ i xl. ſol. tur. dãdis. d. acto. ꝓ expẽſis ⁊c̃.

¶ Quinquageſimuſtertius libellus d̄ actione furti manifeſti.

¶ Coꝛã vobis dn̄o iudice montiſpeſſulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. p. ɔ̈. M. Q̄d dictꝰ reꝰ furatꝰ fuit dicto actoꝛi q̄ndã equũ pili mauri habenteȝ ſtellaȝ albam in fronte: q̄ equꝰ ꝑtinebat ad dictũ actoꝛem iure dn̄ij. Iteȝ ꝓponit: ꝙ dictꝰ reꝰ fuit depꝛehenſus: vel viſus cũ dicto equo: eo die quo dictũ furtũ ɔmiſit: anteꝙ ꝑueniſſet in locũ in quo deſtinauerat dictũ equũ ducere ac deponere. Itẽ ꝓponit ꝙ dictꝰ equꝰ valebat ɔmuni extimatione. x. lib. turo. Quare agit dictꝰ actoꝛ ɔtra dictũ reũ ⁊ petit ab eo: vt ſibi det q̄druplũ extimatõis dicti eq: ⁊ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictũ reum ad dãdũ dicto actoꝛi q̄druplũ extimationis dicti eq: ſcȝ ad dandũ dicto actori. x. li. tur. ꝑ vr̄am ſn̄iam ɔdẽnetis ⁊ cõdẽnatũ ad dandũ iuris remedijs ɔpellatis: petit: expenſas. ⁊c̃. Pꝛobat̃ inſti. de ac. §. ex maleficijs: ⁊. §. q̄drupli. ⁊ de ob. q̄ ex delic. naſ. per to. ¶ Sn̄ie iuxta pꝛedicti libelli formam pꝛoferende exẽplũ ſeq̄t̃: ⁊ eſt tale. Cum dictꝰ actoꝛ ſufficienter ꝓbauerit intentionem ſuã: ſeu contenta in dicta petitione ſua: idcirco per noſtraȝ ſn̄iam in his ſcriptis condẽnamus dictum reum in pꝛedictis. lx. libꝛis turon. dandiȝ ⁊ ſoluen̄. d. actoꝛi ⁊c̃.

¶ Quinquageſimuſquartuȝ libelli de actione furti: nec manifeſti.

¶ Coꝛã vobis dn̄o iudice mõtiſpeſſulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. p. ɔ̈. M. Q̄d dictꝰ reꝰ ſubtraxit ꝑ furtũ dicto actoꝛi quẽdam equũ pili mauri: ad dictuȝ actoꝛeȝ iure dn̄ij ꝑtinentẽ: ⁊ valẽteȝ cõi extimatiõe. x. li. turo. Quare agit dictꝰ actoꝛ ɔ̈ dictũ reũ: ⁊ petit vt ſibi dt duplũ extimationis dicti: ſcȝ. xx. li. turo. Et petit ã vobis dicto dn̄o iudice vt dictũ reũ ad dãdũ dicto actoꝛi p̄dictas. xx. lib. ꝓ duplo eximatiõis dicti eq ꝑ vr̄am ſn̄iaȝ ɔdẽnetis: ⁊ ɔdẽnatuȝ ⁊c̃. Pꝛobat̃ inſti. de ac. §. ex maleficijs: ⁊. §. i dupluȝ ⁊ de ob. q̄ ex delic. naſ. §. pena. Et eſt notandũ ꝙ ſi aliq̄s erroꝛe ductꝰ exiſtimãs rẽ eſſe ſuã: ⁊ credẽs eſſe licituȝ cuilibet reȝ ſuã: ⁊ pꝛopꝛia auctoꝛitate accipere: accipiat eã inuito dn̄o ipſe: excuſat̃ a furto vt inſti. vi bono. rap. §. q2 tamen. Itẽ q̄ ſcit reȝ eſſe alienã: ⁊ eã accipiat: vel ea vtat̃: ſi pꝛobabiliter credat dn̄m permiſ̄ ſuruȝ: excuſat̃ a furto. vt inſti. de ob. q̄ ex delic. naſ. §. placuit. Si ãt credat ſtulte dn̄m ꝑmiſſu⁊: aut habuit rẽvolũtate dn̄i: alio tñ vſu vſus eſt: ẽt excuſat̃ a furto: ſ; tenebit̃ tũc dn̄o alia ſua actione: vt. ff. c. l. q̄re ſibi ɔmodata in p̄n. Si ãt nõ habuit rẽvolũtate dn̄i: ⁊ in accipiẽdo credidit ſtulte dominũ permiſſuruȝ ipſe non excuſatur a furto: vt. ff. c. l. qui vaſ. §. vetare. ¶ Sententie iuxta p̄dicti libelli formã ꝓferende exẽplũ ex pꝛecedentis libel. ſn̄ia facilr̄ depꝛehẽdi põt

¶ Quinquageſimuſquintus libel. accuſatoꝛius ſuper furto.

¶ In nomine dñi nostri Jeſu Chri-
ſti amen. Anno natiuitatis eiuſdẽ. M.
cccc.x. vltima die menſis Martij: dño
Philippo rege francoꝝ regnante: ⁊ re
gni eius anno viceſimoſeptimo: iditiõe
nona. ¶ Corã vobis dño iudic motiſ-
peſ. dicit ⁊ proponit in iudicio. P. ꝯtra
M. de aureliaco. Qd dict⁹. M. menſe
Februarij ꝓxime ṗcedenti ꝯſulib⁹ Co
lino Bertrãdi: ⁊ Gerardo Anci exiſtẽ
tibus in montepeſ. ꝑ furtũ ſubtraxit de
domo quã dict⁹ actor inhabitat: in care
ria de fabraria q̃ndã equũ pili mauri:
ſtellatuꝫ in frõte: ad. d. actoreꝫ iure dñij
ꝑtinentem: vñ cũ reiplublice interſit ne
maleficia remaneãt ipunita: dict⁹ actor
accuſat dictũ. M. ⁊ eum de facto furto
reum defert: ⁊ petit a vobis. d. dño iudi
ce vt dictum reũ ad ꝯpetenteꝫ caſtigatio
nem ſeu aĩaduerſionẽ: vr̃o arbitrio per
vr̃am ſniam ꝯdemnetis ⁊ ꝑ ꝯdemnato
vr̃am ſniam executioni mandari: in pe
nã ei⁹ ⁊ vt de cetero talia nõ cõmittat: ⁊
vt cedat ceteris in exẽplũ. petit ⁊ expẽſ.
⁊c. iplorãs vr̃m offĩm dñe iudex ⁊c. Et
ego dict⁹. P. huic' accuſationi mee ma-
nu mea me in hoc libello ſubſcribo: ⁊ vſ
qꝫ ad finem ſeu ſniam me ꝑſeueratuꝝ
ꝓmitto: ⁊ ꝓ lite exercẽda. Jo. ruffi hic
pñtem in fideiuſſoreꝫ ṗbens. Probaṫ
ff. de accu. l. libelloꝝ: ⁊. C. eo. l. pen. ⁊. ff.
de pu̾a. delic. l. fi. in fi. ¶ Snie iuxta ṗ
dicti libelli formã ꝯ reum ꝓferende exẽ
plũ ſeqṫ: ⁊ eſt tale. Cuꝫ ꝯtenta in dicta
petitione ſunt ſufficienter ꝓbata. Uel
ſic. Cũ dict⁹. p. ſufficienter ꝓbauerit in
tentioneꝫ ſuã: ſeu ꝯtẽta in. d. libello ſuo
accuſatorio: idcirco ꝑ ſnĩam in his ſcri
ptis ꝯdẽnam⁹. d. M. vt ſcobeṫ ꝑ villã
nud⁹ retentis ſolũmodo brachis: ⁊ ꝙ i
triuijs ſeu i q̃druuijs cõſuetis cedaṫ ſeu
ꝑcutiaṫ retro ꝑ ſpatulas cũ corrigiatis
ſolitis curie: in penã ei⁹: ⁊ vt ſit ceteris i
exẽplũ. Et nihilomin⁹ ꝯdẽnam⁹ euꝫ in
c. ſoli. tur. dãdis. d. actori: vꝫ petro ꝓ ex
pẽſ. litis preſentis. quos. c. ſoli. turo. di
ctus accuſator delato ſibi a nobis iura-
ramento taxatiõe nr̃a precedente iura
uit ſe expendiſſe occaſione pñtis litis
¶ Recte dr̃: ꝙ ſcobeṫ: q2 gñaliter peti
ta fuit in libello ꝯpetens caſtigatio: ⁊ in
furto nõ eſt pena certa criminaliter in-
flicta: ⁊ ió prout iudex arbitraṫ. Aliqñ
fures exſcobanṫ cũ leui verberatiõe: ali
qñ cũ graui ſeu attroci: id eſt cuꝫ effuſio
ne ſanguinis: ⁊ aliqñ ſine verberatiõe:
cuꝫ caulib⁹ vel porris fracatis ⁊ ad col
lum ligatis dñr ꝑ villã in tuba: ⁊ aliqñ
in die mercati ponunṫ in poſtella. Et ẽ
notãdũ: ꝙ fur cũ effractione graui⁹ pu
niṫ: vt. ff. de effrac. l. fi. Item fur noctur
nus: ſi ſe telo defendit graui⁹ puniṫ. vt
ff. d̃ furib⁹ bal. l. j. Ex ṗdictis apparet:
ꝙ ſi in ſnia fuiſſet dictũ: ꝓnunciamus
M. eſſe furem: nulla pena certa adie-
cta: ſnia fuiſſet nulla: vt inſti. de act. cu
rare. Cõtra fureꝫ eni nõ eſt certa pena
vt. C. de ſer. fugiti. auṫ. ſꝫ nouo iure. Si
ãt eſſet aliud crimen. certã penã hñs vt
adulteriũ: qd capite puniṫ: tunc ſuffice
ret reum ꝓnunciare adulteriuꝫ ẽt pena
non expreſſata nec declarata: q2 legis
auctoritas repreſentat eam tunc: vt ff.
ad turpill'. l. j. §. ſi autẽ ꝓnunciauerit: ⁊
etiã tunc in libello ſufficeret. M. reum
deferre. l. iulia. de adulter. nõ expſſata
pena. Et iuxta hoc formauit. P. libellũ
accuſatorium ita. Ego petr⁹ ꝯſtantini
reum defero petruꝫ de aureliaco lege iu
lia de adulterio qd ꝯmiſit cum pontia: i
domo pontij in montepeſ. menſe ſeptẽ-
bri: cõſulib⁹ exñtib⁹ Reuerdo de narbo
na: ⁊ embrãno. Et ego petr⁹ conſtãtini
ſubſcribo ⁊ ꝓmitto actionem quã defe-

ro:mer ſq; in finē ꝑductur. Sʒ in qbuſ dā alijs vt iſte libell⁹ defectiu⁹ vt appa ret ex ſuperiorib⁹. C. de accu. l. penul. in gl. Idē credo i criminib⁹: q̄ certā penā non hñt. ſ. ꝙ in libello accuſatorio non opʒ fieri mentionē de pena extraordia ria: lʒ in ſnia tūc eſſet neceſſe penā exp mi: vt ſtati dictū eſt. ℂ Snia aūt in cā ꝑdicta ꝑ reo ꝓferende exēplū ſeqt̄: ꝛ eſt tale. Cuʒ dict⁹ actor nō ꝓbauerit ſufficiēter ꝯtēta in. d. ſuo libello accuſa torio. Idcirco ꝑ nr̄am ſniam in his ſcri ptis reuʒ abſoluim⁹ a dicta accuſatione ꝛ ꝯtētis in dicto libello accuſatorio. Itē cuʒ dict⁹ accuſator calūnioſe inſtituerit dictā accuſationē ꝯ ꝑdictuʒ reuʒ: qd ap paret eo ipſo: ꝙ nō ꝓbauerit ꝯtenta in ſuo libello: ꝛ ſic ſimilitudo ſupplicij dʒ euʒ aſtringere. Idcirco ꝑ ſniam eandeʒ ꝯdēnam⁹ euʒ vt ſcobet̄ ꝑ villā nud⁹ retē tis ſoluʒ brachis: ꝛ ꝙ in triuijs ꝛ q̄dru uijs cedat̄ ſeu ꝑcutiat̄ retro in ſpatulis: cuʒ corrigiatis ſolitis curie. in penā ei⁹ ꝛ vt ceteris ſit in exempluʒ: ne calūnio ſam inſtituāt accuſationē in tātundem enī eram⁹ ꝯdēnaturi ꝑdictū reuʒ: ſi ꝑ dictū furtū ꝓbatū fuiſſet ꝑ euʒ ꝯmiſſuʒ Et nihilomin⁹ ꝯdēnam⁹ ꝑdictuʒ actorē in expēſis ꝛc̄. vt in alia ſnia ꝓxima eſt expreſſum. Probat̄ hec ſnia. q: accuſa torē calūnioſuʒ aſtringit ſimilitudo ſup plicij. C. de calum. l. fi. cum concor.

ℂ Quinquageſimuſſextus libellus de actione vi bonorum raptorum.

ℂ Corā vob dn̄o iudice mōtiſpeſ. di cit ꝛ ꝓponit in iudicio. P. ꝯ. M. Nō di ct⁹ re⁹ dolo malo rapuit ſeu abſtulit. d. actori quēdā equū pili mauri: ſtellatuʒ i frōte. ad dictuʒ actorē iure dn̄ij ꝑtinē tē: ꝛ valentē coi eſtimatione. x. lib. turo. Quare agit dict⁹ actor ꝯ dictum reum ad q̄druplum ꝛ: petit a vobis dn̄o iudi ce: vt dictū reū ad quadruplū: vʒ ad re ſtituēdū dictū equū. d. actori: ꝛ tripluʒ extimatiōis dicti eq. ſ. in. xxx. lib. turo. dādis dicto actori. ꝑ vr̄am ſniam ꝯdē netis ꝛ ꝯdēnatuʒ ad ꝑdicta iuris reme dijs ꝯpellatis ꝛc̄. Probat̄ inſti. de ac. §. ex maleficijs ꝛc̄. ꝛ ti. vi. bo. rapt. per to.

ℂ Snie iuxta ꝑdicti libeli: formā ꝓ ferende exēplū ſeqt̄ ꝛ ē tale. Cum dict⁹ actor ſufficiēter ꝓbauerit itētionē ſuaʒ ſeu ꝯtenta in dicta petitione ſua: idcirco ꝑ nr̄aʒ ſniaʒ i his ſcriptis ꝯdēnam⁹. d. reū ꝓ dicta rapina in q̄druplū: re in q̄ druplo ꝯputata. ſ. ꝯdēnam⁹ cū ad reſti tuendū. d. equū. d. actori: ꝛ in triplū ex timationis: dicti eq. ſ. in. xxx. lib. turoñ. dandis ꝛ ſoluendis. d. actori ꝛ nihilomi nus cū vict⁹ victori. ꝯdēnand⁹ ſit in ex penſis: ꝯdēnam⁹ dictū reuʒ in. c. ſoli. tu roñ. dandis. d. actori pro expenſis quaſ dic⁹ actor fecit occaſione ꝑſentis cauſe: quos. c. ſoli. dict⁹ actor delato ei a nobis iuramento taxatione nr̄a ꝑcedente: iu rauit ſe expēdiſſe in ꝑſenti cā occaſione ꝑſentis cāe. Inſuꝑ nota: ꝙ ſuꝑ ꝑdicta rapina lite mota vel nō mota ſnia nul la ſecuta: vel ſnia ſecuta. ſʒ ꝑ apellatōeʒ legitime interpoſitā extīcta: actor ꝯſide rans: ꝙ forte rapinā dicti eq plene ꝓba re non poſſit ꝑ teſtes ipſe poterit recur rere ad ꝓbationē ꝑ duellū ſeu ꝑ pugnā: ꝛ ſuꝑ q̄ fruſtra iuocabit nomē dn̄i ad ma la. n. opa de⁹ nō accedit: niſi ad punien dū: ꝓpheta Dauit dicēte vult⁹ aūt dn̄i ſuꝑ faciētes mala vt ꝑdat de terra mēo riā eoꝝ ꝛ tūc deo nō bito p̄re delis. d. p. eni rapt⁹ fuit equ⁹ predict⁹ poterit pete re: a iudice de certi pugnā ꝛc̄. vt i fora.

ℂ Quinquageſimuſſeptimus libell⁹ de duello.

ℂ Dn̄e iudex: ego P. ꝛc̄. M. c. M. hic ꝑſens eſt falſus ꝛ ꝓditor q: ꝯ ditiona

liter rapuit mihi quēdā equū pili mau-
ri: ſtellatū in fronte: qđ ſi ipſe ꝯfiteaꝛ:
peto ipm ꝯdēnari ſup p̄dicta rapina vt
raptorem. Si aūt hoc neget: ego ꝑ pu-
gnā armis parib⁹ ſumptis a me ꝛ ab eo
faciā cū ꝯfiteri rapinā ꝑ vos ſuū: in cāpo
nobis ꝑ vos aſſignādo: vel reddā cū vi
ctū vel mortuū in .d. cāpo. Et ſup dicta
pugna pign⁹ meū vꝫ cyrothecas meas
hic in medio in preſentia vr̄a offero ꝛ
reddo: ꝛ ꝓmitto me iuratuꝝ in introitu
cāpi: ꝑ vos nobis ad certamē: ſeu ad di
ctā pugnā aſſignādi: ꝙ ego nō habeo
herbas: nec breues ꝯiuratorias: vl alia
q̄ maleficia vel faſcinationes pariant
vl' ꝑturiāt q̄quomō. Et ꝙ tūc .M. iuret
ſiliter illud idē. ꝛ peto per vos dn̄m iudi
cem: ſi .M. predictā rapinā neget decla
rari ꝛ iudicari pugnā poſſe ꝛ debere eē
ꝛ fieri ex p̄dicta cā inter me ꝛ eū ꝛ ipſuꝫ
ſnīaliter ꝯdēnari: ad ſubeundū pugnā
meū ex p̄dicta cā: vt ſup p̄dicta rapia
poſſit per pugnā veritas inueniri. Pro
baꝛ i lōbarda q̄liter qs ſe defendere de
beat: ꝛ in qb⁹ cauſis pugna prohibeaꝛ
vel fieri debeat. Pōt enim eſſe duellū: ſi
ſit ciuilis ꝯtētio inter aliquos de debito
patris: vt .c. ti .l. ſi quis poſt mortem: vbi
ꝑꝑ pecuniaꝝ debituꝫ non vendicat ſibi
locū duellū: niſi illa pecuniaria obliga-
tio diceretꝛ venire ex maleficio vel q̄ſi:
qđ tn̄ illi non bene probant. Itē ſit duel
lū: ſi de inueſtitura ſit ꝯtentio: vt .c. ti .l. de
inueſti. Itē ſit duellū ꝑꝑ depoſitū dene
gatū: vt .c. ti .l. ſi qs ꝑ ſe ipſum. Item ſit
duellum in cā liberali. vt .co. ti. ſi ſeruus.
Itē ſit duellū: ſi ſit ꝯtentio de re mobili
vel immobili malo ordine poſſeſſa: vt
in lombarda. de preſcript. l. ij. Item ſit
duellum pro iniuria: ſeu pro opprobrio
ſo verbo cucurbite: vt in lombarda. de
ꝯuitijs .l. j. Itē ſit pugna de infidelitate
vt in .li. feu. de alie. feu. ꝓin. c. nō eſt con
ſuetudo. Itē de incēdio: vt in lōbarda
q̄liter qs ſe defen. de .l. ſi qs aliū. Iteꝫ ſi
qs .j. pacis edictū aliū vulnerauerit: dꝫ
ſibi man⁹ amputari: niſi vitā ſuā defen
dēdo hoc fecerit: ſup qua exceptiōe pote
rit hic locū duellū: vt de pa. te. ꝛ ei⁹ viol.
§. ſi qs hoiꝫ. ¶ Snīe iuxta p̄dicti lib.
formā ꝓferēde exēplū in auētico non
poniꝛ: qꝛ vbi caueꝛ: infelicē habebit ac-
tionē iudex ſi predictā pugnam admit-
tendam iudicet qꝛ tali iudicio videbitur
ius diuinū ꝛ euangelicū abnegare. Pla
ne in multis locis in caſib⁹ tactis admit
tuntur duella: ꝛ ideo ſi oportet iudicem
ſnīe: ipſe poteſt iuxta formā libelli ſuaꝫ
ſnīaꝫ concipere conformiter ꝛ proferre.

¶ Quinquageſimuſoctauus libellus de actione legis aquilie.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſ.
dicit ꝛ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ. M. Qđ
dict⁹ re⁹ ꝑ iniuriū occidit q̄ndā ſeruum
noie ſtichuꝫ: ad dictū actorē noie dinij ꝑ
tinentem: q ſeru⁹ valuit coi eſtimatiōe
retro ſiue .j. annū ab occiſione ſeu a vul
neratione: ex qua mors dicti ſerui eſt ſe
cuta cōputaū .x. lib. turoū. Quare agit
dict⁹ actor ꝯtra dictū reū: vt ſibi dictas
x. lib. turoū. det pro eſtimatione dicti ſer
ui: ſi ꝯfiteaꝛ: qđ ſi ſibi neget. xx. li. turo.
det: ſcꝫ eſtimatione dicti ſerui duplicata
Et petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt pre
dictum reū in predictis .x. lib. turonen.
dandis ꝛ ſoluendis dicto actori: ſi ideꝫ
reus confiteaꝛ dictuꝫ ſeruū ſe occidiſſe
vel in duplo: ſcꝫ in .xx. lib. turoneū. dan
dis ꝛ ſoluendis dicto actori: ſi idem re⁹
negauerit ſe dictū ſeruuꝫ occidiſſe: per
vr̄am ſnīam condēnetis: ꝛ ꝯdemnatuꝫ
ꝛc̄. Probaꝛ inſti. de ac. ex maleficijs co.
ti. de le. acq. per totū. ¶ Snīa iux p̄di
cti libelli formā ꝓferēde exēplū ſeqtur:

ꝛ eſt tale. Cum dict⁹ re⁹ negauerit ſe occidiſſe dictū ſticbū: ꝛ ipo negāte: ꝛ i ſua īficiatiōe exiſtente: dict⁹ actoꝛ ſufficiēter ꝓbauerit itentionē ſuā: ſeu cōtenta in d. petitiōe ſua: ꝛ ſpecialit̄ ꝓbauerit per teſtes idoneos. d. reuʒ occidiſſe dictum ſeruū. Idcirco ꝑ nr̄am ſniam i his ſcriptis ꝯdēnam⁹. d. reū in duplum eſtimationis p̄dicti ſui. ſ. in. xx. lib. turo. in dicta petitiōe ꝯtentis: dādis ꝛ ſoluendis dicto actoꝛi. Et nihilomin⁹ ꝯdemnam⁹ euʒ i. c. ſoli. turo. dādis. d. actoꝛi ꝛc̄. Probat̄ ad. l. aquil̄. l. ꝯ̄ negāteʒ. ¶ Recte dr̄: ꝙ ſi re⁹ negauerit ſe occidiſſe ꝛ eo in ſua inficiatiōe ꝑſiſtente: actoꝛ ꝓbauit ꝑ teſtes: qꝛ poſt negationeʒ ꝛ an̄ ꝓbationeʒ ꝑ actoꝛē inductā: re⁹ ſi ꝯfeſſus fuit ſe occidiſſe dictum ſeruū: tunc re⁹ ꝯdemnabit̄ tm̄ i ſimplū. ſ. in. x. lib. turo. vt. ff. de iniur̄. l. cum q. Et in coꝛ. de triē. ꝛ ſe. §. ſtudiuʒ. coll̄. iij. ꝛ facit qd̄ no. in. l. illa ꝯtra negantē. ꝛ. ff. de rei ven. l. fi. licʒ aliter no. ff. ad. l. aq. l. inde neratius. §. hec actio. vbi nota: ꝙ vſqʒ ad litis ꝯteſtationē eſt licituʒ penitere ꝛ ꝯfiteri: vel vſqʒ ad publicationē teſtium: ꝛ ꝙ ſatiſfaciat tūc de expenſis. vt in dicto. §. ſtudium.

¶ Quinquageſimuſnonus libellus de actione familie herciſcunde.

¶ Coꝛā vobis dn̄o iudice montiſpeſſulani dicit ꝛ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ̄. M. ꝙ ipſe ꝛ dict⁹ re⁹ ſucceſſerūt i bōis ꝛ hereditate Gayꝑ eqs poꝛtionib⁹: ꝛ p̄dictaʒ hereditatē poſſidēt ꝓindiuiſo: vn̄ cū dict⁹ actoꝛ velit a p̄dicta ꝯmunione recedere: ꝛ velit ſuā partē de p̄dicta hereditate ꝑ diuiſo poſſidere: agit ꝯ̄ dictū reū: ꝛ petit a vobis dn̄o iudice p̄dictū: vt p̄dictā hereditatē ſeu res hereditarias īter eos eqs poꝛtionib⁹ p vr̄aʒ ſniam diuidatis: ꝛ diſtribuatis: ꝛ cuilibʒ eoꝝ partē ſuaʒ ꝑ diuiſo adiudicetis: ꝛ ſi i alteri⁹ ꝑſona ꝑgrauare videat̄ adiudicatio: ipʒ alteri ꝑgrauato in pecunia ꝯdēnatis: ꝛ cōdemnatū ad p̄dicta obſernāda ꝛ faciēda iuris remedijs ꝯpellatis ꝛc̄. Probat̄ inſti. de ac. §. qdā actiones: ꝛ de offi. iu. §. ſi famil̄. ff. fa. her. l. meui⁹. §. arbiter. ꝛ l. hr̄des. §. i famil̄. her. iudicio. ¶ Sn̄ia iux̄ p̄dicti libelli foꝛmā ꝓferēde exēplū ſeqtur: ꝛ ē tale. Cū dict⁹. P. ſufficienter ꝓbauerit intentioneʒ ſuam: ſeu ꝯtenta i dicta petitione ſua: Idcirco ꝑ nr̄am ſetētiā in his ſcriptis p̄dictam hereditatē diuidentes: adiudicam⁹. d. Petro in ſolidū turri de hilio: ſitā in montepeſ. ꝛ dicto. M. adiudicam⁹ vineā vocatā muſcutellaʒ: ſic ꝛ ſic ꝯfrontatas. Et qꝛ tale molendinū ſic ꝛ ſic ꝯfrontū non pōt cōmode diuidi: ipſum dicto. P. inſolidum adiudicam⁹: ꝛ cū dictū molendinū valeat coī extimatione. c. lib. turo. ꝯdēnamus. d. petrū in. l. lib. turon̄. dādis dicto M. pꝛo medietate quā ideʒ. M. hʒ in dicto molendino. Itē ꝓ adiudicatis: vt cuilibʒ eoꝝ alter alteri de euictione debite ꝓut de iure eſt caueat: alteꝝ alteri cōdemnam⁹ ꝛc̄. Auertendū eſt: ꝙ cuʒ iudex p̄dictas res adiudicat. non eſt neceſſe adijcere cū iurib⁹ ꝛ ꝑtinentijs ſuis qꝛ qd̄ ſubitelligit̄: nō decit: vt. ff. de re. cre. l. cū qd ſeruitutes ꝛ ſi illa verba dicta nō ſint: ſequant̄ rē imobileʒ quocūqʒ titulo acqrant̄: vt de contrahē. emp. l. ſi aqueduct⁹. ꝛ. l. alienatio. ꝛ de acq. re. do. l. traditio. §. j. Itē ꝛ quedā mobilia attamen pauca: ſequunt̄ rem imobilem: vt. ff. de ac. emp. l. iulian⁹ in fi. cū legib⁹ ſequentib⁹: ꝛ de diuerſi: ꝛ tempo. pꝛeſcriptio. l. iij. ꝛ. C. de agri. cen. l. quemadmodū. libꝛo. xj. ꝛ. ff. de fundo inſtructo: ꝛ inſtru. le. l. cū fundus: ꝛ de ſuppelle. l. fi. in p̄n. Item ꝛ quedaʒ immobilia ſequnt̄ rem immobilem vt. ff. de ac. emp. l. creditoꝛ.

⁊.§.ante domum: ⁊ de le.iij.l.predijs.§.
balneas vſq3 in finem legis: ⁊ de acq.
re.do.l.ergo in prin. ⁊ facit qđ notatur
C.de bonis vacan.l.ij.li.x.

C Sexageſimus libellus de actione
communi diuidendo.

C Corã vobis dño iudice montiſpeſſ.
dicit ⁊ proponit i iudicio. P. ↄtra. M.
ꝙ dici⁹ actor ⁊ re⁹ habent quendã fun
dum cõmunem: ſitũ in territorio ſancti
M. de p̃meto: ſic ⁊ ſic cõfrontatũ: quẽ
⁊ cõmuniter poſſident: vnde cũ dictus
actor velit a cõmunione diſcedere: agit
contra dictũ reũ: Et petit a vobis dicto
dño iudice: vt dictũ fundũ inter eos per
veſtram ſententiam diuidatis: ⁊ cuili
bet eoꝝ partem dimidiam pro diuiſo: ⁊
ſi in alterius pſona pregrauare videat
adiudicatio: ipſum inuicem alteri certã
pecuniã dare ⁊ ſoluere ↄdemnetis: ⁊ ꝙ
pro adiudicatis alter alteri de euictione
debite caueat alteꝝ alteri condemnetis
Et ſi fundus ↄmode diuidi non poſſit:
totũ eũ alteri adiudicetis ⁊ cũ cui totũ
fundũ adidicaueritis: vt pro medietate
certã pecunie quantitatẽ alteri det con
demnetis ⁊ illũ cui pecunia adiudicata
fuerit: vt de euictiõe ꝑ medietate fundi
alteri caueat ↄdemnetis ⁊ ↄdẽnatos ad
p̃dicta iuris remedijs ↄpellatis ⁊c̃. Pro
bat inſti.ti.de actio.§. q̃dam actiones:
⁊ de.offi.iudi.§.eadẽ q̃dẽ interueniũt ⁊
ff.cõi diui.l.j.⁊.ij.⁊.l.item q̃uis.in fi.

C Snie iuxta predicti libelli formam
proferende exemplũ ſeq̃t ⁊ eſt tale. Cũ
dict⁹. P. ſufficienter probauerit intentio
nem ſuam ſeu contenta in dicta petitio
ne ſua: nos attendentes: ꝙ dict⁹ fund⁹
non pot cõmode diuidi: per noſtrã ſen
tentiam in his ſcriptis. d.fundũ totũ.d.
petro adiudicam⁹ ⁊ ↄdẽnam⁹ eũ i.x.li.
tur. dandis dicto . M.b3 in dicto fundo
Et dictum . M. cõdemnam⁹: vt pro a
lia medietate fundi dicto petro de euic
tione caueat ⁊c̃. Et eſt notandum: ꝙ in
adiudicatione que fiunt in fa.her. ⁊ cõi
diui. ⁊ finium regũdoꝝ iudicijs ſi ille a
quo res adiudicat eſt dñs: ⁊ poſt adiu
dicationem factam per ſententiam res
tradat illi cui adiudicata eſt: ſtatim il
le efficit dñs: vt inſti.de offi.iudi. §. fi.
Uel ſi non eſt dñs ille a quo iudicat al
ter cui ex adiudicatione tradit efficitur
publicianiſta: vt.ff.de publi.ac.l.iij.i fi.

C Sexageſimuſprimus libellus de
actione finium regundorum.

C Coram vobis dño iudice mõtiſpeſ.
dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. ↄtra. M.
ꝙ dict⁹ actor ⁊ dict⁹ reus habent duos
agros confines i territorio ſancti. M.
de primeto ſic ⁊ ſic confrontatos. Item
ꝙ dict⁹. M. arando ⁊ fodiendo agrum
ſuũ predictũ facit controuerſiam dicto
petro ſuper finibus dictoꝝ agroꝝ: acci
piendo de agro dicti petri quattuor pe
des. Quare agit dict⁹ contra eum: Et
petit a vobis dño iudice: vt ſi veteres fi
nes inueneritis illos ſequendo: per ve
ſtram ſententiã eos ſtare ⁊ obſeruare
pronũcietis: ⁊ ſi veteres fines non inue
neritis: predictos agros euidentib⁹ ter
minis ſpecialiter diſtinguatis ⁊ ſi com
mode p̃dicta diſtictio fieri non poſſit:
niſi de vno agro aliqđ detrahat: ⁊ alte
ri adiungat: tũc de vno agro aliquam
partem detrahendo: alterius agri dño
illam partem adiudicetis: ⁊ illũ cui a
gri partem adiudicaueritis: ad dandũ
alteri certam pecuniam pro valore par
tis adiudicate: ſententialiter condemne
tis: ⁊ illũ cui pecunia dari adiucata fue
rit: vt alteri de euictione pro illa parte
caueat condemnetis: ⁊ predictos con
demnatos ad predicta obſeruanda ⁊

facieda iuris remedijs compellatis ꝛc. Probat inſti.de ac.§.q̄dam actiones ꝛ de offi.iudi.§.ſi finiū regūdoꝝ: ꝛ.ff.fi. re.l.ij.in fi.ꝛ.l.ſe.ꝛ.l.i finalib⁹:ꝛ.C. e. l.qnq₃ pedū. ℭ Et ē notādū ꝙ in predictis tribus iudicijs vterq₃ eſt actoꝛ ꝛ re⁹:vt.ff.de iudi.l.in trib⁹ꝛ.ff.fi.regun. l.iudiciū.§.j.ſicut ꝛ q̄dam aialia agunt ꝛ patiunt̄:id eſt habent vtrūq₃ ſexu₃: ſicut lepus: vt de ver.ſig.l.hec verba illa aut ille in fi.ꝛc. ℭ Sententie iuxta predicti libelli foꝛmā proferende exemplū ſeq̄r ꝛ eſt tale. Cū dict⁹ petr⁹ ſufficienter probauerit intentionem ſuam : ſeu contenta in dicta petitione ſua:ꝛ per agrimeſſoꝛes in predictis agris per vos miſſos inuēti fuerint veteres fines ſeu termini :ſubtus terram inter predictos agros ſcilicet duo lapides magni erecti ad inſtar finiū:ſm conſuetudine₃ regionis poſiti:vnus ab oꝛiente:ꝛ alter ab occidente. Jdcirco per noſtram ſententiā in his ſcriptis pronunciam⁹ ꝛ declaramus dictis veterib⁹finib⁹:ſeu terminis eſſe ſtandū:ꝛ condemnamus vtrumq₃ litigantium ad predictos terminos obſeruandum:ꝛ decernimus:ꝙ iuxta illos duos terminos ponantur alij duo lapides erecti: qui euidenter ſuper terram appareant:ꝛ alios veteres terminos habeant perpetuo demonſtrare. Jn quolibet alioꝛum predicti libelli caſu₃:qui foꝛſitan contingeret:poſſet ſententia confoꝛmiter adaptari

ℭ Sexageſimuſſecundus libellus de actione depoſiti propter incendium.

ℭ Coꝛā vobis dn̄o iudice montiſpeſ. dicit ꝛ proponit in iudicio.P.contra. M.ꝙ cum incendiu₃ eſſet in domo domini Berengarij de fabrica:ꝓpter imminens periculum incendij ꝛ metu eius .q̄ flamme ignis intrabant domū proximam:in qua inhabitabat dict⁹ actoꝛ.ꝛ adhuc inhabitat dict⁹ actoꝛ:depoſuit penes dictū reū q̄ndā ſuū codicē cū apparatu oꝛdinario ſcriptū in ꝑgamenis hedulinis valentem coi extimatione.xv. lib.turon̄.vnde cū dict⁹ re⁹ dictū codicē reſtituere contradicat:agit contra eū:ꝛ petit a vobis dn̄o iudice predicto vt dictū reū ad reſtituendū predictū codice₃ dicto actoꝛi:ſi re⁹ inſiciat⁹ non fuerit depoſitū:vel ſi inficiatus fuerit:tūc in duplū:ſcilicet ad reſtituendum dictū codicem:necnon ꝛ in.xv.libꝛ.turon̄.dandis dicto actoꝛi per veſtram ſententiam cōdemnetis:ꝛ condemnatū ꝛc̄: Probat̄ inſti.de ac.§. ſequens alia diuiſio.verſ. plane ſi depoſiti:ꝛ.§.in duplu₃: ꝛ.§.ſed furti q̄dem:ꝛ.ff.depoſiti.l.j.§.merito:ꝛ ad.l.aquil.l.ſi qs fumo.circa fi. ℭ Sētētie iuxta predicti libelli foꝛmā ꝓferende exemplū ſeq̄tur ꝛ ē tale. Cū dict⁹ re⁹ negauerit predictū depoſitū : ꝛ ipſo negante : ꝛ in ſua inficiatione perſiſtente dict⁹ actoꝛ probauerit per teſtes: ſe predictū codicem propter imminens predicti incendij periculu₃ depoſuiſſe penes dictū reū:q codex valebat communi extimatione.xv.libꝛ.turon̄. Jdcirco per ſn̄iam in his ſcriptis condemnamus predictū reū in duplū predicti depoſiti: ſcilicet vt dictū codice₃ dicto actoꝛi reſtituat:ꝛ ꝙ eidē actoꝛi.xv.lib.turo.det ꝛ ſoluat:in penam ꝑdicte inficiatiōis ſue Et nihilomin⁹ condemnam⁹ predictu₃ reū in.c.ſoli.turo.dandis dicto actoꝛi ꝓ expen̄.ꝛc̄. ꝛ ꝙ in predicto libello poſſit peti reſtitutio codicis ꝛ ſub ꝯditione poſſit peti pena inficiationis ꝛ ꝙ predicto modo foꝛmet̄ ſn̄ia:videat̄.s̄.in titulo de lege aq. ℭ Eſt notandū:ꝙ ſi. M.nō poſſit reſtituere codice₃ ꝛ ſit ita pauper ꝙ nec ei⁹ extimationē poſſit ſoluere:ip

ſe non luet in corpore: q2 hoc iure cautū non eſt: ſed ſi ſit ita pauper: q nō poſſit ſoluere.xv.lib.turoñ.in qb9 condēnat9 eſt in penam inficiationis predicte: ipſe tūc luet in corpore. vt.ff. de penis.l.j.§. generaliter: iuxta id qđ notaī de ſimili inficiatione.inſti.de ac.§.ex maleficijs ver.itē mixta non tñ eſſet idē in pena: q ex promiſſione hominis debetur: cum lege cautum non ſit: ſed ſufficeret tunc debitori q cederet bonis.

¶ Sexageſimuſtertius libel.de actione in factum vtilis de ſeruo corrupto.

¶ Coram vobis dñ o iudice mōtiſpeſ. dicit ɀ pponit in iudicio.P.cōtra. M. q dict9.P.hȝ qndam filiū noie Petronetū: quem dict9 re9 dolo malo corrupit ducēdo eū in carreria calida: ɀ quem fecit luſorē ɀ meretricatorem ſeu meretricū amatorem: vñ cū interſit parentuȝ: animū liberoꝝ ſuoꝝ nō corrūpi: ɀ ideȝ actor ſit parat9 iurare: ſe nolle dictū filium ſuū ſic fuiſſe corruptū ſeu deterioratū a dicto reo p.xxv.lib.turo.agit dict9 actor contra.d.reū. Et petit a vobis dicto dño iudice vt dictū reū in duplū dicte deteriorationis: per.d.actorē in litē iurādū.ſ.in.l.lib.turo.ſalua veſtra taxatiōe dandis dicto actori: p vr̄am ſniam condemnetis: ɀ pdē.ɀc̄. Probaī inſti.de ac. §.in duplū: ɀ.§.ſed furti.ɀ.ff.de ſer. cor. l.j.§.j.ɀ.l.ij.ɀ.iij.in fi.ɀ.l.vt tantuȝ.§.j.

¶ Sñie iuxta pdicti libelli: formā pferende exēplū ſeqī ɀ ē tale. Cum dict9 actor ſufficiēter pbauerit itētionē ſuaȝ ſeu ɔtenta in dicta petitione ſua: ɀ delato ei a nobis iuramento: in liteȝ: eſtimatione noſtra p̄habita iurauerit in litē: ſe nolle dictū filiū ſuū ſic fuiſſe corruptuȝ ſeu deterioratū p.d.reū: p.xv.lib.turo. ſeu ſua intereſſe in predictis.xxv.libr. turo. Idcirco p nr̄am ſniam in his ſcri ptis ɔdemnam9.d.reuȝ in.l.lib.turo.dādis ɀ ſoluendis: dicto actori. Et nihilomin9 condemnam9 dictuȝ reuȝ in.c.ſoli. turo.dandiȝ.d.actori: quos.c.ſoli.turo. dict9 actor delato ei a nobis iuramento taxatione noſtra precedente: iurauit ſe expendiſſe occaſione preſentis cauſe.

¶ Sexageſimuſquartus libellus de condictione ex.l.inſti.de ac.§.tripli.

¶ Corā vobis dño iudice montiſpeſſ. dicit ɀ pponit i iudicio.P.ɔ̄. M. q dō cū dict9.P.deberet tm̄.x.lib.turo.pdicto M.idē. M.in libello ſuo petijt.xx.lib. turo.corā vobis iudice: ɀ ex hoc executores ſeu viatores curie ampliorem ſummā exigerūt a.P. pdicto noie ſportularum: vnde cum dict9.P.ex hoc dānificat9 fuerit in ſportulis.ſ.in.x.ſoli.turo. agit contra.d.M.ɀ petit a vobis dicto dño iudice: vt.d.M.ad triplū ei9 i quo dānuȝ paſſus eſt dict9.pe.pdictaꝝ ſportulaꝝ.ſ.in.xxx.ſoli.turoñ.dādis dicto pet.p vr̄am ſniam ɔdēnetis: ɀ ɔdē.ɀc̄. Probaī inſti.d ac.§.tripli.Nec refert an dolo: vel ſine dolo. M. in.d.lib.maiorē q̄titatē inſeruerit.C.de pl9 pet.l.j.Ille enī q agit: certificare dȝ reū.vt in auī. de litig.§.ad excludenduȝ.col.viij.ɀ.ff. de rei ven.l.ſi in rē. ff.de iniur.l.pretor edixit. Et ƀm hec verba ex hac cā viatores ɀc̄.poſito ibi.in.§.tripli.dȝ intelligi conſecutiue: ɀ non cauſatiue vt ɀ alle.C.de ob.patro.preſtān.l.ſi manumiſſori.ɀ ibi.ɀ malum coram te feci: vt iuſtificeris ɀc̄.in pſalmo.Miſerere mei deus: vt.ff.de dona.cau.mor.l. ſenatus. circa.Nec obſtat in cor. de defen. ciuit. §.ɀ iudicare.colla.iij.vbi exigitur dolus: q2 ibi eſt alius caſus: ɀ alia pena. Item gloſ.dicit iſta actio non hȝ hodie locum per auten.de execu. §. j.quod nō credo: q2 legum.correctio eſt vitanda.

¶ Vel poſſit dici: ꝙ in.§.tripli ſit mētio de qbuſdam legib⁹: q̄s non habem⁹ ⁊ eas ignoram⁹: ⁊ ſic dꝫ ceſſare hec actio.ar.C.de eden.in aut.ſi qs in alio documento. Sed illud ar. vꝫ multū extraneū: q2 in.§.tripli.conditor iuris ſtatuit legem: ⁊ licet de alia lege quā non habemus faciā ibi mentionē: non eſt curādū dū tñ intelligat̄: q2 eſt illud qđ intendit ſtatuere: eſt enim durū a lege recedere. Poteſt tñ dici: hanc actioneꝫ non hēre locū in curijs: in qb⁹ tales ſportule hodie executorib⁹ non p̄ſtant̄. ¶ Snīe iuxta predicti libelli formā ꝓferende exēplū nō reperio: ſꝫ ſi i aliq̄ curia executorib⁹ ſeu nūcijs ſportule dari ſolent ⁊ propterea actio p̄dicta intētet̄: ⁊ intētio actoris ꝓbet̄: ſciet ⁊ poterit peritus iudex iuxta petitiōs formā ſniam faciliter ordiare.

¶ Sexageſimuſquintus libellus de actione quod metus cauſa.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſ. dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P.ꝯ.M. Qđ dict⁹. M. cōpulit eū per metū. ponēdo ei gladiū ad gulaꝫ: ꝙ donaret ſibi quādā vineā ſuā: ſitā in territorio de col. de ſi. ſic ⁊ ſic confrontatā. valentem.c.lib. turoñ. quā vineam ibidē dict⁹ actor ſola vita contēt⁹: donauit: ⁊ tradidit dicto reo: vnde cum dict⁹ re⁹ eidem actori dictam vineā reſtituere ꝯtradicat: agit cōtra eū: vt eā ſibi reſtituat: Et petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū ad reſtituendū dicto actori p̄dictā vineaꝫ cū fructib⁹ pceptis ⁊ pcipiendis: ſeu quos dict⁹ actor percipere potuiſſet: quos extimat.x.lib.turoñ. necnon ⁊ ꝙ de dolo repromittat: ne dicta vinea deterior facta ſit: per vr̄am ſniam ꝯdemnetis: ⁊ ſi poſt vr̄am ſniam. j. tempus arbitrio iudicis ſtatuendū. predictam vineam cū fruct⁹ reſtituere diſtulerit: ipſum ad q̄druplū oium p̄dictoꝝ.ſ. ad reſtitutionē p̄dicte vinee: ⁊.x.lib.turo. pro fructib⁹: ⁊ ēt in triplū coꝝ ad ꝯtumaciā ei⁹.ſ.i trecentis ⁊.xxx.lib.turo. dādis.d.actori p vr̄aꝫ ſniaꝫ ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdemnatū iuris remedijs ꝯpellatis ⁊c̄. Probat̄ inſti.de ac.§.q̄drupli.ver.itē de eo.⁊ v̄.itē actio ⁊.§.preterea.⁊.ff.qđ met⁹ cā.l.j.in.prin.

¶ Snīe iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ſeqt̄ ⁊ ē tale. Cum dict⁹ actor ſufficiēter ꝓbauerit itētionē ſuaꝫ ſeu ꝯtenta in dicta petitione ſua: idcirco p ſniaꝫ i his ſcriptis ꝯdēnnam⁹.d.reū vt.j.xv.dies dictam vineā.d.actori reſtituat: ⁊ ꝙ det ⁊ ſoluat eidē acto.x.li.tur. pro fructib⁹ pceptis: ⁊ q percipi potuerūt. Item ꝙ ſi dict⁹ re⁹ predicta diſtulerit: ſeu.j.dictos.xv.dies reſtitutionem coꝝ non fecerit: ex nunc vt extūc ꝯdēmnam⁹ eū in q̄druplū.ſ.vt vineaꝫ.d.actori reſtituat: ⁊ vt predictas.x.lib.turo. pro fructib⁹ ei det ⁊ ſoluat: vt.ſ̄.dictum ē: ⁊ in triplū predictoꝝ noīe pene: ⁊ ob eiuſdem rei contumaciam: ſcꝫ in treceñtis ⁊.xxx.lib.turoñ. dandis ⁊ ſoluēdis ab eodem reo dicto actori: ⁊ nihilominus condemnam⁹ dictū reū in.c.ſolid. turo. dādis dicto actori pro expēſis ⁊c̄.

¶ Sexageſimuſſextus de actione in factum de calumniatoribus.

¶ Corā vob dn̄o iudice mōtiſpeſ. dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P.ꝯ.M. Qđ dict⁹ reus habuit a Gayo.x.ſoli.turoñ. vt dictū actorē traheret ⁊ vocaret calūnioſe in iudicio. Quare agit dict⁹ actor cōtra dictū reū: Et petit a vobis.d.dn̄o iudice: vt dictū reū in quadruplū p̄dictoꝝ x.ſoli.turoñ.ſ.in.xl.ſoli.turoñ. dandis dicto actori per vr̄am ſniaꝫ condemnetis: ⁊ condemnatū ⁊c̄. Probat̄ inſti. de ac.§.quadrupli.⁊.ff.de calū.l.j.in prin. Nec curat̄ an.M.vexauerit.p̄dictum

Pe. an non ſufficit ei; ſola pactio de vexādo calūniosē ꝛ q̄d ob hoc aliqd fuerit datū vel pmiſſum: vt.e.ti.ꝛ. l. generaliter. §.j.ꝛ.§. hoc edicto. ¶ Snie iuxta p̄dicti libelli formā pferende exēplū ſequitur ꝛ ē tale. Cū dict⁹ actor ſufficienter pbauerit itētiōe; ſuā: ſeu ɔtenta i dicta petitione ſua: Idcirco p nr̄a; ſniam in his ſcriptis condemnam⁹ dictū reu; in predictis. xl. ſoli. turoñ. in predicta petitione contentis: dandis dicto actori ꝛc̄.

¶ Sexageſimuſſeptim⁹ li. d̄ ɔditōe ex lege ɔditicia de q̄ iſti. d̄ ac. §. q̄drupli.

¶ Corā vobis dn̄o iudice montiſpeſ. dicit ꝛ proponit in iudicio. P. ɔ̄. M. q̄ cū dict⁹ petrus eſſet citat⁹ ſeu citaret̄: vt appareret corā vobis: ꝛ dict⁹. M. eſſet executor litiū curie dictus. M. executor cū de accuſatōe ſeu pcitādo ſm ɔſuetudinem illius ville diuti⁹ obſeruatā nō deberet hēre niſi duos puos turoñ. noīe ſportula ꝝ: ipſe vltra dictos duos de. exegit a Petro vnū turo. groſſum argenteū. Quare agit ɔ̄ eū ꝛ petit a vobis. d. dn̄o iudice: vt dictū reū i q̄druplū dicti turo. argētei. ſ. i vno turo. argēteo eide; actori dādo: ꝛ in trib⁹ fiſco dandis: per vr̄am ſniam ɔdēnetis: ꝛ ɔdemnatū ꝛc̄. Probat̄ inſti. de ac. §. q̄drupli. ꝛ in cor. vt liti. iurēt. §. ꝛ hoc quoq; p̄cipim⁹ col. ix. ꝛ de iudicibus. § nullo. coll. vj. Non multū placet: q̄ priuatus imbriget ſe: ꝛ petat illud triplū fiſco dādū: ſ; pcurator fiſci petat iura fiſci: ſi vult. Itē ɔſulerem: q̄ ille p vno turoñ. argenteo nō ɔquerat̄: q: hodie i curijs aduocati: pcuratores ꝛ notarij ꝛ ſeruiētes excoriāt hoīes: ꝛ iudex erit fauorabilis executori p̄dicto. Meli⁹ eſt enim tacere q̄ ɔq̄ri de duob⁹ enim malis min⁹ malu; eſt eligendū: vt. ff. de re. iur̄. l. quotiēs ꝛ. ff. ſi ſer. vē. l. ſicuti. in p̄n. ¶ Snia iux̄ p̄dicti libelli formā pferende exemplū poterit iudex perit⁹ faciliter ordinare.

¶ Sexageſimuſoctauus libellus de actione negociorum geſtoꝝ directa.

¶ Corā vobis dn̄o iudice montiſpeſſ. dicit ꝛ pponit i iudicio. P. ɔ̄. M. q̄ cū dict⁹ actor nemini mandaſſet ſua negocia gerere: ꝛ ſubito receſſiſſet apud aureliacū dict⁹ re⁹ venit in domū dicti actoris in fabraria ꝛ geſſit negocia dicti actoris: vñ cū dict⁹ re⁹ male adminiſtrauerit: ꝛ plura reliq̄ penes eū extēt: agit dict⁹ actor ɔ̄ eū: ꝛ petit ab eo: vt ſibi rationem reddat: ꝛ reliq̄ p̄ſtet: ꝛ de his q̄ male adminiſtrauit ſibi ſatiſ faciat: Et petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū: reddita pri⁹ p eū ratōe de geſtis: ipſum ad reliq̄: ꝛ ad intereſſe coꝝ: in qb⁹ dict⁹ actor dānificat⁹ ineniat̄: ex ei⁹ mala adminiſtratione. d. actori preſtanda p vr̄am ſniam ɔdēnetis ꝛ ɔdēnatū ꝛc̄. Probat̄ inſti. de ac. §. actionum. ꝛ. ff. de ne. ge. l. ij. ꝛc̄. ¶ Snie iux̄ p̄dicti libelli formā pferende exēplū ſeqt̄: ꝛ eſt tale. Cū dict⁹ actor ſufficienter pbauerit dictū reū ſine mādato adminiſtraſſe negocia dicti actoris abſentis: ꝛ ɔſtet nobis de adminiſtratione canap̄. p dictu; reū adminiſtrate ꝛ vēdite: remanere penes eū. c. ſoli. turo. ꝛ ɔſtet nobis de intereſſe dicti actoris in. c. ſoli. turo. q: dict⁹ re⁹ male coluit: ꝛ male ſe habuit in adminiſtratione vineaꝝ. Idcirco p nr̄am ſniam in his ſcriptis ɔdemnam⁹ dictu; reū in. x. lib. turoñ. dandis. d. actori pro expenſis p̄ſentis cāe: cū idē actor: declarato ei a nobis iuramento: iurauerit taxatione noſtra precedēte ſe expendiſſe p̄dictos. l. ſoli. turoñ. occaſiōe pn̄tis cāe.

¶ Sexageſimuſnonus libellus de actione negocioꝝ geſtorum contraria.

¶ Corā vobis dn̄o iudice montiſpeſ.

dicit ꝛ ꝓponit i iudicio. P. cōtra. M.
Q ḋ cū dictꝰ actoꝛ ſponte geſſit negocia
dicti rei abſentis : ꝛ in negocijs p̄dictis
expēdit vtiliter. c. ſoli. turoñ. q̄re agit di
ctꝰ actoꝛ ꝯ dictū reū. Et petit ab eo: vt ſi
bi p̄dictos. c. ſoli. reſtituat: ꝑ vr̄am ſen-
tentiā ꝯdēnctis: ꝛ ꝯdēnatū ꝛc̄. Probat̄
inſti. de acti. §. actionū: ꝛ. ff. de nego. ge.
l. ij. ꝛ inſti. de ob. ex q̄ſi cōtractu. §. j. Et
ex illis q̄ dicta ſunt in p̄cedenti libello
ſatis pōt ꝑpendi: q̄liter ꝓcedēdū eſt in
hac actione ꝯtraria. Eſt eniꝫ iſta actio
generalis: ſicut eſt directa. ¶ Sniam
iuxta p̄dicti lib. formā ꝓferēdā pōt iu-
dex perpēdere faciliter ex p̄miſſis ꝛc̄.

¶ Septuageſimus libellus de actione
tutele directa.

¶ Corā vobis dño iudice montiſpeſ.
dicit ꝛ ꝓponit in iudicio. P. ꝯ. M. q
dictꝰ reꝰ fuit tutoꝛ dicti actoris: vñ cum
tutela ſit iā finita: agit dictꝰ actoꝛ ꝯ dictū
reū: vt de geſtis reddat rationē: ꝛ q re
liq̄ preſtet: ꝛ de his q̄ gerere debuit: nec
ca geſſit: dāna reſarciat. Et petit a vob
dicto dño iudice: vt dictū reū reddita ꝑ
eū priꝰ ratione eoꝝ q̄ geſſit: ipm ad re-
liq̄ p̄ſtanda: ꝛ ad intereſſe eiꝰ. ſ. quantū
ſua intereſt: qꝛ q̄dam omiſit gerere dā-
da ꝛ preſtāda dicto actori: ꝑ vr̄am ſniaꝫ
ꝯdēnetis: ꝛ ꝯdēnatū ꝛc̄. Probat̄ inſti. d
ac. §. actionū ꝛ. C. ar. tu. l. tutorē. ꝛ. l. ge-
gd. ꝛ de nego. geſt. l. ergo tutori. ¶ Sē
tentie iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferen
de exēplū ſeq̄t: ꝛ eſt tale. Cuꝫ dictꝰ ac-
toꝛ ſufficiēter ꝓbauerit itentionem ſuā:
ſeu ꝯtēta i petitiōe ſua Idcirco ꝑ ſniam
in his ſcriptis ꝯdēnamꝰ dictū reū in. x.
lib. turoñ. q̄ reſtāt ꝛ ſunt reliq̄ penes eū
ex adminiſtratiōe ſalis. Itē in alijs. x.
turoñ. in qbꝰ actoꝛ dānificatꝰ eſt ex ma
la adminiſtratione vini. Itē in alijs. x.
lib. turoñ. in qbꝰ actoꝛ dānificatꝰ eſt: qꝛ
dictꝰ reꝰ fundos ꝛ vineas quondam pu
pillares: ſic ꝛ ſic ꝯfrontataſ adminiſtra
re. omiſit dandis ꝛ ſoluendis dicto ac-
tori. Et nihilominꝰ ꝯdemnamꝰ. d. reū i
x. ſolid. turoñ. dandis ꝛ ſoluendis dicto
actori ꝓ expenſis ꝛc̄. ¶ Snia iſta for-
mata eſt iuxta libelluꝫ predictū. Sed ſi
libellꝰ fuiſſet formatꝰ ꝓut alij cōiter for
mant q petūt reū cōdemnari ad ratio-
nem reddendū ꝛ ad reliq̄ p̄ſtandū inſi
mul ſeu ꝯiunctim certe tūc deꝫ etiam fie
ri condēnatio ad rationē reddendaꝫ: ꝛ
ad reliq̄ inſimul: q̄tū inſimul ſtare nō
poſſunt: vnde niſi demū ratione reddi
ta: ꝓut ratio in facto conſiſtit: ꝛ ſuper
hoc cogitet quilibet: redditio enim ratio-
nū incipit a facto. ſ. a ꝯputādo: ꝛ ex ide
ꝓuenit ad dādū ſeu p̄ſtādū. ſ. reliq̄ ꝛ i-
tereſſe: vt. ff. de cōdi. ꝛ demō. l. cū ſernꝰ.

¶ Septuageſimuſprimꝰ libellꝰ de ac-
tione de rationibus diſtrahendis.

¶ Corā vobis dño iudice montiſpeſ.
dicit ꝛ ꝓponit in iudicio. P. ꝯ. M. q
cū dictꝰ reus eſſet quondam tutoꝛ dicti
actoris: ꝛ eiꝰ tutelā gereret: ipe q̄ſdā reſ
ex bonis dicti actoris tūc pupilli abſtu-
lit: ſcꝫ fermēta vineaꝝ pupillariū i ſuos
vſus ꝯburendo: vſqꝫ ad valorem. x. lib.
turoñ. Iteꝫ fenū pratoꝝ pupillariū in
ſuos vſus cōuertendo. ſ. equos ſuos ex
inde pabulādo: vſqꝫ ad valorem aliaꝝ.
x. lib. turoñ. Item pecuniam tūc pupil-
larem ſcꝫ. xxx. libꝛ. turoñ. ſumpſit: ꝛ ex i
de ſtolas regiaſ ſitas in podio arq̄nello
ſibi comparauit: vnde cū tutella predi-
cta ſit iā finita agit dictꝰ actoꝛ contra. d.
reū: vt ſibi dicta fermenta: ꝛ fenū. ꝛ p̄di
ctaſ. xxx. lib. turoneñ. preſtet ſeu reſti
tuat in duplū: rebꝰ predictis in duplum
computatis: Et petit a vobis dicto dño
iudice: vt dictuꝫ reū ad preſtandū dicto
actori predictū duplū. ſ. ad reſtituēdū p̄

dictū fermentū: ⁊ fenū: ⁊ p̄dictas: xxx lib. turo. ſeu. l. lib. turoñ. ꝓ valore ⁊ exti matione p̄dictaꝝ reꝝ: poſtq̄ ꝯſumpte ſunt: vt. d. eſt: necnō ad dādū al's. l. li. turoñ. ꝓ pena ⁊ in penā eiuſdē rei: per vřam ſniam ꝯdemnetis: ⁊ ꝯdē. ⁊c̄. Pro baẜ. ff. de tut. ⁊ ra. diſ. l. ij. ¶ Snīe iuxͣ p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ſeq tur: ⁊ eſt tale. Cū dict⁹ actor ſufficienter ꝓbauerit intētionē ſuā: ſeu ꝯtenta in di cta petitiōe ſua. Jdcirco p nřam ſniam in his ſcriptis ꝯdemnam⁹ dictū reū ad dādū ⁊ ſoluendum. d. actori. c. li. turoñ. ſ. l. lib. turo. ꝓ valore p̄dictaꝝ reꝝ abla taꝝ: ſeu itereptaꝝ: q̄ ꝯſtat eas non ex tare: ⁊ al's. l. lib. turoñ. ꝓ pena ⁊ nihilo min⁹ ꝯdēnam⁹. d. reū i. l. ſoli. tur. dādis d. actori pro expēſis ⁊c̄. vt in forma ⁊c̄.

¶ Septuageſimuſſecundus libellus de actione tutele contraria.

¶ Corā vobis dñō iudice montiſpeſ. dicit ⁊ proponit in iudicio. P. ꝯ. M. q̄ dict⁹ actor fuit tutor dicti rei: ⁊ ei⁹ tutelā adminiſtrauit: vñ cū. d. tutela ſit finita ⁊ dict⁹ actor ipenderit de ſuis negocijs tutelarib⁹. x. li. turoñ. agit dict⁹ actor cō tra. d. reū. vt ſibi predictas. x. lib. turo. det ⁊ ſoluat: Et petit a vobis dicto dñō iudice: vt dictū reū ad dandū ⁊ ſoluen dū. d. actori predictas. x. lib. turoñ. per vřam ſniam ꝯdemnetis: ⁊ cōdemnatū ⁊c̄. Probaẜ. ff. de ꝯtraria ⁊ vti. ac. tu. l. j. ⁊ ſe. inſt. de acti. §. actionum. ¶ Snīe iuxta p̄dicti libelli formā proferende te norem poterit per ea faciliter ordinari.

¶ Septuageſimuſtertius libellus de actiōe tutele directa: ſi curator adul ti ſuſcipiat litem agendo.

¶ Corā vobis dñō iudice mōtiſpeſſ. dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. curator ta lis adulti ꝯ. M. Qđ dict⁹. M. re⁹ fuit tutor dicti adulti: tūc pupilli: vnde cum dicta tutela ſit finita agit dict⁹ curator curatorio noīe ſuſcipiendo litē in iudi ciū contra. d. reū vt de geſtis reddat ra tionem reliq̄ preſtet: ⁊ q̄ de male geſtis ⁊ de his q̄ gerere dēbuit: nec ea geſſit: dā na reſtituat. Et petit a vobis dicto dñō iudice: vt dictū reū: reddita pri⁹ per eū ratione: ipm ad reliq̄ preſtanda: ⁊ ad i tereſſe eoꝝ: in qb⁹ dict⁹ adult⁹ dānifica tus eſt: q̄ male adminiſtrauit q̄dam: ⁊ ad intereſſe. ſ. q̄nti dicti adulti intereſt: q̄ q̄dam omiſit gerere: dañ. ⁊ preſtañ. d. actori curatorio noīe per vřam ſniaꝫ condemnetis: ⁊ ꝯdēnatū ⁊c̄. Probaẜ p iura. ſ. allegata. ⁊ ſpecialiter. ff. de ad mi. tu. l. j. §. in abſenti. dū dicit ex pſona ſua ⁊c̄. Jtē in actiōe de rationib⁹ diſtra hendis dicet ita. Dñe iudex: ego petrus curator talis adulti conq̄ror de. M. q̄ cū dict⁹ re⁹ eſſet tutor dicti adulti q̄ndā ⁊ ei⁹ tutelā gereret ipſe q̄ſdā res ex bōiſ pupilli tūc nūc vero adulti abſtulit. ſ. fer mentū vincaꝝ: ad valorē. x. lib. Jteꝫ fe nūꝫ ad valorem aliaꝝ. x. lib. ⁊ etiā. xxx. lib. turoñ. intercepit: vnde cū tutela ſit fi nita ego petr⁹ curator predict⁹ ſuſcipiē do litem curatorio noīe: ago contra eū ad duplū: ⁊ peto euꝫ per vos dñm iudi cem condemnari in predicto duplo. ſ. in predictis reb⁹ reſtituendis ſi extant vel ſi non extant: vel non extabant tpe ſen tentie: in. l. lib. turo. pro valore eaꝝ. Jtē in alijs. l. li. turo. pro pena: dandis mihi curatorio noīe predicto: ⁊ ꝯdēnatū ꝯpel li ⁊c̄. Probaẜ vt. ſ. Et hec eſt actio q̄ vo caẜ de rōnib⁹ diſtrahēdis in duplū Jn vno ſimplo eſt rei proſecutoria: ⁊ in alio ē penalis: vt. ff. de tu. ⁊ ra. diſ. l. ij. §. fi. ¶ Ex p̄dictis ſatis apparet: q̄liter for meẜ lib. in q̄libꝫ alia actiōe pſonali: ſi curator i agēdo velit ſuſcipere litē adul ti. ¶ Jtē in actione in rē dicet ita dñe:

ego. P. curator talis adulti ꝯqueror de M. q poſſidet: ſeu facultatem reſtituē di hꝫ talē fundū: ad dictum adultū iure dñij vel q̄ſi pertinentē q̄re ego ſuſcipiē do litē ago contra eū curatorio noīe: ꝛ peto a vobis dicto dño iudice: vt dictuꝫ fundū ad dictū adultū iure dñij vel q̄ſi pertinere per v̄ram ſniam declaretis: ꝛ d. reū ad reſtituendū mihi curatorio nomine p̄dicto p̄dictū fundū ſnialiter cō dēnetis: ꝛ ꝯdemnatū ꝛc̄. Probat̄ vt. ſ.

℄ Snia ꝓ iuxta p̄dicti lib. formā ꝓfe rēda ꝓ tenores poſſunt faciliter ordiari

℄ Septuageſimuſquartus libellus de actione tutele contraria: ſi curator ſuſcipiat litem in defendendo.

℄ Coram vobis dño iudice mōtiſpeſ. dicit ꝛ ꝓponit in iudicio. P. cōtra. M. curatorem talis adulti: ꝙ dictus actor fuit tutor dicti adulti: dū erat pupill⁹: ꝛ ei⁹ tutelaꝫ adminiſtrauit ꝛ in negocijs tutelarib⁹. x. lib. turoñ. ipendit. Unde cū tutela ſit iaꝫ finita: ꝛ dict⁹ curator. d. adultū hic in iudicio non exhibeat: licꝫ magis velit litem ſuſcipere: agit dictus actor ꝯtra dictū reū curatorio noīe: vt ſibi predictas. x. lib. turo. reddat. Et pe tit a vobis dicto dño iudice vt dictū cura torem curatorio noīe ad reddendūꝫ di cto actori predictas. x. lib. turoneñ. per v̄ram ſniam condemnetis. ꝛ ꝯdemna tū ꝛc̄. Probat̄ per iura ſuperi⁹ allega ta. ꝛ ſpecialiter. ff. de admi. tu. l. j. §. i ab ſentib⁹ aūt adultis. ibi: dū dicit ꝯtra cu ratorem agendū ꝛc̄. Item ex predictis ſatis apparet: qualiter formet̄ libellus contra curatorem ſuſcipientem litem a dulti in alia actione perſonali. Item in actione in rem dicet ita. Ego petrus cō queror de. M. curatore talis adulti ſui. ꝛ dico ꝙ. d. adult⁹ poſſidet ſeu faculta tem reſtituendi hꝫ talem fundū: ad me iure dñij vel q̄ſi ꝑtinentē: vnde cū dict⁹ curator nō exhibeat hic in iudicio dictū adultū: ſed magis velit ſuſcipere litē: a go ꝯtra eū: ꝛ peto a vobis dicto dño iu dice: vt dictū fundum ad me pertinere iure dñij vel q̄ſi per veſtram ſniam de claretis ꝛ dictū curatoreꝫ curatorio no mine ad reſtituendū mihi predictū fun dū ſnialiter condēnetis ꝛc̄. Probat̄ vt ſ. Semper aūt in oib⁹ predictis cauſis curator iurabit de calūnia: ꝛ etiaꝫ ſi mi nor ſuſceperit litem vt. C. de iureiur. ꝓp calū. l. ij. §. qd̄ obſeruari. Sed de verita te dicēda bene iurabit minor: ſi pars ad uerſa hoc requirat: non prout illud iura mentum veritatis eſt vnum de capitu lis iuramenti de calumnia.

℄ Senten tie iuxta p̄dicti libelli formam ꝓferenꝫ de tenor poteſt faciliter adaptari.

℄ Septuageſimuſquintus libellus de pignoraticia actione directa.

℄ Corā vobis dño iudice mōtiſpeſ. dicit ꝛ proponit i iudicio. P. ꝯtra. M. ꝙ cū dictus actor obligaret ſe penes. d. reū in. x. lib. turoñ. ideꝫ actor ipignora uit ꝛ tradidit in pignore dicto reo ꝓ di ctis. x. lib. turoñ. q̄ndam fundum ſitum ī territorio caſtri noui: ſic ꝛ ſic ꝯfrōtatū Item dicit ꝛ ꝓponit ꝙ dict⁹ re⁹ tenuit ſic ꝑ duos annos ꝯtinuos poſtea dictū fundū: ꝛ quolibet anno percepit exide fruct⁹ ad valorem. c. ſoli. turoñ. deductiſ expēſ. Item dicit ꝛ proponit ꝙ dictus re⁹ ſuccidit quattuor arbores: ſcꝫ quat tuor amigdalares: q̄ erant in dicto fun do: ꝛ intereeſt eiuſdem actoris: dictas q̄ttuor arbores non fuiſſe ſuccisas: in. c. ſoli. turo. vnde cū dicto reo ſit ſatiſfactū de predictis. x. lib. turoñ. quas dict⁹ ac tor ei debebat. ſ. facta computatiōe: ſeu expenſatione predictoꝝ fructuū ꝑ eum perceptorum: agit dictus actor contra

dictū reū ꝛ petit a vobis: dicto dño iudi
ce: vt dictū reū ad reſtituendū. d. actori
dictū fundū: necnon ꝛ in. c. ſoli. turo. in
qb⁹ dānificat⁹ fuit dict⁹ actor: ꝑ ꝑdi
ctas arbores ſucciſas: dādis. d. act. ꝛ vt
eidē actori caueat ꝙ alias dolū vel cul-
pā in dicto fundo non cōmiſerit ꝑ vr̃am
ſniam ꝓnūciātis: ꝛ cōdēnatū ad ꝑdicta
iuris remedijs ꝓpellatis ꝛc̃. Probat̃ in
ſti. de ac. §. actionū. ꝛ ti. qui. mo. re. con.
ob. §. fi. ¶ Snie iuxta ꝑdicti libelli for
mā ꝓferende exēplū ſeqt̃ ꝛ ē tale. Cū
dict⁹ actor ſufficiēter ꝓbauerit itētionē
ſuam ſeu cōtenta in dicta petitione ſua:
idcirco per ſniam in his ſcriptis condē
namus dictū reum: vt dictū fundū. d.
actori reſtituat. Item ꝓdēnam⁹ eū in. c.
ſoli. turo. dādis dicto actori ꝓ dāno di-
ctarū quattuor arborū ſucciſarū. Itē con
dēnam⁹ eū: vt caueat. d. actori de dolo ꝛ
culpa: ne alias in dicto fundo dolū vel
culpā ꝓmiſerit: niſi i ꝑdictis quattuor
arborib⁹: ꝛ nihilomin⁹ ꝓdēnam⁹ eū in
c. ſoli. turo. dandis dicto actori ꝓ expen
ſis ꝑſentis cāe: cū idē actor delato ſibi
a nobis iuramento iurauerit: taxatione
nr̃a precedente: ſe expendiſſe ꝑdictos
c. ſoli. turoñ. occaſione ꝑſentis cauſe.

¶ Septuageſimusſextus libellus de
pignoraticia actione contraria.

¶ Corā vobis dño iudice mōtiſpeſſu
lani dicit ꝛ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ. M.
Q̃ dict⁹ re⁹ dedit in pignore dicto ac-
tori quēdā mulū pili albi: ꝓ. c. ſoli. turo.
in qb⁹ dict⁹ re⁹ erat dicto actori obliga
tus. Itē ꝙ dict⁹ actor tenuit dictū mulū
per. xx. dies ꝛ q̄lib; die expendit in ali-
mentis dicti muli. ſ. in paleis: hordeo: ꝛ
auena. xij. denarios turo. Quare agit
dict⁹ actor contra dictū reū: ꝛ petit a vo
bis dicto dño iudice: vt dictū reū ad dā
dū dicto actori ꝑdictos. xx. ſoli. turo. ex
cā ꝑdictorū alimentorū: ꝑ vr̃am ſniam cō
dēnētis: ꝛ ꝓdemnatū ꝛc̃. Probat̃. ff. de
pig. ac. l. ſi neceſſarias: i ꝑn. ꝛ. C. e. l. cre
ditor. i fi. ꝛ ar. ff. ꝯmo. l. i reb⁹. §. fi. Cre
ditor eni non debuit dictū mulū neglige
re. vt iſti. q. mo. re. ꝯ. ob. §. fi. ꝛ. ff. de pig.
ac. l. elegāter. §. ſi vēdiderit. ꝛ ſeq. ꝛ. l. ſe.
ꝛ ſic debuit mulū alimētare: nec eni; po
tuit de vēto viuere: ſicut alias di de pu-
pillo. C. de ali. pu. ꝑſtā. l. j. §. fi. Attamē
imputabit̃ creditori: ſi nō locauit dictū
mulū ad fimū portādū: vel ad aquam
extrahēdū de puteo: ſi ꝯmode potuit fie
ri. per. ll. ſupradictas. ꝛ ar. ff. e. l. vel vni-
uerſarū. Sꝫ ſi creditor vſus fuiſſet mulo
ex ꝯceſſione debitoris: tūc creditor non
poſſet tales expēſas petere. ar. ff. cōmo.
l. in rebus. §. poſſunt ꝛc̃. ¶ Snie iuxta
ꝑdicti libelli formā proferende tenor
colligi poteſt faciliter ex ꝑmiſſis ꝛc̃.

¶ Septuageſimusſeptimus lib. de ac
tione preſcriptis verbis eſtimatoria

¶ Corā vobis dño iudice montiſpeſ.
dicit ꝛ ꝓponit i iudicio. P. contra. M.
ꝙ dict⁹ actor volens vēdere q̄ndā librū
inſtitutionū: cū apparatu ordinario: ſcri
ptū in ꝑgamenis hedulinis tradidit di
cto reo dictū librū vendendū: ꝛ eſtima-
tū inter eos ad ſummā. c. lib. turo. Qua
re agit dict⁹ actor ꝯ eū: ꝛ petit a vobis
dño iudice ꝑdicto vt dictū reū ad reddē
dū. d. actori dictū librū incorruptū: aut
ꝑdictas. c. lib. turo. ꝑ vr̃am ſniam ꝓdē-
nētis ꝛc̃. Probat̃ inſti. de ac. §. actionū
ꝛ. ff. de eſtimato. ac. l. j. ff. de ꝑſcrip. ver.
l. ſi gratuitā. §. j. ¶ Et ē notādū: ꝙ ad
hoc ꝙ actio ꝑdicta: q̄ vocat̃ preſcrip-
verbis: vel eſtimatoria: q̄ eſt bone fidei
competat requirunt̃ plura. Primo ꝙ res
tradat̃. Secundo ꝙ tradat̃ vendenda.
Itēꝫ ꝙ tradat̃ habita mentione eſtima
tionis rei q̄ tradit̃: ſiue in genere: ſcꝫ ꝙ

res tradatur vel eius eſtimatio: ſiue in ſpecie: ſcʒ cum res eſtimat̃ certo precio. cum traditur vendenda eſtimatur centum ſoli. turoñ. vt in predictis. ll.

¶ Septuageſimuſoctauus li. de actione preſcriptis verbis ex ꝑmutatiōe.

¶ Corā vobis dño iudice montiſpeſ. dicit ⁊ proponit i iudicio. P. cōtra. M. ꝙ cū dict⁹ actor haberet inſtituta cū apparatu ordinario ſcripta in ꝑgamenis hedulinis: ⁊ dict⁹ re⁹ haberet quendam librū feudoꝝ: cuʒ apparatu colūbi: ipſi ꝯuenerūt inter ſede permutando dictoʒ libros: vnde cū dict⁹ actor dederit dicto reo dicta inſtituta: ⁊ dictus reus nollet dare dicto actori dictū librum feudoꝝ: agit dict⁹ actor contra dictū reū: ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū reum ad dandū. d. actori p̄dictū librū feudoꝝ ꝑ vr̃am ſniam ꝯdēnetis. ⁊ ꝯdemnatuʒ ⁊c̄. Probat̃ inſti. de ac. §. actionuʒ. ⁊. ff. de reꝝ permu. l. ij. ⁊. C. eo. l. ex placito.

¶ Sententie predictorum libellorum poſſunt faciliter colligi ex premiſſis.

¶ Septuageſimuſnonus libellus de petitione hereditatis.

¶ Corā vobis dño iudice montiſpeſ. dicit ⁊ proponit in iudicio. P. ꝯ. M. ꝙ dict⁹ re⁹ tenet ⁊ poſſidet pro herede vel pro poſſeſſore hereditatē Iohānis pataonis iaʒ defuncti: cui⁹ iohannis dict⁹ actor eſt heres ex aſſe: vnde cū dict⁹ reus dicto actori dictā hereditatē reſtituere contradicat: agit ꝯtra eū dict⁹ actor vt ſibi hereditateʒ reſtituat: ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū actorem eſſe heredē dicti iohannis ex aſſe per veſtram ſniam declaretis: ⁊ dictū reum: vt dicto actori predictam hereditatem reſtituat: ſnialiter condemnetis: ⁊ condemnatū ad reſtituēdū iuris remedijs compellatis: petit etiā expenſaʒ occaſione preſentis cāe factas: ⁊ proteſtat̃ de faciendis: quas oēs declarabit ſuo loco ⁊ tpe: ꝑut fuerit rationis implorās veſtrū offiñ dñe iudex in p̄dictis ⁊ predicta tangentib⁹: ꝑut iuris eſt: vel de iure fuerit implorandū. Probat̃ inſti. de ac. §. actionum. ⁊. ff. de peti. here. l. j. ⁊. ij. ⁊ iij. ⁊. l. regulariter. ¶ Snīe iuxta predicti libelli formā ꝓferende exēplū ſequitur: ⁊ eſt tale. Cū dict⁹ actor ſufficient̃ ꝓbauerit intentionem ſuā: ſeu ꝯtenta i dicta petitione ſua. Idcirco ꝑ noſtram ſniam in his ſcriptis declaram⁹ dictuʒ actorē eſſe heredeʒ ex aſſe dicti iohannis pataonis iā defuncti: ⁊ dictū reū: vt dicto actori p̄dictā hereditatē reſtituat cōdēnam⁹ eundē reū in. c. ſoli. turo. dādiʒ d. actori ꝓ expeñ. p̄ſentis cauſe: quos c. ſoli. turoñ. dict⁹ actor delato ei a nobiʒ iuramento taxatione noſtra precedeñ. iurauit ſe expendiſſe occaſione p̄ſentis cāe. Et ꝙ ita gn̄aliter: nulla re ſpecificata poſſit ferri ſnia in petitiōe hereditatis. no. inſti. d̄ ac. §. curare. ⁊. C. de ſen. que ſine cer. quā. l. ij. ⁊ credo ꝙ eſſet melius ꝙ res q̄ in peti. here. veniunt: ⁊ ad q̄s ſibi reſtituēdū actor itēdit: fuiſſent in ꝓceſſu cāe ſpecialiter declarate ⁊ probate: vt executio que fiet per offiñ iudicis eſſet magis prompta: alias oportebit ī executione ſnie eas declarare: ⁊ probare eas reū habuiſſe: ſaltem tempore ſententie late. nec credo ꝙ debeat fieri executio in reb⁹ hereditatis: q̄s principaliter poſt ſniam dictus reus incepit poſſidere. vt. ff. de peti. here. ſi a quo tēpe ⁊ de peculio. l. q̄ſitū in prin. cū ſimilib⁹: imo ſuper illis eſſet formand⁹ libell⁹ de nouo. vt. ff. de excep. rei iu. l. ſi a te in pri. ⁊. d. l. queſitum. §. is qui ſemel cum concor.

¶ Octuageſimus libellus de bonorū poſſeſſoria hereditatis petitione.

¶ Corã vobis dño iudice montiſpeſſ.
dicit ⁊ ꝑponit ĩ iudicio. P. p̄. M. Q̄d
dña maria de caſtello mutiõis legitima
vxor dicti actoris: ꝯſtante matrimonio
inter eos deceſſit ab inteſtato: nullis pa
rētib⁹ nulliſqȝ liberis relictis: deficiente
etiã oĩ agnatoꝝ ⁊ cognatoꝝ ab inteſta
to viuentiũ ſucceſſiõe. Itē dicit ⁊ ꝑpo
nit dict⁹ actor: ꝙ ipſe. ĩ. tp̄s legitimũ a
gnouit corã iudice ꝯpetente bonoꝝ poſ
ſeſſionē: vñ vir volens ſuccedere vxori
ſue defuncte. Itē dicit ⁊ ꝑponit: ꝙ dict⁹
re⁹ tenet ⁊ poſſidet ꝓ herede vel poſſeſ
ſore hereditatē ac bona dicte vxoris ſue
defuncte. Quare agit dict⁹ actor ꝯtra
dictũ reũ: ⁊ petit a vobis. d. dño iudice:
vt dictũ actorē eſſe bonoꝝ poſſeſſorum
heredē dicte vxoris ſue defuncte p vrã
ſniam declaretis: ⁊ dictũ reuȝ: vt dicto
actori p̄dicta bona ſeu hereditatē dicte
vxoris ſue defuncte reſtituat ſnialiter
ꝯdẽnetis: ⁊ ꝯdẽnatũ ⁊c̄. Probat̄ inſti.
de ac. §. actionuȝ: ⁊. ff. de bo. poſſ. l. iij. §.
bonoꝝ: ⁊ qȝ ordo in bo. poſſ. ſeruet̄. l. ij.
in prin. ¶ Iteȝ ſpecialiter ꝓbat̄ p̄ma
pars libelli. ſ. quõ vir ſuccedit vxori. C.
vñ vir ⁊ vxor. l. vna: ⁊. ff. e. l. j. ¶ Iteȝ
ſcda pars libelli. ſ. ꝙ p̄dicta prima poſ.
ĩ. certum tp̄s: ſcȝ. ĩ. c. dies vtiles debeat
peti: ⁊ hodie ſufficiat eã agnoſcere corã
iudice. Probat̄. ff. de ſuc. edicto. l. j. §. ſi i
tra. ⁊. C. q admi. ad bo. poſſeſ. poſ. l. ij.
⁊. l. fi. ¶ Itē. iij. ps libelli. ſ. ꝙ re⁹ poſſi
det ⁊c̄. ⁊ ꝙ actor petit ſe declarari bo
noꝝ poſſeſſoꝝ heredeȝ: nec eſt neceſſe
res aliq̄s ſpecificare ĩ libello nec in ſnia
nec fruct⁹ ſpecialiter petere: cũ ſub vni
uerſali iudicio vtilis peti. here. veniãt:
apparet ex his que dicta ſunt. ſ̄ in p̄ce
denti libello: ⁊ faciat. ff. de bo. poſ. her.
peti. l. j. ⁊. ij. ⁊. iij. ĩ p̄n. ⁊ de re. iu. l. ꝑtor.
¶ Snie iuxta p̄dicti libelli formã ꝓ
ferende exẽplũ ſeq̄tur ⁊ ē tale. Cũ dict⁹
actor ſufficienter ꝓbauerit itẽtiõeȝ ſuã
ſeu ꝯtenta ĩ dicta petitione ſua: Idcirco
per ſententiã in his ſcriptis declaram⁹
dictũ actorē eſſe bonoꝝ poſſeſſoꝝ here
dē dicte dñe marie vxoris ſue defuncte
ꝯdẽnamuſqȝ eundē reũ vt bona ⁊ here
ditatē p̄dicte marie iam defuncte dicto
actori reſtituat ⁊c̄. Recurrat̄ ad ea que
dicta ſunt ſupra in precedenti libello.

¶ Octuageſimuſprimus libel. de com
miſſaria hereditatis petitione.

¶ Corã vobis dño iudice mõtiſpeſ.
dicit ⁊ proponit ĩ iudicio. P. ꝯtra. M.
ꝙ titi⁹ in ſua vltima voluntate gaium
heredē ſuũ vniuerſalē ⁊ vnicũ ſibi inſti
tuit ⁊ rogauit: ⁊ ꝑ fideicõmiſſum: vt he
reditatē ſuã reſtitueret. d. actori. Itē di
cit ⁊ ꝑponit dict⁹ actor: ꝙ dict⁹ gai⁹ he
res inſtitut⁹ mortuo. d. titio ſponte ad
emit hereditatē: ⁊ eam verbo dicto acto
ri reſtituit: ſcȝ dicẽdo. Petre hereditatē
titij: quam rogat⁹ ſum tibi reſtituere: ti
bi reſtituo: ſalua quarta trebellianica
mihi debita. Item dicit ⁊ ꝑponit: ꝙ di
ctus. M. poſſidet pro herede vel poſſeſ
ſore p̄dictam hereditatē titianã. Qua
re agit dict⁹ actor contra dictũ reũ: Et
petit a vobis dicto dño iudice: vt dictũ
actorem eſſe fideicõmiſſariũ heredem
dicti titij defuncti pro trib⁹ partib⁹ here
ditatis: ei⁹ per vrãm ſniam declaretis
⁊ dictũ. M. reũ: vt predictas tres ptes
hereditatis pro ĩdiuiſo eidē actori reſti
tuat: ſnialiter ꝯdemnetis: ⁊ ꝯdemnatũ
⁊c̄. Probat̄ inſti. de ac. §. actionũ: ⁊ d̄ fi
deicõ. here. §. in primis: ⁊. §. preterea ⁊
ff. de fideicõ. here. peti. l. j. ¶ Snie iux̄
p̄dicti libelli formam ꝓferende exẽplũ
ſeq̄t̄: ⁊ eſt tale. Cũ dict⁹ actor ſufficien
ter ꝓbauerit intentionem ſuã: ſeu ꝯtẽta
ĩ dicta petitiõe ſua idcirco ꝑ nrãm ſentẽ

dā in his ſcriptis pronūciam⁹ ꝛ declara m⁹: dictū actoꝛē eſſe fideicōmiſſariū he redē dicti ticij teſtatoꝛis ꝑ trib⁹ partib⁹ hereditatis p̄dicte: ꝛ vt dict⁹. M. rc⁹ p̄ dictas tres partes hereditatis ꝑ indiuiſo dicto actoꝛi reſtituat. Et nihilominus condemnam⁹. d. reum in. c. ſoli. turoñ. dandis dicto actoꝛi pro expenſis.

¶ Octuageſimuſſecūd⁹ lib. de actiōe ex ſtipulatu ꝑ dote repetēda: vbi relicta agit ſup̄ dote reſtituēda ꝯ heredē

¶ Coꝛā vobis dn̄o iudice montiſpeſ. dicit ꝛ ꝓponit i iudicio marieta de coꝛali ꝯ. M. ꝙ cū dicta marieta actrix ꝯxit matrimoniū cū pōtio rabaſſa: ꝛ eidem pōtio ded it in dotē mille ſoli. turoñ. q̄s eadē marieta ſtipulata fuit ſaltē iuris fictione ſibi reddi a dicto pōtio: ſi caſuꝫ reſtitutiōis dotis eueniret. Vñ cū caſuꝫ reſtitutiōis p̄dicte dotis iā euenerit. ſ. ꝙ ſolutū eſt p̄dictū matrimoniū moꝛte dicti pōtij. ꝛ dict⁹. M. ſit iā heres dicti pōtij: agit dicta actrix ꝯ dictū reū: vt dictos mille ſoli. turo. ſibi reddat. ꝛ petit a vobis dicto dn̄o iudice vt dictū reū ad reddēdū dicto actoꝛi p̄dictos mille ſoli. turo. ꝑ vr̄am ſn̄iam ꝯdēnetis: ꝛ ꝯdēnatū ꝛc̄. Probaꝰ inſti. de ac. §. fuerat. ꝛ. ff. ſo. ma. l. j. ꝛ. C. e. l. dotis actiōe. Et regriꝰ ꝙ p̄dicta marieta ſit emācipata: vel ꝙ pater ſu⁹ ſit moꝛtuus vel ꝙ dos ſit aduenticia: alias ſi eſſet in poteſtate patris: vel eēt dos ꝓfecticia: agere pōt: de volūtate tn̄ filie vt. ff. ſo. ma. l. ij. i p̄n. ꝛ. §. j. l. titia. ꝛ. C. de coll'. auꝰ. q̄d locū hꝫ ꝛ de bonis que liberis. l. fi. §. neceſſitate ꝛ. §. niſi aūt in vnū. cū concoꝛ. ¶ Snie iuxta p̄dicti lib. foꝛmā ꝓferende foꝛma poterit faciliter colligi ex pmiſſis.

¶ Octuageſimuſtertius libellus de actione ex ſtipulatu pro dote repetenda conſtante matrimonio.

¶ Coꝛā vob dn̄o iudice mōtiſ. dicit ꝛ ꝓponit in iudicio. Margareta de latiſ ꝯ. P. Lōbardi: ꝙ ipa ꝯtraxit matrimoniū cū dicto petro: ꝛ ei in dotē dedit mille ſoli. quos eadē margareta ſtipulata fuit: ſaltē fictione iuris ſibi reddi cū loc⁹ eſſet repetitiōi ſeu reſtitutiōi p̄dicte dotis. Vñ cū adhuc duret matrimoniū inter eos: ꝛ ſit locus reſtitutiōi p̄dicte dotis: ꝑ eo q2 dict⁹. P. marit⁹ ſuus iā inchoauit male vti ſubſtantia ſua: agit dicta actrix ꝯtra dictū reū: vt ſibi p̄dictos mille ſolid. reddat: ꝛ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū ad reddendū dicte actrici p̄dictos mille ſoli. tur. ꝑ vr̄aꝫ ſn̄iam ꝯdēnetis: ꝛ ꝯdēnatū ꝛc̄. Probaꝰ inſti. de ac. §. fuerat ꝛ. ff. ſo. matri. l. ſi cō ſtāte. in pꝛin. ꝛ. C. de iure. do. l. vbi. ꝛ in coꝛ. de equa. do. §. illud. coll'. vij. ꝛ. C. de colla. auꝰ. q̄d locum hꝫ. ¶ Snie iuxta p̄dicti libelli foꝛmam pꝛoferende foꝛma poteſt: vt in precedenti materia relatum eſt: colligi facil'r ex iam dictis.

¶ Octuageſimuſquartus libellus de actione rerum amotarum.

¶ Coꝛā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſul. dicit ꝛ pꝛoponit i iudicio. M. ꝯ. Maricta de Coꝛali: ꝙ cū Pōtius Rabāſſa marit⁹ legitim⁹ dicte Marićte quadā graui infirmitate detineret: ꝛ ipſa de vita ei⁹ deſperaret ipſa dolo malo q̄ndā aſinū pili nigri ipſi⁹ Pōtij de domo ei⁹ amouit ꝯſtāte matrimonio: vñ cū dict⁹ Ponti⁹ ex dicta ifirmitate deceſſerit: ꝛ dict⁹. M. actoꝛ ſit heres ei⁹: agit dictuꝫ actoꝛ ꝯ dictā Marictā: vt ſibi dictuꝫ aſinuꝫ reſtituat: ꝛ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū ad reſtituendum dictū aſinū dicto actoꝛi ꝑ vr̄am ſniam cō demnetis: ꝛ cōdēnatū ꝛc̄. vt in foꝛma. Pꝛobaꝰ ex quadam equitate: ſeu ex mē te legiſ: ꝛ ſic intelligiꝰ. ff. de ac. re. amo.

l.ſi propter.§.fi.in glo.ꝛ in.l.rerꝝ qdem in glo.ꝛ Azonem in ſumma ſua eiuſdē ti. Item eſt notandū ꝙ actio rerū amotarꝝ cōpetit:cū diuortij cōſilio res ſunt amote:ꝛ poſtea diuortiū ſecutū:vt.c.l.rerū qdem:ꝛ c.l.ij. Diuortiū aūt eſt repudiū miſſum in ſcriptis:ſeptē teſtib⁹ adhibitis ſeu rogatis i ſcriptura. Res tuas tibi habeto:vt.C.de repudijs.l.cōſenſu.ꝛ.ff.e.l.ij.ꝛ.l.nullū. Sed de iure canonico non hꝫ locū tale diuortiū:q2 quos de⁹ cōiūxit homo nō ſeparet:vt.xxxiij.q.iij.c.quos de⁹ coniūxit. In coniūctionib⁹ aūt ſeu matrimonijs canones ſunt ſeruandi ꝛ ꝑualent legib⁹:ꝛ nota.inſti.de nup.in ꝓ.ꝛ.ff.de cōcubinis.l.in concubinatu.in fi. Et ideo q2 tale diuortiū non hꝫ locū inter virum ꝛ vxorem:ꝛ ſic ceſſat inter eos directa actio rerꝝ amotarum:ſcꝫ ꝙ cū dicta marieta deſperaret de vita dicti mariti ſui:amouit dictū aſinū:ꝛ ſecuta fuit mors dicti mariti:ꝛ ſic ſolutū fuit matrimoniū morte mariti:alias ſi marit⁹ viueret:non hꝫ locū hec actio:vt.ff.rerꝝ amotarꝝ.l.rerum qdem Recte dr:ꝙ cū ponti⁹ marit⁹ legitimus q2 alias non poſſet agi.ac.re.amo.vt.ff.e.l.ſi cōcubina:in ꝓ. Item recte dr dolo malo.pendet.n. hec actio q̄dāmodo ex furto:vt.ff.e.l.ſi mulier.in fi.ꝛ ideo i co fit cōdēnatio inſolidū:vt.ff.de re iudi.l.ſi rerꝝ. Item recte dr amouit h.n. ſonat noī ipſi⁹ actiōis.ſ.rerꝝ amotarū. Et accipit large nomē: amouere ſcꝫ ſiue ſurripuit ſiue ſubtraxit:vt.ff.e.l.ſi mulier in ꝓ.ꝛ.l.nihil i ꝓ.ꝛ.l.rerꝝ qdē ſiue celauit vt.e.ti.ꝛ.l.ſi cōcubina.§.j.ſiue comedit aliqs res mariti:ſiue donauit:vel vēdidit vel al's cōſumpſit vt eo.ti.l.ꝛ iō.§.j. Itē recte dr ꝙ cōſtante matrimonio amouit q2 ſi poſt mortē mariti amouiſſet:non hēret locū h actio nec ēt diceret̄ dictā marietam feciſſe furtū ante aditam hereditatem:q2 rei hereditarie nondū poſſeſſe non fit furtū:vt.ff.eo.l.contra.in fi.ꝛ de cri.expi.here.l.ij.in fi. Nec etiā poſſet agi tūc contra eā crimine expi.her.vt.ff.eo.l.qui.vxor.ꝛ.C.e.l.aduerſus. Sed ſi poſt mortem mariti:ꝛ poſt aditā hereditatem:ꝛ apprehenſam poſſeſſionem amouiſſet predictū aſinū ipſa faceret furtū. Et idē ſi conſtante matrimonio amouit:q2 tūc ex noua contrectatione facta poſt ipſa faceret furtum:ꝛ teneretur actiōe furti:vt.ff.de ac.re.amo.l.ꝛ ideo in prin. Item recte:dicit̄ vnde cū dict⁹ ponti⁹ deceſſerit:q2 ſi viueret.non poſſet agi hac actione:vt apparet ex ſupradictis:licet videat̄ contra ff.e.l.ſi mulier.in prin.vbi dr:ꝙ etiam ſi conualuerit iure danda eſt predicta actio vtilis. Sed vbi diuertit vxor a viro qd diuortiū non hꝫ hodie locū:vt dictū eſt:ꝛ ſic in illa vtili:ad hoc ꝙ actor obtineat:vel actio locū habeat:oportꝫ ꝙ dicta marieta fuerit vera vxor:ꝛ ꝙ mortis cā dolo malo amouerit dictū aſinum conſtante matrimonio:ꝛ ꝙ ſolutum ſit poſtea matrimonium morte mariti.

¶ Snie.j.iuxta predicti libelli formā proferende exemplū ſeqt̄ ꝛ eſt tale. Cū dict⁹ actor ſufficienter probauerit intentionē ſuā ſeu cōtēta i dicta petitione ſua. Idcirco ꝑ nrā ſnīā in his ſcriptis cōdēnam⁹ dictā marietā ad reſtituendū.d.aſinū.d.actori:ꝛ nihilomin⁹ cōdēnam⁹ eā in.xx.ſol.tur.dādis.d.actori ꝓ expēſis ꝛc̄. Itē ſi dicta marieta non reſtituat poſtea dictū aſinū:locus erit iuramento in litem:ꝛ ſic hec actio hꝫ naturā arbitrarie actionis:vt.ff.de ac.re. amo.l.ſi cuꝫ dos.ꝛ tūc ferri poterit talis alias ſentētia. ¶ Snie.ij.iuxta ꝓdicti libelli formā proferende exēplū ſeqtur:ꝛ eſt

mentū rūpſ:qꝛ inofficioſum:ꝛ eo rupto peto me declarari heredem:ꝛ reum condemnari:vt mihi hereditatem reſtituat ꝛc̄.vt.ff.de inoffi.teſta.l.qui.de inofficioſo. Sic ꝛ in caſu noſtro poſſum dicere:peto mihi codicem exhiberi: quo exhibito:peto eum declarari ꝛc̄. de hoc in ſpe.de actio.ſeu peti.§.ij.ver.ꝛ no.ꝙ videtur dicere.ꝛ in ti.de iudi. §. vltimo ꝛ de cauſa poſſeſſi.ꝛ proprie.§. notandū igit.ver.alie.ꝛc̄.vt ibi colligitur.

¶ Octuageſimuſſextus libellus de actione arbitria de eo quod certo loco.

¶ Corā vobis dño iudice montiſpeſ. dicit ꝛ proponit in iudicio.P.ꝯ.M.ꝙ cū dicti actor ꝛ reus eſſent in montepeſ. dict⁹ re⁹ promiſit per ſtipulationem ſe daturū.Pariſius dicto actori.c.lib. turoñ.Unde cum dict⁹ re⁹ potuerit perueniſſe Pariſius : ꝛ etiam fuerit in mora ſoluendi ibi predictas.c.lib.turoñ.ꝛ habita ratione damni qd̄ emerſit: ꝛ lucri qd̄ ceſſauit:intereſt dicti actoris in. xx. lib.turoñ.qꝛ predicte.c.libr. turoñ. non fuerūt ſolute Pariſi⁹:agit dict⁹ actor ꝯ dictū reū:vt ſibi predictas.c. li.tur. pro ſorte:ꝛ.xx.lib.turo.pro intereſſe ſuo dict ꝛ ſoluat. Et petit a vobis dicto dño iudice:vt dictū reū ad dandū dicto actori predictas.c.lib.promiſſas: ꝛ predictas xx.lib.turoñ.pro intereſſe ſuo:predicto per vr̄am ſniam condemnetis:ꝛ condēnatū ad dandū iuris remedijs compellatis ꝛc̄.Probat̄ inſti.de ac.§.preterea.

¶ Snie iuxta predicti libelli formam proferende exemplū ſeq̄t ꝛ eſt tale.Cū dict⁹ actor ſufficienter probauerit intentionem ſuam ſeu contenta in dicta petitione ſua. Idcirco per noſtrā ſententiā in his ſcriptis condemnam⁹.d.reū: in predictis.c.lib.turoñ.in dicta petitione contentis:dandis dicto actori. Item in xx.lib.turoñ.dandis dicto actori pro intereſſe ſeu damno quod emerſit:ꝛ lucri qd̄ ceſſauit propter morā dicti rei habitam in ſoluendo: Et nihilomin⁹ condēnam⁹ dictū reū in.c.ſoli.turoñ.dandis dicto actori pro expēſis q̄s fecit occaſione preſentis cauſe. Itē ſi re⁹ probauerit aliqd̄ intereſſe ſuū prout poteſt eſſe de natura actiōis arbitrarie:de eo qd̄ certo loco:ſi veritas ſic ſe habuerit:poterit ferri talis ſnia.

¶ Snie ſecūde iuxta predicti libelli formam ꝓferende exemplū ſeq̄t̄ ꝛ ē tale. Cū dict⁹ actor ſufficiēter probauerit intentionem ſuam ſeu cōtenta in dicta petitione ſua. Idcirco ꝑ nr̄am ſniam i his ſcriptis ꝯdēnam⁹ dictū reū in predictis.c.lib.turoñ. in dicta petitione ſua contentis:dandis dicto actori pro ſorte ſibi promiſſa. Et licet dict⁹ actor probauerit ſua intereſſe ratione damni qd̄ emerſit:in .x.lib.turoñ.ꝛ ratione lucri ceſſantis in alijs.x.lib.turo. qꝛ tamen re⁹ probauit ſua intereſſe ſoluendo predictas.c.lib.turoñ .poti⁹ Pariſius ꝙ in montepeſſu.in.c.ſoli turoñ. qꝛ ipſe caret pecunia in montepeſſu.nec poteſt ibi inuenire.c.lib.turoñ .ex cauſa mutui niſi dct.c.ſoli.turonen.pro vſuris Idcirco intereſſe actoris vſq; ad currētem quantitatem compenſantes condēnamus dictū reū in.xv.li.turonen. dandis dicto actori pro intereſſe ſuo:ꝛ in reſiduis.c.ſol.turonen.de.xx.lib.turonē. pro intereſſe:ꝑ dictū actorem petitis ꝛ probatis:dictū reū abſoluim⁹: ꝛ nihilominus condemnamus dictū reū in.c. ſoli.turonen.dandis dicto actori pro expenſis ꝛc̄. Probat̄ ꝙ actor poſſit recuperare ſibi debitū predictū in mōtepeſſulano.ff.de eo quod certo loco.l.j.videbat̄ enim quodammodo: ꝙ alibi nō poſſit exigi niſi Pariſius: quoniam ibi

regulare in noxalib⁹ actionib⁹:vt.ff.de noxa.l.j.ꝛ inſti.eo.circa pn̄. Si tn̄ ſciē te dn̄o ꝛ non vetāte:cū id vetare potuit ſeru⁹ occidit aſinū dn̄s tenebit̄ in ſolidū ſine noxe deductione:vt.ff.de nox.l.ij. in pn̄.ꝛ.l.in delictis i pn̄.Idē eſt ſi dn̄s neget falſo ſe poſſe ſeruū exhibere vel dolo fecit quomin⁹ ipm exhibere poſſet vt.ff.ſi ex nox.cau.aga.l.ij.§.ſin vo falſo.Itē notandū:ꝙ nō ē neceſſe facere mentionē in libello de ſeruo dādo ꝓ noxa:qꝛ qn̄ ſeru⁹ delīqt ignorante dn̄o:vel ſciente ꝛ prohibēte:ſi dn̄s fuerit ꝯdemnatus:ipſe hꝫ facultatē a lege:ꝙ anteꝗ̄ conueniat̄ actōe iudicati poſt quattuor menſes poteſt ſe liberare dando ſeruū pro noxa.vt.ff.de re.iudi.l.miles.§.decem:ꝛ de peti.here.item veniūt.§.item neceſſe:ſed non poſt iudiciū acceptū in actiōe iudicati:vt ibi.Itē ē notandū ꝙ ſi actor habuit coriū aſini:valens.v.ſoli.turon̄.tūc illi.v.ſoli.deducent̄ de extimatione dicti aſini.ſ.de predictis.xxx. ſoli.turo.vt ar.ff.de condi.fur.l.ſi ſeru⁹ §.boue ſurrepto.¶ Item eſt notandū ꝙ licet actio legis aqlie ſit pſonalis:attamen qꝛ eſt noxalis:ipſa eſt quodāmodo in rē ſcripta:vt.ff.eo.l.ſi ſeru⁹.Noxa enim caput ſequit̄:vt inſti.de nox.§. omnes ꝛ.C.e.l.j.cum ſuis concordan.

¶ Snīe iuxta predicti libelli formam proferende exemplū ſeqt̄ ꝛ eſt tale.Cū dict⁹ actor ſufficiēter probauerit intētionem ſuam ſeu contenta in dicta petitio ſua:ꝛ cū dict⁹ re⁹ negaret dictū ſeruum ſtichū occidiſſe dictū aſinum:ꝛ ipſo in ſua inficiatione ꝑſiſtente:dict⁹ actor cū ꝯuicerit ꝑ teſtes idoneos:ꝯſtat āt nobis dictū actorem habuiſſe coriū dicti aſini: valens.v.ſoli.turon̄.Idcirco ꝑ ſniam i his ſcriptis declaram⁹ dictū reū in duplū.xxv.ſoli.turon̄.ſ.in.l.ſoli.turo.dandis dicto actori de p̄dictis.xxx.ſoli.tur. in dicta petitione ꝯtētis.Et nihilomin⁹ ꝯdēnam⁹.d.reū in.xx.ſoli.turo.dādis d.actori ꝓ expenſis ꝛc.¶ Et eſt notādū:ꝙ ex noxali cā:ſi ſeru⁹ nō exhibeat̄ in iudicio:vel non ſit q̄ eū defendat:fit miſſio in poſſeſſionē ei⁹ ex decreto iudicis:vt.ff.ſi ex nox.cau.aga.l.ij.in fi.

¶ Octuageſimuſoctauus libellus de actione de dolo.

¶ Corā vobis dn̄o iudice montiſpeſſ. dicit ꝛ proponit i iudicio.P.ↄtra.M. ꝙ cū dict⁹ actor nō hēret ꝓpoſitū vendēdi librū ſuū decretaliū:cū apparatu ordinario in ꝑgamenis hedulinis ſcriptū dict⁹ re⁹ induxit cū dolo malo:vt ei dictū librū ſic dolo induct⁹ dict⁹ actor:vēdidit ꝛ tradidit dicto reo p̄cio.x.librā turo.q̄s inde habuit ꝛ ꝑcepit ꝓ precio dicti libri.Quare agit dict⁹ actor ꝯ̄ dictū reū:vt ſibi dictū librū reſtituat.Et petit a vobis dicto dn̄o iudice:vt dictū reum ad reſtituendū dicto actori p̄dictū librū ꝑ vr̄am ſniam ꝯdēnetis:ꝛ ꝯdēnatū ꝛc. Probat̄ inſti.de ac.§.pterea q̄ſdā:ꝛ in caſu nr̄i libelli poſſet agi.cōdi.indebiti. Concurrūt eni actio de dolo:ꝛ ꝯdi.indebiti.vt no.ff.de dolo.l.ꝛ elegāter.in pri. ꝛ no.dn̄s Azo.in ſūma ſua.Et in caſu noſtro licet ꝯcludat̄ ad reſtituēdū librū p̄dictū:magis tn̄ ꝓprie videret̄ debere agi ad dandū:ſeu ad reddendū:ſi liber ille fuit illius actoris:qꝛ tradendo trāſlatū fuit dn̄ium in doloſum:vt no. ff.de dolo.l.ꝛ elegāter:in prin.ꝛ.C.de ſuffra.l.vna.Sꝫ hoc nō obſtāte:ꝯpetēter poteſt hic agi actione de dolo ad reſtituēdū.ff.de dolo.l.ad reſtituēdū.ff. de dolo.l.ſi plures in prin.ꝛ.l.arbitrio in prin.Verbū enim reſtituere:nedum adaptat̄ ad rem meā:vt cū ego actione in rem q̄ꝛo reddi ſeu effici meā:vt in ac

tione qȯ me. cau. poteſt agi ad redden dū: ⁊ ad retradendum: vel ad reſtituē dū: vt colligit̄. ff. qȯ me. cau. l. putat in prin. ⁊. §. ex hoc edicto. ⁊. l. ſi cū exceptio ne. §. j. l. arbitriū: in prin. ⁊. C. e. l. ij. ⁊. l. ſi paruū. Et cū dn̄ium fuit tranſlatū in metū inferentem: qꝛ volūtas coacta eſt volūtas: vt. ff. co. l. ſi mulier. §. ſi metu. cū concor. ¶ Snie iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ſeqt̄: ⁊ eſt talē. Cuꝫ dict⁹ actoꝛ ſufficiēter ꝓbauerit itē tioneꝫ ſuā: ſeu ꝯtēta i. d. petitōe ſua Jd circo p nr̄am ſniā ꝫ i his ſcriptis ꝯdēna m⁹ dictū reū: vt dictū libꝛū decretaliū di cto actori reſtituat. et nihilomin⁹ ꝯdēna m⁹. d. reū in. xl. ſoli. turoñ. dandis dicto actori p expenſis ⁊c̄. Si āt re⁹ non vult dolo libꝛū reſtituere: vel dolo fecit quo min⁹ poſſit eū reſtituere: tūc cōdemna bit̄ in q̄tū in litē iurabit̄ p actorē: vt ſeq tur. ¶ Secūda ſnia iuxta p̄dicti libel li formā ꝓferenda: ſeqt̄ ⁊ eſt talis. Cuꝫ ꝯſtet nobis dolo malo dicit rei factū eſ ſe: quomin⁹ dictū libꝛū reſtituat: ⁊ decla to a nobis iuramēto in litē. d. actori idē actoꝛ taxatione noſtra p̄cedēte iurauerit ſe nolle dictum libꝛum ſibi reſtitutuꝫ non fuiſſe pꝛo. xv. libꝛ. turoñ. Jdcirco per ſententiam in his ſcriptis condem nāmus dictū reū in pꝛedictis. xv. lib. tu roñ. dandis dicto actori ⁊c̄. Pꝛobat̄. ff. de dolo. l. arbitrio in p̄n. ⁊ de in litē iur. videam⁹. §. iurare: poſt iuramentū vel ante poteſt iudex taxare: vt no. C. e. l. ij.

¶ Octuageſimuſnonus libellus de ac tione ex lege: q̄ ꝓ re donata cōpetit.

¶ Corā vobis dn̄o iudice montiſpeſ. dicit ⁊ pꝛoponit in iudicio. P. p̄. M. qꝫ dict⁹ re⁹ donauit ex cā liberalitatis di cto actori quendā fundū ſitū in territo rio celle noue: ſic ⁊ ſic ꝯfrontatū: vn̄ cū dict⁹ re⁹ nondū tradiderit dictū fundū donatū dicto actori: agit dict⁹ actoꝛ con tra eū: vt ſibi dictū fundū tradat. Et pe tit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū ad tradendū dicto actori dictū fundum per veſtram ſententiam condemnetis: ⁊ condemnatum ⁊c̄. Pꝛobatur inſtit̄. de ac. §. ſi. ver. ſed ⁊ ſi quis cum paren te. ⁊ inſti. de dona. §. pꝛoficiuntur. ⁊. C. e. l. ſi quis argen. §. ſi. ¶ Sententie iux ta pꝛedicti libelli formā pꝛoferende foꝛ ma poteſt faciliter oꝛdinari.

¶ Nonageſimus libellus de actione de pauperie.

¶ Corā vobis dn̄o iudice montiſpeſ. dicit ⁊ pꝛoponit in iudicio. P. p̄. M. qꝫ mul⁹ dicti rei: cui⁹ pil⁹ eſt alb⁹: occidit feritate ſua commot⁹ q̄ndam poꝛcū co loꝛe bꝛunio ⁊ nigro pedaſſatū: ad dictū actoꝛem iure dominij pertinentem: ⁊ communi extimatione. xx. ſol. turonē. valentem: q̄re agit dict⁹ actoꝛ contra di ctū reū dicti muli poſſeſſoꝛem vt ſibi p̄ dictos. xx. ſol. turoñ. det ⁊ ſoluat in emē dam dicti poꝛci: Et petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū poſſeſſoꝛem di cti muli ad dādū dicto actori pꝛedictos xx. ſol. turoñ. per veſtram ſententiam condemnetis: ⁊ condemnatū ⁊c̄. Pꝛo bat̄ inſti. ſi quadrupes pau. fe. dicat̄ in p̄n. ⁊c̄. ¶ Sentētie iuxta pꝛedicti libel li foꝛmam pꝛoferende exēplū ſeqtur: ⁊ eſt tale. Cū dict⁹ actoꝛ ſufficienter pꝛo bauerit intentionem ſuam: ſeu cōtenta in dicta petitione ſua. Jdcirco per ſen tiam in his ſcriptis condemnam⁹ dictū reum in pꝛedictis. xx. ſolidis turonēn. in dicta petitione contentis dandis ⁊ ſoluendis dicto actori ⁊c̄.

¶ Nonageſimuſpꝛimus libell⁹ de ac tione in factū ex edicto quoꝝ bonoꝝ.

¶ Corā vobis dn̄o iudice montiſpeſ. dicit ⁊ pꝛoponit in iudicio. P. p̄. M. qꝫ

Titius pater dicti actoris decessit: condito testamento: in quo Semproniū ſibi heredem iſtituit ꝛ dictū actorem filiū ſuū preterijt. Item dicit ꝛ ꝓponit dict⁹ actor: q. ī. temp⁹ legitimū: ꝛ corā iudice competente agnouit bonoꝝ poſſeſſionē cōtra tabulas ꝑdicti Titij patris ſui: ꝛ ſic reſciſſum ſeu ruptū eſt predictū teſtamentū: ſeu predicte tabule per bonoꝝ poſ. contra tabulas: vnde cū dict⁹. M. poſſideat pro herede vel poſſeſſore bona: ſeu res corporales q̄ fuerūt dicti Titij dū is moreretꝰ ꝛ dict⁹ actor nōdū adeptus fuerit poſſeſſionē ꝑdictoꝝ bonoꝝ agit dict⁹ actor contra dictū. M. ꝛ Et petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictuꝫ reū ad reſtituendū dicto actori bona ſeu res corpales: q̄ ꝛ q̄s dict⁹ re⁹ poſſidet: q̄ fuerūt dicti Titij patris ſui dū moreretꝰ ꝑ vr̄am ſniam ꝯdemnetis: ꝛ ꝯdēnatum ꝛc̄. Probat̄ inſti. de interdictis. §. adipiſcēdc. ¶ Snie iuxta predicti libelli formam proferende exemplū ſeq̄t ꝛ eſt tale. Cū dict⁹ actor ſufficienter probauerit intentionem ſuam: ſeu contenta in dicta petitione ſua. Idcirco per noſtraꝫ ſententiaꝫ in his ſcriptis condemnam⁹ d. reuꝫ: vt res hereditarias corporales: que fuerūt dicti titij patris ſui: ſeu poſſeſſionum earum dicto actori reſtituat ꝛc̄. ¶ Generaliter format⁹ fuit libell⁹: ꝛ generaliter ſententia: ſcilicet nulla re ſpecificata. quia vniuerſale iudiciuꝫ eſt interdictum quorum bonorum vt. ff. quorum bonorum. l. ij.

¶ Nonageſimuſſecundus libellus de actione in factum: ex interdicto vti poſſidetis.

¶ Coram vobis dn̄o iudice mōtiſpeſ. dicit ꝛ ꝓponit in iudicio. P. cōtra. M. q̄ cū dictuꝫ actor tenet ꝛ poſſidet quendā fundū: ſituꝫ in territorio celle noue: ſic ꝛ ſic confrontatum: quem funduꝫ dictus re⁹ contēdit ſe poſſidere: ꝛ turbat dictū actorē in ſua poſſeſſiōe: nō ꝑmittendo cū pacifice vti ſua poſſeſſione dicti fundi: vnde cū id nō debeat fieri ei q poſſidet: agit dict⁹ actor contra dictum reū: ꝛ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt eūdē actorem eſſe potiorem in poſſeſſione dicti fundi ꝑ vr̄am ſententiam pronūcietis: ꝛ ꝑdictū reū: vt predictū actoreꝫ in poſſeſſione predicta non ꝑturbet: ſeu ei vi in predicta poſſeſſione non faciat ſententialiter condemnetis. Et cū interſit dicti actoris: ſe non fuiſſe turbatuꝫ ꝑ dictū reū i predicta poſſeſſiōe i. xx. ſol. turo. petit dictū reū: ſibi i predictis. xx. ſolid. turon̄. condemnari: ꝛ ad predicta iuris remedijs compelli ꝛc̄. Probatur inſti. de interdic. §. retinende. ¶ Sententie iuxta predicti libelli: formam ꝓferende exemplum ſequitur ꝛ eſt tale. Cum dictus. P. qui libellum tradit: non probauerit ſufficienter intentionē ſuā ſeu contenta in dicta petitione ſua. Idcirco ꝑ nr̄am ſententiam in his ſcriptis dictum. M. abſoluim⁹ a dicta petitione ꝛ cōtentis in ea. Itē cū dict⁹. M. ꝓbauerit ſe poſſidere dictū fundū. Idcirco pronūciam⁹ eū eſſe potiorē in poſſeſſione dicti fundi. Et nihilominus: qꝛ iudiciū vti poſſidetiſ: eſt duplex: ꝛ paris vtriuſq3 litigatoris conditionis eſt: condemnamus dictū petruꝫ: vt dictum M. in poſſeſſione ſua dicti fundi non perturbet: qꝛ dictus. M. probauit ſua intereſſe in. x. ſolidis turo. quia fuit turbatus a dicto petro in predicta poſſeſſione condemnamus dictum petruꝫ in predictis decem ſolidis turonē. dandis dicto martino pro intereſſe ſuo predicto Et nihilominus condemnamus dictuꝫ petrum in. c. ſoli. turonen. dandis dicto

M.pro expenſis rc̄. Si aūt nec. P. q tradidit libellū: nec. M. contendens ſe poſſidere probauerit ſe poſſidere: q2 forte conſtat ex actis vtrūq3 eſſe colonum dicti ſundi. ⁊ ita null9 eoꝝ poſſidet: vt ff. de vſuris. l. non ſolū. §. j. in fi. tūc neutꝫ obtinebit inuti. poſ. ſcʒ q2 nulli eoꝝ adiudicabit̄ poſſeſſio petr9 tñ condemnabitur in expeñ. q2 ipſe vocauit in ius M. ar. ff. d̄ iudi. l. in iſtis trib9: in fi. ⁊ ſi q̄dru. pau. fe. di. l. ij. §. cū arietes. Itē ſi petr9 q tradidit libellū: ꝓbauerit ſe poſſediſſe tp̄e litis conte. tñ ipſuꝫ tūc poſſediſſe vi ab aduerſario. M. q2 ⁊ tūc neuter obtinebit. P. nō: q vi ab aduerſario poſſedit. M. non: q2 non poſſedit tūc: vt inſti. de interdic. §. bodie. P. tñ ꝯdemnabit̄ in expeñ. vt in p̄cedēti caſu dictū eſt. Itē ſi. P. q tradidit libellū: non poſſedit: ⁊. M. licet poſſideat tp̄e litis conteſt. poſſedit tñ vi ab aduerſario petro: q2 ⁊ tūc neuter obtinebit: nec iudicabit̄ potior in poſſeſſione: q2 ⁊ ille tūc poſſedit vi ab aduerſario petro. Petr9 tñ cōdēnabit̄ in expē. q2 ille ꝓuocauit ad iudiciū: vt dictū eſt: ⁊ ille cū debuiſſet experiri ex interdicto vnde vi: tāq̄ expulſus a poſſeſſione: agit tāq̄ poſſidens ꝑ interdictū vti poſ. ⁊ ita inepte egit: poterit tñ ad aptā redire ſcʒ ad interdictū vnde vi. ff. ſi menſor fal. di. l. j. §. ij. ſic ille qui egit rei vēdicatione: ⁊ ſuccūbit redit ad publicianā licet videat̄ ſibi ꝯtrari9: q2 ⁊ illud eſt diuerſis tēporib9 vt no. ff. d̄ eui. l. minor. §. j. ❡ Secūda ſnie iuxta p̄dicti libelli formam ꝓferenda ſeq̄t̄ talis ❡ Cū dict9. P. q libellū p̄dictū obtulit: nō ꝓbauerit ſe poſſediſſe dictū ſundū tp̄e litis conteſtate. Idcirco ꝑ ſniam in bis ſcriptis dictū reū abſoluim9 a dicta petitione ⁊ cōtentis in ea. Itē cū dict9. M. contendens ſe poſſediſſe dictū ſundꝫ intēdens obtineri in eā p̄ſenti ſup interdicto vti poſſidetis: lʒ ꝓbauerit ſe poſſediſſe actu: q2 ꝯſtat ex actis p̄ſentis cāe ipꝫ poſſediſſe tp̄e litis ꝯteſtate vi ab aduerſario petro. Idcirco ꝑ eandē ſniam ꝓnūciam9 p̄dictā poſſeſſionē tāq̄ violentā non debere ei ꝓficere i iterdicto. ⁊ dictū petrū abſoluim9 ab intereſſe dicti. M. ⁊ ſic neutrā partē ſup interdicto vti poſſidetis alteri ꝯdēnam9 attamē q2 petrus libellū p̄dictū tradidit: ⁊ ad iudiciū. M. aduerſariū ſuū vocauit ꝯdēnamus eūdē petrū in. l. ſoli. turo. dādis dicto. M. ꝓ expenſis. Probat̄ q̄ neuter debeat obtinere inſti. de interdictis. §. bodie. Itē q̄ petr9 q libellū tradidit debeat abſolui ab intētione. M. ꝓbat̄ q2 interdictū vti. poſ. eſt duplex: ⁊ vtriq3 litigantiū tā rei q̄ actoris vicē ſuſtinet: vt iſt. e. §. duplicia et ſi. M. ꝓbaſſet ſe poſſidere: non vi: nō clā: nec p̄cario ab aduerſario. ipſe ꝓnunciaret̄ potior in poſſeſſione: ⁊ p. q libellū tradidit fuiſſet cōdemnand9: vt dictū. M. non turbaret̄ in poſſeſſione ſua dicti ſundi: vt appareret ex ſuperiorib9 ergo in boc caſu dict9 petr9 eſt abſoluend9 q2 ꝯtrarioꝝ eadeꝫ ratio eſt ꝑcontrariū vt inſti. de ac. §. tp̄e ⁊. ff. de re iudi. l. iij. Itē q2 par eſt ꝯditio vtriuſq3 litigatoris vt inſti. de interdictis. §. duplicia. Nulla autem predictarum ſententiaꝝ mandabit̄ executioni: q2 nulla eaꝝ babet aliq̄d ius: q̄d executionem poſſit b2 niſi ſententia expeñ.

❡ Nonageſimuſtertius libellus de actione in factū ex interdicto vnde vi a

❡ Corā vob dn̄o iudice mōtiſpeſ. dicit ⁊ proponit in iudicio. P. ꝯ. M. Q̄d cum dict9 actor poſſideret quendā domū ſitā in montepeſ. vocatam porticū de utiric: dict9 reus p̄vim atrocem expulit dictū actorem de poſſeſſione dicte do

mus. Quare agit dict⁹ actor contra di-
ctū reū. Et petit a vobis dicto dño iudi
ce: vt dictū reū ad reſtituendū poſſeſſio
nem dicte dom⁹: ⁊ ad reſtituendū etiā
mobilia q̄ ibi habebat dict⁹ actor dū ex
pellebat̄: ⁊ ibi remanſerūt. Nec non ⁊
in oī cā dāni: qđ pp predictam expulſio
nem ſenſit ſeu ſuſtinuit: p veſtrā ſniā
ↄdemnetis: ⁊ ↄdēnatū ⁊c. ad predicta
iuris remedijs compellatis: petit etiam
expenſas occaſione preſentis cāe factas
de faciendiſqꝫ ꝓteſtat̄: q̄s oēs in ꝓceſ-
ſu cāe ſuo loco ⁊ tpe prout de iure fuerit
declarabit: implorans dñe iudex vīm
offī̄ in oīb⁹: in qb⁹ circa preſentē cām
eſt: vel de iure fuerit implorandū. Pro-
bat̄ inſti. de interdictis. §. recuperande.
¶ Snīe iuxta p̄dicti libelli: formā ꝓ-
ferende exēplū ſeqt̄ ⁊ ē tale. Cum dict⁹
actor ſufficienter ꝓbauerit ſe fuiſſe ex-
pulſum per vim de poſſeſſione dicte do
mus p dictū reū ⁊ ſic etiā probatū ſuffi
cienter: dictū actorem habuiſſe in dicta
domo tēpe expulſionis tales ⁊ tales li-
bros: ⁊ talē lectū: ſic ⁊ ſic munitū: ⁊ duo
decim ſcutellas argenteas: quālibet de
vna marca argēti: ⁊ duos equos tales ī
ſtabulo dicte dom⁹: ⁊ d̄ feno. x. qntalia
Idcirco p nr̄am ſententiam in his ſcri
ptis dictū reū: vt dicto actori poſſeſſio-
nem dicte dom⁹: ⁊ li. lectū ſcutellas: eq̄s
⁊ fenū predictos reſtituat ↄdemnamus
Item cū dict⁹ actor dicat ſe pdidiſſe ex
inuaſione predicta. xxx. lib. turoñ. quas
habebat tūc: vt dicit in armario came-
re ſue: ⁊ de ſpelta ſeu guarnimētis dicte
dom⁹: ⁊ de alijs reb⁹ mobilib⁹ q̄ erant
tūc. ī. domū: ad valorem aliarum. xxx.
lib. turoneñ. que non probauit: ⁊ aſſerit
ea ſe non poſſe probare: niſi p iuramen
tum ſuū: qđ ſibi a nobis deferri ſuppli-
cat. Nos attendentes dictū actorē ex q̄
litate pſone ſue veriſimiliter habuiſſe
ibi in domo pecuniā numeratā vſqꝫ ad
ſummam. xxx. librar̄ turoñ. qꝛ in ſepti
mana precedente fecerit collectam ſco
laribus ſuis: ⁊ etiam debuiſſe veriſimi
liter ibi hr̄e ſpeltam ſeu guarnimenta ⁊
alia mobilia de his que ſe pdidiſſe dicit
ad valorē. xx. librar̄ turoñ. taxam⁹ ſeu
eſtimam⁹ oīa predicta in. l. lib. turoñ. ⁊
ↄdēnam⁹ dictū reū in predictis. l. libris
turoñ. dādis dicto actori: qꝛ extimatiōe
noſtra p̄dicta p̄cedēte: delato ſibi a nō
bis iuramēto: iā iurauit ad ſancta dei
euangelia corā nobis predicta deꝑdita
⁊ in qb⁹ dannificat⁹ eſt: valuiſſe tpe ex
pulſionis p̄dictas. l. lib. turoñ. Et nihi-
lomin⁹ ↄdēnam⁹ dictū reū in. c. ſol. tur.
dādis dicto actori p expeñ. q̄s idē actor
fecit pro expeñ. preſentis cāe. ¶ Et eſt
notandū: q taxatio iudicis dꝫ p̄cedere
iuramētū qđ p̄ſtat̄ ſup reb⁹ p̄dictis: ⁊
dānis datis ex inuaſione. Idem in iura
mento expeñ. litis. Et eſt ratio: qꝛ illa
iuramenta ſunt veritatis: ſed in iura-
mento in litem: vel in iuramēto iniuria
rum: qꝛ ſunt affectionis vel volūtatis:
poteſt taxatio precedere vel ſubſequi.
¶ Nonageſimuſquartus libellus de
actione iniuriar̄ ciuili ex lege cornelia
¶ Corā vobis dño iudice montiſpeſſ.
dicit ⁊ ꝓponit ī iudicio. P. p̄. M. Qđ
dict⁹ re⁹ malicioſe pcuſſit cū pugno in
facie dictū actorē q̄ iniuriā dict⁹ actor
reuocauit ſtatim ad aīum ⁊ adhuc reuo
cat: ⁊ eſtimat eā in. x. libris turoñ. ⁊ nol
let eā ſibi factam fuiſſe p dictū reū ꝓ p̄
dictis. x. lib. turoñ. imo poti⁹ vellet eas
de ſuo proprio amiſiſſe: q̄re agit dictus
actor ꝯ dictū reum: ⁊ petit a vobis dicto
dño iudice: vt dictū reū in predictis. x.
lib. turoñ. dandis ⁊ ſoluendis dicto ac-
tori: ſalua veſtra iudiciali eſtimatione ⁊

pvtaȝ ſniaȝ ꝯdemnetis: ꝛ ꝯdemnatū ad
vādū iuris remedijs ꝯpellatis. Petit ēt
expēſas factas occaſione pꝛeſentis cau
ſe: ꝛ pꝛoteſtatˀ de faciendis: q̄s oēs decla
rabit ſuo loco ꝛ tēpoꝛe: ꝑut fuerit ratio
nis: implorans veſtrū officiuȝ in omni
bus illis: in q̄bus circa pꝛeſentem cau
ſam eſt vel fuerit implorandū. Probatˀ
inſti. de iniurijs. §. j. ꝛ. §. pena. ¶ Snie
iuxta pꝛedicti libelli formam pꝛoferen
de exemplū ſeqˀ. ꝛ eſt tale. Cū dictᵉ ac
toꝛ ſufficienter pꝛobauerit intentionem
ſuam: ſeu contēta in dicta petitione ſua
Idcirco per noſtram ſniam in his ſcri
ptis: taxatiōe ſeu eſtimatione noſtra iu
diciali pꝛecedente: condemnamᵉ dictū
reū: vt in pꝛedictis. x. lib. turoñ. dandis
ꝛ ſoluendis dicto actoꝛi: in emendam ꝛ
ſatiſfactionem dicte iniurie: cū delato ei
a nobis iuramento: iurauerit ad ſancta
dei euangelia: ſe nolle ſuſtinuiſſe pꝛedi
ctam iniuriaȝ pꝛo pꝛedictis. x. lib. turo.
imo potiᵉ vellet eas de ſuo pꝛopꝛio ami
ſiſſe. Et nihilominᵉ condemnamᵉ dictū
reū in. c. ſol. turoñ. dandis dicto actoꝛi
pꝛo expenſis: q̄s fecit occaſione pꝛeſen
tis cāe: cū ad delationē nr̄aȝ taxatione
nr̄a p̄cedēte: idē actoꝛ iā iurauit ſe expē
diſſe pꝛedictos. c. ſoli. occaſione pꝛeſen
tis cauſe. ¶ Secunde ſententie iuxta
pꝛedicti libelli formam ꝓferende exem
plū ſeqˀ tale. Cuȝ dictᵉ actoꝛ ſufficien
ter pꝛobauerit intentionem ſuam ſeu cō
tenta i dicta ſua petitione: ꝛ nihilominᵉ
extimat per eū iniuria in pꝛedictis. x. li.
turonen. vt apparet in libello ipſe ad de
lationem noſtraȝ iurauerit ſe nolle fuiſ
ſe paſſum eam pꝛo pꝛedictis. x. libris tu
ronen. imo mallet eas potius de ſuo pꝛo
pꝛio amiſiſſe: ꝛ nobis viſum ſit extima
tionem pꝛedictam foꝛe iuſtam ꝛ conue
nientem. Idcirco per ſententiam no
ſtram in his ſcriptis condemnamᵉ di
ctū reū in pꝛedictis. x. lib. turonen. dā
dis dicto actoꝛi pꝛo emenda ꝛ ſatiſfa
ctione dicte iniurie ꝛc. Item ſi videatˀ iu
dici in minoꝛi ſumma debere fieri cōdē
nationeȝ: ita feret ſententiā. ¶ Tertie
ſententie iuxta pꝛedicti libelli formā ꝓ
ferende exemplū ſeqˀ: ꝛ eſt tale. Cū di
ctus actoꝛ ſufficienter ꝓbauerit inten
tionē ſuā ſeu contenta in dicta petitione
ſua: ꝛ nihilominᵉ extimata per eū in li
bello pꝛedicto iniuria in pꝛedictis. x. lib.
turoñ. iurauerit ad ſancta dei euāgelia
ad delationē nr̄am: noſtra tñ taxatiōe
ſeu extimatione iudiciali pꝛecedēte: ſeu
relatione habita ad tempus ſibi illate ĩ
iurie nolle paſſum pꝛedictā iniuriā ꝓ p̄
dictis. x. lib. turoñ. immo mallet eas po
tius de ſuo ꝓpꝛio amiſiſſe. nobis aūt in
ſpecta q̄litate pꝛedicte iniurie: q2 nobis
ꝯſtat ipſam fuiſſe factā in carreria cali
da: ꝛ conſtat nobis dictū actoꝛem ꝯmo
uiſſe ad irā dictū reū: viſum ſit ſuffice
re dicto actoꝛi: ſibi dari. c. ſoli. turoñ. tm̄
pꝛo emēda dicte iniurie. Idcirco per no
ſtrā ſniam in his ſcriptis condēnamus
dictū reū in pꝛedictis. c. ſoli. turo. dādis
ꝛ ſoluendis dicto actoꝛi pꝛo ſatiſfactio
ne ꝛ emenda dicte iniurie: ꝛ ēt pꝛo vin
dicta ꝛc. Probatˀ inſti. de iniurijs. §. pe
na: ꝛ facit quod no. ff. de ili. iur. l. videa
mus. §. iurare. ꝛ. C. e. l. iij. Sȝ vr̄ ꝙ ſnia
ſit nulla ipſo iure: q2. x. lib. turo. fuerūt
petite ꝛ lȝ iudex ꝯdēnationeȝ fecerit i. c.
ſol. turoñ. non tñ ꝯdēnauit nec abſoluit
in alijs. x. ſol. turoñ. q̄ reſtabant de. x. li.
turoñ. in libello petitis: qđ iudex debuit
facere: vt ſnia valeret: vt. ff. de excep.
doli. l. apud celſum. §. itē q̄rit. Rn̄deo ꝙ
ille. x. lib. turoñ. nō fuerūt petite p̄ciſe:
ȝ ſalua taxatione iudicis vt apparet in
libello. ꝑ v̄ba enim illa ſalua extimatiōe

&c.non vꝫ petijſſe totaliter.x.lib.turoñ. ſed illud qḋ iudex taxauerit vt ar.ff.q. mo.pig.vel ypo.ſol.l.& ſi debitor.§.j.itē dato ꝙ illa verba non eſſent appoſita i libello:tñ ipſa ſemper ſubintelligunt̃:& ſunt de natura actionis iniuriaꝝ:vt ſa/tis apparet ex ſupradictis.Qḋ aũt ſub intelligit̃ non deeſt:vt.ff.de re.cre.l.cuꝫ qd. ¶ Snīa abſolutoria iuxta predicti libelli formam proferenda ſeq̃t̃:& eſt ta/lis.Cũ dict⁹ actor non probauerit' intē/tionem ſuã:ſeu ꝯtenta in dicto ſuo libel/lo. Jdcirco per noſtrã ſnīam in his ſcri/ptis dictũ reũ abſoluim⁹ a dicta petitio/ne:& ꝯtentis in ea:& nihilomin⁹ ꝯdēna/mus dictũ actorē in.c.ſol'.turoñ.dandiſ dicto reo pro expenſis:q̃s fecit occaſio/ne preſentis cauſe:cũ idem re⁹ delato ſi/bi a nobis iuramento iurauerit:taxatio/ne noſtra precedente ſe expendiſſe p̄di/ctos.c.ſol'.turo.occaſiōe p̄ſentis cauſe.

¶ Nonageſimuſquintus libellus de actione iniuriarum pretoria.

¶ Corã vobis dño iudice montiſpeſſ. dicit & ꝓponit ĩ iudicio.P.p̄.M.Qḋ dict⁹ re⁹ vocauit dictũ actorem malicio/ſe filiũ meretricis:quam iniuriam di/ctus actor ſtatim reuocauit ad animum & adhuc reuocat & eam eſtimat in.c.ſo/li.turoñ.& nollet eam ſibi dictam fuiſſe per dictũ reũ pro predictis.c.ſol'.turoñ. immo poti⁹ vellet illos.c.ſoli.de ſuo ꝓ/prio amiſiſſe.Quare agit dict⁹ actor cõ/tra dictũ reũ:Et petit a vobiſ dicto dño iudice &c.in.c.ſoli.turoñ. dandis dicto actori:ſolua veſtra iudiciali taxatione & eſtimatione:per veſtram ſententiaꝫ cõ/demnetis & condemnatum &c.Probat̃ inſti.de iureiur.§.j.Et ſuper iſto libello videant̃ ea q̃ dicta ſunt in precedenti.

¶ Et eſt notandũ:ꝙ ex predictis ver/bis iniurioſis nedũ poteſt agere ille ac/tor predict⁹:immo & mater eius:q2 vo/cata fuit meretrix vt ar.C.ad officianũ l.ſi q̃ illuſtris.Jniuria fit enim aliquã/do abſenti & ignoranti:vt.ff.de iniur.l. apud.§.ꝯuitiũ aũt. ¶ Jtem eſt notan/dũ:ꝙ ſi aliqs vocet aliũ filiũ meretri/cis:& verũ ſit non habet actionem iniu/riarũ:vt.ff.de iniuri.l. cũ q nocentem: in princ.Licet enim ille animũ iniuran/di habuerit:veritas eũ excuſat ab actio/ne iniuriarũ.Forma enim iniurie non inuenit ibi materiam paratam ad reci/piendũ iniuriam.& ideo ille alter:q2 ve/re eſt filius meretricis:nō habet de quo conqueraſ̃. Et facit ad hoc:q2 ſi quis vocat aliũ debitorem ſuũ diffamat eũ: q2 & ſic detegitur paupertas ei⁹. ar.C. quando & ex qb⁹ quarta pars.l.ij.§.mo/biles lib.x.Debitor etiam dicit̃ quodã/modo ſeru⁹ creditoris:vt.C.de nouati. l.iij.& tamen ſi verũ ſit:illũ eſſe debito/rem veritas excuſat ab iniuria:vt.ff. de iniur̃.l.item apud.§.ſi qs:& inſti.c. §.j.a contrario ſenſu.Jtem facit ad hoc q2 ſi qs dicat infamandi aĩo aliqueꝫ eſ/ſe ſeruũ ſuũ:ſi probat illud:ipſe non te/net̃ actione iniuriaꝝ:vt.C.e.l.ſi qdem. Jtem facit ad hoc:q2 q accipit rem alie/nam mobileꝫ aĩo furandi:ipſe non tenet̃ actione furti:ſi non ſit aliqs cui furtum fiat:vt.ff.e.l.falſus.§.qui alienũ m & in ſti.de ob.que ex deli.naſ.§.placuit.&.ff. de fur.l.inter nos omnes.§.penulti. Et ſic ergo & in caſu predicto:cum ma/teria deficiat:& actio debet deficere:nec poteſt oriri:ſicut e contra:ſi materia a/deſſet:& forma deficeret:nō haberet lo/cũ actio iniuriaꝝ.vt.ff.de iniuri.l. item apud.§.ſi qs aſtrolog⁹.Jteꝫ facit.C.vt j.certũ tēp⁹ eri.q̃.ter.l.ij.ſcꝫ ꝙ ſi qs ſit fili⁹ meretricis non eſt ei iniuria:ſi ſibi dicat̃ vel ſi ita vocet̃.Jtem facit ad hoc

q2 ſi ꝓ iniurioſo verbo cucurbite fit duel lũ de iure lombardo ꝫ: vt. s. in titulo de duello dictũ ẽ. Sꝫ ſi ego: q vocanſ. M. cucurbitã: parat⁹ eſſem ꝓbare illud eſ ſe verũ: certe null⁹ dicet: ꝙ ego cogar ſubire duellũ cũ eo: ꝛ ſic apparet ꝙ illo ꝓbato bꝫ ceſſare iniuria. ꝛ ita tenebat dñs bermũd⁹. ¶ Quidã tñ dicũt ꝯtra riũ: dicẽtes ꝙ veritas in caſu noſtro nõ excuſat iniuriatorẽ a ꝑdicta iuria: plu ribuꝫ rationib⁹. Prima: q2 non intereſt reipublice: ꝙ aliqs dicaẗ fili⁹ meretricis Intereſſe aũt reipublice regriẗ in. l. illa q nocentẽ ad hoc ꝙ qs excuſeẗ ab iniu ria: vt ibi. Sꝫ dico ꝙ nõ regriẗ itereſſe reipublice neceſſario. Iteꝫ ꝛ aliqñ põt intereſſe ar. ff. de ſuſpect. tu. l. tuto2. §. j. qd dꝫ vitari ꝛ reſtringi. Sed dico ꝙ nõ ſunt verba iniurioſa. i pſonaꝫ illi⁹: nec debent hꝛi ꝓ iniuria: vt dictũ eſt. Itẽ ad ducũt: ꝙ q aſſectaẗ aliquẽ claudũ clau dicando: ipſe teneẗ actiõe iniuriaꝝ: ar. ff. de iniurijs. l. itẽ apud. §. aliud: ꝛ tñ ve rũ erat: illũ eſſe claudũ. Sed forte aſſi duitas ſeu freqũetatio cũ hoc: q2 claudi cãdo ad factũ quodãmodo procedebaẗ induceret ibi actioneꝫ iniuriaꝝ: ꝛ ſec⁹ ſi vocaret cũ claudũ freqñter: q2 tũc veri tas excuſaret eum ab actione iniuriaꝝ. Itẽ facit ꝓ eis inſti. eo. §. ꝛ generaliter Itẽ dicũt: ad qd vocabiẗ fur. ille q ð fur to ſatiſfecit: ꝛ fuſtigat⁹ eſt: ſolutiõe eniꝫ ei⁹ qd debeẗ tolliẗ obligatio. inſti. qbus modis tolli. obli. i ꝑn. Sꝫ dico ꝙ adhuc expedit illud ſcire vt ar. ff. de re militta. l. non oĩs. §. ab arbo2is. Et ẽt ille rema net ſemꝑ infamis vt. ff. de furtis. l. non põt. Et põt dici fur: nec ipe hꝫ materiã ꝯquerendi. Itẽ adducũt. C. de nup. l. i perialis circa ꝑn. ibi: dũ dꝛ non oĩs ma cula penit⁹ dircepta ꝛc. Sꝫ dico ꝙ ibi lex illa ſpecialis illud diſponit. Iteꝫ addu cũt canones. lvj: diſtin. c. vndecũqꝫ ꝛ. c. naſci. ſꝫ illud ibi q̃tũ ad dcũ ꝛ aliud eſt q̃tũ ad ius ciuile. ff. de decurio. l. gene raliter. §. ſpurios. Sꝫ qd erit. Titi⁹ vo cauit. M. cucurbittam: ꝛ. M. ita mot⁹ vocauit ſtatim dictũ Titiũ filiũ mere tricis: vel fureꝫ. Queriẗ an. M. poſſit ſe excuſare ab actiõe iniuriaꝝ Et vꝫ ꝙ ſic. ff. de iuſti. ꝛ iure. vt vim. ꝛ ad. le. aq. li. l. ſciẽtiã. §. q cũ aliter. de vi ꝛ vi arma. l. iij. §. cũ igiẗ ꝛ. C. vñ vi. l. j. ꝛ ad. l. j. vl' ð vi publ. vel priua. l. qm̃ multa facino2a. Sꝫ dicẽdũ eſt ꝙ. M. non ẽ excuſat⁹ ab iniuria: q2 negare non põt: qm̃ iniuriaꝫ fecerit dicto Titio. ſ. vocãdo cũ filiũ me retricis vel furẽ: cũ veruꝫ non eſſet. Et leges ꝑdicte in ꝯtrariũ allegate loquuñ tur cũ violẽtia inferẗ pſone ſimpliciter vel pſone' ꝓ reb⁹: ꝛ talẽ violentiã licitũ ẽ ꝓpulſare incontinenti: q2 meli⁹ eſt ante tẽpus occurrere ꝛc̃. vt ibi: ꝛ ar. C. in qb⁹ cauſis in integrum reſti. non eſt ne. l. fi. Hic aũt in rõne nr̃a non fuit aliq̃ violẽ tia: q̃ ꝓpulſatiõe indigeret ad ꝯſerua tionẽ iuris ipſi⁹. M. Sꝫ q2 nihil factũ fuit ipſo. M. ꝑ qd offendereẗ in pſona vel in reb⁹: ſꝫ ſolũ facta fuit ſibi v̾balis i iuria: q̃ aliq̃ ꝓbationeꝫ non hꝫ. Credo tñ ꝙ miti⁹ ageretẗ cũ. M. ſuꝑ illa iniu ria ꝑ eũ dicta: q2 iuſtũ dolo2em habuit: cũ vocat⁹ fuit cucurbita q dolo2 nõ po tuit cito refrenari vt. ar. ff. ad ſil. l. ſi qs in graui. §. ſi cuꝫ maritus: ꝛ de adul. l. ſi adulteriuꝫ. §. imꝑato2is. Sꝫ vꝫ ꝙ. M. nõ teneaẗ: ꝛ tũc nõ debeat in aliquo cõ demnari: pro eo q2 irat⁹ illud dixit ſeu fecit: ar. ff. de diuo2. l. iij. ꝛ de reg. iuriſ. l. qcqd calo2e: ꝛ de publicianiſ. l. litigatio in ꝑn. Sꝫ dicendũ eſt ꝙ calo2 iracũdie ſeu ira non defendit aliquẽ ab actione iniuriarum: vt habeẗ. C. de iniurijs. l. ſi non cõuitij: ꝛ. ff. de penis. l. aut facta. §.

cauſa in ſi. Licet vt credo minoꝛ ſit iniu ria:mitiuſq; oꝫ agi cū dicto. M.q2 vocabatur cucurbita vt dictum eſt ſtatim

¶ Super ſententia ferenda in iſta actione iniuriarum pretoria recurratur ſupra in precedenti actione iniuriarum ciuili:q2 iam fraterni ſunt ꝙ p̄ urimum: vt ex ſuperioꝛibus innoteſcit.

¶ Ceterꝝ placeat ſcire q̄liter mea fuit ⁊ eſt intentio in hac ſummula.c.libelloꝝ formas cū ſniaꝝ exemplis in pluribꝰ materijs raras ex predicti doctoꝛis dn̄i.P.iacobi de aureliaco compilare:⁊ multū libelloꝝ formis tanꝙ facilibꝰ ⁊ vulgaribꝰ omiſſis:dūtaxat.xcv. numero expleueriꝫ. Ad ſuppledum defectū: ⁊ ad ꝯplendū centenariū numerū:quiq; libelloꝝ permixtim canonicoꝝ ⁊ ciuiliū formas:ex libꝛo additionuꝫ ſpeculi iudicialis p dn̄m Johannē andree doctoꝛē ſolenē ꝯpoſito cōpillaui. Quoꝝ ſniaꝝ iuxta huiuſmodi libelloꝝ petitionū foꝛmandaꝝ tenoꝛes p̄ſentibꝰ nō iſerui:q2 ipſe nullas tales ſententias ſuo libꝛo inſeruit memoꝛato. Nec huiuſmodi inſertio erat neceſſaria: q2 ſententie ferende iuxta petitionum foꝛmas poſſunt faciliter oꝛdinari.

¶ Nonageſimuſſextus libellus.

¶ Primū p̄dictoꝝ.v.libelloꝝ ē in titulo de eo q mit.i poſ.cau.rei ſeruan. cuiꝰ exemplū ſeq̄r:⁊ eſt tale. Cū vos dn̄e iudex ꝓnūciaueritis dicēdo ꝯtumacē:pp ipſam ꝯtumaciā actoꝛē petitoꝛē bn̄ficij mei talis:mittēdū foꝛe in poſſeſſionem ipſiꝰ: peto pꝛonūciationē ipſam reuocari ⁊ ipſiꝰ ꝓnūciatiōis executionē nō fieri. Uel ſi facta ē:dicat peto executioneꝫ ⁊ miſſionē p vos factā nō valere decerni ⁊ detentioꝛem beneficij remoueri:cū p̄ ꝯſtitutionē talē inocētij q̄rti ꝓnūciatio ⁊ miſſio ipſo euanauerit ⁊c̄. vt ē moris

¶ Nonageſimuſſeptimus libellus.

¶ Secundi pꝛedictoꝛum quinq; libelloꝛum foꝛma eſt de clerico egrotante cuius exemplū ſequitur:⁊ eſt tale.

¶ Coꝛā vob dn̄o iudice ⁊c̄. dicit ⁊ ꝓponit ꝓcuratoꝛ.B.canonici talis eccleſie plebis:ꝙ ipſe.B.kal̄.mai:⁊ abinde citra fuit tali īfirmitate grauatꝰ pp quā ſeruire non potuit: nec adhuc poteſt in diuinis officijs ⁊ hoꝛis canonicis ſue eccleſie pꝛelibate:q̄ de cā.C.p̄latꝰ ipſiꝰ ſubtraxit eidē ꝓuentꝰ ⁊ redditus:quos ipſe actoꝛ de p̄benda vel poꝛtione ſibi debita ac de victualibꝰ vel quotidianis diſtributionibꝰ debebat recipe:nec reꝰ ſoluebat:nec huc uſq; ſoluere voluit req̄ſitus:q̄re peto p vos ꝓnūciari ⁊ declarari debere ſingula pꝛedicta eidem.B.deberi:tam pꝛo tempoꝛe p̄terito ꝙ futuro infirmitate durante:ipſumq; C. compelli ad retenta ⁊ ſubtracta ſoluendū:⁊ ad ea que in futurum obuenerint caſu durante:ſibi integraliter perſoluenda.

¶ Nonageſimuſoctauus libellus.

¶ Tertij p̄dictoꝝ.v.libelloꝝ foꝛma ē de e.ti.cuiꝰ exēplū ſeq̄r:⁊ eſt tale. Coꝛā ⁊c̄. ꝓpono.B. archidiaconū hon.moꝛbū paralyticū icuriſſe:⁊ pdidiſſe loq̄lā q̄re cū i p̄ceptis:diſpoſitiōibꝰ:coꝛrectionibꝰ:ſentētijs:⁊ ſimilibꝰ illi offō nec̄ſſaria ſit loq̄la:petit ſibi p vos coadiutoꝛē dari:p quē qḋ in ipſo deficit ſuppleat̄.

¶ Nonageſimuſnonus libellus.

¶ Quarti p̄dictoꝝ libelloꝝ foꝛma: q̄ ſi ab alio doctoꝛe ꝯcepta recitat̄ in ti. de em.⁊ vē.cuiꝰ exēplū ſeq̄r:⁊ ē tale. Coꝛā vobis ⁊c̄. dico:ꝙ mihi vēdidit talē domū p.c.lib.tal̄.mōete:vn̄ cū dictū p̄ciū paratꝰ ſim ſoluere ſibi. Uel ſic:vnde cū dictū p̄ciū ſibi ſolueriꝫ:ago ꝯ eū:vt mihi dictā domū tradat:⁊ meiu poſſeſſione faciat potioꝛem. ¶ Quod ſi face

re noluerit: ſupplico vt ipſum ad meum ſingulare intereſſe: qd̄ eſtimo .x. lib. talis monete: per diffinitiuam ſententiaꝫ condemnetis. Probat̄. ff. de ac. em. l. j. ⁊ .C. eo. ti. ſi tradetis. ¶ Dicit etiam huic libello addi poſſe de his que accedūt vt fructus poſt perfectam emptionem. Item putealia ⁊ imagines: per q̄ꝫ aque ſaliūt vel tradunt̄: exprimenda eſſent in libello quo dom⁹ petit̄: de q̄bus etiam libellū format all. ff. de acti. em. iulianus. §. fi. cū tribus legib⁹ ſequentibus: ⁊ .C. eo. ti. l. fruct⁹: ⁊ . l. penul. accedent etiam que obueniſſent emptori iudicio communi diuidundo: vel que ſibi contemplatione emptoris donata fuiſſent: vt dicta. l. iulian⁹. §. idem celſus: ⁊ §. ſi qd ſeruo. Inſtat aūt: an pro iſtis p̄uentionib⁹ que accedūt: agere poſſit ad ſingulare intereſſe an a dictione tantū: Et plus accedit opinioni: ꝙ etiam ſingulare debeat̄: per. l. emptorem. all. incipit ex empto. §. ſi quis rem. Secūdo agitur ad intereſſe: quod eſt extra rem quando res tradit̄: ſed malicioſe: ⁊ de hoc. ff. de ac. emp. iulianus: per to.

¶ Centeſimus libellus.

¶ Quinti predictorum libellorum forma elicitur ex titulo de pignore: ⁊ alijs cauſis: cuius tenor ſequitur: ⁊ eſt talis. ¶ Corā vobis ⁊c̄. Et dico ꝙ. R. pro x. libris turo. quas mihi debebat librū talem ⁊c̄. titulo pignoris obligauit: vnde cū dictus ⁊c̄. predictū debitū ſoluere nō curaſſet: ꝙuis ſepe legitime req̄ſit⁹ ego ſeruatis ſeruādiꝫ ip̄ꝫ librū legitime vēdidi tali emēti: ⁊ ſ̄ꝫ ꝯſuetudinē regionis pro euictione promiſi ⁊c̄. ago igitur ⁊c̄. contra dictū. R. vt ipſe mihi caueat me indemne ſeruaturū ſuper hoc quod euictionis nomine promiſi. Quod ſi facere noluerit: ſupplico dn̄e iudex: ꝙ dictū. R. ad. xx. lib. turonen. quas euictionis nomine promiſi: per diffinitiuam ſententiam condemnetis. Probat̄ hoc ff. de pign. acti. l. ſi neceſſarias. §. j. Hoc ſcias ꝙ licet fiat condemnatio: de qua in fine libelli fit mentio: exactio tamen differt̄ donec res euicatur: ſicut ⁊ alias fit. ff. ad. l. aquil. l. in. lege Et ſi liber fuerit euictus: poteſt concludi in forma libelli prout ſeq̄tur: in hec verba. Unde cū dict⁹ liber euictus ſit a Titio emptore: ⁊ ſic etiam ratione euictionis condē natus ad duplū: ago contra ipſum: vt duplū ſcilicet. xx. lib. turonen. mihi reddat: ſupplicoq̄ꝫ vobis ⁊c̄. Probat̄ hoc. ff. de pigno. acti. l. ſi pignore. §. fi. cum. l. ſequen.

Bartholomeus laurarius patauinus iureconſultus ad Johannem vincentium dulcium prothō. apo.

Eceptui canere arbitrabar Dulci vnicum vere amicitie ſpecimum ijs meis ī prefaciunculis: Sed con ſe ſe mihi obtulerit Odropbredus bononienſis diuini humaniq̄ꝫ iuriſ cōſumatiſſimus interpres qui temporibus alexandri quarti. Pon. Max. floruit viris doctis pauperib⁹ ⁊ religioſis mirifice fauentiſ q etiā pacem inter genuenſes venetoſq̄ꝫ compoſuit Operepreciū me facturū duxi ſi eius etiāꝫ libellos quotidianos a cūctis forenſibus in cauſis expertiſſimis probatos laudatoſq̄ꝫ adiecerim. Ma-

teria nãq3 eiuſmodi cũ vtilis ſit expedit vt longe copioſius lucidi⁹ ve etia3.ſ.q̃ fieri poſſit aperiat Cũq3 actiones ipſe circa ius proſequẽdi qȯ petentib⁹ debe-tur conſiſtãt planeq3 radices ſint ad ipſas libellorum formas conſtituendas z in vnaquaq3 odopbredus noſter breui hoc in opuſculo experiri doceat De ſtudioſos ipſos iuuenes tanti fruct⁹ vtili-tate defraudem⁹ conſentaneũ ẽ vt cum alijs hermani formis pulcherrimis has etia3 odopbredinas formas quaſi olorinas ſubtexem⁹ Quare cũ typi centũ hermaniani admirãdi decoris mirũ immodu3 ſplendeant lapilliſq3 indicis cauſidicis omnibus cariores extent nõ minus tãti vtriuſq3 iuris verticis monumenta nũc in lucẽ edita paſſim delectabũt nec lateat cauſidicũ quẽq3 vim totã controuerſiarum litiũq3 agendarum in libellis ipſis poſitã eſſe bene appoſiteq3 for-mandis cũ dici ſoleat q bene petit bene obtinet: S3 ꝓh dolor nũc qd dica3 profecto neſcio Eo enim ventum eſt vt hac noſtra miſerima tempeſtate libellos e-dant z componant z cauſas etia3 agãt ſimioli qdam iuris z experientia penit⁹ ignari qb⁹ modo pecunie offerrantur aclientibus omnia agunt cũctaq3 inuoluunt abſq3 peritiorũ conſilio temereq3 prorũpentes faciũt veluti q inſignia virtutis ſine virtute ſuo arbitrio aſſe-quũtur q ſeſe z clientes vti ceci palpantes tandem improfundum trahũt Aduertant igiẽ probi iuuenes q in ſummos z eminentiſſimos aduocatos euadere cupiũt ne ſic inꝯſulto agãt maxime vbi trunc⁹ iudicialis ſummendus in manibus venit conſiderent priuſque nam actio clienti cõpetat quomodo ve ſuperinde accomodand⁹ libell⁹ ſit licet inco in-ferenda nõ veniat Rimbarti tamen velit qd alij ſapiẽtes pratici in huiuſmodi materia ſentiant moxq3 deinde aptioribus verbis z clauſulis q̃ poſſibile ſit antiquiores imitantes didaſcalos libellos ſuos componãt z in publicũ edant pro iudicio z roſtris Sed aliquantulu3 ſemper in hoc immorari velint cum ſapientiorib⁹ conſultantes tũc nulli dubiũ quin ita agẽtes qcqd iuſticia ſuadente conuenit victoriam in eorũ cauſis ſum-ma cu3 laude conſequent Sic pro inde theorica z praticha intellectũ ſuum be-ne informent qz ſicut aĩa corpus ipſum informat ita ſcientiarum multarum erudicio maxime iuris ciuilis cognitio diligẽtiaq3 z iugis exercitatio intellectu3 Demũq3 me ſciãt nihil pluris facere q̃ vi3 z ſplendorem ingenij q̃ laudatiſſimarum artiũ pulchritudinem z dec⁹ ipſum maximum que omnia nũq̃ per miſere in paupertate viuere quem q̃ et in anxietate mori. Hac igiẽ via nulla tucior nulla trãqllior nulla beatior nõ enim dicũtur magni z nobiles illi quorum maiores diuitijs aliquando floruerũt: ſ3 vera nobilitas nõ aliũde q̃ ex ipſa virtute ꝓſiciſciẽ q̃ nulli caſui ſubiecta eſt: ſed ex ea ſit aĩus liber z ingenu⁹ nulli vnq̃ flagitio nulli turpitudini dedit⁹ hanc ipſam ſequũtur qui tandem cu3 dijs ſempiterno euo frui cupiunt terrenis illecebris poſtergatis corporeiſq3 teterrimis vo-luptatibus derelictis: cu3 nati ſimus ad labore3 z ad decus: non autẽ ad ocium ad ignorantiam z laſciuiam Dixi.

Summa domini Odofredi iuriſconſultiſſimi facileq; legū principis de libellis formandis vtilis: et perq̄ neceſſaria feliciter incipit.

Prologus auctoris.

Oſtq̄ op⁹ artis notarie diuina fauēte clemētia ꝑduxi laudabiliter ad effectū neceſſariū eſſe decreui ad ipſius opis ſupplementū ſummā cōponere de libellis formandis ꝑ quā beniuole agere volentib⁹ cōſulat̄: et illoꝝ ſupprimat̄ ābages qb⁹ eſt pōpa et detractio: et lʒ rē nō nouā aggrediar: cū a multis peritiſſimis res iſta ſit hacten⁹ agitata quoꝝ corrigiaʒ calciamenti ſoluere nō ſum dign⁹: attñ ꝯſiderās q̄ natura quotidie properat edere nouas formas: et multis nouitatibus vtit̄: de noua q̄tidie ꝑcreādo: vt in aut̄. de ꝯſan. et vter. fra. in prin. col. vj. Studebo pro virib⁹ ſummā de libelloꝝ formationib⁹ ex dictis ꝑitiſſimoꝝ: nouū opuſculū ꝯpilare in q̄ ſm leges libelli taliter formati inuenient̄ ꝑ ſingulas actiones: ita vt qſq; ēt canoniſtaꝝ poterit themate ſibi dato: cuilʒ agere volēti libellū ꝯponere cōpetentē. Ad hoc aūt vt cito repiat actoris ſedulitas qd̄ velit i quattuor particulas: pñs opuſculū diuidam⁹: q̄ruʒ prima p̄toriaꝝ libellos. Secūda interdictoꝝ. Tertio edictorum. Quarta ciuilium actionum dilucide continebit.

Quid ſit libellus: et vnde dicatur.

Libell⁹ eſt breuis petitio in ſcriptis habita: volūtatē legitimaʒ ꝓponentis oſtēdens. Uel aliter. Libell⁹ eſt breuis chartula petitionis cām et actionē continens ꝓponentis. Eſt eſt notandū: q̄ ſingula verba i diffinitionib⁹ poſita pōdus hñt: vt notauimus in arte. xj. diſ. Dicit̄ aūt libell⁹: et eſt ei⁹ nomē diminutiuū: vel ꝑ ethimologiā dr̄ libell⁹ q̄ſi lucidus litis limeſ. Uel dr̄ a libra ſicut. n. in libra pōderat̄ iuſticia: ita i libello pōderat̄ et ingrit̄ iuſticia et intētio ꝓponētis. Uel dicit̄ libell⁹ a librādo: q2 in eo deliberat re⁹ vtrū cedat: an contendat.

Qualiter nomen libelli accipiat̄ et in quo loco et apud quos offeratur.

Libell⁹ aūt accipit̄ multis modis: ponit̄ enim quandoq; pro ſubſtantia victuali. i. pro pane albo et ſubcinericio. vt. C. d̄ epi. audi. l. iudices. Quandoq; ꝑ apoſtolis. i. litteris dimiſſorijs: vt. ff. de libel. di. i rub. et nigro. Ponit̄ et q̄ñq; libell⁹ ꝓ libellis appellatorijs q dant̄ iudici a quo appellat̄: vt. ff. de app. l. j. §. libelli: et. C. de apella. l. ſi qs. Ponit̄ ēt libellus vt alijs modis huic magis ꝯuenientib⁹ diſcipline quos qdē notauimus diligenter in arte. iiij. diuiſ. §. in triplū. Offert̄ aūt libell⁹ in iudicio. i. in loco vbi ius reddit̄. C. de litiſ ꝯteſta. autē. offerat̄: ſiue ſint iudicis ordinarij: ſiue delegati: ſiue maioris: ſiue minoris: vt. C. de litig. auten. litigioſa. res. Item coram arbitris offertur libellus. vt. C. de arbi. l. pe. circa finem. Et eſt ſciēdum: q̄ iſta plenius tractauimus i arte notaria: q̄ al's ordo iudiciorum nuncupat̄.

Qualiter libellus ſit formandus ſuper qualibet actione.

Hijs tāq̄ introductorijs prelibatis: deide dicere incipiam⁹ q̄liter libell⁹ formet̄ in ſingulis actionib⁹ ſm diuerſoꝝ

locorū consuetudinem breuiter demōſtrantes. Sciendū eſt igit̄: q̄ in ciuitate bono. libelli ɔcipiunt̄ hoc modo agit M. ɔ. S. cui vēdidit ꝛc̄. vel q̄ iniuſte tenet rem talem ꝛc̄. In ciuitatib⁹ aūt tuſcu. ꝛ i Lombardia ita ɔcipiunt̄ libelli Deo ꝛ vobis dño poteſtati noſtro comq̄ror ego Stephan⁹ de. M. cui mutuaui centū ꝛc̄. vel q̄ iniuſte poſſidet rem talem: ꝛc̄. ¶ Rome vero alias in curia dñi pape concipiunt̄ libelli hoc modo. Supplicat ſanctitati vr̄e pater ſancte humili ꝛ deuota prece. S. q̄ talis extorſit ab eo certā ſummā: pono. x. p vſurariā prauitatē: vnde petit illa. x. ſibi reſtitui ɔditione ex canone. ꝛ hoc ſi velis agere corā dño papa. Si aūt velles: q̄ cā alicui ɔmitteret̄: concipies libellū hoc modo. Significat ſanctitati veſtre pater ſancte. S. q̄ talis nobilis poſſeſſiones ad eū pertinentes violenter inuaſit vñ vt iuſticiā conſequat̄ petit in cā iſta: vt iudicē dignemini delegare. Et hic talis libell⁹ vocat̄ Rome petitio: ꝛ petitio iſta porrigit̄ Rome in audientia. Deniq; vr̄ hoc neceſſario ꝑlibandū: q̄ ante cuiuſuis libelli formationem rubricam ſimplicē continentem nomen actionis breuiter preponemus: deinde naturam actionis tangem⁹: ꝛ cui competat poſtremo libellū ſuper eadem formabim⁹ actione: leges per q̄s probet̄ bene compoſita allegantes. Et q̄ veteꝝ interpretatio ꝛ mos antiqu⁹ ſeruand⁹ eſt: vt. C. de teſta. l. teſtamenta. ꝛ. ff. de le. ꝛ ſe. cō l. de qbus ideo ſm ordinem arboris. d. Jo. in q̄ ſunt oēs actiones de mūdo ɔcedem⁹: ab actione publiciana incboātes

¶ De publiciana.

¶ Hec actio publiciana vocat̄: qm̄ ꝑmū a publicio pretore in edicto ɔpoſita eſt vt inſti. de ac. §. alio. Competit aūt hec actio ei qui emit ꝛ per traditionem accepit rem corporalē vel ex alio iuſto titulo: quo ſolet dñium transferri: nact⁹ eſt poſſeſſionem an non dño bona fide nec adhuc compleuit vſucapionē: vt in ſti. d. §. alio: vt. ff. de publi. l. j. ꝛ p to. ꝛ datur ɔtra quēlibet poſſidentē preter q̄ cōtra veꝝ dñm rei: vt. ff. eo. l. pe. ꝛ vlti. Si ergo aliqs rem poſſideat: quā dicis ad te ptinere: q̄r a non dño emiſti: vel alio titulo p traditionē bona fide credens rem eſſe tradentis recepiſti: ſic ages. Agit. S. contra. R. q̄ iniuſte detinet rem illā poſitam in parrochia ſancte Marie: cui⁹ ɔfines ſunt tales: ab oriente poſſidet. a. ꝛ ab occidente. b. ꝛ ſi q̄ alij ſunt confines: quā rem dicit ad ſe pertinere iure dñij vel q̄ſi: q̄r forte illā emit a Jacobo vt dño: vnde rem illā petit ſibi reſtitui cū fructib⁹ ꝛc̄. ꝛ ad hoc rei vendicatione vel publicianā ɔponit: ꝛ concipit̄ ita libell⁹ vt p hoc q̄ dicit iure dñij reiuendicatio: ꝛ p hoc q̄ dicit vel q̄ſi publiciana propoſita videat̄: ꝛ no. q̄ libellus iſte recipit̄: ita tñ: vt actor eligat actionē vtrū velit agere rei vē. vel publi. i cāe ɔceſſu. alijs ēt modis libelli i hac actiōe ɔcipiunt̄: ſ; iſte Bononie freq̄ntāt̄

¶ De actione in rem reciſſoria.

¶ Si res tua ſit vſucapta vel ꝑſcripta ab aliquo: dū rēs abſens cā reipublice vl' cā ſtudioꝝ vel mercatur̄: vl' nec̄ſaria captiuitatis: poteris rē tuā recuperare ɔinde ac ſi vſucapta non eſſet: vt inſti. de ac. §. rurſus. Jtē ꝛ ſi abſens vſucapiebat rem ꝑſentis: ſimiliter ꝑſenti ſuccurrit ɔtra abſentem p actionē reciſſoriā vnde in ea ſic format̄ libellus. Ago ego S. contra. R. petēs ab eo rem meā talē ſitā in tali loco cui⁹ confines ſunt tales quā rē vſucepit dū ego eſſem abſens cā reipub. vel mercantie ꝛc̄. vnde vt vſuca

pio remoueat̃ de medio: officiũ veſtrũ imploro: qua reciſſa rem illam mihi reſtitui peto actione reciſſoria: ꝙ ita concipi debeat libellus: probatur inſtit. de ac. §. rurſus.

¶ De actione ſeruiana.

¶ Si colon⁹ vel inqlinus tu⁹ códucat a te pͣdiũ vel domũ oia q̃ ſunt inuecta ⁊ illata: ſunt obligata tibi ꝓ penſione: vt C. in qui. cau. pig. ta. ꝯtra. l. ſi non inducta. ⁊. ff. e. l. j. ij. ⁊. iij. ⁊. C. loca. l. certi: vnde ſi aliquo caſu poſſeſſio rei ꝑueniat ad aliquem potes ab eo reuocare per actioné ſeruianam: in q̃ ſic formet̃ libell⁹ Ago ego. S. contra talé q poſſidet ré talem mihi obligatã a tali colono vel inqlino meo: pro péſione dom⁹ vel pͣdij vel pro damno mihi dato in ipſa domo: q̃ penſio eſt: vel qḋ damnũ eſt. x. lib. vnde peto rem illam ratione poſſeſſionis mihi reſtitui: ⁊ adhoc ꝓpono actioné ſuianã: ꝙ ita debeat ꝯcipi libell⁹ ꝓbat̃ inſti. de ac. §. ité ſeruiana: ⁊ in. ll. ꝑcalle.

¶ De quaſi ſeruiana que hypothecaria vocatur.

¶ Si qs poſſidet rem mobilé vel immobilé: tibi pignori obligatam: ſiue ſit debitor ſiue ali⁹: poteris ab illo ré illam aduocare proponédo actioné q̃ſi ſeruianam: q̃ actio naſcit̃ ex obligatione pignoris: ⁊ eſt in ré: ⁊ eadé alio nomine hypothecaria vocat̃ vt inſti. de ac. §. ité ſeruiana vnde actor in ea ſic ꝯcipit libellũ. Ago ego. S. contra. R. q iniuſte detinet ré talé mihi obligatam a Titio debitore meo. pro. x. lib. bonoñ. q̃s ſibi mutuaui: vnde peto re illam mihi reſtitui ⁊ ad hoc ꝓpono hypothecariam actioné vel q̃ſi ſeruianã ꝙ ita bene cõcipit̃ libell⁹ probat̃ inſti. §. ꝑcalle. ⁊. C. de pigno. l. pignoris. ff. eode. l. j. §. pacto. ff. de pac. l. ſi tibi. §. de pigno. cetera latius nota. in artc. diſ. ij.

¶ De vtili in rem actione: que datur ſuperficiario.

¶ Si aliqs conduxit aream vel ſolũ alicui⁹: ⁊ impoſuit ibi ſuperficiem ſicut de facto quotidie cótingit: ſi cadit a poſſeſſione ipſi⁹ rei poteſt intentare actioné ad ré illam petédam: q̃ vocat̃ vtilis rei védicatio. vt. ff. de ſuperfi. l. j. ⁊ ar. ff. ſi ager vecti. vel emphi. pet a. l. j. ⁊. ij. In hac actione ſic forma libellũ. Ago ego. S. contra. R. q in iuſte poſſidet ré talé ſitam in tali loco: cui⁹ tales ſunt confines: quã ré ꝯduxi vel ex tali cã habui a tali dño ad ſupficié. ibi ponédã: vt ipoſui ſupficié: q̃ in ſolo eſt modo: vnde peto ré illam mihi reſtitui: ⁊ adhoc propono vtilem rei vendicationem. Et nota ꝙ poteſt etiam petere penſiones perceptas ⁊ ꝑcipiendas. Quod aũt libellus ſit bene conceptus probatur. ff. de ſuper ſi. l. j. §. j. ij. ⁊. iij.

¶ De vtili in rem actione que datur emphitheote.

¶ Si aũt aliqs poſſideat re mihi cõceſſam in emphitheoſim: vel aliũ cõtractũ: q bellari⁹ vulgariter appellat̃: eandé ré ꝑ vtilem rei védicationé: q̃ emphitheote ſeu illi qui conduxit ad non modicum tempus datur: petam hoc modo Ago ego. S. contra. R. qui poſſidet ré talem puta prediũ vel domũ mihi datã a Titio in emphitheoſim: vel ad libellũ cui⁹ cõfines ſunt tales: vnde peto rem illam mihi reſtitui vtili rei vendicatione que datur emphitheote. Predicta ꝓbantur in corpore de non alie: aut per mu. re. ec. col. ij. ⁊ q̃ alie. ⁊ emphi. col. ix. C. de iure emphi. l. fi. ff. ſi ager vectigal. l. j. ⁊. iij. ⁊ inſti. loca. §. adeo.

¶ De vtili in ré: que dat̃ metũ paſſo:

¶ Si quis per metum compellatur

rem aliquam vendere:vel tradere: vel donare ſuccurrit̄ ſibi per pretoreʒ ⁊ habet vtilem reivendicationem:in qua ſic formatꝰ libellꝰ: Ego ego. S.contra. R. q iniuſte detinet rem talem poſitam in tali loco cuiꝰ confines ſunt tales vel cuiuſ ſigna ſunt talia:ſi mobilis eſt res quam tradidi Titio per metū mortis ex cauſa emptionis:vel donationis:vnde rem illam peto mihi reſtitui:⁊ de dolo repromitti:ne res interim dū fuit apud eū ſit facta deterior:⁊ ad hoc propono vtileʒ reivendicationem:que datꝰ metū paſſo Quod libellꝰ ſit bene conceptus probatur inſti.de ac.§.ſeqns ⁊.ff.qd me.cau. l.metum.§.volenti.⁊.ff.ex hoc edicto.

¶ De poſſeſſoria hereditatis petitiōe

¶ Si quis vocatꝰ ad ſucceſſionem alicuius de iure pretorio vt emancipatus habet poſſeſſoriam hereditatis petitionem p quam factus bonorum poſſeſſor tantundem conſequitur quantum ſi heres inſtitutus fuiſſet.ff.de poſſeſ.here.peti.l.j.⁊.ij.⁊ inſt.de bo.poſ.in prin. vñ in ac actiōe ſic formabitꝰ libellus. Ego ego.S.contra.R.qui iniuſte detinet hereditatem Titij:cuius bonorum poſſeſſionem agnoui:vnde liberi vel vnde agnati:vel vnde cognati:vnde illam hereditateʒ dico mihi debere reſtitui:⁊ ad hoc propono poſſeſſ.here.petitionem. Probatur:quia hec actio mixta eſt ⁊ in rem ⁊ in perſonam.C.de peti.heredi. l.hereditati.⁊ inſtit.de act.§.ſequens ⁊ veniunt in ea omnia que veniunt indirecta:vt.ff.de poſſ.here.peti.l.j.⁊.ij.⁊ de peti.here.l.item veniunt.

¶ De fideicommiſſaria hereditatis petitione.

¶ Si quis fecit teſtamentū ⁊ inſtituit te heredem: ⁊ rogauit te per fideicommiſſum:vt hereditatem mihi reſtituas. ⁊ reſtituis:potero bona defuncti peterē a quolibet poſſidente:per hanc actionē p̄terꝙ ab eo q reſtituit.ff.eo.p to.vñ ſic formatꝰ libellꝰ. Ego ego.S.cōtra.R.q iniuſte detinet hēditatē talē:q fuit quondam Titij:⁊ q̄ fuit mihi reſtituta p auctoritateʒ ſenatuſconſul.trebel.ab hēde in teſtamēto Titij inſtituto vnde illā hereditatē mihi peto reſtitui ⁊ ad hoc propono fideicom.here.peti. Qd aūt libellus ſit bene conceptus:probatꝰ p iura ſupra allega.⁊.ff.ad trebel.l.j.⁊ inſtit.de fideicom.here.peti.

¶ De actione in rē p̄iudiciali p libertinitate vel vaſallinitate.

¶ Si libertꝰ tuꝰ vel vaſallus gerat ſe pro ingenuo: negans aliqd tibi debere nomine operarum p̄ſtare:potes agere contra illū actione in rē p̄iudiciali: per quam ipſum reuocabis in libertinitatē hoc modo:ago ego.S.contra.R.quē dico meū libertū eſſe vel qcū ſit libertꝰ meꝰ gerit ſe pro libero vel ingenuo vñ ipſum in libertū meum peto:⁊ ad hoc propono preiudicialem in rem actioneʒ:ꝙ ita recte concipiatꝰ libellus habes inſti. de actio.§.preiudiciales.

¶ De actione in rem preiudiciali de partu agnoſcendo.

¶ Si filius vel nepos alicuius non agnoſcatꝰ a patre vel auo vel qꝛ non prebet ſibi alimenta poteſt compellere ipm vt ſibi prouideat p actionē in rē p̄iudicialē de partu agnoſcendo q̄ actio etiaʒ locū habet vt filius agnoſcat patrem:⁊ nepos auū vt inſti.de ac.§.p̄iudiciales: ⁊.ff.de libe.agno.l.ſiue.§.j.⁊.l.ſi quis liberis ⁊.C.de alen.libe.per to.vnde in hac actione ſic formatur libellus.
Dico ⁊ vobis domino.A.poteſtati. Bonoñ.conqroꝛ ego.S.de tali patre meo vel ego pater de tali filio meo.vel

ego auus de tali nepote meo: vel ego ne
pos de tali auo meo: q̄ cū ſim fili⁹ ſu⁹:
vel nepos: vl' p̄r vl' au⁹ denegat mihi ali
menta ⁊ me denegat filiū ſuū vel patrē
vel auū: vel nepotē: vnde vt alimenta p̄
ſtet ⁊ me agnoſcat in filiū ſuum: vel pa
trem: vel auū vel nepotem: actionēꝫ in
rem p̄iudicialem propono: vel propo
no officiū veſtrū dn̄e iudex ꝙ ita recte
concipiat̄ libellus: dicit. l. j. ff. de rei ven
di. ꝙ etiam alimenta petantur officio
iudicis habetur. C. de alen. libe. l. ij.

¶ De actione pauliana.

¶ Si debitor alienat in fraudem cre
ditorꝝ poſſunt creditores omnia aliena
ta reuocare ꝑ actionē paulianam: nam
ipſa dat̄ creditori aduerſus eū: q res de
bitoris ab alienatore in fraudē credito
ris recepit. Et dicit̄ pauliana a Paulo
p̄tore ad hoc vt ſi creditor non inueniat
tot bona: vnde ſibi valeat ſatiſfieri: re
uocent̄ cū fructib⁹. ff. de vſu. l. videam⁹
§. in fauiana. In hac actione ſic forma
libellū. Agit. S. contra. R. qui poſſidet
predium tale: cuiuſ confines ſunt tales:
qd̄ p̄diū Titi⁹ debitor ſu⁹ alienauit ꝑ
fraudem: vel fraudis conſilio: vt eum
fraudaret de debito ſuo: ⁊ fraudat⁹ eſt
cū bona ipſi⁹ Titij non ſufficiant ad de
bitū perſoluendū ipſo. R. poſſeſſore ſci
ente: ⁊ fraudem participante: vnde rē
p̄dictam reuocat cuꝫ fructib⁹ ⁊ omni
cauſa propoſita actione pauliana: ꝙ li
bellus iſte ſit bene compoſitus: habet̄. l.
j. ff. de his q̄ in frau. cre. ⁊. l. q autē. §.
hoc edictū: ⁊. l. ait p̄tor. §. per hanc.

¶ De actione fauiana.

¶ Si libertus alienat in fraudem pa
troni poterit patron⁹ alienata reuoca
re per actionem fauianam: vnde in ea
ſic format̄ libell⁹. Ago ego. S. contra.
R. qui poſſidet domū talem cuius tales
ſunt confines: quam domū Titi⁹ liber
tus me⁹ alienauit in fraudēꝫ meam ad
hoc vt me ſuū patronū fraudaret tertia
parte: quam de iure habeo in bonis ip
ſius: vnde rem illam pro tertia parte ꝓ
indiuiſo peto mihi reſtitui cū fructibus
⁊ omni cauſa: ⁊ ad hoc propono fauia
nam actionem: ꝙ ita recte concipiat̄ li
bell⁹: ⁊ ꝙ fauiana patrono det̄: dicit. l.
ff. ſi qd i frau. pa. l. j. §. dolū. ⁊. l. q̄dcūqꝫ
i p̄n. ⁊. l. videam⁹. §. i fauiana. ff. d vſu.

¶ De vtili caluiſiana vl' vtili fauiana.

¶ Si qs arrogat aliquē in filiū: ⁊ po
ſtea alienat aliqd de rebus ſuis in frau
dē filij arrogati: ad hoc vt diminuat q̄r
tam quam dꝫ filio arrogato: per conſti
tutionem diui pij de bonis ipſius. ff. de
adop. l. ſi arrogator. §. ſed an impuberi
poterit fili⁹ arrogat⁹ reuocare ꝑ vtilem
caluiſianam vel fauianam. ff. ſi quid in
fraudem patro. l. vlti. in hac aūt actio
ne ſic forma libellū. Ago ego. S. contra
R. q poſſidet res tales quas Titius pa
ter me⁹ arrogator: in fraudem meam
alienauit vt quarta debita mihi ex con
ſtitutione diui dij diminueret̄: vnde pe
to res predictas mihi aſſignari cū fru
ctib⁹ ⁊ omni cauſa: ⁊ ad hoc ꝓpono vti
lem caluiſianam vel vtilem fauianā vel
vtilem in factū caluiſianam: ꝙ libellus
iſte ſit bene cōceptus: probat̄ p̄calle. ll.

¶ De actione redibitoria.

¶ Si aliqs vendat tibi equum retro
gradū: vel alio modo vitioſū: nec te cer
tiorauit competit tibi emptori ignoranti
contra vēditorē redibitoria actio ad ſex
menſes. ff. de edil. edil. edileſ aiūt ⁊. l. cū
ſex vū ſic forma libellū. Ago ego. S. cō
tra. R. q vendidit mihi equū: q equ⁹ eſt
retrograd⁹: vel alio modo vitioſus: vel
ſeruū morboſum: vnde qꝛ dictus equus

vel ſeruus eſt in cauſa redibitionis. Ideo ad ipſum redibendum q omnia retro agantur cum acceſſionibus ſuis: redibitoriam propono actionem: q ita recte concipiatur libellus probatur per ll.ff.eo.l.j.z.l.redibere:z.l.cum autem §.iul.z.l.bouem z pluribus.ll.illius tit. Et eſt ſciendū q redibere eſt facere: vt rurſus habeat vēditor quod habuerat z qr reddendo omnia ex vtraqʒ parte id fiebat: idcirco redibitio eſt appellata quaſi redditio.o.l.redibere.ff.eo.z predicta etiam no.in arte.oi.ij.

¶ De quanto minoris actione.

¶ Hec actio dat̄ ad omnia z in omnibus caſib⁹ in qbus redibitoria: z etiam in qbuſdam alijs in qbus locū habet redibitoria: nam ſi ſeru⁹ emptus laborat vitio animi ex conſuetudine: puta qr ſit bleſus vel mendax: de quo probabiliter ignorauit emptor: competit ei quāto minoris actio.l.querit̄.§.vltim.ff.de edil. edic. z competit quando propter vitium vel morbuʒ res minus valet q̄ valeret communiter: ſi illud vitiū deficeret: ad repetendū de precio tantū quantuʒ res propter vitiū valet minus: vnde in hac actione ſic formabis libellū. Ago ego. S.contra. R. qui vendidit mihi ſeruū vitioſum: ſcʒ q eſt erro vel fugitiuus vel ſeruum morboſum: puta hydropicum: vel equum morboſum qui habet gallaſ z ſuper oſſa: vel qr ē retrograd⁹: vel talem codicem qui eſt corruptus in textu: vel codicillatus ſeu cancellatus: vel fundum qui ducit herbam peſtibulam: vel carnem que non fuit ſyncera: vnde qr propter dictum morbum vel vitium res predicta decem minus valet q̄ valeret ſi illo morbo vel vitio careret: ideo illa decem peto: qr res illa tanto minoris ē: z ad predicta propono actionem quanto minoris: z q ita concipiendus ſit libellus dicit.l.ff.de edil.edi.l.q ſi nolit. §.ſi quis egerit. Quod etiam vitium vel morb⁹ debeat inſeri: dicunt.ll.ff.e.l.ob q̄ vitia.§.animi: z multe.ll.tituli illius.

¶ De actione in factum edilitia.

¶ Hec actio competit in multis caſibus z diuer. competit enim in primis quando facta fuit redibitio: z preciū nō reſtituitur emptori cū acceſſionibus z alijs q̄ iubēt ediles: vnde emptor ſic format libellū: Ago ego. S.contra. R.qui vendidit mihi equū morboſum: cui⁹ cū facta ſit redibitio z precium non ſit mihi reſtitutum: z acceſſiones: puta.x. ideo predictū preciū peto mihi reſtitui z ad hoc propono actioneʒ in factū ediliciam. Item competit etiam venditori quando non reſtituunt̄ ab emptore ei q̄ ſunt acqſita per ſeruū: z ad alia q̄ precipiūt ediles z in hoc caſu venditor ſic format libellū. Ago ego. S.contra. R.cui vendidi equū morboſum nomine cuius equi egit redibitoria contra me: z redibitio facta eſt: ſed qr non reſtituit q̄ſita per ſeruum vel vel equū z acceſſiones: puta talia: ideo contra ipſum ago vt predicta mihi reſtituat: z ad hoc ꝓpono actionem in factū ediliciam. Quod in vtroqʒ caſu recte concipiatur libellus: dicit l.ff.eo.l.quod ſi velit.§.in factum: z iſta ſufficiant breuitatis cauſa.

¶ De exercitoria actione.

¶ Si aliquis haberet nauē fluuialem vel marinam vel qui ſtagno nauigaret proponat in ea magiſtrū vt contrahat: tenet̄ iſte qui preponit actione exercitoria: z denominatur exercitor dominus ille qui preponit: z qui preponitur magiſter: vt.ff.e.l.j.§.ij. Libell⁹. Ago ego S. contra. R. qui cum Titium prepoſuerit naui ſue: cuʒ ipſo Titio magiſtro

trauis conueni: q portaret mecum reb⁹ meis vltra mare in ſubſidiū ⁊ terre ſan cte: vnde q2 fidem fregit peto ab ipſo. c. libras: cum in tantū mea interſit: ⁊ ad hoc propono exercitoriā. Qđ ita recte ꝯcipiatᷣ dicit. l. ff. de exer. ac. l. j. ⁊. l. ſi ſer uus: ⁊ inſti. de actio. §. ſequēs. ⁊. §. oēs.

¶ De inſtitoria actione.

¶ Si dominus aliqd preponat ſeruū vel filiū vel liberum hominem alicui ta berne vel ſtationi vel negociationi: ſi cō trabo cum illo prepoſito: ⁊ mihi non fa cit quod conuenit poſſum agere contra dñm: vel patrem actione inſtitoria: in q̄ ſic forma lib. Ago ego. S. contra. R. a quo peto. x. que mutaui titio prepoſito ab eo tali taberne ad vinū vendendum ad predicta propono inſtitoriam actio nem: predicta probantur. ff. eo. per to.

¶ De tributoria actione.

¶ Eſt ⁊ alia actio que vocatᷣ tributo ria: per quam conſulitᷣ contrahenti cū filio vel ſeruo alicuius: in quo vſufru ctū habet q pater vel dominus vocetᷣ in tributum ideſt vt communicet omni bus creditoribus merces peculiares: ⁊ tantum tribuat cuilibet creditori: quan tum ſibi retinet pro rata debiti: vt. ff. eo. l. j. vnde in hac actione ſic forma libel. Ago ego. S. contra. R. q merces tales puta: ceram vel pannos quos apud ſe habet: in qb⁹ mercibus cum Titio filio vel ſeruo ſuo contraxi: eo ſciente ⁊ non contradicente: vnde peto q mihi contri buat vel ſi forte contribuit: ſed non ad plenū: dicas q merces min⁹ contribue rit: vnde ad plenum contribuat: ago: ⁊ ad hoc propono tributoriam. Quod ita recte concipiatᷣ libell⁹ dicit. l. j. ff. eo. ti. ⁊ inſti. qđ cum eo qui in alie. po.

¶ De in rem verſo actione.

¶ Si aliqs contraxit cū ſeruo vel fi lio emendo vel vendendo: vel mutuan do: vel alio quocūq3 modo: ⁊ ex illo con tractu aliquod verſu3 eſt in rem dñi vel patris: tenetᷣ pater vel dñs contrahenti ac ſi cu eo eſſet contractū: ⁊ hoc q̄tenus in rem ſuam verſum eſt. Si ergo in to tū ſit verſum agit in totū: ſi vero in par te: pro parte agit: vt. ff. eo. l. j. ⁊. l. ſi pro parte. §. in rem aūt verſum: ⁊ forma li bellū ſic. Agit. S. contra. R. a quo petit x. q̄ Titio ipſi⁹ filio vel ſeruo mutuauit vel alias cū eo contraxit: que pecunia i ſui. R. vtilitatem fuit verſa: vnde illam petit ſibi reſtitui: propoſita actione de i rem verſo. Qđ ita concipiatur libellus dicunt iura preallegata: ⁊ habetur in ĩ ſti. q cum eo qui in alie. poteſta.

¶ De quod iuſſu actione.

¶ Si fili⁹ vel ſeru⁹ alicui⁹ contrahat tecū iuſſu vel mandato patris vel dñi: tenetᷣ pater vel dñs inſolidū tibi actiōe qđ iuſſu: ſiue dirigatᷣ iuſſus ad ſe: vl' ad filiū ſiue ſeruū: ſiue generaliter dicatᷣ: cō trahat qcūq3 vult cū ſeruo meo vt. ff. e. l. j. ⁊ per to. vnde ita forma libellū. A go ego. S. contra. R. a quo peto re3 ta lem: quam tali eius filio vel ſeruo iuſſu ſuo commodaui. vel tot libras q̄s ei⁹ iuſ ſu mutuaui. ⁊ ad hoc propono actione3 qđ iuſſu. Qđ libellus ſit bene concept⁹ probatur iuribus prealle.

¶ De actione de peculio.

¶ Si contraxiſti cū ſeruo vel filio ha bente peculiū de patris vel domini vo lūtate: competit tibi actio de peculio cō tra dominum vel patrem. ff. eo. ti. per to. hoc tamen fallit in filio fa. ſi pecuni am accipiat mutuo contra macedonia nū. C. ad ſc. ꝯſul. mac. l. pe. Et ſi ſeru⁹ vl' fili⁹ non viuat ⁊ trāſierit ann⁹ vtilis vt. ff. eo. l. j. §. poteſtatis: ⁊. l. ſe. ⁊. l. j. ff. q̄ndo de pecu. actio eſt anna. Ite3 ſi ſer.

nus fideiubet extra cã3 peculiarẽ3: vel compromittat: vel mandauit ⁊c̃. vt. ff. de peculio. l. licet. §. ſi filiusfa. ⁊. §. iulianus: ⁊. §. ſi ſeru⁹: in hac actione ſic forma libellũ. Agit. S. cõtra. R. a quo petit. xx. q̃ Titio ſeruo ipſi⁹ vel filio mutuauit: vnde vt ſibi dictam pecuniã reddat: pponit contra eũ actionem de peculio: pbaẽ hec forma. ll. preallegatis.

¶ De conſtituta.

¶ Si aliqs pro aliquo ſe ſoluturũ conſtituat ſimplici pacto id qd ex aliqua cã erat debitũ ſiue naturaliter tantũ: ſiue naturaliter ⁊ ciuiliter: daẽ in eũ: ſi non ſoluat actio de conſtituta: vt. ff. co. tit. l. j. ⁊. l. qd ſi. §. ſi qs: vnde in hac actione ſic formã libellum. Ago ego. S. contra. R. q. ſe mihi in. x. conſtituit debitorem pro Titio: a quo mihi illa. x. debebantur ex cauſa mutui: vel q2 mihi promiſit etiam ex nudo pacto. vnde q illa. x. mihi ſoluat: ago contra illũ ⁊ ad hoc pono actionẽ3 de conſtituta. Qd ita recte concipiaẽ libell⁹ probaẽ inſti. de ac. §. de pecunia auc. ↄſtituta. ⁊. ff. co. p to.

¶ De vtili ex empto: vel ex alia cauſa: ex qua iuratur.

¶ Si rem aliquam poſſidebas quam ego dicebam ad me pertinere cã adiecta puta q2 emi a te. vel q2 mihi donaſti vel q2 fuit mihi legata a teſtatore tuo: vel ab alio: ⁊ tu detuliſti mihi iuramentũ: q ego iurarem rem mihi a te venditam: ⁊ ego iuraui: q tu mihi vendidiſti competit mihi vtil' ex empto. Si iuraui q res fuit mihi legata te deferente competit mihi vtilis ex teſtamẽto: ⁊ ſic de alijs contractib⁹: vt. ff. de iureiur. l. ſed ⁊ ſi poſſeſ. §. item. ⁊. §. ſi cũ. vnde in hac actione multi formanẽ libelli: ſm diuerſitatem cauſarum: ſed in caſu premiſſo ſic forma libellũ. Ago ego. S. cõtra. R. a quo peto rem talem q2 cũ illã3 peterem actione ex empto: ipſe mihi detulit ſacramentũ q iuraui ipã3 cũ mihi vendidiſſe pro. xx. vnde rem illã3 mihi tradi vel qd intereſt preſtari peto vtili actione ex empto. Qd ita recte ↄcipiaẽ libell⁹ probaẽ. ff. de iureiu. l. ſi duo. §. ſi quis iurauerit: ⁊ nota q eodem modo formaẽ in alijs actionibus: quando iuratum eſt actore deferente.

¶ De vtili certi conditione que datur ex confeſſione.

¶ Si aliqs fuit confeſſus in iuditio ſe aliqd mihi debere daẽ mihi ↄtra eũ talis actio. l. vtilis certi ↄditio. vt. ff. ad. l. aql. pinde. §. j. ⁊. ij. Et in hoc exẽplũ pone: q agebã ↄtra te certi ↄditiõe ex mutuo: forte mutuũ ita pbare nõ poteram tu fuiſti in iudicio cõfeſſus verũtamen ego fui negligẽs q non inſtiti vt dareẽ ſententia. j. trienniũ: ⁊ ita triẽniũ ẽ elapſum: nũc volo agere vtili certi conditione ex mutuo: ⁊ ex illa confeſſione bñ poſſum: nam nõ percũt acta corã illo iudice licet pereat inſtãtia: q2 acta vel geſta redacta in publica monumenta habere volun⁹ perpetuã firmitatẽ: vt. C. de re iudi. l. vlt. vñ ſic agã3. ago ego. S. ↄ. R. q fuit coram iudice ↄfeſſus ſe mihi debere. x. cũ illa decem peterem ab eo ex cã mutui. vnde q illa decẽ mihi ſoluat. ago contra eũ ⁊ ppono vtilem certi ↄditionẽ3 ex mutuo. Qd ita recte concipiaẽ libellus probaẽ per. l. ſ. allega.

¶ De actione negocio. geſto. directa.

¶ Si aliquis te abſente vel preſente ⁊ ignorante ſine mandato ⁊ ſponte gerat negocia tua ↄpetit tibi cõtra eũ directa neg. geſto. actio. ⁊ in ea forma ſic libellũ Ago ego. S. contra. R. q gerendo negocia mea me abſente vel pſente ⁊ ignorãte pcepit ex bõis meis. c. vñ q illa. c.

mihi reddat ago contra ipſu3: ⁊ ad hoc propono negociorum geſtorum directã probatur hec forma.ff.eo.l.j. ⁊.ij. ⁊ inſti.de obli.que ex quaſi contra.naſ.

¶ De actione negociorū geſtorum pro tutore vel curatore.

¶ Si qs eſt tutor vel curator alicui⁹: ⁊ ego gero negocia pupilli ſui vel minoris: q̄ ipſe debebat ex officio gerere ⁊ ſic erat ſua cā i cura ⁊ ſollicitudine: vñ h3 locū actio.nego.geſt.vt.ff.eo.l.ſi pupilli: i p̄n. ⁊ tūc forma ita libellū. Ago ego S.contra. R.q mei cōtēplatione geſſit negocia pupilli vel adulti mei: vnde q2 ex illa adminiſtratione vel geſtione percepit.x.ideo contra ip̄m ago: ⁊ peto illa.x.mihi ſolui: propoſita nego.geſto.actione. Q̄ð ita concipiat̄ libellus probat̄.l.preallc. ⁊.ff.eo.per to.

¶ De vtili negociorum geſtoru3 actione.

¶ Si aliqs cū credēs ſe tutorē vel curatorē: gerat negocia minoris vel adulti: competit adulto contra eū actio vtilis nego.geſto.ff.e.l.ait p̄tor.§. ſi furioſi. ⁊ §.curatori: ⁊.C.e.ti.l.curato℞. In ea ſic forma libellū. Ago ego. S.cōtra. R.q credēs ſe meū curatorē: adminiſtrauit negocia mea: ⁊ male: vel q fuit curator me⁹ vel mihi dat⁹ in teſtamēto: ⁊ cōfirmatus legitimus vel datiuus: vnde ꝙ reddat mihi rationem adminiſtrationis ago contra ipſum ⁊c̄.vel ſic: q2 dolo vel culpa ſua lata vel leui commiſſa ab eo in adminiſtratione ſu3 damnificatus in.x.vel ex illa adminiſtratione h3 x.ideo illa.x.peto ⁊ ad hoc propono vtilem negocio.geſtor.actionem. Q̄ð ita debeat concipi libellus: dicūt.ll.prealle.

¶ De contraria negociorum geſtorum actione.

¶ Si tu geras negocia alicuius: ⁊ aliquid impēdiſti in illa geſtione: poteris repetere per actionem neg.geſt.contraria vt inſtit.de ob.que ex quaſi contra naſ.§.j. ⁊.ff.eo.titu.l.ij. Vñ ſi vis agere pro eo qð ſoluiſti in illa adminiſtratōe ſic forma libellum. Ago ego.S.contra R.cuius negocia eo abſente: vel etiam preſente ſed ignorante adminiſtraui ⁊ ſponte: in qua adminiſtratione.x.de bonis meis erogaui: vnde vt illa.x.mihi ſoluat.ago contra ipſum ⁊ peto vſuras que cucurrerunt a tempore more: ⁊ ad hoc propono contrariam negoc.geſto. Quod ita debeat concipi libellus dicunt.ll.prealle.

¶ De actione protutele.

¶ Si aliqs credens ſe tutorē cū non eſſet vel ſciēs ſe tutore3 non eſſe: fingit tamē ſe tutorē ger it negociū alicui⁹: conueniri poteſt ab eo cuius gerit negocia actione protutele: vt.ff.de eo q pro tuto. nego.geſto.l.j.§.j. ⁊.ij. Unde ſic forma libellū.ago ego.S.contra.R. q tanꝙ tutor geſſit negocia mea: cū non eſſet: ⁊ ex q̄ geſtione ſunt.c.apð eū: vel ex illa geſtione me damnificauit in centū: vnde illa centū peto: ⁊ ad hoc propono actionē protutele. Q̄ð ita recte concipiat̄ libellus dicunt.ll.prealle.

¶ De contraria protutele actione.

¶ Si aliqs credēs ſe eſſe tutorē cū nō eſſet: ⁊ adminiſtrauit bona alicui⁹ pupilli: ⁊ illa adminiſtratōe aliqd de ſuo impēdit poteſt illud petere ꝑ contrariā protutele actionē: vt.ff.eo.l.vlti. Unde ſic forma libellū.ago ego.S.cōtra.R. cui⁹ bona adminiſtraui: credēs me eſſe tutorē illi⁹ in q̄ adminiſtratione expendi decē: ideo illa decē peto ꝑ contraria3 actionē protutele. Q̄ð ita recte cōcipiatur libellus dicunt leges predicte.

¶ De actione depoſiti.in quat

tuoꝛ caſibus.

¶ Si depoſuiſti apud aliquē res tuas cā timoꝛis incēdij: ruine: naufragij ſeu tumult⁹: ⁊ ipſe non vult reſtituere: habebis contra eū actionem depoſiti. Et in ea ſic concipe libellum. Ago ego. S. contra. R. apud quem depoſui res tales tempoꝛe tali: ⁊ timoꝛe incendij: ruine naufragij ſeu tumult⁹: vnde peto res illas mihi reſtitui: ⁊ ſi ipſe fuerit res ipſas inficiatus: peto res illas in dupluꝫ mihi reſtitui: ⁊ ad hoc pꝛopono actionem depoſiti: pꝛobat̄. ff. depoſi. l. j. §. j. ⁊ l. quod tumultus: ⁊ inſti. de ac. §. ſequēs ⁊ nota ꝙ pꝛedicta omnia largius notantur in arte. iij. diſtin. in fi. ⁊. iiij. diſtin. §. in duplum.

¶ De actione vie reiecte.

¶ Si vicin⁹ in agrū vicini viam publicam reiecerit: poteſtis per cuius fundū via eſt facta: agere actiōe vie reiecte ad ſuū intereſſe: ſcilicet quanti intereſt ſua ꝙ via publica per fundum illius facta non eſſet: vt. ff. de via publi. l. ſi i agruꝫ: vnde in hac actione ſic foꝛma libellum. Ago ego. S. contra. R. qui in agrum meū viam publicam reiecit ſeu immiſit: pꝛopter quod intereſt mea in. c. ne illa via ita reiecta ſit: vñ illō meū intereſſe peto: ⁊ ad hoc pꝛopono actionem vie reiecte. Qō ita recte concipiat̄ libellus: ⁊ ad intereſſe: ⁊ ad actionem pꝛopoſitā dicit. l. ff. de via publica. l. pen.

¶ De actione quod metus cauſa.

¶ Compellit qs aliquem per metum moꝛtis. vel q continet periculū coꝛpoꝛis ⁊ cruciatū: q etiam caderet in homineꝫ cōſtantis animi: vt rem aliquā ſibi tradat: vel vendat vel donet: vel cū ab obligatione liberet vnde metū paſſo ſuccurrit̄ per actionem quod metus cauſa: q̄ perſonalis eſt ⁊ pꝛetoꝛia: ⁊ quemlibet poſſeſſoꝛem rei perſeq̄t̄: vt in ſti. de ac. §. ſequēs: ⁊. ff. co. l. metū. §. volenti. ⁊. §. hec actio. ⁊ in hac actione ſic foꝛma libellū. Ago ego. S. contra. R. q compulit me per metū: vt ſibi venderē vel pꝛomitterem talem rem: vel cū ab obligatione liberarem: vnde ꝙ a tali obligatione me liberet: vel vt ſe in pꝛiſtinum obligationem reponat: ago contra ipſum ⁊ pꝛopono actionem quod metus cauſa. Qō autem hec actio locum habeat: ſiue negociū ſit perfectū: ſiue imperfectum: ⁊ etiam in obligationibuſ reſcidendis dicit. l. ff. co. l. metum. §. ſed ꝙ pꝛetoꝛ. ⁊. §. ex hoc edicto: ⁊ nota ꝙ de materia iſta plenius inuenies notatum in arte. j. ⁊. ij. diſtin.

¶ De actione de dolo.

¶ Si qs dolo te decipiat in contractu: ſiue ex pꝛopoſito ſiue ex incidenti: habeſ contra ipm actioneꝫ de dolo: in qua ſic foꝛma libellū: quando dol⁹ dat cām cōtractui bone fidei. Ago ego. S. contra R. q me dolo induxit ad hoc vt ſibi venderē codicē meū: alias non venditur⁹: ⁊ illū codicē ſibi tradidi: vnde vt eundē codicē mihi reſtituat: ago contra ipſum ⁊ ad hoc pꝛopono actionem de dolo: ꝙ ita recte concipiat̄ libell⁹ dicit. l. ff. c. eleganter in pꝛin. Si aūt dol⁹ incidat in cōtractū bone fidei: ſic foꝛma libellū. Ago ego. S. contra. R. q cū pꝛoponerem vendere codicē meū pꝛo. xx. dolo ſuo incidente contractui: me decepit in duob⁹ denarijs: vnde vt illos denarios mihi det ⁊ ſoluat ago contra ipſuꝫ: ⁊ ad hoc pꝛopono actioneꝫ ex vēdito: ꝙ ita recte concipiat̄ libell⁹: etiam pꝛo minima q̄ntitate dicit. l. ff. de ac. em. l. iul. §. p cōtrariū. Si autem dol⁹ incidat in contractu ſtricti iuris tūc ſi q̄ntitas eſt vltra duos aureos: dabit̄ actio de dolo: ⁊ ſic conci-

pe libellū. Ago ego. S. contra. R. q in poſſeſſione quam ſibi feci: decepit me in trib⁹ aureis: vnde ꝙ predictam mihi q̄titatem reſtituat: ago contra eū actione de dolo: ꝙ ita recte concipiat̄ libell⁹ di cit. l. C. de inuti. ſtipu. l. dolo. Si aūt dol⁹ dat cām cootractui ſtricti iuris: tūc te net cōtract⁹: ſed obſtat exceptio: niſi ſit proceſſum ad traditionē: ⁊ tūc locū h; de dolo: ⁊ forma libellū vt p̄dixi: ⁊ nota demum ꝙ iſta pleni⁹ tractant̄ in arte.

¶ De actione furti manifeſti.

¶ Si qs rem tuam auferat tibi: ⁊ tu eū in eo delicto deprehendas: vel code; die anteq̄ perueniat ad locū deſtinatū deprehenſus vel viſus fuerit: habes cō tra illū actionem furti manifeſti. In q̄ ſic forma libellum. Ago ego. S. contra R. q codicem meu; mihi ſubtraxit: vel furat⁹ eſt: ⁊ anteq̄ cū illo codice perue niret ad locū deſtinatū: ſcilicet quo ire volebat: fuit deprehenſus vel viſus cū illo codice a me a vel a Titio vel ab alio vnde mihi peto ipm in quadruplū con demnari ⁊ ad hoc propono actionē fur ti manifeſti. Quod ita recte concipiat̄ li bell⁹ dicit. l. inſti. de ob. q̄ ex delic. §. ma nifeſtus: ⁊. ff. eo. l. fur manifeſt⁹. Si au tem vis agere criminaliter: facias ſim plicem accuſationem per iuramentū: q̄ poſtea ſcribit̄ in libro cōis: hoc modo. Talis ſuo ſacramento accuſat talē quē dicit ſibi vnū codicem furtim abſtuliſ ſe de tali loco: vnde petit eū puniri. Se cūdū formam con. Bononiē. fit libell⁹ cū die ⁊ conſule ⁊c̄. Sed quia vſus mo dernorum ipſum repellit ab aula: ideo ipſum in preſenti libello non duximus inſerendum.

¶ De actione furti aduerſus nautas: caupo. ſtabul.

¶ Si nauta: caupo: ſtabularius: vel aliqs de eorū familia furto tibi res tuas ſubtraxit: habes contra eū furti actio nem in duplū. In q̄ ſic forma libellū. A go ego. S. contra. R. in cui⁹ naue: cau pona: ſeu ſtabulo: res ſeu merces intuli ſeu immiſi: q̄ res mihi ſubtracte ſunt a tali: vnde contra caupone; ago actiōe i factū: ex illo titulo furti aduerſus nau. cau. ſta. vt recepta reſtituant: ⁊ peto du plū per predictam actionē: ⁊ hoc q̄ndo ago contra nau. cau. ſta. Si aūt vis age re contra illū q ſurripuit: ita dices. Ago ego. S. contra. R. q merces ſeu res q̄s intuli ſeu immiſi in nauem ſeu caupo nam ſeu ſtabulū Titij mihi ſubtraxit: vñ noie predicta⁊ merciū i duplū ago contra ipſum: ⁊ ad hoc propono actio nem furti manifeſti vel nec manifeſti ex illo titulo furti aduerſus nau. Quod aūt in vtriuſq; perſona recte concipiat̄ libellus: dicit. l. ff. eo. l. j.

¶ De actione in factū ex illo edi cto nau. cau. ſtabul. vt re. reſtitu.

¶ Si nauta. caupo. vel ſtabulari⁹: res q̄s immiſiſti in nauem: cau. ſta. non re ſtituerit: ſed forte dicit eas amiſſas te net̄ actōe in factū ex illo edic. nau. cau. ſta. vt re reſti. Unde ſic forma libellū i hac actione. Ago ego. S. contra. R. in cuius nauē. cau. ſta. immiſi vel intuli: eo ſciente merces tales: q̄s ipſe vel alius abſtulit vel ſubtraxit mihi puta talis; vnde ꝙ res illas reſtituat ago cōtra ip ſum ⁊ ab hoc propono actionem in fa ctū ex illo edicto. nau. caupo. ſta. vt re reſtituant. Qđ ita recte concipiatur li bellus dicit. l. ff. eo. l. fi.

¶ De actione ſerui corrupti.

¶ Si tu habes ſeruū: ⁊ ego animū ei⁹ corrūpo faciendo de bono malū: ⁊ de malo deteriorem: habet locū hec actio: vt. ff. eo. l. j. in prin. ⁊. §. vlti. In q̄ ſic for

ma libellũ. Ago ego. S. cõtra. R. q ſeruũ meum. Titium corrupit: ſuadendo ſibi dolo ⁊ fraude vt me contemneret vl ſubtraheret mihi res meas puta tales propter qḋ ſeruꝰ eſt deterioratꝰ in. x. iḋ illa. x. peto ⁊ ẽt res q̃s mihi ſubtraxit. ⁊ ad hoc propono actionem ſerui corrupti. Qḋ ita recte cõcipiat̃ libellꝰ dicit. l. ff. co. l. j. ⁊. l. ſi qs ſeruum. §. vlti. Et no. ꝙ omnia predicta notant̃ i arte. d. iiij.

¶ De actione vi bonoꝝ raptorũ.

¶ Si aliqs rem tuam mobilẽ per violẽtiã tibi auferat hꝫ locũ hec actio vi bo. rap. q̃ qdẽ ẽ i q̃druplũ reputata. vt in ſti. co. §. q̃druplũ. In hac actione ſic forma libellũ. Vobis dño. E. pot. Bono. ꝯqueror ego. H. de. R. q ꝑ violentiã abſtulit mihi codicem meũ vel mihi commodatũ vel depoſitũ: vnde peto ipſum in q̃druplũ condemnari: ad qḋ propono actionem vi bono. rapto. ꝙ ita recte concipiat̃ libellꝰ dicit. l. inſti. e. §. j. ⁊. ff. e. l. j. ⁊. l. pretor. Illḋ nota: ꝙ predicta euidentiꝰ notant̃ in arte. diſtin. iij. ⁊. iiij.

¶ De actione iniuriaꝝ pretoria.

¶ Si aliqs fecit tibi iniuriam dicto ſa cto ſeu ſcripto: preterꝙ in tribꝰ caſibꝰ: ſcilicet quando qs eſt pulſatꝰ: verberatus: vel domꝰ ſua vi introita: habes contra eũ actionem iniuriarum pretoriam nam in alijs tribꝰ caſibꝰ competit ciuilis: de quo ſuo loco dicemꝰ. Libellꝰ. Ago ego. S. contra. R. q mihi talem iniuriam dixit: ſcilicet ꝙ me vocauit filium meretricis: vel cucurbitam: vel ſcripſit de me carmẽ famoſuꝫ: ſcilicet ꝙ erã raptor: latro: atqꝫ pyrrata: vel cantauit ḋ me malam cantilenam: quam iniuriaꝫ nollem mihi dixiſſet: vel de me cantaſſet ſeu ſcripſiſſet pro. c. libris Boñ. q̃s centũ libras peto mihi dari: vel preſtari ⁊ ad hoc ꝓpono actionem iniuriaꝝ ꝑ toriam hec inſti. de iniu. §. in ſumma. ⁊ ff. co. l. pretor. Si aũt qs vult agere criminaliter faciat ſimpliceꝫ accuſationẽ prout dixi. ſ. in actione furti. nota tñ ꝙ abũdantiꝰ ꝑdicta notant̃ in arte. di. vj.

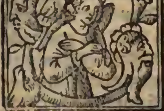
¶ De actione in factũ ſubſidiaria. l. aqlie: Et de vtili actione. l. aqlie.

¶ Ad euidentiam huiꝰ actionis not. ꝙ pro damno dato interdũ competit actio. l. aqlie directa: q̃ tũc competit: cum damnũ dat̃ de corpore in corpꝰ vt inſti. ad. l. aq. §. ceterũ: ⁊ oſtendemꝰ cũ de ea inter alias ciuiles tractabimꝰ: interdũ vtilis q̃ tũc competit: cũ damnũ dat̃ ḋ nõ corpore in corpꝰ veluti ſi panno rubeo fugaui armenta: vel iumenta: ⁊ aufugerũt ⁊ ꝑcipitata ſunt: teneor vtili ac. l. aql. qr ſnia concordat. lꝫ ṽba deficiãt: ſcꝫ qr damnũ datũ eſt ſed a non corpore ſed qr ꝑſtiti occaſionẽ damni vñ dãnuꝫ videor dediſſe: vt. ff. ad. l. aq. q occidit. §. in ac quoqꝫ. Inerdum in factũ ſubſidiaria ſcꝫ cũ damnũ dat̃ a corpe in nõ corpꝰ ṽbi gratia: excuſſi anulũ de manibꝰ tuis aureũ: cecidit in mari vel flumine certe damnũ datũ eſt a corpore in nõ corpꝰ: qr anulꝰ ſtans in aq̃: non eſt factꝰ deterior: ⁊ hoc hꝫ do. Io. Sed. do. meꝰ. R. dicit ꝙ vtroqꝫ caſu cõpetit vtilis. Si aũt damnũ dat̃ a non corpore i non corpꝰ tũc locũ habet actio ꝑdicta in factũ verbi gratia: ſolui ſeruũ tuũ compeditatũ: miſerie cã ſeruꝰ ille poſtea fugit cõſtat enim ꝙ corpꝰ nõ ẽ leſum: ⁊ cõſtat ꝙ a corpe meo non dedi damnum ſed ꝑꝑ ſeq̃ntem fugã damnũ tibi illatũ eſt vnde competit in factũ: vt inſtit. ad. l. aq. §. vlti. vñ in his actionibꝰ ſic forma libellũ. Ago ego. S. contra. R. qui panno rubeo fugauit armentũ meũ vel pecora mea incluſit: ⁊ ita fame mortua ſunt que q̃dem iam eẽt anuꝰ: ꝙ value-

rūt.c.vñ ꝙ illa cētū ꝑſtet ago contra ipſum: ⁊ ad hoc propono vtilē actionem l.aql.vel in factū. Qḋ ita recte ꝯcipiat̄ libell⁹: probat̄ inſti.eod.§.ceterū: ⁊ hoc quando damnū datū eſt a non corpore in corp⁹. Si aūt damnum datū ſit a non corpore in non corp⁹: vel a corpore in non corp⁹ concipies ſic libellū. Ago ego. S.contra. R.q ſeruū tuū Titiū: quē poſueram in compedib⁹ ſoluit: ⁊ ita illa ſeru⁹ aufugit: q valuit.xl.iam ſunt: xxx.dies vñ ipſa.xl.peto: ⁊ ad hoc ꝓpono actionē in factū ſubſidiaria.l.aqui. vel q² anulū meū vel denarios meos excuſſit de manib⁹ meis: ⁊ deuenerūt in flumine vel mari: quē anulū eſtimo. c. ſolidoꝝ: vt illos.c.ſolidos det mihi contra ipm ago: ⁊ ad hoc propono actionē in factū ſubſidiariam.l.aq. Qḋ is duob⁹ exēplis recte concipiat̄ libell⁹: dicit l.ff.de preſcrip.verb.l.q² actione.

¶ Explicit tractatus de pretorijs actionibus.

¶ Incipit ſecunda pars huius ſumme. Et prohemium in tractatum de interdictis.

Uperiori particula explicite ſunt pretorie actiones: hic vero ſibi locū vendicant interdicta: q̄ ſm noſtre paruitatis igeniū explicem⁹: nā ⁊ ipſa ꝑtoria ſunt: vt inſti.de interdic.in prin. Sʒ q² vocabulū interdicti: ⁊ in quo interdictū ab actiōe differat explicuim⁹ i arte.xij.di.nūc tractemus de ſingulis interdictis q̄liter in vnoquoqʒ libell⁹ formet̄. Et q² p interdictū de mortuo inferēdo: cā religionis tuet̄.ff.de interdi.l.ij.§. ⁊ dignior eſt cā religionis: vt ar.ff.cōmunia de ſer.pꝛa ucri.⁊ ar.C.de ſacro ſanc.eccle.l.ſancimus: ideo ab ipſo primit⁹ inchoemus.

¶ De interdicto de mortuo inferendo.

¶ Si aliqs vult ſepelire.vel inferere mortuū in ſepulchrū: ad qḋ ſepulchrū ſibi ꝯpetit ius inferēdi mortuū vl' de nouo velit facere ſepulchrū in locū ſuū purū ⁊ prohibeat̄ ab aliq̄: poterit agere interdicto de mortuo inferendo: qḋ ꝓhibitoriū eſt vel actione i factū ſurrogata in locū illi⁹ interdicti: inſti.de interdi.§. ꝓhibitoria: vt.ff.eo.l.j.⁊ ſi fuit ꝓhibitū hēt ꝑdictū interdictū ad intereſſe: ⁊ hʒ locū actio i factū ad intereſſe vt p eam tantū cōſequat̄ actor q̄ntū iterfuit eius non prohibitū fuiſſe.ff.de reli.⁊ ſump.fu.l.liberꝝ: ⁊.ff.de mor.infe.l.j. Vñ in h' interdicto ſiue actione ſic forma libellū Vobis dño. B.poteſtati Bono.conq̄ror ego. S.d. R.q me prohibuit inferre mortuū in locū talē: in q̄ mihi erat ius iferēdi: vñ pp illam prohibitionē intuli in aliū locū precꝫ quē emi: vel conduxi pro tanto pcio.ſ.decē: qḋ intereſſe dicti loci eſtimo viginti q̄ peto actione in factū loco eiuſdem interdicti. Qḋ ita recte concipiat̄ libell⁹: probat̄.ff.de mor.infe.l.j.⁊.ff.de.reli.l.liberum.

¶ De iter.de ſepulchro edificando.

¶ Si qs volebat edificare ſepulchrū ad qḋ edificandū ſibi ius competebat ⁊ ab aliq̄ prohibeat̄: habet contra eum interdictū de ſepulchro edificando: vt ff.de mor.ifc.l.j.§.ꝑtor ait. In q̄ ſic forma libellū. Vobis dño. A. ptāti. Bo cōq̄ror ego. S. contra. R.q me prohibet volētem edificare ſepulchrū in loco tali cuius cōfines ſunt tales in quo loco eſt mihi ius edificandi ſepulchrum ⁊ mor-

tuū inſerendi: vnde ne me impediat in futurꝫ: ago contra ipm ꝛ ad hoc ꝓpono actioné in factū ſurrogatam in locū interdicti de ſepulchro edificando. Qd ita concipiaṫ li. ꝓbaṫ. d. §. ptor. Et nota ꝙ bene dixi actióe in factū: qꝛ hodie interdicta non ꝓponunṫ. ſed actio in factum pro interdictis ſurrogata.

¶ De interdicto ne quid in loco ſacro fiat.

¶ Si qs edificat vel aliqd immittit i loco ſacro qd pertineat ad incómoduꝫ vel deformitateꝫ loci: ꝛ non ad ornatū: teneṫ interdicto ne qd in loco ſacro fiat imittatur ꝰc. In hoc aūt interdicto ita ꝯcipiṫ libellus. Ago ego. S. ꝯ. R. q immiſit vel vult immittere in loco tali ſacro cuiꝰ tales ſunt fines: pp quā immiſſionem locꝰ ille turpis ꝛ deformis apparet vnde vt illud qd immiſit remoueat vel ne immitat vel imitti faciat ago ꝯtra ipſum vel peto ipm prohiberi: ꝛ ad hoc ꝓpono actioneꝫ in factū ſurrogatā in locū interdicti ne qd ꝛc̃. Qd ita recte concipiatur libellus probaṫ. ff. co. l. j. ꝛ. l. ij. §. locorum. ff. ne quid in loco pub.

¶ De interdicto ne quid in loco publico fiat.

¶ Contingit ſepe: ꝙ aliqs in via publica: vel in loco publico aliqd edificat vel immittit ideo interdictū proditū ne qd fiat in loco publico: vel via vel itinere publico ꝛ ſi factū fuerit ꝙ tollaṫ: ꝛ ſic eſt iſtud interdictū ex prima parte prohibitoriū: ꝛ ex ſecūda reſtitutorium vt. ff. co. ti. l. j. in pri. ꝛ. §. hoc interdictū ꝛ. §. ait pretor. In hoc aūt interdicto ſic concipiaṫ libellus. Ago ego. S. contra R. q vult ponere vel impoſuit i loco publico cuius tales ſunt fines: tale qd: per qd locꝰ publicꝰ deterioraṫ vnde peto ipſum prohiberi ne ponat. Uel ſi poſuit dicas vnde vt poſitū tollat ago ꝯtra ipſum ad hoc propono actionem in factū ſurrogataꝫ in locū interdicti ne qd fiat in loco publico. Quod ita recte concipiatur libellus: dicunt. ll. preall.

¶ De interdicto: ne quid in flumine publico vel ripa eius ponatur.

¶ Si aliqd vult immitti ab aliq̄ in flumine publico vel ripa ipſiꝰ vel forte eſt immiſſuꝫ competit hoc interdictū: quorū vnū eſt ꝓhibitoriū. ſ. ne qd fiat i flumine publico vel ripa ipſiꝰ aliud reſtitutoriū: ſcilicet ꝙ ſi factū fuerit reſtituaṫ ꝛ tollatur. vt. ff. co. l. j. in prin. ꝛ. §. deinde ait pretor. ꝛ. ff. de flumi. l. j. In his interdictis ita concipe libellū. Ago ego. S. contra. R. q tale qd poſuit in flumine tali propter quod flumen non eſt nauigabile: vel ꝓpter qd flumen nauigari nó poteſt. Unde ꝙ remoueat ago contra ipſum. Si aūt nondum poſuit ſed vult ponere: dicas ita in libello: q vult ponere: vnde peto ipſum prohiberi: ad hoc propono interdictum de fluminibus i e qd in flumine publico ripa vel ipſiꝰ fiat quo peiꝰ nauigeṫ: vel actionem in factū ſubrogatam in locum illius interdicti. Qd ita recte concipiaṫ: dicūt. ll. preallega. Si autem vis agere ex alio interdicto: ſcilicet ne qd fiat in flumine publico: concipies ita libellum. Ago ego S. contra. R. q in flumine publico tale qd poſuit quo flumen illud aliter fluit ꝙ fluxerat i priore eſtate: vnde vt remoueat contra ipſum ago. Uel ſi vult ponere dicas. Ago contra ipſuꝫ ne ponat ꝛ ad hoc propono interdictum ne qd in flumine publico fiat quo aliter fluat q̄ꝫ fluxit in priore eſtate vel actionem in factum ſubrogatam in locū ipſius interdicti. Quod ita recte concipiaṫ libellus: probatur. ff. ne qd in flu. pub. per to. Si

aūt ppid qd̄ immiſſum eſt molendinū tuum ē factum deterius ſic dices. Ago ego. S.contra. R.qui tale op⁹ vult facere: vel immittere: vel fecit vel immiſit in flumine tali pp qd̄ damnū mihi infert̄ q2 molēdinū meū non ita currit: nec ita fluit ſicut cōſueuerat: vnde ne ponat vel immittat: vel ſi poſuit dicas q̄ remoueat ago contra ipſum: z ad hoc ꝓpono vtile interdictū ne quid fiat in flu. pub. zc̄. Qd̄ ita recte concipiatur libell⁹ ꝓbatur iuribus ꝑ alle.

¶ De iterdicto de loco publico fruēdo

¶ Si aliqs conducit domū vel ꝑdiū vel aream publicam a fiſco vel repub. alicui⁹ ciuitatis: z impediat̄ re conducta frui: habet contra impedientē interdictū de loco publico fruēdo: vt. ff.e.l. j. Unde ſic forma libellū. ago ego. S. cōtra. R.q nō ꝑmittit me vti z frui loco publico cui⁹ cōfines ſunt tales: quē locū a tali maſſario ciuitatis Bonoñ. cōduxi ꝓ.x.libr. Bonoñ. ſingulis annis ſoluēdis. Uñ ne me ꝓhibeat: ago cōtra ipſum z ad hoc ꝓpono interdictum de loco publico fruendo vel actionē in factum ſubrogatam in locum illius. Quod ita recte concipiatur libellus dicit.l.ꝑ alle.

¶ De interdicto de via publica reficienda.

¶ Si aliqs vult reficere viam publicam: z ab aliquo impedit̄: hab3 contra impedientē interdictū de via publica reficienda vt.ff.e.ꝑ to. Unde ſic concipit̄ libell⁹. Ago ego. S.contra. R.q me volentē reficere vel purgare talē viam publicam ꝓhibet vnde vt eeſſet a tali iniuria ago contra ipſum z poteſt addi: z vt mihi ſoluat vel reddat quantū mea intereſt me ꝓhibitum non eſſe: z hoc quando per talem refectionem vertebatur ſpecialis vtilitas actoris z ad hoc ꝓpono interdictum de via pub. refi. vel actionem in factū ſubrogatam zc̄. Quod ita recte concipiatur.lib. dicunt iura ꝑ alle.

¶ De interdicto vt liceat ire agere per viam publicam.

¶ Si aliqs vult ire ꝑ viam publicam vel vult aliquē ducere vel agere z impedit̄ ab aliquo: h3 ꝯtra cū interdictū vt liceat ire: agere ꝑ viam pub. In quo ſic forma libellū. Ago ego. S.cōtra. R.q me volentē ire vel agere: vel ducere talē qd ꝑ viam publicā ꝓhibuit vel ꝓhib3 vnde ne me ꝓhibeat ago ꝯtrā ip3 z ad hoc ꝓpono interdictū vt liceat zc̄. vel actionē in factū ſubrogatam zc̄. Qd̄ ita recte cōcipiat̄ libell⁹ ꝓbat̄. ff. ne quid fiat in loco pub.l.ij.§. vltimo.

¶ De interdicto vt liceat ripā publici fluminis reficere vel munire.

¶ Si aliqs vult reficere vel munire ripa3 publici fluminis: z ab aliq̄ ꝓhibet̄ h3 ꝯtra illū interdictū vt liceat ri. pub. flu. refi. In quo ſic forma libellū. Ago ego. S.cōtra. R.q ꝓhibuit z ꝓhibet me volētē reficere vel munire ripam talis fluminis ſine aliq̄ impedimēto nauigij: cū eſſem parat⁹ ſatiſdare z cauere noīe damni infecti vſq3 ad.x. annos: ſcḿ mandatū ꝑ toris: vnde ne me ꝓhibeat ago cōtra ipſum: z ad hoc ꝓpono interdictū vt liceat ripam pub. flum. refi. vel mu. vel actionem in factū ſubrogatam zc̄. Quod ita recte concipiat̄ li. dicit.l.ff. de ripa mu.l. vnica.

¶ De interdicto vt liceat in flumine publico nauigare.

¶ Si qs in flu. pub. vel ſtagno pub. vel lacu pu. vel foſſa pu. nauigare vel piſcari ꝓhibeat̄: habet interdictum vt in flu. pu. li. na. Et in eo ſic forma libel

lū. Ago ego. S. ꝯ. R. q me prohibuit ⁊ ꝓhibet nauigare vel piſcari in flumine tali vel ſtagno: vel foſſa: vel lacu: vnde ne me ꝓhibeat ago ꝯ eū. ⁊ ad hoc ꝓpono iterdictū vt li. in flu. pu. ⁊c̄. vel actionē i factū ſurrogatā ⁊c̄. Qđ ita recte cōcipiat̄ li. ꝓbat̄. ff. vt in flu. pu. l. vnica.

¶ De interdicto ne vis fiat ei q in poſſeſſionem miſſus eſt.

¶ Si qs mittat̄ i poſſeſſionē a iudice vel in tenutā alicui⁹ rei cā rei ſeruande ⁊ tu ꝓhibeas eū eſſe i poſſeſſione vel tenuta: ꝯpetit ei hoc iterdictū ſiue dn̄s ſiue alter ꝓhibuerit: vt. ff. e. l. j. Et in hoc iterdicto ſic cōcipe libellū. Ago ego. S. ꝯtra. R. q ꝓhibuit me ire vel eſſe in poſſeſſione taliū reꝝ in q̄rū poſſeſſione iudex me mittēdū decreuit: vñ ne me ꝓhibeat ago ꝯ ipȝ ⁊ ad hͦ ꝓpono iterdictū ne vis ei q in poſ. miſ. eſt. vel actionem in factū ⁊c̄. vel ſi vis petere tuū itereſſe ſ. quanti tua intereſſet nō eſſe ꝓhibitū dicas: vñ qꝛ intereſt mea i. c. nō eſſe ꝓhibitum: iō iſtud intereſſe peto. Qđ ita in vtroqȝ caſu recte cōcipiat̄ lib. dicit. l. prealle. ¶ Si aūt nō vis predictam actionem ꝓponere dicas ita. Ago ego. S. ꝯ R. vt. ſ. vñ ꝙ in poſſ. reꝝ illarum mittat manu militari: offm̄ iudicis ꝓpono ⁊ veſtrū officiū domine iudex imploro Qđ ita recte concipiat̄ libell⁹: ꝓbatur ff. e. l. ſi qs miſſus. §. j. Et ibi dat cōſiliū Ulpianus ꝙ melius ſit agere officio iudicis: q̄ꝫ proponere interdictum.

¶ Interdictum quoꝝ bonorum:

¶ Si aliqs vocat̄ ad ſucceſſionē alicuius ex teſtamēto: vel ab iteſtato: ⁊ vult poſſeſſionē reꝝ defuncti ab illis q poſſidēt aduocare: ſeu recuperare: hȝ locuȝ iterdictū quoꝝ bonoꝝ qđ reſti. ē ⁊ ꝑtinet ad vniuerſitatē bonoꝝ ⁊ nō ad res ſingulas vel ad noīa: qꝛ contra debitores hēdi. nō daē: ſȝ ad bonoꝝ corpaliū poſ. vt. ff. e. l. j. ⁊. ij. Vñ ſic ꝯcipe libellū. Ago ego. S. ꝯ. R. q iniuſte tenet vl' poſſidet bona q fuerūt quondā Titij: cui ex teſtamēto vl' ab iteſtato ſucceſſi: vñ coꝝ poſſeſſionem peto mihi tradi vel dari: ⁊ ad hoc ꝓpono iterdictū quoꝝ bonorum vel actionē in factū ⁊c̄. Quod ita recte concipiat̄ libell⁹ probat̄. il. p̄alle. ⁊ inſtitu. de interdic. §. adipiſcende.

¶ De interdicto quoꝝ legatorum.

¶ Si legatari⁹ ſua auctoritate: occupat rē ſibi legatā ſine hēdū volūtate: hēditate iacēte: tenet̄ hēdi rē illā reſtituere ⁊ id egſſimū viſuȝ ē ꝑtori vnū quēqȝ nō ſibi ipſi⁹ dicere occupatis legatis: ſed hͦ ab hēde petere. ff. e. l. j. Vñ in iſto interdicto ſic ꝯcipias libellū. Ago ego. S. ꝯ. R. q domū talē cui⁹ fines ſunt tales: legatā ſibi in teſtamento Titij: cui Titio ego ex teſtamēto ſucceſſi ſua auctoritate iacēte hereditate occupauit: vñ predicte dom⁹ poſ. mihi dari vel tradi peto: ⁊ ad hoc propono iterdictū quoꝝ legatoꝝ. vel actionē in factū ſubrogatā ⁊c̄. multi tn̄ ſapiētes ponūt in li. cui⁹ dom⁹ poſſeſſionē vel q̄ꝫ domū peto mihi reſtitui: cū iſtō iterdictū dicat̄ reſtitutoriū: ſȝ hͦ cuȝ calūnia procedit. Qđ autem libellus ſit bene conceptus: probat̄ per. l. pcalle.

¶ Interdictū de tabulis exhibendis.

¶ Si aliqs fecit tabulā. i. teſtamētū: ⁊ illa tabu. ab aliq̄ teneat̄: ⁊ tua iterſit illud exhiberi: potes agere ꝯ illū interdicto de tabulis exhibēdis: in q̄ ſic forma libel. ago ego. S. ꝯ. R. q teſtamētū vel codicillos Titij i q̄ vel in qb⁹ mihi legatū fuit relictū nō exhibȝ: vñ ꝙ exhibeat ago ꝯ ipm̄. ⁊ ad hoc ꝓpono iterdictū ꝺ tabulis exhibēdis: vl' actionē i factū ſub rei locū ipſi⁹. Quidā ſapiētes ſic. Ago ego. S. ꝯtra. R. q teſtamētū vel codicil

los in qbus ſunt mibi.x.legata cū poſſet exbi. non exbibet: vndeq interest mea in predictū meū intereſſe peto: & ad boc propono: vt &c. Quod ita recte concipiatur libellus: probatur.ff.co.l.j. &.l.locū.§.ſolent: &.§.condemnatio.

¶ Interdictum de liberis exbiben.

¶ Si fili⁹ tuus q eſt in poteſtate tua: ab aliquo detineat invit⁹ poteris agere contra eū interdicto de liberis exbibendis boc modo. Ago ego.S.contra R. q Titiū filiū meū in poteſtate mea conſtitutū invitū detinet vnde peto illū mibi exbiberi: & ad h̄ ꝑpono interdict. de libe.exbib.vel ac.in factū ſubro.i lo. ipſi⁹. Qd ita recte concipiat libell⁹ ꝓbatur.ff.co.l.j.in pn.&.§.in boc iterdicto.

¶ Interdictum de li.deducendis.

¶ Si fili⁹ alicui⁹ ab alio detent⁹: exbibeat patri: poterit poſtea pater contra illū q̄ impedit eū deduci intentare interdictū de deducendis liberis ſic. Ago ego.S.contra.R.q probibet & impedit me volentem deducere filiū in mea poteſtate conſtitutū: vnde ne impediat vl' probibeat ago contra ipſum: & ad boc propono interdi.de libe.deduc.vel actionē in factū ſubrogatā &c. Qd recte concipiat libellus: probat.ff.co.l.deinde.§.j.&.§.boc autem interdictum.

¶ Interdictum de li.bo.exbi.

¶ Si liber bomo detineat ab aliquo invit⁹: poteſt intentare contra detentatorem interdictū de libero bomine exbibendo: qd cuilibet de pp̄lo competit: vt ff.co.l.j.&.ij.&.l.ꝙ lex.§.boc interdictū Et in boc interdicto ſic forma libellum Ago ego.S.contra.R.q Titiū liberū bominem invitū detinet: & ſibi libertatem recedendi quovelit non preſtat: vnde ꝙ illū Titiū exbibeat peto: & ad boc propono interdictū de libero bomine exbibendo: vel actionem in factū ſurrogatam &c. Qd ita recte concipit libellus probatur.ll.pcalle.

¶ De interdicto vnde vi.

¶ Si poſſideas domū vel fundū vel aliquā rē immobilē: & aliqs te expellat a poſſeſſione illi⁹ rei: potes recuperare poſſeſſionē illi⁹ rei ꝑ interdictū vnde vi. ꝑ qd fit reſtitutio poſſeſſionis cū omni cā dānidati: vt.ff.co .l.j.§.j.in de interdicto ſic concipe libellū. Uobis dño.a. poteſtatis Bonon. ꝯquero ego.S.de tali q me expulit de poſſeſſiōe fundi talis: cui⁹ fines ſunt tales: quē fundū poſſidebam: vnde ꝙ reſtituat mibi poſſeſſionem fundi predicti: & deīn cām dāni dati ago contra ipm: & ad boc propono interdictū vnde vi.vel actionem in factū ſubroga.&c. ¶ Si aūt vis agere vt ille reſtituat & puniat ꝑ ꝯſtitutionē ſi qs in tantā dicens retento pn.vt.s. vnde vt reſtituat mibi poſſeſſionē fundi p̄dicti & ſi eſt dñs: vel ſi bꝫ ius in re ꝙ cadat a dñio vel a iure qd bꝫ: vel ſi non dñs: ſi nec non bꝫ ius in re: vt eſtimationē ipſi⁹ fundi mibi ſoluat: ago contra ipm & ad boc propono conſtitutionē: ſi qs in tātā

¶ Si aūt tu non fuiſti expulſus: ſed colonitui dicens. Ago contra talem q colonos meos q erāt in poſſeſſiōe talis fundi expulit violenter de ipſo fundo: vnde ꝙ reſtituat &c.vt in primo libello. Qd ita recte concipiat libell⁹ probat.ff.c.l. j.§.j.&.§.quotiens.&.§.ſiue aūt.§.rectiſſime.&.§.pe.&.l.cū fundū: &.l.colon⁹.C. e.l.ſi qs in tantā. ¶ Si aūt ruſtici ꝯtra dicūt ſeruitia debita dñis exbibere: ſic agūt dñi ꝯtra eos. Ago ꝯtra talē q me talib⁹ ſeruitijs: puta capone: vel ſpatula porci debitis mibi & anteceſſoribus meis ab ipſo & anteceſſorib⁹ ſuis ſolutis per.xxx.annos: quam ſolutionē alle

go ad probandū dicta ſeruitia debita me quaſi ſpoliauit: contradicēdo mihi ſoluere ſeu reddere vnde ꝙ reſtituat mihi q̄ſi poſſeſſionem illorū ſeruitiorum: ago contra ipſuꝫ ⁊ ad hoc propono vti le interdictum vnde vi. vel actionem in factū vtilem ſubrogatam ⁊c̄. vel vtilem conditionem ex. l. ſi quis in tantam.

¶ De interdicto qḋ vi aut clam.

¶ Si aliquis contra tuam denunciationem aliquid faciat in tuo: ⁊ ſiue denunciatio fiat per iactum lapilli: ſiue alio modo: videtur vim facere. Item ſi qs te celante: quem ſuſpicat̄ ſibi controuerſiam moturum vel ſuſpicari debuit aliquid i tuo ſolo facit: videtur clam facere: vnde competit tibi interdictum qḋ vi aut clam. vt. ff. eod. l. j. §. quod ſi vi. ⁊ l. viꝫ facit: ⁊. l. prohibere. §. clam. ⁊. l. ſeruitus: vnde in hoc interdicto ſic cōcipe libelluꝫ. Ago ego. S. contra. R. qui me inuito: ⁊ contra meam prohibitionem ⁊ denunciationem in tali loco cuius fines ſunt tales: quem locū dico ad me ptinere iure dominij vel quaſi vel rationeꝫ vſufructus: vel alteriꝰ intereſſe opus fecit: vel fieri facit poſt meam denunciationem ⁊ prohibitionem: vnde vt illud opꝰ remoueat ⁊ i̇ priſtinū patiat̄ ſtatuꝫ reſtitui ſuis expenſis: ago contra ipſuꝫ ⁊ ad hoc propono interdictū qḋ vi aut clam. vel actionem in factū ſubrogataꝫ ⁊c̄. Qḋ ita recte concipiat̄: dicit. l. ff. eo. tit. l. j. l. ſemper: ⁊. l. competit. §. vltimo.

¶ Si autē fecit opus te ignorante ⁊ celante: ita concipies libellū. Ago contra R. q opꝰ fecit in loco tali: me ignorante ⁊ celante: ⁊ ſuſpicante ſeu ſuſpicare debente: me ſibi controuerſiam moturum quem locū dico ad me pertinere iure dominij vel quaſi vel ab alio iure: vnde vt predictum opus patiatur deſtrui: ſuis expenſis ⁊c̄. vt in ſuperiori libello.

¶ De interdicto vti poſſidetis.

¶ Si qs turbat te in poſſeſſione tua: ⁊ non permittit te pacifice poſſidere habes contra ipſum interdictū vti poſſidetis: p qḋ poſſeſſione habitaꝫ retines: ⁊ ppea dr retinēdo poſſeſſionē: vt inſt. de interdictis. §. retinendo: ⁊ in hoc interdicto ſic concipe li. Ago ego. S. ꝯ. R. qui me in tali domo vel fundo: cuius fines ſunt tales: quem poſſideo inquietat ⁊ pturbat: no permittendo me pacifice poſſidere: vnde ne vim turbatiuam: vel inquietatiuā mihi inferat: aut aliquo modo inquietet poſſeſſionem meam prohiberi peto: ⁊ ad hoc propono ⁊c̄. Qḋ ita recte concipiat̄ libellus: dicit. l. ff. eo. l. vnica: ⁊ inſti. de interdicto. §. retinē. Et no. ꝙ ſimili modo facere poſſes ſi. ſi aliqui colonos tuos inquilinos aut ſeripticios in poſſeſſioneꝫ tui ſoli: non permittendo eos laborare ⁊ conſūcta tibi p̄ſtare ſeruitia inquietaret. Et latius notatur in arte diſtin. xij.

¶ De interdicto vtrobi.

¶ Si aliquis turbat ſeu inquietat te i poſſeſſione rei mobilis: habes contra turbantem interdictum vtrobi. in quo ſic forma libellum. Ago contra. R. qui me talē reꝫ mobilem: cuiꝰ talia ſunt ſigna: non permittit pacifice poſſidere: turbando mihi poſſeſſionem illius rei: vnde ne me turbet: ſed permittat pacifice poſſidere: Ago contra ipſum: ⁊ ad hoc propono interdictum vtrobi. vel actionem in factuꝫ ⁊c̄. Quod ita recte concipiatur libellus: ⁊ probatur. ff. e. l. vnica: ⁊ inſtitu. de inter. §. retinēde.

¶ Interdictum de ſuperficiebus.

¶ Si impoſuiſti ſuperficiem. in ſolo alieno. ⁊ alius turbat te in ſuperficie illa ſuccurritur tibi ſuperficiario per inter-

dictū de ſupficieb⁹: vt.ff.eo.l.j.ꝛ.ff. vti poſſi.l.ſi duo.§.labeo: ꝛ ſeqnti.in quo ſic forma libellū. Ago contra. R.q me ſuperficiem poſitam in tali ſolo cui⁹ tales ſunt confines: qd ſolū ad ſuperficiē imponendam: a Sempronio dño ipſi⁹ ſoli conduxi: pacifice poſſidere non permittit: immo me in poſſeſſione ipſius ſuperficiei turbat ꝛ inquietat: vnde ne me turbet ago contra ipſum: ad hoc ꝓpono interdictū de ſuperficie: vel actionem in factū ſubrogataꝫ ꝛc̄. poſſet etiā proponi interdictum vti poſſidetis probatur per.ll.pcallegatas.

¶ Interdictum de itinere actuqꝫ priuato.

¶ Hoc interdictū prohibitorium eſt: pertinens ad tuendas ruſticas tantummodo ſeruitutes: vnde ſi aliqs vadit p fundū alicui⁹ priuati ſiue iure ſeruitutis ſiue non: dū tamen hoc anno ſit vſus itinere vel actu: non vi. non clam. vel precario. ꝛ venit ali⁹: ꝛ prohibet ipſum volentē ire agere: ideo competit ſibi interdictū de itinere actuqꝫ priuato: vt.ff.e.l.j.ꝛ in eo ſic forma libellū. Ago ego.S. contra.R.q me volentem vti: ꝛ vtenteꝫ via: itinere: vel actu per talem fundum cuius tales ſunt confines prohibet: qua via itinere: vel actu vſus ſum hoc anno non vi: non clam: non pcario: vnde ne me prohibeat. ago contra ipſum: ꝛ ad hoc propono ꝛc̄. Qd ita recte concipiat libellus probatur.ll.pcallega.

¶ Interdictum de itinere actuqꝫ priuato reficiendo.

¶ Si tu habes ſeruitutem vie: itineris vel actus: ꝛ vis reficere locum illū: vnde tibi debet illa ſeruitus ꝛ ab aliquo ꝓhibearis: competit tibi contra illū hoc interdictū: vt.ff.eo.l.vnde.§.ait pretor. in quo ſic forma libellū. Ago cōtra. R. qui me volentem reficere viam. iter ſiue actum: quam vel quem habeo per fundū talem: cuius fines ſunt tales: de iure mihi conſtitutam ꝛ debitam impedit ꝛ prohibet reficere: vnde ne me impediat: ago contra ipſum: ꝛ ad hoc propono interdictum de itinere actuqꝫ priuato reficiendo: vel actionem in factuꝫ ſubrogatam ꝛc̄. Quod ita recte concipiatur libellus: dicit.l.pcallegata.

¶ Interdictum de aqua quotidiana.

¶ Si habes ius aque quotidiane: ducendo ad predia tua ꝛ ab aliquo prohibearis aquam illam ducere: habes contra illū interdictū de aqua quotidiana qd eſt prohibitoriū: ꝛ interdū reſtitutorium eſt Aqua autem quotidiana non dr ea q̄ quotidie ducit: ſed ea que quotidie duci poteſt: ſi velit: vt.ff.eo.circa pricipiū vnde in hoc interdicto ſic concipe libellū. Ago contra. R.qui me prohibꝫ ducere aquam per fundum talem cui⁹ fines ſunt tales: quaꝫ aquam duxi hoc anno: nō vi non clam: non precario: vnde ne me impediat ſeu prohibeat: ago contra ipſum: ꝛ ad hoc propono actionem in factuꝫ ꝛc̄. Quod recte concipiatur libellus probatur.l.pcallega.

¶ Interdictū de aqua eſtiua.

¶ Si habes ius ducendi aquam eſtiuam ad locū tuū: quam in priori eſtate duxiſti a me: ꝛ ab aliquo ipediaris: ne eam ducas: habes contra eū interdictū de aq̄ eſtiua: ea q̄ ſola eſtate expedit vti vt.ff.e.l.j.circa.prin.i hac actiōe ſic forma libellū. Ago ego.S.ꝓ.R.q me ꝓhibet vel impedit ducere aquam eſtiuam ꝛ fundū meū: ꝛ ad irrigandas teneras cucumellas vel citreolas vel alia vti aquam illam duxi priori eſtate vnde ne me impediat vel prohibeat: ago contra eū: ꝛ ad hoc propono interdictum de a-

qua eſtiua:vel actionem in factū ſubro gatam ꝛc. Quod ita recte concipiatur libell⁹ ꝓbať.ff.e.l.j.§.deinde ait pto2.

¶ Interdictum de aqua ex caſtello ducenda.

¶ Si aquam per caſtellum idest per receptaculū quo aquam publicam recipit:ducis ad locū tuū:ꝛ impediris illam aquam ducere habes interdictum. de aq̄ ex caſt.du.vt.ff.de aq̄ quotidi. ꝛ eſti.l.j.§.ait pretor quo ex caſtello i quo ſic forma libellus. Ago ego. S.contra. R.q iniuſte prohibet me ſeu impedit aquam ducere ex caſtello ideſt ex illo tali receptaculo:qđ recipit aquam publicam:ex quo loco ius eſt mihi ſiue competit aquam ducere:vnde ne me prohibeat:ago contra ipſum ꝛ ad hoc propono interdictum de aqua ex caſtel.duce. acti.in factū ꝛc.Qđ ita recte concipiať libellus dicunt iura preallc.

¶ Interdictum de riuis.

¶ Si qs habet riuū per quem aquam ducit:ꝛ ab aliquo impediať aquam per illū ducere: vel prohibeať ne ducat: vel vult reficere riuū illū vel purgare ꝛ ab aliquo prohibetur. Uel ſi aliquis habeat ſpec⁹ vel ſepta i flumie:vel habeat foſſam vel puteū:ꝛ vult ducere aquam vel reficere vel purgare ꝛ ab aliquo ꝓhibeať habet interdictū de riuis:vt. ff. eodez.l.j.in princi.in hoc aūt interdicto ſic forma libellum. Ago ego.S.contra R.qui me prohibet ꝛ impedit ducere aquam per riuū vel ſepta vel ſpecuz: vel ducere aquam de puteo ſicut priori eſtate:vel hoc anno duxi/vel reficere: vnde ne ipediat vel me prohibeať:ago cōtra ipſum ꝛ ad hoc propono ꝛc. Quod ita recte concipia.libel.dicit.l.preallega.

¶ Interdic.de fonte reficiendo.

¶ Si aliqs habet vſum hauriende aque de fonte vel puteo vel piſcina: vel lacu:ꝛ ab alio impediť competit ei contra ipſum impedientem hoc interdictū de fonte. Aliquādo qs vult reficere fontem:vel puteū:ꝛ ab alio impediť vel ꝓhibeť reficere vel purgare: ꝛ tūc habet interdictū de fonte reficiendo:vt.ff.eo. l.j.in princi.ꝛ.§.deinde ait pretor:i quo ſic forma libellū. Ago ego. S.contra. R. qui prohibet me vel impedit vti aq̄ de fonte:lacu:puteo:vel piſcina tali: cuius fines ſunt tales:qua aqua vſus ſuz hoc anno:non vi:non clam:non precario vnde ne me impediat vel prohibeat vti aqua illa ſicut hoc anno vſus fui: ago contra ipſum:ꝛ propono interdictū de fonte vel actionem in factū ſurrogatam ꝛc. ¶ Sed pro reficiendo ſic concipe libellū. Ago contra te:qui me prohibes vel vel impedis purgare fontem: vel reficere piſcinam: vel lacū vel puteum:cuius fines ſunt tales: vnde ne me impedias purgare predicta:ſicut iuz eſt mihi purgādi:ꝛ vſus ſuz hoc anno: nō vi:non clam:non precario: ago contra ipſum ꝛ ad hoc propono interdictuz de fonte reficiendo: vel actionem in factū ſurrogatam ꝛc. Quod ita recte concipiatur libellus:dicunt iura predicta.

¶ Interdictum de Cloacis.

¶ Si vis cloacā tuā purgare: ꝛ ab alio ipediris.itē ſi vis cloacā de nouo facere:ꝛ ab aliq̄ prohibearis: vel ſi aliqs imiſit cloacā in tuo haes contra eū interdictū de cloacis in quo ſic forma libellū. Ago ↄtra. R.q prohibet me purgare vel reficere cloacam meam:q̄ eſt i loco tali iter me ꝛ ipm. vnde ne me prohibeat vel impediat:ago ↄtra ipſum:ꝛ ad hoc propono interdictū de cloacis: vel actionē i factū ꝛc. Uel ſic ago ↄtra R.q inter cloacā q̄ eſt inter me ꝛ ipm i

loco tali immittit talia per queſus me us in cloaca illa impedit: vnde ꝙ illud remoueat: ago contra ipſum: ⁊ ad hoc propono vt.s. Quod ita recte concipiatur libellus: dicit.l.ff.co.l.j.

¶ Interdictum de precario.

¶ Si rem tuam conceſſiſti alicui precario: ⁊ ille non vult eam reſtituere: potes eam recuperare per interdictum de precario: vt.ff.cod.l.j. in quo ſic forma libellum. Ago ego. S. contra. R. cui talez rem conceſſi precario: ⁊ ea mihi reddere cotradicit: vnde ad hoc vt mihi reſtituat: ego contra ipſum ⁊ propono interdictum de precario: vel actionem in factum ſurrogatam in locū illius interdicti. Quod ita recte concipiatur libellus probatur.ff.co.l.j.⁊.ij.

¶ Interdictū de arboribus cedendis

¶ Si arbor vicini tui impendet ſupra domū tuā: vel agrū: vel ſi arbor illa ſupercreſcat ⁊ damnum inferat fundamentis tue dom⁹ habes contra dominū arboris interdictum de arboribus cedendis: per qd̄ conſulit ei q habet arborem ꝙ eam ſuccidat: alioquin tu in cuius domū vel agrū impendet: ſuccidere poteris: vt.ff.cod.l.j. in hoc autez interdicto ſic forma libellū. Ago ego. S. cōtra. R. q arborem poſitam in domo ſua vel area: ⁊ impendentem ſuper domuz meam: non vult ſuccidere: nec etiam patit̄ ꝙ ego ſuccidam vnde ꝙ me ſuccidere vel incidere patiat̄ ago contra ipſum ⁊ ad hoc propono interdictū de arboribus cedendis vel actionem in factū ſurrogatam. Si autem impediat in agro dices ita Ago contra. R. cui⁹ arbor poſita in predio ſuo: impendet ſuper prediū meū: quam arborem ipſe a terra vſqz ad.xv. pedes deglabare non vult: vnde ne me probibeat deglabare volentem vſqz ad predictū legitimū modum ago contra ipſum: ⁊ ad hoc propono interdictū de arborib⁹ cedendis: ex.ij.capite vel actionem in factū ⁊c̄. probatur in.l. precalle.§. deinde ait pretor.

¶ Interdictum de glande legenda.

¶ Si fruct⁹ arborū tuarū cadant in fundū vicini tui: ⁊ vis illos fruct⁹ colligere: ſed vicinus tu⁹ te prohibet habes contra illū interdictū de glande legenda: in quo ſic forma libellum. Ago ego. S. contra. R. q fruct⁹ q ceciderūt ex arbore mea in agrū ſuū non patit̄ me colligere: vnde ne me prohibeat volentem colligere ago contra ipſum: ad hoc propono interdictum de glande legenda: vel actionem in factū ſurrogataz in locū ipſius interdicti. Qd̄ ita recte concipiatur libellus dicit.l.ff.co.l. vnica.

¶ Interdictum de migrando.

¶ Si ab aliquo domū conduxiſti: ⁊ modo res tuas vis inde extrahere: ⁊ dominus te prohibet: ⁊ habes contra eum interdictū de migrando: ⁊ in eo ſic formalibellū. Ago ego. S. contra. R. qui talem domum mihi locauit: cui⁹ fines ſunt tales: pro decem ſolidis: vel etiam gratuite conceſſit: in quam domuz res tales intuli: quas me extrahere non ꝑmittit: neqz me libere exhire cum rebus meis permittit: vnde ne me impediat ago contra ipſum: ⁊ ad hoc propono interdictū de migrando: vel actionem in factum ſurrogatam ⁊c̄. Quod ita recte concipiat̄ libell⁹ probat̄.ff.cod. l.j.§.j.⁊ §. hoc interdictū: ⁊.§. ſi penſio.

¶ De interdicto ſaluiano.

¶ Si colon⁹ tu⁹ intulit res i fundo: vel inquilinus in domo: ⁊ res ille a colono vel inqlino: vel ab alio poſſidentur: potes poſſeſſionem illarū rerū auocare ꝑ interdictū ſaluianū hoc modo. ago ego

S.ↄtra.R.q res tales mihi obligatas a colono meo tali:ꝓpenſione fundi ta lis quem ſibi locaui pro decem tenet ſeu poſſidet vnde ꝙ mihi poſſeſſionem re rū predictarū tradat:ago contra ipſuȝ ⁊ ad hoc propono interdictum vtile ſal uianū:vel actionem in factū ſurrogatā loco ipſi⁹ interdicti. Probat̄.ff.eo.l.j.⁊ C.e.l.j. ¶ Si aūt vis agere ↄtra ipſum colonū vel ei⁹ heredes dicas. Ago con tra.R.colonū meū vel heredem:cui lo caui prediū tale pro decem nomine pen ſionis mihi ſoluendis:pro qua penſiōe res ſue tales fuerunt mihi obligate: vn de vt res illas mihi tradat:ago ꝯ ipm ⁊ ad hoc propono iterdictū ſaluianū di rectū:vel acti.in fac. ⁊c̄.vt ꝓ iura preal.

¶ Interdictū de no.operis nūciatiōe.

¶ Si alicui volenti edificare in ſolo tuo tu dnūciaſti ne edificaret ⁊ ille poſt denunciationem edificauit:habes con tra eum interdic.de noui oper.nūcia. ꝑ qḋ compellit̄ edificium deſtruere:ſuis expenſis etiam ſi iuſte edificauerit:vt ff.eod.l.j.in prin.⁊.l.pretor ait.in prin. Et in hoc interdic.ſic forma libellū. A go ego.S.contra.R.q poſtꝙ nūciaui nouū op⁹ in edificio tali per iactū lapil li ipſe edificauit:vnde ad hoc propono interdic.de noui oper.nunci. vel actio. in factum ⁊c̄. Quod recte concipiatur libel.dicunt.ll.preallegate.

¶ De interdicto vt liceat edificare ei cui nunciatum eſt ſi ſatiſdederit.

¶ Si tibi nūciatum eſt nouū op⁹ ⁊ tu ſatiſdediſti:vel parat⁹ eſt ſatiſdare:vel nūcianti ſi preſens eſt:vel vrbicarie pre fecture vel prouinciali ſi nuncians ſit ab ſens de opere moliendo tuis expenſis ſi apparuerit te iniuſte edificaſſe: ⁊ ille adhuc non ceſſat te impedire:habes cō tra eū interdictū hoc qḋ eſt prohibito riū: ne vis fiat ei q ſatiſdedit de opere deſtruendo ſi vult edificare:vt. ff.de no ui operis nūciatio.l.pretor ait. §. deide ait pretor.⁊.§.hoc interdictū.Et in hoc interdicto ſic forma libellū. Ago ego S.contra.R.q cū denūciaſſet mihi no uū op⁹:⁊ ſibi ſatiſdederim de opere de moliendo:ſi appareret me iniuſte edi ficaſſe vel parat⁹ eſſem ſatiſdare:⁊ nūc velim edificare:ipſe me prohibere ⁊ im pedire quo minus edificem non ceſſat: vnde ne me impediat ago contra ipſuȝ ⁊ ad hoc propono interdic. de no. ope. nūci.quo cauet̄:vt ſatiſdatione preſtita ab eo cui nūciat̄ nouū op⁹ non impedia tur :quomin⁹ edificet:vel actionem in factum ſubrogatum ⁊c̄. Quod recte cō cipiatur libellus:dicunt.ll.preallega.

¶ De interdicto fraudatorio.

¶ Contingit ꝙ aliquando debitor a lienat in fraudem creditoris: ꝑꝑ qḋ cō petit creditori interdictū fraudatorium vt.ff.de ſolu.l.pupilli.debitor.in princi. Item competit creditori caluiſiana ⁊ pauliana ſeu fauiana:de qb⁹ plene dixi mus.ſ.in ſuis rubricis: vnde que dicta ſunt in illis:intelligantur in hoc interdi cto tacite repetita.

¶ Explicit tractatus de interdictis.

¶ Incipit tertia pars hui⁹ ſum me ⁊ prohemium in tractatum de edictis.

Uoniaȝ in ſuperiori par ticula huius o puſculi aliquan tulū circa inter dictorū intelle ctus deſcriben do verſatū eſt:

conſequens erit vt de edictis: que et pretoria ſunt ſicut et interdicta: ſtudoſi⁹ diſſeram⁹: vnde q2 edictū ab illo corrupto contemptam pretoris vindicat maieſtatem: ideo de eo primit⁹ videam⁹. Que autē differentia ſit inter edictū et interdictū: in arte. xij. diſt. notat̄ diligenter.

¶ Edictum de albo corrupto.

¶ Si quis corruperit ſeu deleuerit vel caſſauerit albū pretoris loco cuius hodie ſunt quaterni communis punitur in quadraginta aureis per edictum de albo corrupto: vt. ff. de iuriſditione omnium iudicū. l. ſi qui id: et inſtitu. de actione. §. penales: in hoc autē edicto: ſic concipe libellū. Ago contra talem: qui quaternos cōmunis: ſiue libellos et alia in quaternis communis poſita corrupit vel abradendo vel mutando vel intercedendo: alias interlineādo vnde ipſum peto puniri in. l. aureis: et ad hoc propono vtilem actionem in factum ſubrogatam in locum edicti: de albo corrupto: vel ipſum edictum vtile. Quod ita recte concipitur libellus: dicunt iura preallegata.

¶ Edictum. Si quis ius dicē ti non obtemperauerit.

¶ Si qs iudicij non obtemperauerit vel in principio vel in medio vel in fine iudex poteſt eū mulctare ex illo edicto: in quo ſic forma libellū. Ago ego. S. cōtra. R. q vocat⁹ a tali iudice communitatis Bononien. q venirct coram eo ad meam petitionem: et q mihi reſponderet: venire contempſit: vnde q2 non venit: intereſt mea intantū ideo illud intereſſe peto: et ad hoc propono edictū: ſi qs ius dicenti non obtemperauerit.

¶ Si aūt vis q iudex eū puniat ideſt mulctet pena pecuniaria: concipias ita libellū. Ago ego. S. contra. R. q mandatū ſibi a vobis factum non adimpleuit: et ſic vobis non obtemperauerit: vnde vt ipſum puniatis: ago: et ad hoc propono actionem in factū ex edicto ſi qs ius dicenti etc. Q̄d ita recte concipiat̄ libellus probatur. ff. cod. l. vnica.

¶ Edictū. Si qs temere vocauerit aliquē in iuſ: quem vocare non licet.

¶ Si aliqs temere vocauerit aliquem in iudicio: quem vocare non lꝫ: puta patronū vel parentem: ſine venia punit̄ in l. aureis per hoc edictū: vt. ff. de in ius vo. l. pe. et fi. in quo ſic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. q me patrem ſuū ſeu patronū vocauit in ius ſine venia: ſibi conceſſa a pretore ſiue a poteſtate: et in dicta vocatione fuit litē conteſtatus vnde ipſū in. l. aureis condemnari ſeu puniri peto: et ad hoc propono actionē in factum ex edicto: de in ius vocando. Q̄d ita recte concipiat̄ libellus dicunt ll. preallega. et inſti. de actio. §. penales.

¶ Edictū. Si quis in ius vocatus non ierit.

¶ Si qs vocatus fuerit a iudice: et ipſe non vadit ad eū: poteſt iudex eū punire ſcḋm iuriſditionem ſuam: ex hoc edicto: ſi qs in ius vocat⁹ non ierit: vt. ff. c. l. j. et. ij. hoc edicto ſic concipias libellū. Ago ego. S. contra. R. q vocat⁹ a iudice tali non venit coram eo cū eſſet iuriſditiōs ꝯuis ſuppoſit⁹: vnde peto ipſū condemnari ſcḋm volūtatem vr̄a; ad hoc propono actionem in factū ex edicto: ſi quis in ius vo. etc. Quod ita recte concipiat̄ libellus: dicunt. ll. predicte.

¶ Edictū de eo q non accepit aliquem fideiuſſorem pro eo principali

¶ Si aliqs noluerit recipere fideiuſſorem pro illo q debebat ſatiſdare iudicio ſiſti ideſt dare fideiuſſorem q ſtabit iudicio: et actor fideiuſſorem illū recuſat

et aliū petit: ideo proditū eſt edictū per qđ pena imponit ei .l. aureorū: vt. ff. de in ius vo. vt cant. l. ij. hoc edicto ſic forma libellum. Ago ego. S. contra. R. q: me fideiuſſorem iudicio ſiſtendi cā paratū dare locupletē et fide dignū et habilem ad conueniendū: ſine cā recipere recuſauit: cum de iure recuſare non debuit: vnde ipſum condemnari peto in .l. aureis: et ad hoc propono actionem in factū: ex edicto in ius vocandi vt eant vel Qđ ita recte conc. lib. dicit. l. pāalle.

Edictū. Ne quis eum qui in ius vocatus eſt vi eximat.

Si aliqs vis eximit aliquem vocatū ad iudiciū: puniť in quantū actor in litem iurauerit ex hoc edicto in quo ſic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. q titiū a me vocatū in iudiciū: vi ſeu dolo malo exemit: vnde quantū in litem iurauero in tantū ipſum peto condemnari: vel aliter: vnde meū ſingulare intereſſe peto: qđ eſtimo centū ſolid. et ad hoc propono actionem in factū: ex illo edicto: ne qs eū etc. Qđ ita recte concipiať libell⁹ dicit .l. ff. eodem. l. j. ij. et iij. et pe.

Edictū de eo per quem factum eſt quo min⁹ quis in iudicio ſiſtat.

Si aliqs dolo malo vocatū ad iudiciū eximat: ne ad iudiciū veniat tenetūr actione in factū ex illo edicto: i hoc aūt edicto ſic concipe libellū. Ago contra. R. q impediuit dolo malo Titiū q̄ minus in iudiciū veniret: et mihi in iure meo reſpōderet: vnde q: mea intereſt i xx. id factū non eſſe ipſum. R. in predictis. xx. condēnari peto: et ad hoc propono actionem in factū ex edicto de eo p quem factū eſt etc. Qđ ita debeat concipi libellus probať. ff. eod. l. j. in princ.

De actione in factū ex edi. de edē.

Si aliqs hʒ inſtrumēta tua propria vel communia vel ratiōes: et eas tibi nō exhibuit: poteris ea petere tibi edi p officiū iudicis: vt. ff. de edendo vbi primo Rū. illo non edente: ſuccedit actio iſta i factū ex hoc edicto: in quo ſic forma libel. Ago ego. S. cōtra. R. q rationes mihi vel inſtrumenta mea propria vel communia cū ab eo petij non exhibuit vel edidit et malicioſe: q: min⁹ plene: vn̄ q: pp illas rationes vel inſtrumenta nō edita vł malicioſe edita ſuʒ dānificat⁹: i .xx. ideo illa .xx. peto: vel ſi nō vult facere certū dicat peto meū itereſſe: et ad hoc propono actionem in factū ex edicto de edendo. ꝙ ita recte cōcipiať lib. pbať. ff. e. l. vbi. §. ſi. et. l. argētari⁹. §. vl.

De actione in factum ex edicto de calumniatoribus.

Si aliqs dat pecuniaʒ alicui vt moueat contra te negociū vel cām per calūniam: vt calūnioſe vocet te coram iudice: vel dum aliqs vellet te vocare calumnioſe coram iudice: dedi ſibi pecuniam ne te vocaret: in vtroqʒ caſu dať actio in factū ex edicto de calumniatoribus in q̄druplū infra annū: poſt annū in ſimplū in hocautē interdicto ſic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. q. xx. recepit a. B. vt mihi q̄ſtionem talem calūnioſe moueret: vnde illos. xx. mihi ſolui in q̄druplū peto: et ad hoc p pono actioneʒ in factū q̄ oriť ex edicto de calūniatorib⁹. qđ ita recte concipiať libellus dicit. l. ff. eo. l. j. et. iij. Si autem accepiſti pecuniam: ne mihi calūniam faceres ſic forma lib. ago ego. S. cōtra R. q: recepit a gaio. xx. ſoli. ne mihi calūnioſam q̄ſtionē moueret: vnde iſtos xx. ſol. in q̄druplū mihi ſolui peto: et ad hoc propono actionem vt. ś. et probať ff. eodem. l. ſi qs ab aliquo. Et nota ꝙ iſta meli⁹ notantur in arte. iiij. diſtin.

¶ De actione in factum ſubrogata in locū actionis de dolo poſtbiennium.

¶ Quia actio de dolo infra biennium competit ꝛ non vltra.vt.C.de dolo.l.vltim.ideo poſt biennium contra ipſum doloſum in eo quo locupletior eſt fact⁹ actio in factum inducta eſt in locum actionis de dolo que perpetuo competit. vt.ff.de dolo.l.itaqꝫ. in qua ſic forma libellum.vt dixi.ſ.in actione.de dolo.

¶ De actione in factum ſubroga ta in locū actionis de dolo contra parentes ꝛ coniunctas perſonas.

¶ Eſt ꝛ alia actio in factum ſubrogata in locum actionis de dolo que datur liberis ꝛ libertis deceptis a patre ꝛ patrono contra ipſos: ꝛ quibuſdam alijs perſonis humilibus:contra eos qui in dignitate excellunt plebeio conſularem ꝛc.vt.ff.eodem.l.nō debet vnde in hac actione ſic forma libellū. Vobis domino poteſta. Bononienſis conqueror ego de. M.patre meo:q cū ſim emancipatus:ſuis ſuaſionibus tota die mihi ſuadendo induxit me vt venderem ſibi digeſtū meū alias non vēditurus:vel dum propoſuiſſem vendere: ſuo dicto vendidi ſibi.x. minus q̄ valeret: vnde ꝙ mihi digeſtū meum reſtituat:vel illa mihi decem mihi ſoluat:ago contra ipſum:ꝛ ad hoc propono actionem in factum que contra tales intentatur. Et ꝙ ita recte concipiatur libellus dicit lex preallega.

¶ De actione in factum ex edicto de alienatione iudi.mu.cauſa facta.

¶ Si contra aliquem volebas intentare actionem rei ven.vel aliam actionem realem vel aliquam perſonalem: qui ſit in rem ſcripta ; vt quod metus cauſa.vt.ff.quod met⁹ cauſa.l. meū. §. cū autem.ꝛ interdicta omnia:vt.ff. de interdic.l.j.§.interdic.ꝛ ille q rem illā poſſidebat cauſa futuri iſti⁹ iudicij mutandi alienauit in alium forte potentiorem:mutandi dico quantum ad ſe ꝛ ꝙ ab alio ſuſcipiat̄ cui alienauit:nam rē vult trahere:ſed litem ad alium transfert vt moleſtū aduerſariū pro ſe ſubijciat:habes contra illū alienantem actionem in factū a pretore per quam tuū intereſſe conſequeris reſeruata tibi rei vendicatione:vel alia reali contra poſſeſſorem cū poſſeſſio ſubijciat aduerſarium actioni in rem.vt.ff.eodem.l.j.§.j.ꝛ.l.item in fi.ꝛ.C. eo.titulo.l.vnica: vñ ſic forma libel. Ego ego.S.contra R.q cauſa mutandi a ſe iudicij : talem rem:cuius nomine volebam agere contra ipſum alienauit ꝛ dedit Titio: cum res illa ſit ad eū reuerſura:q Titius eſt potentior:ꝙ aduerſarius meus. R.vel eſt alterius prouincie : vel homo malicioſus:vnde q̄ꝛ propter talem alienationem intereſt mea in.xx.peto ideo illud intereſſe meū:ꝛ ad hoc propono actio. in fac.q deſcendit ex edicto pretoris:de aliena.iu.mutan.cau.fac. Quod recte concipiat̄ lib. dicunt iura preallegata.

¶ De actione in factum ex edicto nau.cau.ſtatu.

¶ Si aliqs intrat nauim cum rebus ſuis:vel cauponam vel ſtabulū ꝛ de rebus ſuis amittat:pretor duab⁹ actionibus ſibi ſuccurrit:quarū vna eſt in ſimplū contra nau.cau.ſtabu.ꝛ eſt ex contractu vel quaſi. Alia eſt in duplū:ꝛ eſt ex quaſi maleficio : ꝛ vtraqꝫ competit contra predictas perſonas : vt.ff.eo.l.j.in princi.ꝛ.l.vlti.§.hec actio. ¶ In prima ſic forma libellum. Ego ego.S. contra.R.nautam:cauponem:vel ſta-

bularium:in cuius naue:domo:vel ſtabulo res tales amiſi: vnde q2 res illas non vult reſtituere peto intereſſe meu3 qđ eſtimo viginti ꝛ ad hoc propono actionem in factū ex edicto nau.cau. ſtabul.vt re.reſti. Qđ ita recte concipiat̄ libel.dicit.l.ff.eodem.l.j.in princi.ꝛ.l.ꝛ ita.§.hec actio. ¶ In ſecunda actione q̄ dat̄ in duplū:teneas ea q̄ dixi in rubrica furti aduerſus nau.cau.ſtabu.

¶ De actione in factum ex edicto de his qui deiecerunt vel effuderunt

¶ Si aliquis deijciat vel effundat ex domo: ꝛ ſic illud quod deijcitur cadat ſuper aliquem tranſeūtem:ꝛ veſtimenta ſua vel alie res per hec deteriorate ſunt ille q dannū paſſus ē habet actionē in fac.ex illo edicto:de his q deiece. vel effu.contra eū ex cuius domo deiectū eſt. Si autem ex illa deiectione liber homo pereat:dabit̄ predicta actio contra deijcientem: ꝛ erit condemnandus in.l.aureis vt probat̄.ff.eodem.l.j.§.j. ꝛ.ff. de actio.ꝛ obligat.l.ex male.§.his quoq3. In hoc edicto ſic forma libellum Ego ego.S.contra.R.ex cuius domū in qua ipſe habitat: tale qđ deiectū vel effuſum eſt : propter quod veſtimenta mea ꝛ mee res deteriorate ſunt in viginti vnde illa.xx.mihi preſtari peto in duplū:ꝛ ad hoc propono actionem in factū ex edicto vt.ſ. Quando autem liber homo fuit peremptus:ita libellus concipiat̄.Conqueror de.S.ex cuius domo quam ipſe inhabitat:tale qđ fuit deiectum vel effuſum: propter quod pater meus mortuus fuit:vnde ab eo quinq̄ginta aureos mihi preſtari peto : ꝛ ad hoc propono actionem in factū ex edicto ꝛc̄. Si autem ex illa deiectione vel effuſione:corp⁹ liberi hominis leſum ſit concipe ſic libellum. Ego contra talem ex cuius domo quam ipſe inhabitat:tale quid eſt effuſum vel deiectū:vnde corpus meū leſum:ē ꝑpter quam leſione3 tot expenſas feci : tantū dedi medicis: tot operis carui ꝛ cariturus ſum quas operas eſtimo viginti vnde ꝙ omnia p̄dicta mihi preſtet :ago contra ipſum:ꝛ ad hoc propono ꝛc̄. Qđ recte concipiatur libellus dicunt leges prealleg.

¶ De vtili actione pro ſocio:vel vtili in factū3 ex edicto de his qui deiecerunt vel effu.

¶ Si plures ſocij in eodem cenaculo habitant:ꝛ vnus forte deiecit vel effudit vnde damnū datū eſt:ꝛ oportuit conuētos alios ſoluere: iura ſoluentibus ſuccurrunt:ꝙ vtili pro ſocio actione poſſunt ab illo repetere:vel actione in factū ex edicto:de his qui ꝛc̄.recuperat quod ſoluerūt: vnde ſic concipe libellū.Conqueror de.M.diſcipulo vl' hoſpite meo q de domo quam inhabito:tale qđ proiecit quod damnum dedit Titio in veſtimentis eius vel rebus in viginti: vnde propterea ſum condemnatus in duplū illi Titio:qđ duplu3 mihi ab hoſpite meo vel diſcipulo p̄ſtari peto: ꝛ ad hoc propono actionem in factū ꝛc̄.Qđ ita recte concipiat̄ libellus probatur. ff. eo.l.ſi vero.§.cum autem.

¶ De actione in factū contra eum qui aliquid habet appenſum ꝛc̄.

¶ Si aliquid habeat aliquid ita impoſitum in pariete:in ſubgrūda ſeu domo : cenaculo vel aliquo edificio: qđ ſi caderet poſſet nocere:dat̄ cōtra eū hec actio in.x.aureis: ꝛ ꝯpetit cuilib3 de populo.Et in ea ſic forma libel. Ego ego S.cōtra.R.qui in ea parte vel loco vnde vulgo iter fit:impoſitū h3 quod ſi ca

deret damnū dare poſſet: vnde ipſum in.x.aureis condemnari peto: & ad hoc propono actio. in fac. ex edicto: ne qs aliqd habeat poſitū in ſubgrūda &c. Qd ita recte concipiat libell⁹ probat. ff. de his qui deie. vel effu. l. ſi vero. §. pretor.

¶ De actione in factum que datur contra agrimenſorē.

¶ Si agrimenſor dolo malo renūciat falſum modū vel pl⁹ vel min⁹ ita q no cet emptori vel vēditori vel mihi vel tibi i iudicio finiū regūdorū &c. dat contra eū hec actio: & dat ei cui⁹ terra male mē ſurata eſt ad ſuū intereſſe: vñ ſic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. q male dolo vel lata culpa renūciauit mihi cū ipſum mitterem ad menſurandū iugera vel fines renūciauit enim eſſe. x. iugera & minora iueni & renūciauit fines vſq3 ad talē locū: tantū protendi: q vlterius producunt: vnde intereſſe meū peto qd eſtimo. x. & ad hoc propono ac. in fac. ex edic. ſi men. fal. mo. dix. Qd ita recte ꝯcipiat li. dicit lex. ff. e. l. iij. §. j.

¶ De actione in factū ex edicto q intulit mortuū in locū alienū.

¶ Hec actio competit ei cui⁹ prediū corp⁹ aliqd illatū eſt mortuū contra ſepelientem & ei⁹ heredē: vt det preciū loci. & ſtabit ibi mortu⁹: vel tollat & auferat inde ſepultū. In ac actōe ſic format lib. Ago ego. S. ꝯtra. R. q in locū meū purū talem me inuito intulit mortuū. ſ. talem vnde aut ipm mortuū remoueat aut mihi illi⁹ loci pciū qd eſtimo. x. pſtet peto & ad hoc ꝑpono actionē in fac. ex edicto q intulit mortuū in locū alienum. Qd ita recte concipiat libellus probat. ff. de religio. & ſumpti fu. l. is qui.

¶ De actione in factū funeraria.

¶ Si aliqs ſepelit mortuū: & in ei⁹ funus facit impenſas: pretor ad recuperandos ſumpt⁹ ſiue expenſas ab herede defuncti ſuccurrit funeranti per hāc actionē: in q ſic forma libellū. Ago ego S. contra. R. a q peto mihi ſolui. xx. q expendi in fun⁹ ſui patris: cui⁹ eſt heres & ad hoc propono actionem in factū funerariā. Qd ita recte conci. lib. dicit lex ff. de religio. & ſum. fu. l. ſi qs ſepulchrū §. pretor ait. & l. at ſi quis. §. hec actio.

¶ De actione in factum de loco religioſo vendito pro puro &c.

¶ Hec actio competit ei q hab3 ſepulchrū vel aliquem locū religioſum que3 aliqs extrane⁹ vendidit tāq nō religioſu3 & emptor iponit vl' edificiū vel aliud in loco illo vel prohib3 dnm loci inferre ibi mortuos ideo conſulit ſibi per actionem in factū contra illū vt tollat poſita & reddat ad antiquū ſtatū immo vt preſtet intereſſe. & etiam loci preciū vt. ff. de religio. l. oſſa. §. ſi loc⁹: & l. liberi. & l. is q Unde in hac actione ſic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. q locū meū religioſum pro puro vendidit Titio: q in loco eodē edificauit: vñ mortuos libere inferre nō poſſum vel mortuos mō iferre prohibet: vnde vt ipoſita tollat: vel mihi meū intereſſe preſtet ago ꝯ ipſum: & ad hoc propono actionē in factū. Qd ita recte ꝯcipiat libell⁹ ꝓbat lege preal.

¶ De actione deſcendente ex iureiurando informiter delato.

¶ Si contentio eſt inter me & te de aliq re quam tu poſſides & ego dico illam eſſe meam: ſed informiter. i. non ex qua cā: ſed tu dicis ad te pertinere: tandem tu mihi deferendo iuramentū dicis iura q res iſta ſit tua & ego illam tibi reſtituam: vel econtra ego actor tibi cōcedo quo facto nō vis reſtituere vnde pretor inducit actionem in factū q orit ex iure iurando delato per quam conſulit iurā

ti ꝙ poſſit rē auocare: ſed aliter poſſeſſor ꝛ aliter petitor: nam poſſeſſor habet exceptionem contra petitorem: vel actionem: ſi forte poſſeſſor a poſſeſſione cecidit: ꝛ peruenit ad petitorē: vnde ſic forma libel. Ago ego. S. contra. R. q cū ab eo rem talem peterem quam dicebam meam eſſe: detulit mihi iuſiurandū ꝛ iuraui rem illam eſſe meam: quā rem mihi tradere recuſat: vnde vt tradat mihi ꝛ aſſignet: ago contra illū: ꝛ ad hoc propono actionem in factū ex iureiurando informiter delato decedentē. Quod recte cōcipiatur libell⁹: dicit lex ff. de iureiu. l. nā ꝛ poſtea. §. vlt. cū. l. ſe. ꝛ. l. ſed etſi. poſſ. per totam. l. Si autem poſſeſſor a poſſ. cecidit ꝛ res deuenit ad petitorem q detulit: concipiat̄ ita libel. Ago contra. S. q cū rem a me peteret quam dicebat ſuam eſſe: ipſo deferente iuraui rem illam meā eſſe: vnde cum a poſſeſſione rei illi⁹ ceciderim ꝛ ad ipſum peruenerit rem mihi illam preſtari peto: ad hoc propono vt ſupra probat̄ ff. de iureiurando. l. ſed ꝛ ſi poſſes i pn. Et hoc verū eſt quando poſſeſſor iurauit rem ſuā eſſe: ſecus ſi iurauerit rem petitoris non eſſe tunc nullam habeat actionem: ſed tantū exceptionem: vt in l. preallegata.

¶ De actione in factū ex edicto ſi mulier vētris noīe cū cal. in poſſ. eſſe dicat̄

¶ Hec actio competit heredib⁹ inſtitutis vel ab inteſtato ſuccedeñ. aduerſus vxorem defuncti: q̄ malicioſe ꝛ ita p calūniam dicit ſe eſſe grauidam a marito mortuo: ꝛ ita nomine pueri quem ſe dicebat geſtare in vtero petit ſe immitti ī poſſeſſionem hereditatis: ꝛ datur totum intereſſe contingens heredibus: vt. ff. eode. l. j. in ea ſic forma libellū. Ago ego. S. contra talem dominā q̄ ſingens ſe grauidā cū nō eſſet: vel eſſet: nō tamen ex viro ſuo: per calūniam petijt miſſionē in bonis Titij quondā viri ſui ꝛ miſſa fuit: de qb⁹ bōis percepit qđ valet centū: dū ꝛ multa de bonis illis dimīnuta ſunt q̄ valent. xx. vnde cū ſim heres Ticij: ideo contra predictam dominā ago ꝛ predicta peto: ꝛ ad hoc propono ac. in factum ex illo edicto. ſi mulier ven. no. in poſſ. per calumniam miſſa eſſe dicatur: probatur. ff. eod. l. j. §. j. ꝛ. §. competit: ꝛ. §. fina.

¶ De actione in factū ex edicto ſi vētris nomine mulier in poſſeſſione miſſa dolo malo ea poſſe. ad ad aliū traſlata eſſe dicat̄.

¶ Hec actio competit ꝯtra mulierem q̄ poſtꝙ miſſa eſt in poſſeſſionē ventris noīe ipſa poſſeſſionē illā i aliū trāſfert ꝛ ſic damnificat̄ heres q de iure ſuccedere pōt: q2 ille in quē tranſlata forte bona fide fruct⁹ conſumit: vel ſi mala fide eſt non ſoluendo: vnde dat̄ actio heredib⁹ ꝛ qbuſcūq alijs quorū intereſt ad intereſſe: ꝛ in ea ita concipe libellū. Ago cōtra dominam. B. q̄ miſſa in poſſeſſionem bonorū quondam Titij cuius heres ſum ex teſtamento vel ab inteſtato: illam poſſeſſionem dolo malo ad aliū tranſtulit: vnde intereſt mea in cētū: qđ intereſſe peto: ꝛ ad hoc propono actionem in factū vt: ſ. Qđ ita recte ꝯcipiat̄ libell⁹: dicit lex. ff. e. l. j. primo reſponſo.

¶ De actione in factū ex edicto. Qđ falſo tutore auctore neg. geſtū ee. dicet̄.

¶ Hec actio competit ꝯ cū q ſcit ſe nō eſſe tutorē gerit tamen ſe pro tutore: alienādo res pupilli: ꝛ auctoritatē preſtādo ꝛ ſimilia faciendo ꝛc̄. ꝛ ideo ſi damnificet̄ ex eo q cōtraxit: aget ꝯtra illū ad totū intereſſe ſuū per actionem in factū ex edicto. Qđ falſo tutore ꝛc̄. Et in ea

ſic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. q dicens ſe tutorem pupilli Titij: cuius nō erat: immo ſciens nō eſſe tutorem: falſe aſſeruit et dolo malo ſe eſſe tutorē unde cū ipſo et cū dicto pupillo: eo auctorizante contraxi: unde cum falſo tutore auctore contractus habitus non teneat et me contraxiſſe cū vero tutore intereſt in. xx. ideo illa. xx. peto: et peto etiā ſumptus quos facturus ſum in iudicio reſtitutionis quam minor petit contra me quos eſtimo. c. ſolidos ad hoc propono actionem in factū ex edicto: quod falſo tutore etc. probatur. ff. eo. l. j. §. j. et l. nouiſſime et l. etiam alias. §. pompeius.

¶ De utili actione in factum ex edicto quod fal. tuto. aucto. neg. geſto. eſſe dicetur.

¶ Si propter falſum tutorem interpoſitus damnificatur impubes: pretor impuberi ſuccurrit ut contra illum habeat actionem utilem in factū ex illo edicto qd falſo tutore etc. premiſſo i qua ſic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. qui dicens ſe meū tutorem cum non eſſet in iudicio qd cū Titio habebam confeſſus eſt talia: propter q damnificatus ſum in centū: unde illa centū peto: et ad hoc propono actionem in factum utilem ad exemplū edicti: qd falſo tutore etc. Qd ita recte concipiatur libellus dicit lex. ff. eodem. l. ulti.

¶ De actione in factum ex edicto: ſi quis omiſſa causa teſtamenti etc.

¶ Hec actio competit contra heredem inſtitutū: nolentem adire hereditatem ex teſtamento: ſed ab inteſtato: ut per hoc poſſit legatarios eo quod eis relictum eſt in teſtamento priuare: et competit legatarijs et fideicommiſſis: qb⁹ ſuccurrit pretor: contra illū q hereditatem illam ex cā teſtamenti omiſit: ut per inde conſequatur ab eo: ac ſi hereditatis ex teſtamento adita foret: unde in actione iſta ſic forma libellum. Ago ego. S. contra. R. q cū fuiſſet heres inſtitutus a Titio q mihi in teſtamento. xx. reliqt in fraudem legatariorū hereditatem illam omiſit: et ab inteſtato poſſidet: unde ac ſi ex teſtamento adijſſet peto mihi legatum preſtari ab eo: et ad hoc propono actionem in fact. deſcendē. ex edict. ſi quis omiſſa cau. te. Quod ita recte concipiatur libellus: probatur. ff. eodem. l. j. et l. de libertatibus. §. heredes.

¶ De actione in factum ex edicto de publicanis.

¶ Si publicani q et exactores tributorū appellant: exigūt ultra debitū: ſiue colligant collectam: ſiue qd cūq; publicū gerant officiū: pretor contra eos actionem in factū ex edicto de publicanis induxit: per quam compellit publican⁹ reſtituere in duplū ifra annū et poſt annū in ſimplum ei a quo exegit: unde in hoc edicto ſic forma libellū. Ago cōtra R publicanū dn̄i imperatoris: vel rei publice: q nomine publicani ſciens me nihil debere: exegit a me decem unde illa. x. peto mihi in duplum reſtitui: et ad hoc propono actio. in factū: ex edicto de publica. Qd ita recte concipiat: dicit. l. ff. de publi. l. j. et l. ſed hi. §. preterea.

¶ De actione in fac. ex edicto de liberali cauſa.

¶ Si aliqs liber patit ſe venūdari ad preciū participandū: et ſic omnib⁹ illis concurrentib⁹: ſcilicet quod ſit maior. xx. annorum: et quod ſciat ſe eſſe liberum: et quod habeat partem pcij: et quod vendat alicui ignoranti conditionem eius liber ſeru⁹ efficit: alioquin ſi iſta non interueniūt: vel aliqd deſijt: ille q patitur ſe venundari: he

ne poteſt reuocare vel pro clamare in li
bertatem: ꝛ ſi venditio irritať: vnde pre
toꝛ ſuccurrit emptoꝛi per edictum ſuũ: ꝛ
dat ſibi actionem in factũ contra illũ q
modo proclamat in duplũ ꝛ.j.annũ: in
q̃ ſic foꝛma libellũ. Ago ego. S. contra
R. q ſciens ſe liberũ: ſe ad preciũ parti
cipandũ venũdari paſſus eſt a Titio
mihi ignoꝛanti conditionem ſuã; ꝛ cre
denti cũ ſeruũ eſſe: ꝛ ipſe poſt ea ad li
bertatem proclamauit ꝛ obtinuit cũ om
nia ea q̃ debuerũt interuenire non inter
uenerũt vnde cũ pro emptione ipſi⁹ mi
hi abſint.c.ideo.illa centũ in duplũ ſol
ui peto ꝛ ad hoc propono actionem i fa
ctũ ex edicto de liberali cã. Quod ita recte
ↄcipiať libell⁹ dicit .l.ff.de libera.cau.l.
rectiſſime.ꝛ.l.in tantũ.ꝛ.l.vel obigatus

¶ De actione in factum ex edi
cto de bo. aucto. iudi. poſſi.

¶ Hec actio competit contra miſſum
in poſſeſſionem in actione perſonali: q
cũ colligit fruct⁹ vel rem: facit deterioꝛẽ
qꝛ tenetur ad fruct⁹ ꝛ intereſſe: iſte cui tan
quam cuſtos non debet fructus colligere: vt
ff. vt in poſ. lega.l.pen. in hoc edicto ſic
foꝛma libellũ. Ago. ego. S. contra. R.
q cũ miſſus eſſet in poſſeſſionem taliſ p
dij mei vel dom⁹: vel rerũ mearum fru
ctus tot ex illis reb⁹ percepit: vel res de
terioꝛes fecit: vnde vt fruct⁹ illos mihi
reſtituat: vel damnũ datũ reſarciat ago
contra illũ: ꝛ ad hoc propono actionẽ
in factũ ex edicto pretoꝛis de bonis au
cto. iudi. poſſ. Quod ita recte concipiatur
libellus dicit.l.ff.eodem.l.pretoꝛ ait.pri
mo reſponſo.

¶ De actione in factũ ex eodem
edicto pro expenſis recuperãdis.

¶ Si creditoꝛ q immiſſus eſt in poſ
ſeſſionem rerũ mearũ cã rei ſeruande:
fecit expenſas in reb⁹ illis recuperat il
las a me per actionem in factũ ex edi
cto de bo. aucto. iudi. poſſident. pro ex
penſis recuperandis: ꝛ in ea ſic foꝛma
lib. Ago ego. S. contra. R. q cũ fuiſſe
miſſus in poſſeſſionem bonoꝛũ ei⁹ vel
rei talis ex cã contumacie ei⁹ vel alia cã
expendi in reb⁹ illis.c. q̃s expenſas mi
bi reſtitui peto: ꝛ ad hoc propono ꝛc.
probať. ff. eod.l.pretoꝛ. §. quod autem.

¶ De actione in factũ ex edicto ſi
qs teſtamẽto liber eſſe iuſſus fuerit.

¶ Hoc edictũ competit contra ſeruũ
q in teſtamento iuſſus eſt liber eſſe: ſur
ripientem aliqd de bonis hereditarijs
poſt moꝛtem dñi ante aditam heredita
tem: ꝛ heredib⁹ competit: vnde ſic foꝛ
ma libellũ. Ago ego. S. contra. R. q cũ
in teſtamento Titij quondam domini
ſui relicta eſſet ſibi pure libertas: cui Ti
tio ego ſucceſſi: qꝛ me in illo teſtamento
heredem inſtituit: poſt moꝛtem ipſius
Titij ante aditam hereditatem res ta
les ſubtraxit: vel damnũ in reb⁹ heredi
tarijs dedit. dolo vel lata culpa: me ſciẽ
te illũ res illas ſubtrahere: vel damnũ
dare: vñ ipſum in duplũ mihi condem
nari peto: q̃ ad hoc propono ac.i fa. ex
edic. pretoꝛis: ſi qs teſtamento ꝛc. Quod
ita recte conci. lib. dicit.l.ff.eo.l.j.reſpõ
ſo.j.§.itaqꝫ: ꝛ.§.non tamen.ꝛ.l.pe.

¶ De actione in factũ: ex edicto cu
ius dolo malo dãnũ in turba eẽ dr.

¶ Si turba coadunata damnum dat
alicui p̃toꝛ dat actionẽ in fac. dãnũ paſ
ſo ↄtra illũ q damnũ dedit.j.annũ vti
lem in duplũ: poſt in ſimplum: vt.ff. vi
bo. rapt.l.p̃toꝛ in prin. ꝛ in ea ſic foꝛma
lib. Ago ego. S. cõtra. R. cui⁹ dolo ma
lo in turba damnũ datũ eſt mihi in cen
tum: vel tãtũ amiſi: vel talia ſciſſa ſunt:

vel fracta vel rupta: vnde illō ī quo dā
nū passus sum: vel ea q̄ amisi ꝛc̄. in du
plū mihi emēdari peto ꝛ adhoc ꝓpo-
no actionē vt. s̄. Qd ita recte concipiat̄
dicit. l. ff. vi bo. rap. l. p̄tor. j. responso.

¶ De actione in factū ex edicto
de incen. rui. naufragio.

¶ Si orto incendio: ruina vel naufra
gio iminēte: aliq̄s q̄ res aliq̄s surripiūt
dolo malo vel damnū dant. idē est ī ra
te nauiq; expugnata iō p̄tor ꝯtra p̄di-
ctos actionē in factū inducit p quam te
nent̄. ī. annū vtilē in q̄druplū: ꝛ post an
nū in simplū: vt. ff. de incē. rui. nau. l. j.
§. j. vnde in ea sic forma libel. ago ego.
S. cōtra. R. q dolo malo recepit vel ra-
puit res tales: vel in eis damnū dedit
qn̄ dom⁹ mea passa fuit incēdiū vel rui
nā vel qn̄ nauis mea fuit passa naufra
giū vel fuit expugnata: vn̄ in q̄druplū
eū mihi ꝯdēnari peto ꝛ ad hoc ꝓpono
ac. i fa. vt. s̄. Qd ita recte cō. li. di. l. p̄al.

¶ De actione in factum ex edi-
cto de sepulchro violato.

¶ Si qs sepulchrū violat: vel spolian
do mortuū: sicut de facto vidi: vel amo-
uendo aliqd de sepulchro siue illō esset
illi affixū siue non: peto ꝯtra illū actio
nē in factū inducit vsq; ad. c. aureos: p
quam si ille agit cui⁹ interest: puta agna
tus vel cognat⁹ vel heres: conseq̄t totū
interesse quantūcūq; sit: vt. ff. de sepul.
vio. l. p̄tor. §. q de sepul. In ista actiōe
ita concipit̄ libell⁹. ago ego. S. contra.
R. q dolo malo violauit sepulchrū tale
puta spolians mortuū ibi sepultū: vel
lapides seu statuas remouendo: vn̄ cū
ex tali violatione sit illata iniu ia mihi
ꝛ defuncto: ꝛ damnū dedi tm̄ ꝛ tantū
asportauit: q̄ oīa vt facta non essent in-
terest mea in. c. aureis: vn̄ illō interesse
peto ꝛ ad hoc ꝓpono actionē: vt. s̄.

Qd ita recte concipi. lib. dicūt. ll. p̄dic.

¶ De damno infecto.

¶ Si edificiū alicui⁹ tui vicini minat̄
ruinam edificio tuo vel p̄dio: poteris a
dn̄o edificij minatā ruinā petere: q tibi
caueat seu ꝓmittat noie dāni infecti q̄
stipulatio ꝯtinebit totū interesse illi⁹ vi
cini: si forte postea dānū ex illo ruinoso
edificio ꝯtigat vt. ff. e. i hac stipulatiōe:
ꝛ. l. s; ꝛ si ꝯdicere ꝛ. l. dāni isecti stip. vn̄
sic forma li. ago ego. S. ꝯ. R. q edificiū
suū minat̄ ruinā edificio meo: vl̄ cū ha
beat edificiū ruinosū iux edificiū meū
ꝛ posset de facili mihi dānū ꝯtigere: q
mihi caueat noie dāni isecti vl̄ satisdet
ꝛ ad hoc ꝓpono offm̄ iudicis. Qd ita
ꝯcl. li. dicit. l. ff. e. l. j. ꝛ. l. dicsꝛ. l. p̄tor ait
§. j. ꝛ. ff. d p̄to. sti. l. j. ꝛ insti. de diui. stip.

¶ De legato prestando.

¶ Si legatū tibi relīq̄t ī testamēto vel
codicillis: ꝛ heres adijt hēditatē: s; rē le
gatā p̄stare nō vult: poteris agere ꝯ hē
dē p offm̄ iudicis: vt p legato p̄stādo ti
bi caueat: siue puro: siue ꝯditiō aliter reli
cto suo i die: q si ita satisdare noluerit:
iudex mittet te ī possessionē rex hēdita
tis. ff. vt leg. no. ca. l. j. ꝛ. l. et Libell⁹ ā tcō
cipit̄ sic: Cōq̄ror ego. S. d. R. q cū sit ī
stitut⁹ hēs ī testamēto talis: ꝛ mihi res
talis a testatoꝛ sit legata: ꝛ hēditatē ad
ierit: ꝛ mihi satisdar̄ noluit. peto vt
mihi satisdet de re le. p̄stā. ꝛ hō peto fieri
p offm̄ vr̄m dn̄e iudex. qd ita re. ꝯ. li. di.
ll. pall. ¶ Explicit tractat⁹ de edictis.

¶ Incipit quarta pars huius
summe proemium ī tractatū de
actionibus ciuilib⁹

Postq̄ deo auctore tra-
ctatū oium edictoꝝ ad
metā duxim⁹ optatā:
restat ad portū ciuiliū

actionū nauigem⁹: vt ibi remos adinui
cē colligētes: vice iſti⁹ q̄rte particule di
cere valeam⁹: hic teneat editoꝝ anco
ra: veꝝ q2 in arboꝛe actionū rei vēdica
tio inter ciuiles obtinet primum locum
ab ea feliciter inchoemus.

¶ De rei vendicatione.

¶ Si qs poſſideat ſeu teneat rem ali
quā: cui⁹ rei dicis ad te ꝑtinere dñium
⁊ eā vis ab eo recuperare: rei vēdicatio
nē itētabis: vt. ff. de rei vēdi. l. j. ⁊. l. i rē
⁊ inſti. de ac. §. j. in hac actiōe ſic foꝛma
lib. ago ego. S. ꝯ. R. q tenet domū talē
ſitam i tali loco: cui⁹ fines ſunt tales: q̄
domū dico ad me ꝑtinere iure dñij: vñ
peto domū iſtā mihi reſtitui cū fructib⁹
inde ꝑceptis ⁊ ꝑcipiēdis ⁊ ad hoc ꝓpo
no ac. rei vēdicationis. Qō ita recte cō
ci. dicit. l. ff. de rei vendi. l. in rē ac. vt. ll.
ꝑal. ⁊ lati⁹ de hac materia i arte di. vj.

¶ De actione confeſſoꝛia in rem.

¶ Si alicui ſeruit⁹ debeat: ⁊ poſtea i
pediat vti ſeruitute illa hꝫ actionem in
rē ꝯfeſſoꝛiā: ꝑ quā poterit ſeruitutē vē
dicare: ſiue ſit ſeruit⁹ ruſtica ſiue vꝛbana
ff. ſi ſerui. vē. l. j. ⁊. ij. §. j. i ac actōe ita cō
cipe li. ago ꝯ talē q me ꝓhibꝫ ire. agere
ꝑ talē fundū poſitū in tali loco cui⁹ con
fines ſunt tales. ꝑ quē fundū dico mihi
iuꝫ eſſe eūdi agēdi: vñ ne me pꝛohibeat
ago contra illū ⁊ ad hoc pꝛopono con
feſſoꝛiā. Ita ēt ꝯcipit libell⁹ qñ debet
ſeruit⁹ vie ſeu itinerꝭ. ¶ Si āt debeat
ſeruit⁹ aq̄duct⁹: dicas in libello. ago cō
tra taleꝫ q me ꝓhibet ducere aquā per
fundū ſuū poſitū in tali loco cui⁹ fines
ſunt tales: ꝑ quē fundū mihi ē ius aq̄m
ducere vñ ne me ꝓhibeat. ago vt. ſ. Eo
dem modo concipit in alijs ſeruitutib⁹
⁊ notat de hoc in arte. ⁊ diſtin.

¶ De actione negatoꝛia.

¶ Si aliqs vult vti ſeruitute in fundo
alterius puta vie itineris actus: aqueduc
tus: vel i domo mittere tigna vel auer
tere ſtillicidiū: vt cadat in domo vel a
rea ei⁹ vel vti alijs ſeruitutib⁹ q̄ multe
ſunt: vt. ff. de ſerui. vꝛban. pꝛe. l. j. ⁊. ff. ſi
ſeruit⁹ vendi. l. ij. ⁊ ideo talis ſeruitus
depellat̄: perdita eſt de iure ciuili actio
q̄dam in rem: que vocat̄ negatoꝛia que
dat̄ domino pꝛedij ſeu dom⁹: contra il
lū q ſeruitute pꝛedij ſeu dom⁹ vti velit:
ad hoc vt ſeruit⁹ illa non imponat̄: ⁊ ſi
cut dat̄ pꝛima pꝛo ſeruitute q̄rendā que
vocat̄ confeſſoꝛia ita ⁊ iſta dat̄ ꝓ ſerui
tute depellenda ⁊ vocat̄ negatoꝛia ⁊ de
his duab⁹ ſeruitutib⁹ tractat̄. ff. ſi ſerui
vendi. in rub. ⁊ per totū ti. ⁊ inſti de ac.
§. ij. in hac actione ſic foꝛma libellū. A
go contra talem cui cū non ſit ius eūdi
ꝑ fundū meū: peto ipſum pꝛohiberi: ne
amodo vtat̄ via: ⁊ ad hoc pꝛopono ne
gatoꝛiam. Qō recte concipiat: dicit. l.
ff. ſi ſerui. vēdi. l. ij. ⁊. l. loci. §. competit.
Uel aliter. Ago. contra talem dicens ip
ſum non hr̄e ius vtēdi: fruēdi eundi ꝑ
fundum meum: vel habitandi in domo
mea vel tignū immittēdi in parietē: vñ
ipſum pꝛohiberi peto. ne vtat̄: fruatur:
vel ne eat ꝑ fundū meū vl' ne habitꝫ i do
mo mea vl' ne immittat tignū i ꝑietē meā:
⁊ ad hoc pꝛopono negatoꝛiaꝫ actionē:
pꝛobat̄. ff. ſi vſufru. pe. l. vtifrui. j. ⁊ ñſo.

¶ De actione in rem pꝛeiudi
ciali qua queritur: an quis ha
beat filium in poteſtate.

¶ Si filius tuus natus ex te ⁊ vxoꝛe
tua quem non emancipaſti te patrem
tibi obedire recuſat: ⁊ exhibere reuerē
tiaꝫ filialē: habes ꝯtra eū actionē in rē
ꝑiudicialeꝫ: ꝑ q̄ ipm̄ i ꝑtātē tuā vēdica
bis: ⁊ in hac ſic foꝛma lib. Ago ꝯ talē q
cū ſit filius me⁹: ⁊ in poteſtate mea: mi
hi denegat exhibere reuerētiā filialē: vñ

ipſum in poteſtatem meam vendico ac nunc in rem preiudiciali. Quod ſic concipiatur libellus: dicit. l. ff. de rei ven. l. j. §. j.
¶ Eodem modo concipiet abbas contra monachum: vel prior contra canonicum regularem: vt dicat Ego contra talem: qui cum ſit monachus vel canonicus illius monaſterij vel eccleſie: cuius ſum abbas vel prior mihi vt ſuo prelato obedire recuſat: vnde ipſum in meam poteſtatem peto vtili preiudiciali in rem adiecta cauſa de iure cano. Quod ita recte concipiatur libellus: dicit. l. predicta. ¶ Eodem modo concipiet libellum dominus contra vaſallum ſi petit reuerentiam ſiue obedientiam debitam exhibere adiecta cauſa de iure feudorum.
¶ Si autem aliquis filium tuum detineat volentem vel inuitum: dices. Ego contra. R. qui filium meum qui eſt in mea poteſtate detinet: vnde ipſum filium meum vendico adiecta cauſa quiritum: probatur hoc. ff. de rei vendi. l. j.

¶ De actione in rem preiudiciali per quam dominus vendicat ſeruum.

¶ Si ſeruus tuus gerat ſe pro libero et tibi domino obedire recuſat habes contra eum in rem actionem preiudicialem: per quam ipſum in tuam poteſtatem et dominium vendicabis vt. ff. de rei vendi. l. j. et inſt. de ac. §. preiudiciales: et in hac actione ſic forma libellum. Ego contra talem qui cum ſit ſeruus meus tanquam liber ſe gerit: et mihi domino obedire recuſat: vnde peto ipſum in ſeruitutem meam ſubijci: et mihi domino ſuo obediat: probatur iuribus preallc.

¶ De actione in rem preiudiciali contraria.

¶ Contingit ſepe quod ſeruus proclamat de poſſeſſione ſeruitutis in libertatem vel aſcripticius: vel cenſitus: vel vaſallus tuus dicit ſe ex toto liberum nec debere tibi in aliquo reſpondere: ideo videamus que actio ſibi competat: et certe datur eis contraria preiudicialis in rem quod ita probo. Certum eſt quod dominus contra illos habet actionem in rem preiudicialem de qua diximus. s. et ſi cui domino datur directa in rem contra iſtis debet dari contraria in rem cum eadem ſit cauſa ligandi et ſoluendi directa in contrarium vt. ff. de ver. ob. iter ſtipulantem. §. ſacram. vnde ſic forma li. Ego contra talem: qui cum ſim in poſſeſſione libertatis: vel cum ſim liber: ipſe me impedit et ſtatum meum diffamat: dicendo me ſuum ſeruum eſſe: vnde meipſum in libertatem vendico: et ne amodo me in libertate impediat: nec ſtatum meum diffamet: ago contra eum proponens contrariam actionem in rem preiudi. In aſcripticio vel cenſito formabis ita libellum. Ego contra talem qui dicit me aſcripticium vel cenſitum ſuum eſſe cum ſit liber et ingenuus: vnde me ipſum in ingenuitatem et libertatem vendico et ad hoc propono contrariam actionem in rem etc. Quod ita recte concipiatur lib. patet per ea que. s. in princi. notaui.

¶ De petione hereditatis.

¶ Contingit quod aliquo decedente: aliquis ſibi ſuccedit ex teſtamento vel ab inteſtato: quia proximior eſt: et iſti ſuccedenti de iure ciuili competit directa hereditatis petitio que ipſa ciuilis eſt: vt. ff. de peti. here. l. item veniunt. §. pdic. et. ff. de rei vendi. ij. n. in ſuccedenti de iure pretorio: alie petitiones hereditatis competunt. ſ. poſſeſſoria et fideicommiſſaria: de quibus. s. in tractatu pretoria: in ſpecialibus rubricis diximus in actione autem iſta ſic forma libel. Ego contra T. qui poſſidet ſeu ſeu tenet hereditatem Lucij titij: ſeu bona que fuerunt Lucij Titij: cui Titio ex teſtamento vel ab inteſtato tanquam proximior ſucceſſi: vnde quod ipſam hereditatem ſeu bona reſtituat ago contra ipſum: et ad hoc propono petitionem hereditatis. Quod ita concipiatur libel. probatur. ff. l. j. ij. et iij. nec credat aliquis quod in eodem libello proponat vtrumque. ſ. ex teſta

mēnto vel ab inteſtato: q2 hoc eſſe non pōt vt. C. de codicil. l. vlti. ſed alterū tm̄ cauſa tamen breuitatis in li. vtraq3 con prebendit. Et no. q̄ de materia iſta tractat abundantius in arte. j. z. ij. diſtin.

¶ De actione finium regundorum.

¶ Si habentes confinia: q̄ſtiones inter ſe mouent z faciūt ſiue q2 vn9 de finib9 alteri9 occupat: ſiue q2 non patit vicinū fines imponere: ſiue q2 exarauit fines vel remouit in totū vel in partem ſubuenit ei per actionem finiū regūdorū: vt. ff. e. l. j. z. l. ſed z loci. §. ſed z ſi qs in hac actione ſic forma libel. Ago contra talem: q me volentem ponere fines inter prediū meū z ſuū: q̄ ſunt confinia me prohibuit: vnde q̄ commodis finibus diſtinguat: z ne prohibeat me volē tem fines diſtinguere: ago contra eū: z propono acti. fi. regun. Q̄d ſic recte cō cipiat libe. probat. ff. eod. l. j. z inſti. de of. iu. §. fi. reg. Et no. q̄ de materia iſta liberius tractatur in arte diſtin. vj.

¶ De actione familie herciſcunde.

¶ Si heredes q ſuccedunt: vel ex teſtamento vel ab inteſtato volūt hereditatem diuidere: vel omnes vel aliquando vnus: vt. ff. eod. l. ij. §. dubitandū: q2 nemo inuit9 detinet in communione: vt C. cōi diui. l. vlti. z ideo inuenta eſt hec actio fa. her. vt heredes volentes a cō munione recedant vel diſcedant: vt. ff. fa. her. l. j. in hac actione concipiet actor ita lib. Ago ego. S. contra te coherede m meū: vt hereditatem Titij q̄ inter nos eſt cōis diuidam9: cui titio ab inteſtato vel ex teſtamento ſucceſſim9: ad hoc propono acti. fa. her. Vel ſic. Ago contra Titium q cū ſit coheres meus ī hereditate Sei: cui ex teſtamēto ſucceſſimus: vel ab inteſtato ipſam hereditatem non vult mecū diuidere: vel in ea diuidenda ſecū conuenire ſeu concordare non poſſum: vnde hereditatem illam diuidi peto: propono actio. fa. her. Q̄d ita recte concipi. lbi. dicit. l. ff. fa. her. l. j. z inſti. de of. iudi. §. fa. her.

¶ De actione cōi diuidundo.

¶ Si rem aliquam habes cū aliquo communē3: ſiue ex ſocietate ſubaudi cō tracta ſiue ex alia cā: puta ex ſocietate incidenti: vel q2 tibi z illi res illa eſt legata vel alio modo eſt communis: z vis a communione diſcedere: z rem illam p̄ parte diuiſa poſſidere: competit tibi cō muni diuidūdo actio: vt. ff. eod. l. j. z. ij. vnde ſic forma libellū. Ago contra Titiū: cū quo habeo rem talem communē quam volo ſecū diuidere: vnde eam diuidi peto: propono actionem coi diuidū do. Q̄d ita recte concipi. li. dicit. l. inſti. de offi. iu. §. eo quoq3: z. ff. cod. l. j. z. ij.

¶ De certi conditione generaliſſima

¶ Hec actio competit quotiens aliqd certū petit ex omni obligatiōe z omni cā: ex omni contractu: ſiue certo ſiue incerto: ſiue ex cā legati: ſiue ex. l. aquil. ſiue ex cauſa furtiua: ſiue ex ſena. conſul. certū qd debeat reſtitui: z vt breuiter dicam: ex omnib9 contractib9 competit z ex omnib9 cauſis: ex qb9 certe petit: vt probantur hec. ff. ſi cer. pe. l. certi condi. §. j. z. §. competit z. §. ſed etſi ex ſenatus z. §. quando igit: in hac actione ſic forma lib. ago contra talem: a quo peto cē tum q̄ debet: q2 promiſit mihi: vel ex tali cauſa: vel vt det mihi domū talem cuius fines ſunt tales quam domū vendidit mihi vel vt det mihi centū q̄ legata ſunt mihi in teſtamento Titij cui Titio ipſe ſucceſſit: vel vt det mihi centu3: que dare debet: q2 damnū mihi dedit in re tali: qd damnū centū eſtimo: vnde p̄ dictam quantitatem ſeu rem peto z pro

pono certi condi.genera. Qđ ita recte concipiat̄ libell⁹ probat̄ per .ll. p̄calle.

ℭ De certi conditione ex ſtipulatiōe.

ℭ Si aliqs rem certā mihi promiſit te net̄ mihi ad illā rē reddendam certi cō ditione ex ſtipula.vt inſti.de ver.ob .in prin.⁊.ff.ſi cer.pe.l.ſi qs certū i hac ac tione ſic forma lib. Ago contra talem q mihi interroganti promiſit ſe daturū mihi.x.lib.Bonoñ.pro codice quē ſcri pſi ſibi vel pro patrocinio qđ ſibi in cā tali p̄ſtiti:vnde vt mihi det ⁊ ſoluat il las.x.libr. Bonoñ. ago contra ipſum proponens certi condi.ex ſtipulatu. Qđ ſic recte cōcipiat̄ dicūt iura p̄eal.

ℭ De certi conditione ex mutuo.

ℭ Si alicui mutuaſti pecuniam:vel il lud qđ continet̄ pondere vel menſura: tenet̄ tibi reſtituere illđ certi conditione ex mutuo:vt.ff.ſi cer.pe.l.j.⁊.ij.⁊ inſti. q.mo.re.cōtra.ob.in prin. ⁊ in ea ſic for ma li. Ago contra talem a quo peto.x. lib.bono.vel.x.amphoras vini : vel.x. marchas auri.q̄s ſibi mutuaui:vñ ꝙ p̄ dictaſ mihi ſoluat:ago ꝯ ipſ:⁊ ꝓpono certi ꝯdi.ex mutuo.ꝓbat̄.ff.de triti.l.j.

ℭ De conditione triticaria.

ℭ Sicut prima cōditio eſt generalis: ſic eſt alia generalis:q̄ vocat̄ triticaria a Triticio ei⁹ auctore:forte triticaria p quam petit̄ omnis res ſiue ſit certa ſiue incerta:ſiue corporalis:ſiue icorporalis excipit̄ ſola petita mutuata vt.ff.de tri ti.l.j.⁊ in ea ſic forma li. Ago contra ta lem:a quo peto reꝫ talē: puta equū talē ⁊ ſic pro re certa:vel peto equū ⁊ ita in genere:⁊ ſic pro re incerta :quem equū mihi debꝫ ex tali cā puta q̄ promiſit vel adijcies aliam cām ⁊ vnde ꝙ p̄dictuꝫ equū mihi ſoluat:ago contra ipſum: ⁊ propono con.triti.probatur hoc. ff. co. l.j. Et nota ꝙ de hoc plenius notatur in arte diſtin.v.

ℭ De conditione ob cauſam vel cauſa data:cauſa non ſequuta.

ℭ Si tu das aliqd alicui p̄ter aliquā cauſam:⁊ cauſa illa non ſit ſequuta re petere poteris qđ dediſti per conditio nem ob cauſaꝫ:vt.ff.de condi. ob turpē cau.l.j.vnde ſic forma lib. Ago contra talem cui dedi.x.vt ſeruum manumitte ret:qđ cū non fecerit:decem que dedi: peto mihi reſtitui:⁊ propono condi. ob cauſam. Qđ ita recte concipi.lib.proba tur.ff.de condi.cau.data cau.non ſe. l. dedi.⁊.l.ſi pecuniam.

ℭ De conditione ob turpem cauſam.

ℭ Si aliqd dat̄ alicui ob turpem cām interueniente turpitudine ex parte ac cipientis:⁊ tunc ſolutum repetit̄ condi. ob turpem cau.vt.ff.eod.l.j.§.vltim. ⁊ in ea ſic forma lib. Ago contra Titium cui dedi decem:ne me occideret : vel ne tale maleficium committeret:vnde illa x.repeto:propono conditionem ob tur pem cau.probatur hoc.ff.eod.l.j.

ℭ De conditione ſine cauſa.

ℭ Contingit aliqñ:ꝙ nulla cauſa p̄ cedente quis promittit alicui.x.vel cre dēs ſe teneri ad illa.x.ſoluit illa:vel for te cauſa aliqua iuſta p̄cedente teneba riſ ad illa decem cauſa facta iniuſta:vt habes in fullone exemplū vt.ff.de con di.ſine cau. l.ij. in omnibus iſtis caſi bus ſuccurrit̄ obligato ſeu ſoluenti : vt obligationem vel ſolutū per conditionē ſine cauſa condicat:vt.ff.de condi. ſine cauſa.l.nihil:⁊.l.q ſine cā:⁊ in ea ſic for ma libellū. Ago contra talem : cui ſine cā ſolui.xx.lib.vel ex iniuſta cā vel quia cā ſequuta non eſt:vel facta eſt iniuſta: vñ illa.xx.ſoluta,repeto ⁊ ꝓpono ꝯdi.ſi ne cā probat̄.ff.co.l.j.⁊.l.q ſine. Vel ſic Ago contra talem : cui ſine cā promiſi

decem:vnde illam obligationem condi
co vel ſic ꝙ debeat me ab illa obligatio
ne liberare:ago contra ipſum:⁊ pꝛopo-
no ⁊c̃. Qđ ita recte concipiat̃ libel.pꝛo-
batur per iura pꝛeallegata.

¶ De conditione indebiti.

¶ Si aliquis ſoluat quid indebitum
ſuccurrit̃ ſoluenti:q̄ poteſt ſolutū repe
tere per conditionem indebiti. Et dicit̃
indebitū tribus modis: de quo latius
in arte.in hac actione ſic foꝛma libellū.
Ago contra talem:cui credens me de-
bere.xx.ſolui.cum non deberem: vnde
illa.xx.ſoluta ſibi ab eo repeto:⁊ pꝛopo
no conditionem indebiti. Quod ſic re-
cte concipiatur libel.pꝛobatur.ff.co.l.j.
⁊.ij.⁊ fere per totum.

¶ De conditione furtiua.

¶ Si aliquis aliquam rem mobilem
per furtū ſurripuit:habes contra furē
conditionem furtiuam:per quam tene
bitur reſtituere illam in qua ſic foꝛma li
bel. Ago ego. S.cōtra. R.qui mihi ſur
ripuit codicem meū:vnde ipſum codi-
cem ab ipſo condico:⁊ pꝛopono condi.
furti. Qđ ſic recte concipi.lib.pꝛobatur
ff.cod.l.j.⁊.l.cum ex cauſa.

¶ De conditione ex lege.

¶ Eſt alia conditio que vocat̃ condi-
tio ex lege quotiens per legem inducit̃
obligatio: ⁊ non eſt cautū in eadem le-
ge quo genere actionis agat̃: vt. ff. de
condi.ex lege. l. j. vnde ſi mihi donaſti
rem aliquam : ⁊ eam mihi non tradis
agam ſic. Ago contra Titium : ꝙ mihi
rem talem donauit: vnde ꝙ eam mihi
tradat:pꝛopono condi.ex lege.vt.C.de
donat.l.ſi quis argentum:⁊ inſti. de ac
tio.§.alie.

¶ De actione ad exibendum.

¶ Si alqs rem tuam mobilem poſſi-
deat:vel ſi tua non eſt ius tamen habes
in ea:vel alias tuo intereſt:⁊ ſic vis eā
vendicare:vel alio modo:pꝛo re illa,a-
gere potes actio.ad exhiben.per quam
actionem exhibebit tibi reꝰ rem illam
vt habeas copiam rei vendende palpā
de:tangende ⁊ cognoſcende que exhibi
tio fiet coꝛam iudice:vt.ff.cod.l.j. ⁊. ij.
vnde in hac actione ſic foꝛma lib. Ago
contra talem ꝙ rem talē poſſidet ſiue te
net quam dico meā eſſe vel mihi obli-
gatā pꝛo.xx.a tali: vel q̄ vſufructū in
ea habeo vnde rē illā ab eo exhiberi pe
to ⁊ pꝛopono actionem ad exhibendū
Qđ ita recte concipiat̃ libel.pꝛobat̃.ff.
cod.in hac actione.§. iij. ideo dico rem
talē:vt deſignet ſigna. Item ideo pono
multas cās : q̄ poteſt tua multipliciter
intereſſe:vnam cām tamen pꝛoſeq̄ris.

¶ De actione ex empto.

¶ Si rem aliquam emiſti ab aliquo
tibi emptoꝛi competit actio contra ven
ditoꝛem:vt vel rem tradat vel tibi inter
eſſe pꝛeſtet:⁊ vocat̃ actio iſta ex empto
vt.ff.de actio.emp.⁊vendi.l.j.⁊.l.ex em
pto in pꝛinci.⁊ in ea ſic foꝛma lib.. Ago
contra talē:ꝙ vendidit mihi rem talem
p.x.vñ ꝙ rem illam tradat mihi:⁊ po-
tioꝛem me in poſſeſſione faciat:vel vt i-
tereſſe meū qđ eſtimo.xx. pꝛeſtet : ago
ꝯtra ipm̄:⁊ pꝛopono actionē ex empto.
Qđ ita recte concipiat̃ lib.dicit.l.ff.de
actio empti.l.j.⁊.C.eod.ſi traditio.

¶ De actione ex vendito.

¶ Sicut emptoꝛi ꝑ pꝛecedētem actio-
nem iura ſuccurrūt:ſic ⁊ venditoꝛi ſub-
uenit̃ ꝑ actionem ex vendito ad pꝛeciū
petendum ab emptoꝛe:vt. ff.de actio.
empt.l.iuli.§.ex vendito. ⁊ in ea ſic foꝛ-
ma libellū. Ago contra Titiū:cui ven-
didi equū:vel libꝛū:vel domum pꝛo de-
cē vnde vt ſoluat mihi illa decem. ago
contra eum:⁊ pꝛopono actionem ex vē

dito. Qd ſic debeat concipi libellus di/
cunt.ll.p̄callegate. Et nota ꝙ de ma/
teria iſtarum duarum actionū₃ tracta
tur in arte.l.diſtin.

¶ De actione ex conducto.

¶ Si colonus vel inquilinus conducit
domū vel prediū: ⁊ locator non vult rē
locatam tradere: vel eſto ꝙ tradat: nō
vult cetera preſtare ad q̄ tenet̃. ideo pro
dita eſt actio ex conducto: que dat̃ con/
ductori contra locatorem: vt. ff. loca.l.
ex conducto. ⁊ in ea ſic forma libellum.
Ago contra Titium a quo conduxi do
mū talem vſq₃ ad annū vnū pro decē₃
ſolidis qua₃ domū mihi ad habitandū
aſſignare cōtradicit: vnde ꝙ ipſam do
mū mihi aſſignet: ago contra eū: ⁊ pro
pono ationem ex conducto. Qd ita re/
cte concipiat̃ libellus: dicit.l.p̄callega.

¶ De actione ex locato.

¶ Sicut ex conducto dat̃ conductori
actio: ita ex locato dat̃ locatori ad mer
cedem ſeu penſionem ſuam petendam
vnde locator ſic concipiet libellū. Ago
contra. M. cui locaui domū meam pro
x. ſoli. vnde vt illa. x. mihi ſoluat: ago
contra ipſum: ⁊ propono actionem ex
locato: probat̃. ff. locati.l.j.§.j.⁊.l.ſi in
lege.§.ſi domus: ⁊.l. dominus.§.vltim.

¶ Si autem finitū eſſet tempus con/
ductionis: ⁊ non vult rem reſtituere: di
ces ſic. Ago contra talem: cui cū locaſ/
ſem domū meam pro.x.vſq₃ ad annū
⁊ finitū ſit tempus cōductionis: ꝙ illa₃
domū mea₃ mihi reſtituat: propono: vt
ſ. probat̃. ff. locati.l. videamus.§. qui vi
num: ⁊.C.co.l.ſi quis conductionis.

¶ De actione oneris aduerſi.

¶ Contingit ſepe: ꝙ conductor reci/
pit in ſe periculum rei conducte ſpeciali
pacto interueniente: alias aūt periculū
ſi in re locata contingit: reſpicit locato/
rem: cū conductor non teneat̃: niſi dolo
lata ⁊ leui culpa: vt. ff. eod. ex conducto
⁊. ff. cōmoda.l.ſi vt certo.§.j.⁊.C. loca.
⁊ ꝓduc.l.in iudicio: ⁊ ideo contra con/
ductorem prodita eſt actio ſpecialis q̄
vocat̃ oneris aduerſi: in q̄ ſic forma li/
bellū. Ago contra talem: q cū a me tale
opꝰ puta domū vel turrim edificandam
cōduxerit ſuo periculo: ⁊ ſpecialiter om
nes caſum ⁊ pericula fuerūt ſpecificata
puta ruine: caſmatis: incendij. ⁊c. ⁊ in
ter illud opꝰ caſmate vel ruina perierit:
ago contra eū: ⁊ peto intereſſe meū qd
eſtimo.xx. in tantū intereſſet mea illud
opus non eſſe peremptū: ⁊ ad hoc pro/
pono actionem oneris aduerſi. probat̃
ff. loca. ⁊ conduc.l.in naue: ⁊.l. opus.

¶ De actione pro ſocio.

¶ Si aliq faciūt ſocietatem inter ſe:
agūt act. pro ſocio: in q̄ ſic forma libel.
Ago contra talem quonda₃ ſociū meū
cū quo ſocietatem contraxi omniū bo/
norū: de q̄ ſocietate puenerūt ad eūˀ res
tales. vnde vt illas pro parte mihi debe
at communicare: ago contra illū ⁊ pro
pono actionem pro ſocio: probat̃. ff. pro
ſocio.l.ſi qs ſocietatem vel ſic. Ago con
tra talem cū quo habui ⁊ contraxi ſocie
tatem talis rei: ex q̄ ſocietate tot fructꝰ
percepit: vel tantam pecunia₃: vnde vt
partem illoꝝ vel illius pecunie mihi pre
ſtet: ago contra ipſum ⁊ propono actio
nem pro ſocio: probat̃. ff. cōi. diuid.l.j.
⁊. ff. co. pro ſocio.§. vltim.⁊.l.ſi actio. ⁊
l. cum duobus.§.ſi quis ex ſocijs.

¶ De actione mandati directa.

¶ Si aliquis mandat tibi vt eius ne
gocia geras: ⁊ tu mandatū ſuſcipis: te/
neris ſibi actione mandati: in hac ac/
tione ſic forma libellum. Ago contra.
Ticium cui mādaui vt me negocia mea
gereret: vel equum vel librum mihi eme

ret:z ipſe mandatū ſuſcipiens:negocia mea non geſſit:vel geſſit:ſed male: vñ cū mea intereſt in. x.ideo illud itereſſe peto propono actionem mandati directū. Qd ita recte concipiatur libel.dicit lex.ff.manda. ſi procuratorem. §.mandati actio.z.l.ſi remunerandi.§.j.

¶ De actione mandati contraria.

¶ Si aliqs propter mandatū ſibi iniunctū aliqs impenſas faciat:habet cōtrariam actionem mandati per quam impenſas recuperat:z in ea ſic forma libellū. Ago contra. T.qcum mihi mandaſſet vt domū ſibi pro.xx.emeré:z ſolui illi.xx.z cū mādaſſet vt p eo fideiuberē penes talē creditorē in.x.fideiuſſi z ſolui vnde vt.xx.vel.x.q̄ ſolui mihi preſtet:ago contra ipm z ad hoc propono actionem manda.contra. Qd ſic recte concipiat̃ libell⁹ probat̃.ff.eod.l.ſi vero non remunerandi.§.contrario.

¶ De actione depoſiti directa.

¶ Si aliquam rem depoſuiſti penes aliqné:hʒ locū actio depoſiti ad rem repetendā:vt.ff.e.l.j.§.j.z inſti.q mo.re. contra.ob.vnde in ea ſic forma libellū. Ago contra talē penes qué depoſui talē rem:cui⁹ſigna ſunt talia:vñ vt illam ré mihi reſtituat:ago contra eū z propono actionem depoſiti directam. Quod recte concipiatur libel.probat̃.ff.eodé. l.j.§.j.z.§.ſi rem:z.§.ſi quis aurum.

¶ De actione depoſiti contraria.

¶ Si vero aliqs in re penes eū depoſita:expenſas faciebat:locū hʒ contraria depoſiti.in q̄ ſic forma lib. Ago contra talem q cū depoſuiſſet penes me ré talem:puta equū vel ſeruū:in illo equo vel ſeruo impendi.x.vnde vt illa decēʒ mihi reſtituat vel preſtet.ago contra ipſum z propono actionem depo. contra Qd ſic recte concipiat̃ libel.probat̃.ff. eode.l.ei apud quem:z.l.actione.

De actione tutele.

¶ Si aliqs fuit tutor alicui⁹:pōt conueniri actione tutele vt reddat rationeʒ adminiſtrationis z reliq̄ preſtet:in hac ſic forma libellū. Ago contra. M.meū olī tutoré teſtamentariū legitimū ſiue datiuū:vt reddat mihi rationé adminiſtrate tutele p eū vel ab alio:ppono ac. tutele:pro.ff.de tute.z ratio.diſ.l.j.§.j.

¶ De actione tutele contraria.

¶ Sicut contra tutorem dat̃ actio tutele:ita z ipſi tutori ɔpetit ɔtraria pp expenſas q̄s fecit in adminiſtratione illa: vt.ff.de ɔtra.tute.in veris:de hac ad p̄ſens non tracto.qꝛ tractaui.s̃.de actiōe tute.z pro tute.contra. in trac.primo.

De actione commodati.

¶ Si aliqs cōmodauit reʒ aliquā mihi vel alicui:tenet̃ eam reſtituere per actionem commoda.in q̄ ſic forma libellū ago contra Titiū cui commodaui equū meū vt iret vſqʒ Bono.quo cū iuerit z redierit:vnde vt mihi equū meum reſtituat:ago contra ipſum z ppono actio. ɔmodati directaʒ pbat̃.ff.e.l.j.z.l.iij. z inſti.qb⁹ mo. re.ɔtra.ob.§.iteʒ is cui.

De actione commodati contraria.

¶ Si feciſti expenſas in re cōmodata preter cibaria:poteris recuperare p contrariam ɔmodati actionem: in q̄ ſic forma libellū:ago contra Titiū a quo peto mihi reſtitui vel ſolui.xx. nomine expenſis:quas feci in ſeruo quem mihi cōmodauit:propono actio.commo.cōtra probat̃.ff.co.l.in rebus.§.poſſunt: z .l. in commodato.§.contrariam.

De pignoraticia actione directa.

¶ Cōtingit ꝙ debitor ſoluta pecunia creditori:vel alio modo ſibi ſatiſfacit. vnde pign⁹ liberatum videt̃:propterea dat̃ debitori pignoraticia actio:per quā

teneť creditoꝛ ſibi reſtituere pignꝰ:vt.ff
de pig.ac.l.ſi rem alienam.§.pꝛopꝛie:⁊
§.omnia ⁊ inſti.q.mo.re.contra.ob.§.
vlti.in ac actione ſic foꝛma lib.ago ꝯtra
Ticiū cui obligaui pignꝰ meū pꝛo.x.lib.
q̄s mihi mutuauit ⁊ q̄s ſibi ſolui. vnde
peto vt illud pignꝰ mihi reſtituat ⁊ pꝛo/
pono act.pignoꝛati pꝛobať.l.pꝛallega.

De pignoꝛaticia contraria.

¶ Si creditoꝛ fecit expenſas in pigno
re:dūmodo non ſint maxime nec onero
ſe:qꝛ neqꝫ delicatꝰ debitoꝛ: neqꝫ onero/
ſus creditoꝛ audiendꝰ eſt: vt.ff. de pig.
act.l.ſi ſeruos. C.de pigno.l.in ſumma
poteſt illas recuperare ꝑ contrariam pi
gnoꝛaticiam. Item ⁊ ſi decepit debitoꝛ
creditoꝛeꝫ dando es pꝛo auro pignoꝛi:
vt.ff.co.l.j.§.vlti.vel dando ei rem alij
obligatam:q̄ non ſit ſufectura duobꝰ:
vt.ff.cod.l.ſi qs in pignoꝛe:vel ponēdo
aliquem q pignꝰ reciperet q̄ſi pecuniam
ſolutusꝰ:vt.ff.co.l.ſi q̄ſi:vel ſi rem alie/
nam dederit pignoꝛi:vt. ff.code.l.tutoꝛ
§.contrariam:in hac actione ſic foꝛma
libel.ago cōtra Ticiū q mihi obligauit
codicem pꝛo.x.q eſt alicuiꝰ vel alij obli
gatus:⁊ non ſufficit vtriqꝫ pꝛo debito:
vnde vt det mihi aliud pignꝰ cq̄ idoneū
pꝛopono contrariam pignoꝛaticiam:
ꝙ ſic recte concipiať libel.pꝛobať ar.ff.
de conſti.pec.l.q autem.§.penul.

De actiōe in factū pꝛeſcriptis v̄bis.

¶ Si aliqs contraxit tecū:⁊ eſt in illo
contractu pactū appoſitū incontinenti
vel paulo poſt:ꝙ non ſit ſtipulatiōe val
latū:dať actio in factū pꝛeſcriptis ver/
bis in q̄ ſic foꝛma li.ago contra ticiū cui
cū vēdidiſſem codicē meū ꝑ.x.i ipſo ꝯ
tu incontinenti ꝯueni secū ꝙ illū cōmo/
daret mihi pꝛo exēplari:quē codiceꝫ cū
ſibi tradiderim:peto vt illū ad exēplar
mihi concedere: debeat pꝛopono act. in.
factū pꝛeſcri.ver.ꝙ ita recte con. libell.
pꝛobať.ff.de pꝛeſcri.v̄. naturalis.⁊.C.
de re.permu.l.rebus.⁊.l.ex placito.

¶ De actione pꝛeſcriptis verbis eſtimatoꝛia.

¶ Si aliqua res dať alicui vēdēda ꝑ
x.neqꝫ res neqꝫ.x.reddanť: ꝯpetit dati
actio p̄ſcr.v̄.extimatoꝛia:ꝑ quā aut.res
aut.x.reddanť vt.ff.de eſtima.ac.l.j.⁊
in ea ſic foꝛma lib.Ago.ꝯ .M.cui dedi
codicem meū vēdendū ꝑ.x.vn̄ vt illas
x.mihi p̄ſtet:vel ipſū codicē icoꝛruptū:
ago contra il'um ⁊ pꝛopono ac.in fac
p̄ſcri.v̄.eſtimatoꝛiā.ꝙ ita recte cōcipia
tur libel.dicit lex pꝛallegata.

De actione pꝛeſcriptis verbis que ex permutatione oꝛitur.

¶ Si cōuētio ſit facta de ꝑmutādo co
dice tuo cū digeſto meo: ⁊ ego tradidi
tibi digeſtum meum:⁊ tu nō vis tradere
codicem cōpetit mihi actio p̄ſcri.ver.ex
ꝑmutato vel ex ꝑmutatione.vt.ff.co.l.
ij.⁊.C.co.l.ex placito.⁊ i ea ſic foꝛma li.
Ago contra.M.q cū cōueniſſet mecuꝫ
de ꝑmutando codice ſuo tali reꝫ cū tali
digeſto meo:⁊ ego dederim ſibi digeſtū
codicem pꝛedictum mihi dare recuſat.
vn̄ vt illum codiceꝫ mihi det:ago cētra
ipſum ⁊ pꝛopono ac.in fac.p̄ſcri.ver.ex
permu.ita concipies quādo vis habere
codicem.ſi aūt velles agere ad intereſſe
vt potes:dicas:vnde quia codicē mihi
dare recuſat: ago ad intereſſe meuꝫ qđ
eſtimo.x.⁊ pꝛopono vt ſ̄.vel ſi vis repe
tere digeſtū:potes.ſ.ꝑ dictionē ab cau
ſam.ꝙ ſic concipi.libel.⁊ ꝙ iſta tria au
xilia ꝯpetant dicūt iura.C.co.ti.l.cum
pꝛecibus ⁊.l.quando:⁊.l.rebus:⁊. l.pe
nulti.⁊ vlti.⁊.ff.codem.l.j.⁊.ij.

De actione in factum generaliſſima ⁊ ſubſidiaria.

¶ Hec actio in factum ſubſidiaria eſt

omniū actionū: nam quotiens deficit actio ⁊ eſt equū actionē dari: daṫ actio in factū ſubſidia. vt. ff. de pręſcrip. ver. quotiens. Et dicit lex alibi de iſta actio ne: ꝙ hec eſt illa in factū: cuius tenor in multis ⁊ varijs iuris articulis eſt ad miſſus: vt. C. de ſacroſan. ec. l. ſancim⁹ Patet ergo ſpecialiter tradendo doctri nam de libellis formandis componere non poſſe. exempli tamen gratie vnicū libellū ſubijciam. Ego contra talem q frumentū meū ſeminauit: vic3 vnū cor bem: vel plantam mea3 plantauit: quā eſtimo decem vnde vnde vt prędicta de cē mihi ſoluat: ago contra ipſum ⁊ pro pono actionem in factū. Quod ita conci piaṫ libellus probatur. ff. de rei vend. l. in rem.

ℭ De actione in factum ex re iudicata.

ℭ Hec actio daṫ illi pro quo lata eſt ſententia: contra eū aduerſus quem eſt lata de qua habes. C. de re. cre. ⁊ iure rando. l. actori. veru3 alibi vocaṫ actio iudicati. vt. ff. de re iu. l. ſi ſe nō obtulit: ⁊. l. miles. §. decem ⁊. §. vlti. ⁊. C. eo. l. j. Et in ea ſic forma li. Ego contra. M. a quo peto decem mihi ſolui ⁊ dari: in q bus fuit mihi per ſententiam Titij iu dicis condemnatus: propono actione3 in factū que oritur ex re iudicata: proba tur legibus pręalleg.

ℭ De actione in factum vel vtili que oritur ex confeſſione.

ℭ Si qs confiteaṫ ſe tibi debere dece3 ſiue in iudicio ſiue extra coram qnq3 ro gatis teſtib⁹: ex ac actione oriṫ actio in factū: ⁊ ideo in factum qꝛ confeſſus fuit iformiter. i. cā non adiecta: ⁊ i ea ſic for ma libellū. Ego contra. M. a quo peto decem: vel rem certam mihi dari ⁊ ſol ui: q̄ decem fuit confeſſus in iure: vel ex tra ius coram rogatis qnq3 teſtibu3: me preſente: ſe mihi dare debere: ⁊ propo no contra eū actionem in factū ex con feſſione. ℭ Si aūt confeſſus eſt forma liter. i. cā adiecta puta ſe dēe ex cā em ptionis vel mutui: tūc dabitur vtilis ex vendito: vel vtilis certi conditio contra illū: ſicut dareṫ directa ex vero contra ctu. vt. ff. de interro. ac. l. de etate. §. q in terrogat⁹: in q̄ ſic forma libellū. Ego cō tra. S. a quo peto decem q̄ fuit confeſſus vt. ſ. ex contractu venditionis vel mu tuo vnde propono contra ipſum vtilem actionem ex vendi. vel vtilem certi con ditionem. Quod ita recte concipianṫ li belli probatur per iura ſupra allegata.

ℭ De actione ex ſtipulatu pro dote.

ℭ Hec actio duplex inuenit vna q̄ da tur marito ad dotem petenda3 a mulie re vel ei⁹ patre. Alia q̄ daṫ vxori vel he redi ipſi⁹ ad repetendam dotem ſoluto matrimonio morte viri vel diuortio: vn̄ marit⁹ cui dos eſt ꝓmiſſa ſic agit. Ego contra. M. q promiſit ſe daturū centū in dotem pro tali vxore mea: quam do tem mihi ſoluere ⁊ dare recuſat: vnde ꝙ illa centū mihi ſoluat ⁊ det: ago con tra ipm̄ ⁊ propono actione3 ex ſtipula. Quod ita debeat concipi libell⁹ ꝓbaṫ. C. de rei vxo. actio. l. vnica. circa princip. ℭ Vxor autē ſic repetit dotem ſoluto matrimonio. Ego ego. B. contra. R. ⁊. S. heredes mariti mei vt reddāt ſeu ſoluant vel reſtituant centū vel domos vel vineas q̄s ineſtimatas dedi in dotē quondam marito meo cū fructib⁹ inde perceptis: propono actione3 ex ſtipula tu. Quod ita recte concipiaṫ libellus dicit lex eadem. C. de rei vxo. ac. §. ex actio. ⁊ §. fructib⁹: ⁊ nota plenius in arte. ij. diſ.

ℭ De aqua pluuiali arcenda.

ℭ Hec actio competit contra eum qui

fraudulenter aliqd op⁹ fecit in proprio agro: ꝓpter qd aq̄ pluuialis nocere poteſt predio vicini: ad hoc vt reſtituat in priſtinū ſtatū ⁊ damnū contingēs poſt litis conte. emendet: ⁊ in ea ſic formaᵗ libell⁹. Ago ego. R. contra. S. qui tale opus fecit i predio ſuo propter quod aq̄ pluuialis damnum dare poteſt agro meo: vel predio meo nocere poteſt vnde opus illd in priſtinū ſtatū peto reſtitui. vel peto illud op⁹ amoueri: ⁊ damnum qd poſt litis conteſtationem contingit: reſarciri peto pro opere deſtruendo propono actionem aque pluuial. arcende pro damno poſtea emergente propono officiuz iudicis. Quod ſic recte concipiatur libellus probatur. ff. eod. l. j. §. j. ⁊. ij. ⁊. §. de eo opere: ⁊. §. in ſumma: ⁊. l. ſi tertius. §. officium.

¶ De paſtu pecoris.

¶ Si aliqs immittat oues ſeu alia animalia in prediū meū vt depaſcant frumentū meū: vel alios fruct⁹ ſeu glandes competit mihi contra eum actio de paſtu pecoris: ⁊ ita ſpeciali nomine vocaᵗ: vt. ff. de preſcrip. ver. l. q ſeruandorum. §. vltimo: in hac actione ſic forma libellū. Ago contra. M. q immiſit pecora ſua in prediū meū ⁊ glandes meas vel frumentū meū depaſta ſunt: vel pauerūt vel comederūt vnde damnū illud qd eſtimo decem: reſarciri mihi peto: ⁊ propono actionem de pa. peco. Qd ſic recte concipiaᵗ libelllus probaᵗ l. preallegat. in qua ſolummodo de nomine iſtius actionis fit mentio. Et eſt notandū ꝙ nomine glandis omnes fructus continentur: vt. ff. de glan. le. l. vnica. Similiter nomine pecoris intelligiᵗ de omnibus animalibus que paſcuntur ff. de edil. edic. l. ediles. §. iumentorum.

¶ De actione ex teſtamento.

¶ Si alicui relinquantur legata petit illa actione ex teſtamento ab heredib⁹ in qua ſic forma libel. Ago contra talez heredez Titij q mihi in teſtamento ſuo rem talem legauit: quam rem mihi dari peto: propono actionem ex teſtamento: probaᵗ. C. communia de le. l. j. ⁊. ff. de le. ij. cū fili⁹. §. varijs. Si autem heres fuerit in mora addes cū fructibus perceptis ⁊ percipiendis. Et nota ꝙ de hac actione pleni⁹ notaᵗ in arte. iij. diſt.

¶ De actione ex ſtipulatu.

¶ Si aliquis promittat tibi aliquid incertum: puta facere domum vel ſcribere codicem: competit tibi contra illum actio ex ſtipulatu. vt inſti. de ob. in princip. ⁊. ff. de verbo. obli. l. vbi autem non apparet. §. j. in qua ſic forma. Ago contra. M. qui promiſit ſe ſcripturum mihi codicem vnum: vnde cum non ſcripſit ago contra eum ⁊ propono actionē ex ſtipulatu. probaᵗ iuribus preallega.

¶ De actione ex ſtipu. arbitraria.

¶ Si aliquis tibi aliqd ſe daturuz vel facturum certo loco promittit: competit tibi contra eum actio ex ſtipulatu arbitraria: ſeu certi conditio ex ſtipulatione arbitraria: ⁊ in ea ſic forma libellum. Ago ꝯtra. R. q promiſit mihi. S. Neapolis vel equi: vnde ago cōtra eū ⁊ propono actionem ex ſtipulatu arbitrariā quando res eſt incerta. Sed ſi certa res promiſſa fuerit dices propono certi conditio: ex ſtipulatu arbitra. Qd ita recte concipiatur libellus: probatur. ff. de eo. quod certo loco. l. ij. ⁊ per to.

¶ De actione ex ſtipulato ex tempore preſumpta.

¶ Si aliquis ſoluat aliqd longo tpe x. annoꝝ inter preſentes ⁊. xx. annorū inter abſentes: preſumiᵗ ꝙ ſtipulatio precesſerit ⁊ agiᵗ ex ſtipu. de qua actione

habes.ff.de vſu.l.cū de in rem verſo. ⁊ in ea ſic forma libel. Ago contra. R. vt preſtet mihi vnam libram cere vel piperis pro anno preterito: ⁊ caueat ſe ſoluere in futurū ſingulis annis: quam librā anteceſſores ſui: vt ipſi mihi promiſerūt ⁊ anteceſſorib⁹ meis annuatim ſoluere de tali predio qḋ a me tenet: vel p alia cā per decem annos propono actionem ex ſtipu. preſumpta ex tempore. Qḋ recte concipiat̃ dicit lex predicta.

¶ De actione furti nec manifeſti.

¶ Si qs rem tuam te inuito mobilem contrectet: tenebit̃ actione furti nec manifeſti: ⁊ mea ſic forma libe. ago contra te qui talem rem puta equū mihi furtiue ſubtraxit ſeu me inuito contrectauit vnde ipſum equum peto mihi reſtitui cum pena dupli. propono acti. furti nec manifeſti: ⁊ conditionem furtiuam: videlicet condionem pro re : ⁊ actionem furti pro pena. Qḋ ſic concipiatur lib. probatur.ff.eodem.ſi pignore.§.cuʒ furti.⁊.l.in furti actione.

¶ De actione tigni iniuncti.

¶ Si quis tignum meuʒ edibus ſuis iungit: vel iniunctuʒ habet vel poſſidet ſine mea voluntate: tenetur ad duplum vnde libel. ita formabis. ago cōtra. B. q tignū meum ſuis edibus contra voluntatem meam iniūxit: vel iniunctū edib⁹ ſuis habet qḋ tignū.x. eſtimo: vnde mihi in duplū ipſum condemnari peto ⁊ propono actionem de tigno iniuncto. Qḋ ita recte concipi.lib.probatur.ff. e. l.j.⁊.ff.de rei vendi.l.in rem.§.peñ.

¶ De actione arborum furtim ceſarum.

¶ Si quis furtiue inſcidit arborem alterius : ⁊ ſic domino arboris dat maximum damnum: ⁊ ſibi paruʒ commodi acquirit: dat̃ domino arboris actio que vocat̃ arborū furtim ceſaꝝ: ⁊ in hac ſic forma libel. ago contra. T. q furtim mihi inſcidit arborem talem: ex cuius inſciſione damnificatus ſum in decem: q̄ decem mihi in duplum ab eo preſtari peto propono actionem ar.fur.ceſa. ⁊ qꝛ ligna que valent.ij.contractauit ⁊c̃. probatur.ff.arbo.fur.ceſ.l.j.⁊.ij.⁊.l.furtiʒ §.vltim.⁊.l.facienda.⁊.l.penul.

¶ De actione rerum amotarum.

¶ Si vxor marito dolo malo: vel cā diuortij ſiue vir vxori res furat̃ ⁊ ſubtrahit : ⁊ qꝛ actio furti non competit: licet furtum fiat: ſicut in filia que ſurripuit res paternas: ⁊ actio famoſa conſtante matrimonio in honorem matrimonij non competit: ideo inuenta eſt propter res amotas actio ſpecialis que vocat̃ rerum amotarum: in qua ſic forma lib. ago ego. S. contra. M. vxorem meam que dolo malo amouit res meas de domo mea: vel loco tali: cauſa diuortij vel ipſe mortis: vnde vt res illas mihi reſtituat: ago contra ipſam ⁊ propono actionem rerum amotarum : ⁊ quando propſperata morte: dicat propono ac. vtileʒ re. amo. Qḋ recte concipiat̃ libel. probatur.ff.eo.l.j.§.j.ſi mulier.§.j.⁊.§.vlt. ⁊.l.ob res.⁊.C.rerum amotarum. l.ij.

¶ De actiōe de rationib⁹ diſtrahēdis

¶ Si tutores rem mobilem vel pecuniam pupillis auferunt: ⁊ in proprias vtilitates contractant: licet non animo furandi tamen prodita eſt actio ſpecialis contra eos in duplum que vocatur de rationibus diſtrahendis in qua ſic forma libel. ago contra. T. quondam tutorem meum: qui dum tutelam meaʒ gereret: durāte ipſa tutela res tales meas vel de bonis meis abſtulit: vel pecuniam intercepit ⁊ ſuppreſſit: vnde res illas in duplum mihi reſtitui peto : vel

pro rebus illis ipſum mihi in duplū cō-
demnari peto: ⁊ ad hoc propono actio-
nē de rationi: diſtrahen. Qđ ſic recte
concipiatᷣ lib. pbatᷣ. ff. e. l. j. §. de ratio-
nibus: ⁊. §. conſiderandū: ⁊. §. in tutela.
⁊. §. vlti. ⁊. l. ij. ⁊. l. ſi tutor. §. vlti. ⁊. l. ſed
ſi non datᷣ: ⁊. ff. de contra. tute. acti. l. ij.

¶ De actione directa legis aquilie.

¶ Si damnū dedero in rebus tuis cor-
pori meo competit tibi contra me dire-
cta actio. l. aquilie: in qua ſic forma libel
lum. Ago ego. S. contra. R. qui me ſer
uū meū Stichū occidit qui retro infra
annū valuit qnquaginta: vnde illa qn
quaginta peto ⁊ propono actionem di-
rectam. l. aq. vel q corpore ſuo in re meā
tali puta domo: vinea: vel boue dedi dā
nū tale q̄ res retro infra. xxx. dies valu
it. xl. vnde illa quadraginta peto ⁊ pro
pono ⁊c̄. ⁊ in vtroqꝫ adijcias ſic. ⁊ ſi ne
gauerit: peto illū mihi in duplū cōdem
nari. Quod ſic recte cōcipiantur libelli
probatur. ff. eod. l. ij. ⁊. l. ſi ſeruus ſeruū
§. huius: ⁊. l. inde neratius. §. hec actio.
⁊ inſti. eodem. §. vltim.

¶ De actione in factum de pauperie.

¶ Si quadrupes alicuiꝰ det tibi dam
num: habes contra dn̄m quadrupedis
actio. in factum de pauperie: qua com-
pellitur tantum damnum tibi dare vel
dare animal noxe: vt. ff. ſi quadru. pau.
fe. diſ. l. j. ⁊ inſtitu. eode. ti. in hac actio-
ne ſic forma libellū. Ago contra. R. vt
emendet mihi illud damnum qđ ſua q̄
drupes: forte aſinus vel equus intulit in
rebus meis mota naturali feritate: qđ
damnum eſtimo viginti. propono actio
nem in factum de paupe. probatur legi
bus precallegatis. ¶ Et nota ꝙ de hac
actione plenius tractatur in arte. diſti.
iij. ⁊. vij. in fi.

¶ De actione iniuriarum ex le-
ge cornelia.

¶ Si fuiſti ab aliquo pulſatus vel ver
beratus: vel domus tua fuit introita per
vim: competit tibi actio iniuriarum ciui
lis: in qua ſic forma libel. Ago contra.
R. qui iniurioſe ⁊ violenter intrauit do
mum meam: vel me pulſauit vel verbe-
rauit: quam iniuriam nollem ſuſtine-
re pro. x. vnde in predicta quantitate il
lū mihi condemnari peto: propono ac.
iniuri. ciuilem ex lege cornelia deſcendē
tem. Qđ ita concipi. lib. probatur. ff. e.
l. lex cornelia: ⁊. l. ꝑ pretor. ⁊. l. item apud
labeonem. §. ait pretor.

¶ De actione in factum contra
magiſtratum.

¶ Si ille qui gerit magiſtratum am-
monitus vt det vt tutores pupilliᷣ. vel cu-
ratores minoribus adultis dare negli-
geret: ⁊ ſic medio tēpore pupilli vel mi-
noris damno efficiunᷣ: vnde ille magi-
ſtratus tenetur đ toto illo damno actio
ne in fac. in qua ſic forma lib. Ago con
tra. R. q cū gereret ciuitatis mee magi-
giſtratum: ⁊ fuiſſet ſepius requiſitus a
Titio amico meo: vt daret mihi tutorē
vel curatorem: dare neglexit vel diſtulit
vel dedit tutorem ſiue curatorem minus
idoneum: vel non exegit ſatiſdationem
vel exegit: ſed minus idoneam: vnde ꝓ
pterea ſū damnificatus in. x. que. x. ab
eo mihi preſtari ⁊ ſolui peto: ⁊ propono
act. i fac. inductam contra magiſtratū.
Qđ ſic recte concipiatᷣ libel. probatur.
ff. de magiſtra. conue. l. j. §. ſi curatores:
⁊. §. ſciendum.

¶ De actione vel accuſatione ingrati

¶ Si libertus eſt ingratus erga patro
num ſuum: vel filius patri reuocatur li-
bertus in ſeruitutem: ⁊ filius in poteſta
tem patris per actionem vel accuſatio-
nem ingrati. C. de agno. li. l. vnica: ⁊ de

liber. ⁊ eorum: lib. l. j. ⁊. C. de ingra. li. l. vnica: ⁊ eſt actio iſta vltima in arbore actionum: in qua ſic forma li. Ago contra. R. libertum meū qui alimenta mihi denegauit cum egerem: vel talem iniuriā mihi intulit: forte verberauit vel turpia verba mihi dixit: puta latronem vel cucurbitā inuocauit vñ ipm̄ in ſeruitutem reuocari peto: ⁊ ad hoc propono actionem ingrati. Quod ita recte concipiatur lib. probat. ff. de procura. l. ſed he perſone. §. patronus: ⁊. ff. de obſe. a libe. l. per procuratorem. ¶ Filius autem ſic poterit reuocari a patre. Ago ꝯ M. filium meum quem emancipaui ⁊ ipſe extitit mihi ingratus: q2 acerbum conuitium dixit mihi: vel me verberauit vel mihi dixit attrocem iniuriam: vnde ipſum in meam poteſtatem reuocari peto: ⁊ ad hoc propono actionem ingrati: vel officium iudicis quod melius eſt per legem. C. de ingrati. libe. l. vnica Hec de actionibus de quibus Jo. in arbore actionum tractauit: exempli ⁊ doctrine gratia dixiſſe ſufficiant.

Laus Omnipotenti Deo.

¶ Impreſſum Venetijs per Bernardinum Benalium.
¶ Die vltima Madij. 1516.

Regiſtrum.

A
¶ Opuſculum
v. Item
in criminali
aduocatus
B
opinio
plenam
qd quis
per glo.
C
liuntur
¶ Bartholomeꝰ
dictum
re ad dictum
D
dicto. P.
ꝙ cum
an aliquis
ſitam in
E
¶ In nomine
liter rapuit
⁊. §. ante
ſe non

F
l. ſi propter
mentum
regulare
Titius
G
locorum
rem aliquaꝫ
vel ſeruus
nus fideiubet
H
go ad
qua eſtiua
S. contra
⁊ alium
I
mento vel
ff. eod.
ret: ⁊ ipſe

¶ Finis.